Кырг
53(03)
У-83
45

КЫРГЫЗ ССР ИЛИМДЕР АКАДЕМИЯСЫ
ТЕРМИНОЛОГИЯ КОМИССИЯСЫ

АКАДЕМИЯ НАУК КИРГИЗСКОЙ ССР
ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКАЯ КОМИССИЯ

Институт ... Отдел рукописей
Инв. № 45
1-06 95
АН ССР гор. Фрунзе

Р. УСУБАКУНОВ

МЕХАНИКА БОЮНЧА ТЕРМИНДЕРДИН ОРУСЧА-КЫРГЫЗЧА СӨЗДҮГҮ

РУССКО-КИРГИЗСКИЙ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ ПО МЕХАНИКЕ

ФРУНЗЕ 1981

КЫРГЫЗ ССР ИЛИМДЕР АКАДЕМИЯСЫ
ТЕРМИНОЛОГИЯ КОМИССИЯСЫ

АКАДЕМИЯ НАУК КИРГИЗСКОЙ ССР
ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКАЯ КОМИССИЯ

Институт языка, литературы и истории
ОТДЕЛ РУКОПИСЕЙ
Инв. №
Кир. ФАН СССР гор. Фрунзе

Р. УСУБАКУНОВ

МЕХАНИКА БОЮНЧА ТЕРМИНДЕРДИН ОРУСЧА-КЫРГЫЗЧА СӨЗДҮГҮ

РУССКО-КИРГИЗСКИЙ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ ПО МЕХАНИКЕ

Фрунзе 1981

53(03)
Э-83

Кыргыз ССР илимдер академиясынын
Терминология комиссиясынын чечими
боюнча басылды

Жооптуу редакторлор: [illegible] Арынов, А.Б.Исабекова,
[illegible] Ургазиева

7-I-5

©

"Илим" басмасы 1981-ж.

661243

К И Р И Ш С Ө З

Кыргыз ССР илимдер академиясынын Терминология комиссиясы тарабынан илимдин көп тармагы боюнча терминдердин орусча-кыргызча сөздүктөрү жарыкка чыккандыгы республикабыздын коомчулугуна кеңири белгилүү. Бирок,техникалык илим тармактарынын бири болгон теориялык механика боюнча терминдердин мындай сөздүгү алигиче жарыкка чыга элек. Терминком тарабынан даярдалып басууга сунуш кылынып жаткан "Механика боюнча терминдердин орусча-кыргызча сөздүгү" автор тарабынан жасаган биринчи кадам. "Сөздүккө" механиканын жалпы бөлүктөрүнүн жана атайын тармактарынын, алсак материялык чекиттин , материялык чекиттер системасынын , абсолюттук жана деформацияланма нерселердин механикалык системасынын, ошондой эле суюктуктар жана газдар механикасынын (гидромеханика, газодинамика, аэромеханика ж.б.) терминдери киргизилди. Мындагы жалпы терминдердин саны - 4200; анын ичинде кыргызча терминдер - 1690; башка тилдерден өздөштүрүлгөндөрү - 2510.

Сөздүктү түзүү принциби

1. Механиканын тигил же бул бөлүмдөрүндө түрдүүчө айтылып, бирок бир эле маани берүүчү синоним терминдер же термин элементтер катары менен берилди. Алсак: компоненты вектора, составляющие вектора, начальное напряжение, собственное напряжение ж.б.

2. "Сөздүккө" киргизилген терминдердин көпчүлүгүнө түшүндүрмө, баяндама берилди. Мында I-пунктта айтылгандай синоним терминдердин же термин элементтердин бирине талкуу берилсе, экинчисине к (кара) деген шилтеме берилди.

8. Тигил же бул ирет менен, бирок бирдей эле эквиваленттүү маанидe кеңири колдонулуп жүрген термин элементтердин айрымдары үчүн эки вариант тең сакталды. Маселен, абсолютное ускорение – ускорение абсолютное; волновое сопротивление – сопротивление волновое ж.б.у. сыяктуулар. Мындай эквиваленттүү түрдө айтылуучу термин элементтердин экөө тең алфавиттик иретке байланыштуу берилди.

"Сөздүккө" карата сын-пикириңиздерди жана аны жакшыртуу боюнча сунушуңуздарды, каалоолорду Кыргыз ССР илимдер академиясынын Терминология комиссиясына жиберүүңүздөрдү өтүнөбүз: 720071, Фрунзе, Ленин проспектиси 265ª, Терминология комиссиясы.

А

АБСОЛЮТНАЯ ВЕЛИЧИНА ВЕКТОРА <u>вектордун абсолюттук чоңдугу</u> (вектордун узундугу, анын сандык мааниси – векторду туюнтуучу кесиндинин узундугу).

АБСОЛЮТНАЯ СИЛА <u>абсолюттук күч</u> (материялык чекиттин массасынын анын абсолюттук ылдамдануусуна көбөйтүндүсүнүн минус белгиси менен туюнтулган инерция күчү).

АБСОЛЮТНАЯ СИСТЕМА ОТСЧЁТА <u>абсолюттук эсептөө системасы</u> (козголбос катарында алынган эсептөө системасы).

АБСОЛЮТНАЯ СКОРОСТЬ ТОЧКИ <u>чекиттин абсолюттук ылдамдыгы</u> (кыймылга келүүчү чекиттин абсолюттук эсептөө системасына карата ылдамдыгы).

АБСОЛЮТНАЯ ТЕМПЕРАТУРА <u>абсолюттук температура</u> (абсолюттук нөлдөн баштап эсептелүүчү температура. Ал 1848-жылы У.Томсон (Кельвин) тарабынан киргизилген).

АБСОЛЮТНАЯ ТРАЕКТОРИЯ ТОЧКИ <u>чекиттин абсолюттук траекториясы</u> (чекиттин абсолюттук эсептөө системасындагы траекториясы).

АБСОЛЮТНАЯ ТЯЖЕСТЬ <u>абсолюттук оордук</u> (жер менен белгилүү бир телонун (нерсенин) бүткүл дүйнөлүк тартылуу закону боюнча өз ара тартылуу күчү аркылуу өлчөнүүчү оордук).

АБСОЛЮТНАЯ ШЕРОХОВАТОСТЬ <u>абсолюттук бодурдук</u>

АБСОЛЮТНО ГЛАДКОЕ ТЕЛО <u>абсолюттук (эң) жылма нерсе</u> (ар кандай реакция анын бетине дайыма нормалдуу болгон нерсе).

АБСОЛЮТНО НЕУПРУГИЙ УДАР <u>абсолюттук серпилбес согуу</u> (согуу мезгилинде кагылышкан нерселердин деформациялары согуунун акырында толугу менен сактала тургандай согуу).

АБСОЛЮТНО ТВЕРДОЕ ТЕЛО <u>абсолюттук (эң) катуу нерсе</u> (катуу

нерсенин теориялык модели, мында бул нерсеге кандай гана күч таасир этсе да, эки чекиттин арасындагы аралык өзгөрбөйт деп кабыл алынат).

АБСОЛЮТНО УПРУГИЙ УДАР <u>абсолюттук серпилгич согуу</u> (согуу мезгилинде кагылышкан нерселердин деформациялары согуунун акырында жоюлуп кете тургандай согуу).

АБСОЛЮТНО ШЕРОХОВАТОЕ ТЕЛО <u>абсолюттук бодур нерсе</u> (өз ара чексиз көп сүрүлүү күчү менен таасир эте алуучу нерсе).

АБСОЛЮТНОЕ ВРЕМЯ <u>абсолюттук убакыт</u> (динамиканын закондорун тактап атоодо И.Ньютон тарабынан кабыл алынган, бардык эсептөө системалары үчүн жалпы болгон абстракттуу убакыт).

АБСОЛЮТНОЕ ДВИЖЕНИЕ <u>абсолюттук кыймыл</u> (абсолюттук эсептөө системасына карата алынган кыймыл).

АБСОЛЮТНОЕ ДВИЖЕНИЕ ТОЧКИ ИЛИ ТЕЛА <u>чекиттин же нерсенин абсолюттук кыймылы</u> (чекиттин же нерсенин татаал кыймылында, алардын абсолюттук эсептөө системасына карата кыймылы).

АБСОЛЮТНОЕ ИЗМЕРЕНИЕ <u>1. абсолюттук ченем,өлчөм; 2.абсолюттук ченөө,өлчөө</u>

АБСОЛЮТНОЕ УДЛИНЕНИЕ <u>абсолюттук узаруу</u> (элементтин алгачкы узундугунун чоңоюшу).

АБСОЛЮТНОЕ УКОРОЧЕНИЕ <u>абсолюттук кыскаруу</u> (элементтин алгачкы узундугунун кемиши).

АБСОЛЮТНОЕ УСКОРЕНИЕ <u>абсолюттук ылдамдануу</u> (абсолюттук эсептөө системасына карата ылдамдануу).

АБСОЛЮТНОЕ УСКОРЕНИЕ ТОЧКИ <u>чекиттин абсолюттук ылдамдануусу</u> (чекиттин татаал кыймылында, анын абсолюттук кыймылындагы ылдамдануусу).

АБСОЛЮТНЫЕ ЕДИНИЦЫ <u>абсолюттук бирдиктер</u>

АБСОЛЮТНЫЕ СИСТЕМЫ ЕДИНИЦ <u>бирдиктердин абсолюттук системалары</u>

АБСОРБЦИЯ <u>абсорбция</u> (жутулуу,сиңүү).

АБСОРБЦИЯ ГАЗА <u>газдын абсорбциясы</u> (газдын суюк же катуу затка сиңүүсү).

АБСОРБЦИЯ ЗВУКА <u>үндүн абсорбциясы</u> (үндүн башка нерселерге сиңүүсү).

АВТОКОЛЕБАНИЯ <u>автотермелүүлөр</u> (сырттан таасир этүүсүз эле өзүнөн өзү термелүүлөр).

АГРЕГАТНЫЕ СОСТОЯНИЯ ВЕЩЕСТВА <u>заттын агрегаттык абалдары</u>

АДИАБАТА ГЮГОНЬО <u>Гюгоньо адиабатасы</u> (Гюгоньо теңдемеси (К.) аркылуу туюнтулган ийри сызыкты, кээде $\frac{\rho_2}{\rho_1}=\left(\frac{P_2}{P_1}\right)^{1/k}$ теңдемеси менен туюнтулган кадимки адиабатадан айырмалап, Гюгоньо адиабатасы деп аташат).

АДИАБАТА ИЗЭНТРОПИЧЕСКАЯ <u>изэнтропиялык адиабата</u>

АДИАБАТА ПУАССОНА <u>Пуассон адиабатасы</u> (идеалдык газда кайрылма адиабаталык процессти мүнөздөөчү ийри сызык, анын теңдемеси: $p \cdot V^{k} = const$, мында p – басым, V – көлөм, $K=C_p:C_v$ жылуулук сыйымдуулуктардын катышы).

АДИАБАТА УДАРНАЯ (А.ГЮГОНЬО) <u>согуу адиабатасы</u> <u>к</u>. АДИАБАТА ГЮГОНЬО

АДИАБАТИЧЕСКОЕ ТЕЧЕНИЕ <u>адиабаталык агым</u>

АДИАБАТНАЯ ОБОЛОЧКА <u>адиабаталык кабыкча</u> (каралып жаткан физикалык нерсе менен тышкы чөйрөнүн арасында жылуулук алмашуусуну жүргүзбөгөн кабыкча).

АДИАБАТНЫЙ ПРОЦЕСС <u>адиабаталык процесс</u> (физикалык системада курчап турган чөйрө менен жылуулук алмашуусуз жүрө тур-

ган процесс. Мындай процесс адиабаталык кабыкчанын (ичинде болот к. АДИАБАТНАЯ ОБОЛОЧКА).

АКСИАЛЬНОЕ СИЛОВОЕ ПОЛЕ (ОСЕВОЕ СИЛОВОЕ ПОЛЕ) аксиалдык күч талаасы (октук күч талаасы, күч сызыктары, кандайдыр бир түз сызыкты (окту) тик бурч менен кесип өтүүчү түз сызыктар болгон күч талаасы).

АКСИАЛЬНЫЙ (ОСЕВОЙ) ВЕКТОР аксиалдык (октук) вектор (оң координаталар системасынан сол системага же солунан оңуна өткөндө багыты алмаша турган вектор. Мындай векторду псевдовектор деп да коюшат).

АКСОИД НЕПОДВИЖНЫЙ кыймылсыз аксоид (көз ирмемдеги айлануу окторунун, берилген катуу нерсе каралуучу эсептөө системасынын мейкиндигиндеги геометриялык орду болгон сызыктуу бет).

АКСОИД ПОДВИЖНЫЙ кыймылдуу аксоид (көз ирмемдеги айлануу окторунун, кыймылга келүүчү катуу нерсе менен бекем бекитилген эсептөө системасынын мейкиндигиндеги геометриялык орду болгон сызыктуу бет).

АКТИВНАЯ СИЛА активдүү күч (кыймылга келтиришке жөндөмдүү күч).

АМПЛИТУДА амплитуда (мезгилдүү чоңдуктун орточо маанисинен көз ирмемдеги маанисинин максималдуу айырмаланышы).

АМПЛИТУДА ВЕРОЯТНОСТИ ыктымалдык амплитудасы

АМПЛИТУДА ВОЛНЫ толкун амплитудасы

АМПЛИТУДА ГАРМОНИЧЕСКОГО КОЛЕБАНИЯ гармоникалык термелүүнүн амплитудасы (гармоникалык термелүүнүн $y = A\sin(\omega t + \varphi)$ теңдемесиндеги A коэффициенти).

АМПЛИТУДА ПУЛЬСАЦИЙ пульсациялар амплитудасы

АМПЛИТУДА УГЛОВАЯ бурчтук амплитуда

АМПЛИТУДА (ФУНКЦИЯ) амплитуда (функция, Якобинин $\psi = am(u,k)$ функциясы).

АМПЛИТУДНАЯ МОДУЛЯЦИЯ амплитудалык модулдоо

АНАЛИЗ ПРИЛИВОВ ташкындоолордун (толуулардын) анализи

АНАЛИЗ ПРИЛИВОВ ГАРМОНИЧЕСКИЙ ташкындоолордун гармоникалык анализи

АНАЛИЗ РАЗМЕРНОСТЕЙ ченемдүүлүктөр (өлчөмдүүлүктөр)анализи (изилденүүчү физикалык процесс үчүн өтө керек болгон чоңдуктардын сан маанилери арасындагы байланыштарды аныктоо методу).

АНАЛИТИЧЕСКАЯ МЕХАНИКА аналитикалык механика

АНАЛИТИЧЕСКАЯ СТАТИКА аналитикалык статика

АНАЛИТИЧЕСКОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ДВИЖЕНИЙ кыймылдарды аналитикалык жол менен изилдөө

АНАЛИТИЧЕСКОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ПРИТЯЖЕНИЙ тартылууларды аналитикалык жол менен изилдөө

АНАЛИТИЧЕСКОЕ ОПРЕДЕЛЕНИЕ МОМЕНТОВ СИЛ күчтөр моменттерин аналитикалык жол менен аныктоо

АНАЛОГИЯ ГАЗОГИДРАВЛИЧЕСКАЯ газогидравликалык аналогия,окшоштук

АНАЛОГИЯ ГИДРОДИНАМИЧЕСКАЯ гидродинамикалык аналогия, окшоштук

АНАЛОГИЯ КИРХГОФА Кирхгоф аналогиясы ,окшоштугу

АНАЛОГИЯ МЕМБРАННАЯ ПРАНДТЛЯ Прандтлдын мембраналык аналогиясы, окшоштугу

АНАЛОГИЯ ЭЛЕКТРОГИДРОДИНАМИЧЕСКАЯ электрогидродинамикалык аналогия, окшоштук

АНЕМОМЕТР анемометр (шамалдын же вентиляция каналдарында газдардын агымдарынын ылдамдыгын ченеечү аспап).

АНГАРМОНИЧЕСКИЕ КОЛЕБАНИЯ ангармоникалык (гармоникалык эмес) термелүүлер

АНИЗОТРОПИЯ анизотропия (заттардын физикалык (механикалык, жылуулук, электрдик, магниттик, оптикалык) касиеттеринин багытка кез карандылыгы. Буга карама-каршы изотропия – ал касиеттердин багыттан кез каранды эместиги).

АНИЗОТРОПИЯ МАГНИТНАЯ магниттик анизотропия

АНИЗОТРОПИЯ ОПТИЧЕСКАЯ оптикалык анизотропия

АНИЗОТРОПНЫЙ МАТЕРИАЛ анизотроптук материал (физикалык (механикалык, оптикалык, магниттик ж.б.) касиеттери багытка кез каранды болгон материалдар).

АНОМАЛИЯ ИСТИННАЯ чыныгы аномалия

АНОМАЛИЯ СРЕДНЯЯ орточо аномалия

АНОМАЛИЯ ЭКСЦЕНТРИЧЕСКАЯ эксцентрдик (эксцентриситеттик) аномалия

АНТИПАРАЛЛЕЛЬНЫЕ ВЕКТОРЫ тескери параллель векторлор (абсолюттук чоңдуктары барабар, параллель, бирок карама-каршы багытталган векторлор).

АНТИПАССАТЫ антипассаттар (тропикалык кеңдиктерде атмосферанын жогорку катмарларында, пассаттардын үстү жагынан аларга карама-каршы кыймылга келүүчү абанын турактуу агымдары к. ПАССАТТЫ).

АНТИПОЛЮС тескери уюл (нейтралдык окко туура келүүчү уюлга симметриялуу болгон жук борбору).

АНТИСИММЕТРИЧЕСКИЙ ТЕНЗОР тескери симметриялуу тензор (мисалы: компоненттери $T_{ij}=-T_{ji}$; $T_{ii}=0$ шарттарын канааттандырган

экинчи рангадагы тензор. Экиден жогорку рангадагы тескери симметриялуу тензорлор бар).

АНТИЦИКЛОН антициклон, тескери циклон (борборунда абанын басаңдаган агымдары, ачык асман, мемиреген аба ырайы байкала турган жогорку атмосфералык басымдуу циклонго карама-каршы область).

АРГУМЕНТ ГАРМОНИЧЕСКОГО ДВИЖЕНИЯ гармоникалык кыймылдын аргументи

АРКА арка (огунда ийрендөө чекити жок, кынаптуу ийилген ийри стержень же брус).

АРКА БЕСШАРНИРНАЯ шарнирсиз арка (учтары бекитилип коюлган шарнири жок арка).

АРКА ДВУХШАРНИРНАЯ эки шарнирлүү арка

АРХИМЕДА СИЛА архимеддик күч (суюктукка толугу менен же толук эмес матырылган нерсенин нымдалган бетине болгон суюктуктун басым күчтөрүнүн тең таасир этүүчүсү).

АСИММЕТРИЯ симметриясыз (симметриянын жоктугу же бузулуусу).

АСИММЕТРИЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ бөлүштүрүүнүн симметриясыздыгы (симметриялуу эместиги).

АСИМПТОТИЧЕСКАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ асимптоталык туруктуулук

АСИМПТОТИЧЕСКАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ ПОЛОЖЕНИЯ РАВНОВЕСИЯ тең салмактык абалдын асимптоталык туруктуулугу

АТМОСФЕРА ВИХРЕЙ куюндар атмосферасы

АТМОСФЕРА ДВИЖЕНИЙ кыймылдар атмосферасы

АТМОСФЕРА СТАНДАРТНАЯ стандарттык атмосфера

АФЕЛИЙ афелий (элипстин орбитасында анын тартуу борборунан эң алыс турган чекит).

АЭРАЦИЯ аэрация (суунун агымын абанын көбүкчөлөрү менен толтуруу).

АЭРОДИНАМИКА аэродинамика (газдардын кыймылын жана тең салмактыгын, ошондой эле газга матырылган катуу нерселер менен газдын арасындагы өз ара аракеттеништорин үйрөтө турган механиканын бөлүмү).

АЭРОДИНАМИКА РАЗРЕЖЕННЫХ ГАЗОВ суюлган газдардын аэродинамикасы

АЭРОДИНАМИЧЕСКАЯ СИЛА аэродинамикалык күч

АЭРОДИНАМИЧЕСКАЯ ТРУБА аэродинамикалык труба

АЭРОДИНАМИЧЕСКИЕ ИЗМЕРЕНИЯ аэродинамикалык өлчөөлөр, ченеелер

АЭРОДИНАМИЧЕСКИЕ КОЭФФИЦИЕНТЫ аэродинамикалык коэффициенттер

АЭРОДИНАМИЧЕСКИЙ МОМЕНТ аэродинамикалык момент

АЭРОДИНАМИЧЕСКИЙ НАГРЕВ аэродинамикалык ысуу

АЭРОДИНАМИЧЕСКОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ аэродинамикалык каршылык

АЭРОСТАТИКА аэростатика (газдардын тең салмактыгы жөнүндөгү илим).

Б

БАЛАНС ЭНЕРГИИ энергия балансы

БАЛКА устун (огуна перпендикуляр күчтөр коюлган устун, ал негизинен ийүүгө иштейт).

БАЛКА НА ДВУХ ОПОРАХ эки таянычтагы устун

БАЛКА НЕРАЗРЕЗАННАЯ кесилбеген устун

БАЛКА РАВНОГО СОПРОТИВЛЕНИЯ бирдей каршылыктуу устун (берилген жүк үчүн максималдык нормалдуу чыңалуусу устундун бардык туурасынан кесилиштеринде бирдей болгон устун).

БАЛКА СВОБОДНО ОПЕРТАЯ эркин тирелген устун

БАЛЛИСТИКА баллистика (атуучу куралдын стволунун ичинде снаряддын кыймыл законлорун изилдеп үйрөтүүчү илим).

БАЛЛИСТИКА ВНЕШНЯЯ (ВНУТРЕННЯЯ) тышкы (ички) баллистика

БАЛЛИСТИЧЕСКАЯ КРИВАЯ баллистикалык ийри сызык (абада же каршылык көрсөтүүчү, ылдамдыктан көз каранды болгон башка чөйрөдө горизонтко жантык ыргытылган материялык чекиттин траекториясы. Мисалы, снаряддын траекториясы).

БАРОГРАФ барограф (өзү жазма барометр-абанын атмосфералык басымын автоматтуу түрдө тынымсыз жаза турган аспап к. БАРОМЕТР).

БАРОКЛИННОСТЬ бароклиндик (тыгыздыгы жеке басымдан гана көз каранды болбостон, башка факторлордон да, алсак температурадан да көз каранды болгон чөйрө).

БАРОМЕТР барометр (атмосфералык басымды ченөөчү аспап; ал белгилүү бир орундун деңиз деңгээлинен канчалык бийиктикте экендигин аныкташ үчүн колдонулат).

БАРОМЕТРИЧЕСКАЯ ФОРМУЛА барометрдик формула

БАРАТРОПНАЯ СРЕДА баратроптук чөйрө (тыгыздыгы жеке басымдан гана көз каранды болгон чөйрө, анын эң жөнөкөйү $\rho = const$ болгон кысылбас суюктук).

БАРАТРОПНОЕ ТЕЧЕНИЕ баратроптук агым (серпилгич суюктуктун агымын биздин ата мекендик адабияттарда баратроптук агым дешет).

БАРАТРОПНОЕ ТЕЧЕНИЕ БЕЗВИХРЕВОЕ куюнсуз (айлампасыз) баратроптук агым

БЕГУЩИЕ ВОЛНЫ качма толкундар

БЕГУЩИЕ СЛОИ ПОТОКА агымдын качма катмарлары

БЕЗВИХРЕВОЕ ТЕЧЕНИЕ куюнсуз (айлампасыз) агым (бардык че-

киттеринде $rot\,\vec{V}=0$ боло турган агым, мында $\vec{V}$ - агымдын ылдамдык вектору).

БЕЗВИХРЕВОЕ ТЕЧЕНИЕ ПЛОСКОЕ УСТАНОВИВШЕЕСЯ туруктуулапган куюнсуз (айлампасыз) жалпак агым (убакыттан көз каранды болбогон куюнсуз жалпак агым).

БЕЗМОМЕНТНАЯ ТЕОРИЯ ОБОЛОЧЕК кабыкчалардын моментсиз теориясы (кабыктын ийилүү ийкемсиздигин көңүлгө албай турган кабыкчалар теориясы).

БЕЗРАЗЛИЧНОЕ РАВНОВЕСИЕ айырмаланбас тең салмактык (механикалык системаны тең салмактык абалдан бир аз козгогондо кайрадан жаңы тең салмактык абалда кала бере турган тең салмактык).

БЕРНУЛЛИ КОНСТАНТА Бернулли константасы (кээде аны Бернулли функциясы деп да аташат, анткени ал константа бир агымдан экинчисине өткөндө өзгөрүшү мүмкүн).

БИЕНИЕ кагуу (термелүү амплитудасынын, убактысы менен мезгилдүү өзгөрүп туруусу, ал бирдейирээк жыштыктагы эки термелүүнүн кошулуусунан пайда болот).

БИНАРНЫЙ СПЛАВ бинардык эритме (эки компоненттен түзүлгөн эритме, алсак эки металлдан түзүлгөн эритме).

БИНОРМАЛЬ бинормаль (ийри сызыктын башкы нормалына жануу чекитиндеги перпендикуляр нормалдардын бири).

БИПЛАН биплан (бири биринин үстүндө кандайдыр бир аралыкта параллель жайгашкан эки канаты (көтөргүч эки бети) бар самолет).

БИПЛАН ТАНДЕМ биплан тандем (жалпак эки пластинкадан түзүлөт).

БИПОЛЯРНЫЙ кош уюлдуу (чекиттердин абалдарын эки уюлга карата аныктоо).

БЛИЗКОДЕЙСТВИЕ И ДАЛЬНОДЕЙСТВИЕ жакынга таасир этүү жана алыска таасир этүү

БОКОВОЕ ВЫПУЧИВАНИЕ капталынан томпоюу (бир тегиздикте ийилүүчү устундун тең салмактык туруктуулугунун жоголушу, анын таасири менен устундун туурасынан кесилиш багытында ийилүүсүнүн бузулушу).

БОКОВЫЕ ЧАСТОТЫ капталдык жыштыктар

БОЛЬЦМАНА ПОСТОЯННАЯ Больцман туруктуу чоңдугу (физикалык негизги чоңдуктардын бири, ал газдык R туруктуулуктун N_A Авогадро санына (заттын I моль I кмоль бөлүгүндөгү молекулалардын саны) болгон катышына барабар: $k=R/N_A$. Больцман туруктуу чоңдугу $k=(1{,}38054\pm0{,}00018)\cdot10^{-23}$ дж/к болуп, алсак идеалдык газдын абалынын теңдемесине ж.б. байланышка кирет).

БОЛЬШАЯ МЕТАЦЕНТРИЧЕСКАЯ ВЫСОТА чоң метаборбордук бийиктик

БОЛЬШОЙ МЕТАЦЕНТРИЧЕСКИЙ РАДИУС чоң метаборбордук радиус

БРАХИСТОХРОНА брахистохрона (материялык чекит, оордук күчтүн бир тектүү талаасында эң аз убакытта түшө турган ийри сызык (циклоида).

БУРНОЕ СОСТОЯНИЕ ПОТОКА агымдын дуулдаган абалы (агымдын тереңдиги анын кризистик тереңдигинен тайыз болгон кездеги абалы).

Б"ЕФ ВЕРХНИЙ (НИЖНИЙ) жогорку (төмөнкү) б"еф

БЫСТРОТОК тез агуу ,катуу агуу (жогорку участкадагы чоң ылдамдыктагы суу агымын төмөнкү участкага жиберүүгө ылайыкталган ачык канал же лоток (ноо) түрүндөгү гидротехникалык курулуш).

В

ВАГОН ОДНОРЕЛЬСОВЫЙ ГИРОСКОПИЧЕСКИЙ бир рельстүү гироскоптук вагон

ВАКУУММЕТР вакуумметр (вакуумду (газдын суюлуусун) ченөөчү аспап; ал аркылуу атмосфералык басым менен суюлтулган газдын басымынын айырмасын ченешет).

ВАКУУММЕТР ЖИДКОСТНЫЙ суюктук вакуумметри

ВАКУУММЕТРИЧЕСКОЕ ДАВЛЕНИЕ вакуумметрдик басым (эгер айырма терс болсо, суюктуктун берилген чекитиндеги басымы менен атмосфералык басымдын айырмасы).

ВАЛЕНТНОСТЬ КАНОНИЧЕСКОГО ПРЕОБРАЗОВАНИЯ каноникалык өзгөртүүнүн валенттүүлүгү

ВАРИАНТНОСТЬ В ТЕРМОДИНАМИКЕ термодинамикадагы варианттык

ВАРИАЦИОННЫЕ ПРИНЦИПЫ МЕХАНИКИ механиканын вариациялык принциби

ВАРИОМЕТР вариометр (самолеттун вертикалдык ылдамдыгын ченей турган аспап).

ВАТЕРЛИНИЯ ватерсызык (кеменин бортуна сызылган, анын сууга канчалык батып туруу керектигин көрсөтүүчү сызык).

ВАРИНЬОНА МНОГОУГОЛЬНИК Вариньон көп бурчтугу

ВЕБЕРА КРИТЕРИЙ (ЧИСЛО) Вебер критерийи (саны)

ВЕКОВОЕ (ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКОЕ) УРАВНЕНИЕ эзелки (мүнөздөгүч) теңдеме

ВЕКТОР вектор (түз сызыктын багытталган кесиндиси, б.а. багыттарынын бири оң багыт үчүн алынган кесинди).

ВЕКТОР ВИХРЯ ПОТОКА агымдын куюн вектору

ВЕКТОР ГЛАВНЫЙ КОЛИЧЕСТВ ДВИЖЕНИЯ кыймыл сандарынын башкы вектору

ВЕКТОР ГЛАВНЫЙ СИЛ ДАВЛЕНИЯ басым күчтөрүнүн башкы вектору

ВЕКТОР ГЛАВНЫЙ СИЛ ИНЕРЦИИ инерция күчтөрүнүн башкы векто-

ВЕКТОР-НАБЛА вектор-набла

ВЕКТОР НЕПОДВИЖНЫЙ козголбос вектор

ВЕКТОР ПОЛЯРНЫЙ уюлдук вектор

ВЕКТОР ПРИЛОЖЕННЫЙ тиркелген вектор

ВЕКТОР РЕЗУЛЬТИРУЮЩИЙ натыйжалоочу вектор

ВЕКТОР СВОБОДНЫЙ эркин вектор

ВЕКТОР СВЯЗАННЫЙ байланган вектор

ВЕКТОР СКОЛЬЗЯЩИЙ сыйгаланма (жылышма) вектор

ВЕКТОР-ВИХРЬ вектор-куюн (суюктуктун бөлүкчөсү чексиз кичине убакыт ичинде өз абалын өзгөрткөн кезде ээ боло турган көз ирмемдеги бурчтук ылдамдыктын вектору).

ВЕКТОР-ПОТЕНЦИАЛ вектор-потенциал

ВЕКТОР-ШАГ РЕШЕТКИ решетканын вектор-кадамы

ВЕКТОР-ФУНКЦИЯ (СКАЛЯРНОГО АРГУМЕНТА) вектор-функция (скалярдык аргументтүү) (скалярдык аргументтин ар бир жеке маанисине белгилүү бир вектор туура келип тургандай көз карандылык).

ВЕКТОР УГЛА ПОВОРОТА буруу бурчунун вектору (айлануу огунда жатып, абсолюттук чоңдугу катуу нерсенин чексиз кичине бурулуу бурчу менен аныкталган, ал эми багыты буруу багытын аныктай турган вектор).

ВЕКТОРНАЯ ВЕЛИЧИНА вектордук чоңдук (сандык маанисинен тышкары, мейкиндиктеги багыты менен дагы мүнөздөлүүчү чоңдук).

ВЕКТОРНАЯ ЛИНИЯ вектордук сызык (өзүнүн ар бир чекитинде берилген вектордук талаанын векторуна жаныша турган сызык).

ВЕКТОРНОЕ ПОЛЕ вектордук талаа (ар бир чекитине белгилүү бир вектор туура келип турган мейкиндиктеги область).

ВЕКТОРНОЕ ПРОИЗВЕДЕНИЕ ДВУХ ВЕКТОРОВ эки вектордун вектордук көбөйтүндүсү

ОТДЕЛ РУКОПИСЕЙ
ИНВ. №
661243.

ВЕКТОРЫ АНТИПАРАЛЛЕЛЬНЫЕ тескери параллель векторлор

ВЕКТОРЫ ПРОТИВОПОЛОЖНЫЕ карама-каршы векторлор

ВЕКТОРЫ РАВНЫЕ барабар векторлор (багыттары бирдей, узундуктары өз ара барабар болгон векторлор).

ВЕЛИЧИНА ГИДРОДИНАМИЧЕСКАЯ гидродинамикалык чоңдук

ВЕЛИЧИНА СИЛЫ күчтүн чоңдугу (берилген күчтүн, бирдик үчүн кабыл алынган күчтөн канча эсе чоң (кичине) экендигин көрсөтүүчү чоңдук).

ВЕЛИЧИНА СИЛЫ В ДЕКАРТОВЫХ КООРДИНАТАХ декарттык координаталардагы күчтүн чоңдугу

ВЕЛИЧИНА СИЛЫ В ПОЛЯРНЫХ КООРДИНАТАХ уюлдук координаталардагы күчтүн чоңдугу

ВЕЛИЧИНА СКАЛЯРНАЯ скалярдык чоңдук

ВЕЛИЧИНА СКОРОСТИ ылдамдык чоңдугу (ылдамдык векторунун абсолюттук чоңдугу, ал жаалык координатадан убакыт боюнча алынган туундуга барабар).

ВЕЛИЧИНА СКОРОСТИ В ПОЛЯРНЫХ КООРДИНАТАХ ылдамдыктын уюлдук координаталардагы чоңдугу

ВЕЛИЧИНА УСКОРЕНИЯ ылдамдануу чоңдугу

ВЕЛИЧИНА УСКОРЕНИЯ ПОЛНОГО толук ылдамдануу чоңдугу

ВЕНТУРИ ВОДОМЕР вентури суу ченегичи

ВЕРЕВОЧНАЯ КРИВАЯ жипче ийри сызык (үзгүлтүксүз бөлүштүрүлгөн күчтөрдүн көп бурчтугуна өтө турган ийри сызык).

ВЕРЕВОЧНЫЙ МНОГОУГОЛЬНИК жипче көп бурчтук (күчтөр таасир этүүчү тегиздиктеги күчтөрдүн көп бурчтугунун шоолаларына параллель кесиндилер жүргүзүүдөн пайда болгон көп бурчтук).

ВЕРОЯТНОСТЬ ПЕРЕХОДА өтүү ыктымалдыгы

ВЕРОЯТНОСТЬ ТЕРМОДИНАМИЧЕСКАЯ термодинамикалык ыктымалдык

ВЕРТИКАЛ вертикал (асман сферасынын, зенит аркылуу өтүүчү каалагандай чоң тегереги; дүйнөнүн уюлу аркылуу өткөн вертикал меридиан деп аталат, ал эми чыгыш жана батыш чекиттери аркылуу өткөн вертикал биринчи вертикал деп аталат).

ВЕРТИКАЛЬ вертикаль (эки күчтүн: жердин тартуу күчү менен жердин айлануу кыймылынын борбордон качма күчүнүн, натыйжалоочу күчүнүн багыты).

ВЕРТИКАЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ вертикалдык кыймыл (оордук күчтүн талаасында, материялык чекиттин, башталгыч ылдамдыктын вектору вертикаль боюнча жогору багытталган кездеги кыймылы).

ВЕРТУШКА ГИДРОМЕТРИЧЕСКАЯ гидрометриялык чимирик

ВЕРШИНА ГИРОСКОПА гироскоптун чокусу

ВЕРХНИЙ ПРЕДЕЛ ТЕКУЧЕСТИ агуучулуктун жогорку предели (чоңу диаграммасынын серпилгичтик участкасындагы максималдык чыңалуу, мында туруктуу дээрлик чыңалууда пластикалык деформациянын чоңоюшу байкалат).

ВЕС салмак (нерсенин оордук күчүнүн абсолюттук чоңдугу, ал сан жагынан $P=mg$ га барабар, мында m - нерсенин массасы, g-оордук күчтүн ылдамдануусу).

ВЕС МАТЕРИАЛЬНОГО ОБ"ЕКТА материялык об"екттин салмагы

ВЕС УДЕЛЬНЫЙ салыштырма салмак (нерсенин P салмагынын анын көлөмүнө катышы, б.а. $\rho=P/V$ чоңдугу). V

ВЕС ТЕЛА нерсенин салмагы (ушул нерсенин бөлүкчөлөрүнө таасир эткен оордук күчтөрдүн бирдей таасир этүүчүсүнүн сандык чоңдугу).

ВЕСОВОЙ РАСХОД салмактык чыгым (агымдын нормалдык кесилиши

аркылуу убакыт бирдиги ичинде агып өткөн суюктуктун салмагы).

ВЕСЫ НЕРАВНОПЛЕЧНЫЕ ийиндери бирдей эмес таразалар

ВЕТВЛЕНИЯ ЛИНИИ ТОКА агым сызыгынын тармакталышы

ВЕТВЛЕНИЯ ТОЧКА ДВОЙНАЯ тармакталуунун кош чекити

ВЗАИМНОСТЬ КАСАТЕЛЬНЫХ НАПРЯЖЕНИЙ (ЗАКОН ПАРНОСНОСТИ КАСАТЕЛЬНЫХ НАПРЯЖЕНИЙ) жаныма чыңалуулардын өз ара таасири, жаныма чыңалуулардын түгөйлүк закону

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ өз ара аракеттениш

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НЕЛОКАЛЬНОЕ жергиликтүү эмес өз ара аракеттениши

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ОБМЕННОЕ алмашып туруучу өз ара аракеттениш

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ПОТОКА И РУСЛА агым менен сайдын өз ара аракеттениши

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ПРОСТЫХ ВОЛН жөнөкөй толкундардын өз ара аракеттениши

ВЗРЫВ ВНУТРИ ЖИДКОСТИ суюктук ичинде жарылуу

ВЗРЫВ ПОДВОДНЫЙ суу астында жарылуу

ВЗРЫВНАЯ ВОЛНА жарылуу толкуну

ВИБРАЦИЯ вибрация (термелүү кыймылы, дирилдөө кыймылы).

ВИБРАЦИИ ГИДРОТЕХНИЧЕСКИХ СООРУЖЕНИЙ гидротехникалык курулуштардын вибрациялары (пайдалуу вибрация да болот, зыяндуу вибрация да болот).

ВИБРИРУЮЩАЯ ПЛАСТИНКА вибрациялоочу пластинка

ВИБРОГРАФ виброграф (механикалык термелүүлөрдүн вибрацияларын өзү эле жазып тура турган аспап).

ВИБРОМЕТР виброметр (механикалык термелүүлөрдү изилдей турган аспап).

ВИБРОСКОП виброскоп (нерсенин механикалык термелүүлөрүн байкай турган аспап).

ВИДИМОЕ ДВИЖЕНИЕ көрүнүүчү кыймыл (циклдик эмес координаталары өзгөрүп тура турган кыймыл).

ВИЗУАЛИЗАЦИЯ ПОТОКА агымды визуалдаштыруу

ВИНТОВОЕ ДВИЖЕНИЕ буралма кыймыл (катуу нерсенин айлануусунан жана айлануу огунун багытында алга умтулган кыймылынан түзүлгөн татаал кыймыл).

ВИНТОВОЕ ДВИЖЕНИЕ ТВЕРДОГО ТЕЛА катуу нерсенин буралма кыймылы

ВИНТОВОЕ ПЕРЕМЕЩЕНИЕ буралма которулуу (буралма кыймылга келүүчү нерсенин бир абалдан каалагандай экинчи абалга өтүшү).

ВИНТОВОЕ ТЕЧЕНИЕ ЖИДКОСТИ суюктуктун буралма агымы

ВИРИАЛЬНОЕ УРАВНЕНИЕ СОСТОЯНИЯ абалдын вириалдык теңдемеси

ВИРТУАЛЬНЫЕ ПЕРЕМЕЩЕНИЯ виртуалдык которулуулар

ВИСКОЗИМЕТР вискозиметр (суюктуктун (ички сүрүлүүдөгү) илээшкектигин аныктоочу аспап; көбүнчө майлагыч жана нефтопродуктыларды изилдөөдө колдонулат).

ВИСКОЗИМЕТР ЭНГЛЕРА Энглер вискозиметри

ВИСКОЗИМЕТРИЯ вискозиметрия (суюктуктун (ички сүрүлүүдөгү) илээшкектигин ченөө методдорун үйрөтүүчү физиканын бөлүмү).

ВИХРЕВАЯ ДОРОЖКА КАРМАНА Кармандын куюндук (айлампалуу) жолчосу

ВИХРЕВАЯ ЛИНИЯ куюндук сызык, айлампалуу сызык (убакыттын ушул моментинде ар бир чекитиндеги вектор = Куюну ошол сызыктын жанымасы боюнча жайгаша турган сызык).

ВИХРЕВОЕ ДВИЖЕНИЕ куюндуу (айлампалуу) кыймыл (үзгүлтүксүз чөйрөнүн (суюктуктун же газдын) элементардык бөлүктөрүнүн жеке гана алга умтулуган кыймылдары эмес, алардын кандайдыр бир көз ирмемдеги октун айланасындагы кыймылдарынын натыйжасында бол-

гон татаал кыймыл, б.а. ар бир элементардык бөлүк вектор - куюнга ээ боло алгыдай кыймыл).

ВИХРЕВОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ куюн (айлампа) каршылыгы (чек аралык катмар нерсенин бетинен ажыраган кезде, айланып агып өтүүчү нерсенин артында пайда болуучу, суюктуктун куюндуу кыймылы менен шартталуучу басымдын каршылыгы).

ВИХРЕВЫЕ ТОКИ ,ТОКИ ФУКО куюндуу (айлампалуу) агымдар, Фуко агымдары

ВИХРЕВОЙ АППАРАТ куюн аппараты (куюнду пайда кылуу жана куюндун огун бойлото түзүлгөн вакуумду пайдалануу принциби боюнча иштей турган аппарат).

ВИХРЕИСТОЧНИК куюн булагы ,куюндуу булак

ВИХРЕСТОК куюндуу сормо, айлампалуу сормо

ВИХРЬ 1. куюн (газдар кыймылында); 2. айлампа (суюктуктар кыймылында)

ВИХРЬ В ДЕКАРТОВЫХ КООРДИНАТАХ декарттык координаталардагы куюн (айлампа)

ВИХРЬ В ПОЛЯРНЫХ КООРДИНАТАХ уюлдук координаталардагы куюн (айлампа)

ВИХРЬ В КРИВОЛИНЕЙНЫХ КООРДИНАТАХ ийри сызыктуу координаталардагы куюн (айлампа)

ВИХРЬ В СФЕРИЧЕСКИХ КООРДИНАТАХ сфералык координаталардагы куюн (айлампа)

ВИХРЬ В ЦИЛИНДРИЧЕСКИХ КООРДИНАТАХ цилиндрдик координаталардагы куюн (айлампа)

ВИХРЬ ВЕКТОРА вектор куюну (берилген беттеги $\vec{V}$ векторден ошол бетти чектеген туюк контур боюнча алынган ийри сызыктуу интегралга барабар болгон $\vec{\omega}$ вектору).

ВИХРЬ ВЕКТОРНОГО ПОЛЯ вектордук талаанын куюну (декарттык тик бурчтуу x, y, z координаталарындагы ар бир чекитте: $\frac{\partial R}{\partial y}-\frac{\partial Q}{\partial z}$; $\frac{\partial P}{\partial z}-\frac{\partial R}{\partial x}$; $\frac{\partial Q}{\partial x}-\frac{\partial P}{\partial y}$ компоненттерине ээ болгон вектор, мында P, Q, R - талааны аныктай турган $\vec{V}$ векторунун компоненттери. Вектордук талаанын куюну $rot\,\vec{V}$ символу аркылуу белгиленет. Ал бир координаталар системасынан экинчи координаталар системасына өткөндө өзгөрбөйт).

ВИХРЬ ИЗОЛИРОВАННЫЙ ТОЧЕЧНЫЙ обочолонгон чекиттеги куюн (айлампа)

ВИХРЬ НАИМЕНЬШЕГО РАЗМЕРА эң кичине өлчөмдөгү куюн (айлампа)

ВИХРЬ ПРИ ДВИЖЕНИИ ЖИДКОСТИ суюктуктун кыймылындагы айлампа

ВИХРЬ ПРИ ДВИЖЕНИИ ТВЕРДОГО ТЕЛА катуу нерсенин кыймылындагы куюн (айлампа)

ВИХРЬ ПРИНУЖДЁННЫЙ мажбурланган куюн (айлампа)

ВИХРЬ ПРИСОЕДИНЕННЫЙ бириктирилген куюн (айлампа)

ВИХРЬ ПРОСТРАНСТВЕННО НЕПОДВИЖНЫЙ мейкиндиктик кыймылсыз куюн

ВИХРЬ ПРОСТРАНСТВЕННО ПОДВИЖНЫЙ мейкиндиктүү кыймылдуу куюн (айлампа)

ВИХРЬ СЖИМАЕМЫЙ кысылма куюн

ВИХРЬ СВОБОДНЫЙ эркин куюн (айлампа)

ВИХРЬ СКОРОСТИ ылдамдык куюну (айлампасы)

ВИХРЯ ЛИНИЯ куюн (айлампа) сызыгы

ВИХРЯ НАПРЯЖЕНИЕ куюндун (айлампанын) чыңалуусу

ВИХРЯ ПОВЕРХНОСТЬ куюндун (айлампанын) бети

ВНЕСИСТЕМНЫЕ ЕДИНИЦЫ системадан тышкаркы бирдиктер

ВНЕЦЕНТРЕННОЕ РАСТЯЖЕНИЕ борбордон тышкаркы чоюу (ички күчтөрүнүн тең таасир этүүчүсү каралып жаткан кесилиштин нормалы боюнча багытталып,бирок анын оордук борбору аркылуу өтпөгөн кездеги стерженден чоюлушу).

ВНЕЦЕНТРЕННОЕ СЖАТИЕ борбордон тышкаркы кысуу (ички күчтөрүнүн тең таасир этүүчүсү каралып жаткан кесилиштин нормалы боюнча багытталып, бирок анын оордук борбору аркылуу өтпөгөн кездеги стержендин кысылышы).

ВНЕШНЕЕ ТРЕНИЕ тышкы (сырткы)сүрүлүү

ВНЕШНЕЕ УМНОЖЕНИЕ ТЕНЗОРОВ тензорлорду сырттан көбөйтүү

ВНЕШНЯЯ СИЛА тышкы күч (каралып жаткан нерсеге же системага кандайдыр бир башка нерсе же система жактан таасир этүүчү күч).

ВНУТРЕННЕЕ ТРЕНИЕ ички сүрүлүү (нерселердин элементтеринин ички кыймылдарынын натыйжасында нерселердин деформация энергиясын бир аз чачыратуучу ички күчтөр).

ВНУТРЕННЕЕ УМНОЖЕНИЕ ТЕНЗОРОВ тензорлорду ичтен көбөйтүү

ВНУТРЕННИЕ СИЛЫ ВЯЗКОЙ ЖИДКОСТИ илээшкек суюктуктагы ички күчтөр

ВНУТРЕННИЕ СИЛЫ В НЕВЯЗКОЙ ЖИДКОСТИ илээшкек эмес суюктуктагы ички күчтөр

ВНУТРЕННЯЯ СИЛА ички күч (берилген механикалык системанын материялык чекитине таасир этүүчү күч, мында күчтүн булагы ушул эле механикалык системанын башка чекити болуп саналат).

ВНУТРЕННЯЯ ЭНЕРГИЯ ички энергия (нерсенин, анын өзүнүн ички абалынан гана көз каранды болгон энергиясы).

ВНУТРЕННЯЯ ЭНЕРГИЯ НЕСОВЕРШЕННОГО ГАЗА жеткилең эмес газдын ички энергиясы

ВОДОИЗМЕЩЕНИЕ сууга матырылган нерсенин салмагы (суюктукка толугу менен же толук эмес матырылган нерсе аркылуу сүрүлүп чыгарылган суунун салмагы).

ВОДОСЛИВ водослив (напору жок агымда тоскоол аркылуу артык баш суунун агып кетүүсү).

ВОЗМОЖНАЯ ДЕФОРМАЦИЯ мүмкүн болгон деформация (материалдык нерсенин байланыштарына туура келе турган, көңүлдө элестетилген деформация).

ВОЗМОЖНАЯ РАБОТА,ВИРТУАЛЬНАЯ РАБОТА мүмкүн болгон жумуш,виртуалдык жумуш (күчтүн,ал тиркелген чекити мүмкүн болгондой нечүрүлгөн кездеги жумушу).

ВОЗМОЖНОЕ ПЕРЕМЕЩЕНИЕ мүмкүн болгон которуу (байланыштар мүмкүндүк бере турган, көңүлдө элестетилген элементардык которуу).

ВОЗМОЖНОЕ ПЕРЕМЕЩЕНИЕ СИСТЕМЫ системанын мүмкүн болгон которулушу (берилген механикалык системанын чекиттеринин мүмкүн болгон көчүрүлүштөрүнүн каалагандай кыйындысы).

ВОЗМОЖНОЕ ПЕРЕМЕЩЕНИЕ ТОЧКИ чекиттин мүмкүн болгон которулушу (материялык чекиттин, ага коюлган байланыштар мүмкүндүк бере турган элементардык которулушу).

ВОЗМОЖНЫЕ СКОРОСТИ мүмкүн болгон ылдамдыктар

ВОЗМУЩЕННОЕ ДВИЖЕНИЕ дүүлүккөн кыймыл (механикалык системанын, тандалып алынган дүүлүкпөгөн кыймылынан айырмаланган жана баштапкы шарттардын же таасир этүүчү күчтөрдүн өзгөрүшү менен шартталган кыймылдардын бири).

ВОЗМУЩЕННОЕ ДВИЖЕНИЕ НЕСЖИМАЕМОЙ ЖИДКОСТИ кысылбас суюктуктун дүүлүккөн кыймылы

ВОЗНИКНОВЕНИЕ ВИХРЕЙ В ЖИДКОСТИ суюктуктарда айланпанын пайда болушу

ВОЛНА ВОЗМУЩЕННОГО ПОТОКА дүүлүккөн агымдын толкуну

ВОЛНА,БЕГУЩАЯ ВПЕРЕД алдыга кетме толкун

ВОЛНА,БЕГУЩАЯ НАЗАД артка кетме толкун

ВОЛНА В СЖИМАЕМОЙ ЖИДКОСТИ кысылма суюктуктагы толкун

ВОЛНА ГЕРСТНЕРА ТРОХОИДАЛЬНАЯ Герстнердин трохоидалык толкуну

ВОЛНА ГОЛОВНАЯ башкы (негизги) толкун

ВОЛНА ГРАВИТАЦИОННАЯ гравитациялык толкун

ВОЛНА ДЕТОНАЦИИ детонация толкуну

ВОЛНА ДЛИННАЯ узун толкун

ВОЛНА ЗВУКОВАЯ үн толкуну

ВОЛНА КОНЕЧНОЙ АМПЛИТУДЫ чектүү амплитудалуу толкун

ВОЛНА КОРАБЕЛЬНАЯ кемелик толкун

ВОЛНА МАХА Мах толкуну

ВОЛНА НА ПОВЕРХНОСТИ беттеги толкун

ВОЛНА ПРИЛИВНАЯ ташкындоо толкуну

ВОЛНА ПРОГРЕССИВНАЯ прогрессивдүү толкун

ВОЛНА ПРОСТАЯ, БЕГУЩАЯ ВПЕРЕД алдыга кетме жөнөкөй толкун

ВОЛНА ПРОСТАЯ ЛИНИИ ТОКА агым сызыгынын жөнөкөй толкуну

ВОЛНА НЕИЗЭНТРОПИЧЕСКАЯ изэнтропиялык эмес толкун

ВОЛНА РАЗРЕЖЕНИЯ суюлуу толкуну

ВОЛНА СТОЯЧАЯ тик турма толкун

ВОЛНА ТРЕХМЕРНАЯ үч өлчөмдүү толкун

ВОЛНА УПРУГАЯ серпилгич толкун

ВОЛНОВАЯ МЕХАНИКА, КВАНТОВАЯ МЕХАНИКА толкун механикасы, квант механикасы (микро бөлүкчөлөрдүн (электрондордун, протондордун, атомдордун, молекулалардын системаларынын) баяндама ыкмаларын жана кыймылдарынын закондорун окутуп үйрөтүүчү теория).

ВОЛНОВАЯ ПЕРЕДАЧА толкун аркылуу өткөрүү (айлануу кыймылын, деформация толкунун циклдик таасири аркылуу өткөрүп берип жана өзгөртүп тургандай механикалык өткөрүп берүү. Толкун аркылуу өткөрүүнү 1959-жылы америкалык инженер У.Массер ойлоп чыгарган).

ВОЛНОВАЯ ФУНКЦИЯ толкун функциясы (квант механикасында микрооб"ектинин (м.: электрондун,протондун,атомдун, молекуланын) жана жалпы алганда каалагандай кванттык системанын (алсак кристаллдын) абалын толугу менен баяндай турган чоңдук).

ВОЛНОВОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ ЖИДКОСТИ суюктуктун толкун каршылыгы (суюктукка толугу менен же жартылай матырылган катуу нерсе кыймылга келген кезде суюктуктун үстүнкү бетинде пайда болуучу толкун аркылуу түзүлгөн каршылык).

ВОЛНОВОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ ГЛИССИРУЮЩЕЙ ПЛАСТИНКИ глиссирлөөчү пластинканын толкун каршылыгы

ВОЛНОВОЕ УРАВНЕНИЕ толкун теңдемеси (дүүлүгүүлөрдүн кандайдыр бир чөйрөдө таралуу процессин баяндай турган, айрым туундуларды туткан дифференциалдык теңдеме. Бир тектүү изотроптук чөйрөдө толкун теңдемеси $\frac{\partial^2 u}{\partial x^2}+\frac{\partial^2 u}{\partial y^2}+\frac{\partial^2 u}{\partial z^2}=\frac{1}{a^2}\frac{\partial^2 u}{\partial t^2}$ түрүндө болот, мында x, y, z мейкиндиктик өзгөрмөлөр, t - убакыт, $u=u(x,y,z)$ болсо t моментинде (x,y,z) чекитиндеги дүүлүгүүнү мүнөздөй турган изделген функция, a-дүүлүгүүнүн таралуу ылдамдыгы).

ВОЛНОВОЕ УРАВНЕНИЕ ТРЕХМЕРНОЕ үч өлчөмдүү толкун теңдемеси

ВОЛНОВОЕ ЧИСЛО толкун саны (толкундун λ узундугу менен $k=2\pi/\lambda$ формуласы боюнча байланышкан чоңдук, ал 2π аралыктагы толкундар санын туюнтат).

ВОЛНОВОЙ ВЕКТОР толкун вектору (багыты качма толкундун таралуу багыты менен дал келген, ал эми сан чоңдугу толкун чоңдугуна барабар болгон $\vec{k}$ вектору).

ВОЛНОВОЙ КАНАЛ БЕГУЩЕЙ ВОЛНЫ качма толкундун толкун каналы

ВОЛНОВОЙ ПАКЕТ толкун пакети (убакыттын ар бир моментинде мейкиндиктин кандайдыр бир чектелген областын ээлеп таркала турган толкун талаасы).

ВОЛНОМЕР толкун ченегич (радио жыштыктагы диапазондо электромагниттик термелүүлөрдүн толкун узундугун жана жыштыгын өлчөөчү аспап. Толкун ченегич чындыгында жыштык ченегич болуп саналат, бирок илгертен айтылып калгандыктан толкун ченегич деген аты сакталат).

ВОЛНЫ толкундар (белгилүү бир чөйрөдө тарала турган жана өзү менен бирге энергия алып жүрө турган чөйрөнүн (дүүлүгүүнүн) абалынын өзгөрүшү. Серпилгич толкундар катуу нерселерде, суюктуктарда жана газдарда болот. Үн толкундары, жер кыртышындагы сейсмикалык толкундар серпилгич толкундун айрым учурлары болот. Радио толкундар, жарык, рентген нурлары ж.б. электромагниттик толкундарга кирет).

ВОЛОКНО СТЕРЖНЯ стержен жипчеси (стержендин өз огуна параллель болуп, узатасынан жайгашкан элементи).

ВОСТОЧНОЕ ОТКЛОНЕНИЕ чыгышка жантаюу (түшүүчү материялык чекиттин траекториясынын, жердин айланышы натыйжасында вертикалдан чыгышка жантайышы).

ВПОЛНЕ НЕУПРУГИЙ УДАР толук серпилгич эмес согуу (нерсе тийген жерде пластикалык деформация кала тургандай согуу).

ВПОЛНЕ УПРУГИЙ УДАР толук серпилгич согуу (нерсеге тийген жерде серпилгич деформация гана боло тургандай согуу).

ВРАЩАТЕЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ айлантуучу кыймыл (катуу нерсенин ал нерсе менен бекем бекитилген эки чекити, демек алар аркылуу өткөн түз сызык кыймылсыз кала тургандай кыймылы. Нерсенин ушул түз сызыкта жатпаган калган чекиттери, ошол түз сызыкка перпендикуляр тегиздиктерде жатышкан, борборлору ушул эле түз сызыкта жайгашкан айланалар боюнча кыймылга келишет).

ВРАЩАТЕЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ ТВЕРДОГО ТЕЛА ВОКРУГ НЕПОДВИЖНОЙ ОСИ, ВРАЩЕНИЕ ВОКРУГ ОСИ катуу нерсени козголбос октун айланасында айлантуучу кыймылы, октун айланасында айлануу (катуу нерсенин анын эки чекити каралып жаткан эсептөө системасында кыймылсыз кала тургандай болгон кыймылы).

ВРАЩАТЕЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ Т.Т.В.Н. ТОЧКИ, ВРАЩЕНИЕ ВОКРУГ ТОЧКИ катуу нерсени козголбос чекиттин айланасында айлануучу кыймыл, чекиттин айланасында айлануу (катуу нерсенин, анын бир чекити каралып жаткан эсептөө системасында эч козголбостон кала тургандай кыймылы).

ВРАЩАЮЩИЙ МОМЕНТ айландыргыч момент

ВРАЩАТЕЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ айлантуучу кыймыл

ВРАЩЕНИЕ ВОКРУГ НЕПОДВИЖНОЙ ТОЧКИ козголбос чекиттин айланасында айлануу (катуу нерсенин, бир чекити эч козголбостон калып, ал эми калган чекиттери, борбору ошол козголбос чекит болгон борбордош сфераларда жатуучу ийри сызыктар боюнча жыла турган кыймылы).

ВРАЩЕНИЕ ЖИДКОСТИ суюктуктун айлануусу

ВРАЩЕНИЕ ТВЕРДОГО ТЕЛА 1. катуу нерсени айлантуу; 2. катуу нерсенин айлануусу

ВРЕМЯ убакыт (табигаттагы кубулуштардын удаалаштыгын аныктай турган физикалык чоңдук).

ВРЕМЯ АБСОЛЮТНОЕ абсолюттук убакыт

ВРЕМЯ СИНХРОНИЗАЦИИ синхрондоштуруу убакыты

ВТОРАЯ ФОРМА ПРИНЦИПА ГАМИЛЬТОНА Гамильтон принцибинин экинчи формасы

ВТОРОЕ НАЧАЛО ТЕРМОДИНАМИКИ термодинамиканын экинчи баштал-

масы (чектүү ылдамдыкта өтүүчү макроскоптук процесстердин кайрылбас процесстер экендигин аныктоочу принцип).

ВТОРОЙ АКТ УДАРА согуунун экинчи акты (согуу күчтөрү нөлгө чейин кичиреe турган убакыттын аралыгы, бул аралык нерселердин ылдамдыктары барабар болуп калган моментте башталат).

ВТОРОЙ ЗАКОН НЬЮТОНА Ньютондун экинчи закону (материялык чекиттин массасынын ал чекиттин убакыттын ар бир моментиндеги ылдамдануусуна көбөйтүндүсү ошол моментте ушул чекитке таасир этүүчү күчкө барабар болорун түшүнтүүчү закон).

ВТОРОЙ ЗАКОН ТЕРМОДИНАМИКИ термодинамиканын экинчи закону

ВЫНУЖДЕННЫЕ КОЛЕБАНИЯ аргасыз термелүүлөр (убакыттан мезгилдүү функция болгон сырткы таасирлердин натыйжасында пайда боло турган термелүүлөр).

ВЫРОЖДЕНИЕ ТУРБУЛЕНТНОСТИ турбуленттиктин пайда болуусу

ВЫСОТА ГЕОМЕТРИЧЕСКАЯ геометриялык бийиктик

ВЫСОТА ГИДРАВЛИЧЕСКАЯ гидравликалык бийиктик

ВЫСОТА МЕТАЦЕНТРИЧЕСКАЯ метаборбордук бийиктик

ВЫСОТА НИВЕЛИРНАЯ нивелирдик бийиктик

ВЫСОТА ПОЛНАЯ,ПОЛНЫЙ НАПОР толук бийиктик,толук напор

ВЫСОТА ПРИЛИВА ташкындоо бийиктиги

ВЫСОТА ПЬЕЗОМЕТРИЧЕСКАЯ пьезометрдик бийиктик

ВЫСОТА СКОРОСТНАЯ ылдамдыктык бийиктик

ВЫСОТА СКОРОСТНОГО НАПОРА ылдамдык напорунун бийиктиги

ВЫТЕКАНИЕ ЖИДКОСТИ ИЗ ОТВЕРСТИЯ суюктуктун көзөнөктөн агып чыгышы

ВЫТЕКАНИЕ ЖИДКОСТИ ИЗ СОСУДА суюктуктун идиштен агып чыгышы

ВЯЗКАЯ ЖИДКОСТЬ илээшкек суюктук (кыймылга келген кезде нормалдык чыңалуу да, жаныма чыңалуу да пайда боло тургандай суюктук).

ВЯЗКОСТЬ,ВНУТРЕННЕЕ ТРЕНИЕ илээшкектик,ички сүрүлүү (суюктуктун (же газдын) бир бөлүгү экинчи бөлүгүнө карата которулушкан учурда каршылык көрсөтүү касиети. Суюктуктун же газдын бул касиети илээшкектик коэффициенти η менен мүнөздөлөт. Газдардын илээшкектиги эң кичине, суунукуна караганда жүздөгөн эсе аз).

ВЯЗКОСТЬ ВОДЫ суунун илээшкектиги

ВЯЗКОСТЬ ВОЗДУХА абанын илээшкектиги

ВЯЗКОСТЬ ВТОРАЯ экинчи илээшкектик

ВЯЗКОСТЬ ГАЗА газдын илээшкектиги

ВЯЗКОСТЬ ЖИДКИХ МАСЕЛ суюк майлардын илээшкектиги

ВЯЗКОСТЬ ЖИДКОЙ УГЛЕКИСЛОТЫ суюк углекислотанын илээшкектиги

ВЯЗКОСТЬ МАГНИТНАЯ магниттик илээшкектик

ВЯЗКОСТЬ ТУРБУЛЕНТНАЯ турбуленттик илээшкектик

Г

ГАЗ НЕСОВЕРШЕННЫЙ жеткилең эмес газ

ГАЗ СОВЕРШЕННЫЙ жеткилең газ

ГАЗ.СОВЕРШЕННЫЙ ВЯЗКИЙ илээшкек жеткилең газ

ГАЗ СОВЕРШЕННЫЙ ДВУХАТОМНЫЙ эки атомдуу жеткилең газ

ГАЗ СОВЕРШЕННЫЙ ОДНОАТОМНЫЙ бир атомдуу жеткилең газ

ГАЗОВАЯ ДИНАМИКА газ динамикасы

ГАЗОВАЯ ПОСТОЯННАЯ газ туруктуулугу

ГАЗОВАЯ СМЕСЬ газ аралашмасы

ГАЗОГИДРАВЛИЧЕСКАЯ АНАЛОГИЯ газогидравликалык аналогия (окшоштук)

ГАЗООБРАЗНАЯ СРЕДА газ түрүндөгү (газ сымал) чөйрө

ГАЛЕРКИНА МЕТОД Галеркин методу (вариациялык жана четки маселелерди чыгаруунун түз методу).

ГАМИЛЬТОНА ФУНКЦИЯ Гамильтон функциясы (механиканын жалпыланган теңдемесине катышуучу чоңдук, м.: айрым учурда механикалык системанын толук энергиясын туюнтуучу функция).

ГАНГИЛЬЕ-КУТТЕРА ФОРМУЛА Гангилье-Куттер формуласы

ГАРМОНИКИ, ГАРМОНИЧЕСКИЕ СОСТАВЛЯЮЩИЕ, КОМПОНЕНТЫ ФУРЬЕ гармоникалар, гармоникалык түзүүчүлөр, Фурье компоненттери ($\sum_{-\infty}^{+\infty} A_n \sin(2\pi\nu n t+\varphi_n)$ катарынын мүчөлөрүнө туура келүүчү синусоидалык термелүүлөр, бул катардын суммасы убакыттан функция болот да, алгачкы термелүүнү аныктайт).

ГАРМОНИЧЕСКАЯ ФУНКЦИЯ гармоникалык функция

ГАРМОНИЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ гармоникалык кыймыл (материялык чекиттин мезгилдүү кыймылы, бул чекиттин орточо абалдан баштап өсөпт өлүүчү S жаалык координатасы: $S=S_0\cos(\omega t+\varphi_0)$ теңдемеси менен аныкталат, мында S_0 – туруктуу параметр (амплитуда), ω – тегеректик жыштык, φ_0 – баштапкы фаза, t – убакыт).

ГАУССА ПРИНЦИП (ПРИНЦИП НАИМЕНЬШЕГО ПРИНУЖДЕНИЯ) Гаусс принциби (эң аз мажбурлоо принциби).

ГАУССА СИСТЕМЫ ЕДИНИЦ Гаусстун бирдиктер системасы

ГЕКТОВАТТ, ГЕКТОУАТТ гектоватт, гектоуатт (кубаттуулук бирдиги: I гектоватт 100 ваттка барабар).

ГЕЛЬМГОЛЬЦА ТЕОРЕМА ВТОРАЯ Гельмгольцтун экинчи теоремасы

ГЕЛЬМГОЛЬЦА ТЕОРЕМА О СОХРОНЯЕМОСТИ ВИХРЕВЫХ ЛИНИЙ куюндук (айлампалык) сызыктардын сактагычтыгы жөнүндө Гельмгольцтун теоремасы

ГЕЛЬМГОЛЬЦИАН ВЕКТОРА ПОЛНЫЙ вектордун толук гельмгольцианы

ГЕОМЕТРИЧЕСКИЕ СВЯЗИ геометриялык байланыштар (механикалык системанын чекиттеринин ылдамдыктарынан көз каранды болбогон байланыштар).

ГЕОМЕТРИЧЕСКИЙ КРИТЕРИЙ АСИМПТОТИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ асимптоталык туруктуулуктун геометриялык критерийи

ГЕОМЕТРИЯ МАСС массалар геометриясы (динамиканын, массалардын механикалык системадагы бөлүнүштөрүн карай турган бөлүмү).

ГЕРПОЛОДИЯ, ГЕРПОЛОИДА герполодия, герполоида (козголбос тегиздикте катуучу жалпак ийри сызык. Бул ийри сызык, ушул тегиздик менен Пуансо эллипсинин жанышуу чекиттеринин геометриялык орду болуп саналат).

ГЕРЦ герц (жыштык бирдиги. Ал кубулуштун мезгили бир секундага барабар болгон жыштыгы болот).

ГЕТЕРОГЕННАЯ СИСТЕМА гетерогендик система

ГИБКАЯ НИТЬ ийилчээк жип (ийүүдө жана кысууда катуулугу чоюудагы катуулукка салыштырганда эң эле кичине болгон конструктивдүү элемент).

ГИБКАЯ ПЛАСТИНКА ийилчээк пластинка (калыңдыгы кандай тартипте болсо, ийилчээктиги да ошондой эле тартипте болгон пластинка).

ГИБКОСТЬ СТЕРЖНЯ стерженьдин ийилчээктиги (стержендин келтирилген узундугунун, ал стержендин туурасынан кесилишинин узатасынан ийилүү огуна карата инерция радиусуна болгон катышы).

ГИБКОСТЬ ПРЕДЕЛЬНАЯ пределдик ийилчээктик

ГИББСА ТЕРМОДИНАМИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ Гиббстин термодинамикалык потенциалы

ГИДРАВЛИЧЕСКАЯ РЕАКЦИЯ ПРИ ДВИЖЕНИИ ТЕЛА нерсенин кыймылындагы гидравликалык реакция

ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ ПАРАДОКС ГАЛИЛЕЯ Галилейдин гидравликалык парадоксу

ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ ПРЫЖОК гидравликалык секирим (агым долуланган абалынан жайбаракат абалына өткөн кезде агымдын үстүнкү бетинин секирим түрүндө өзгөрүшү).

ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ РАДИУС гидравликалык радиус (нормалдык кесилиштин аянтынын нымдалган периметрге болгон катышы).

ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ УДАР гидравликалык согуу (трубада аккан суунун агымын кокустан токтоткон кезде (алсак, краны тез жаба салганда) ал суюктуктун басымынын кескин түрдө чоңоюшу).

ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ УКЛОН гидравликалык эңкейиш (агымдын узундук бирдигине келтирилген гидродинамикалык напордун өзгөрүшү).

ГИДРАВЛИЧЕСКОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ гидравликалык каршылык (суюктуктар (же газдар) трубалар, каналдар ж.б. боюнча кыймылга келгенде алардын илээшкектиктери менен шартталып, кыймылына көрсөтүлүүчү каршылык).

ГИДРО-АЭРОДИНАМИЧЕСКИЕ СИЛЫ гидро-аэродинамикалык күчтөр

ГИДРО-АЭРОДИНАМИЧЕСКИЕ СИЛЫ РЕШЕТКИ торчонун гидро-аэродинамикалык каршылыгы

ГИДРОГРАФ гидрограф (жылдын белгилүү бир сезонунда дарыя сууларынын чыгымы убакытка жараша кандайча өзгөрө тургандыгын туюнтуучу график).

ГИДРОДИНАМИКА гидродинамика (суюктуктун, ошондой эле суюктукка толук же жартылай матырылган катуу нерселердин кыймылын изилдей турган илим; гидромеханиканын бир бөлүмү К.ГИДРОМЕХАНИКА).

ГИДРОДИНАМИЧЕСКАЯ АНАЛОГИЯ гидродинамикалык аналогия, ок-

шоштук (М.: толгонгон призмалык стержендин туурасынан кесилишинде пайда болуучу жаныма чыңалыштардын бөлүштүрүлүшү жөнүндөгү маселе менен стержендин каптал бетиндей капталы бар идиштеги идеалдык суюктуктун айлампасы жөнүндөгү маселенин математикалык окшоштугу).

ГИДРОДИНАМИЧЕСКАЯ ИНТЕРПРКТАЦИЯ ИНТЕГРАЛЬНОГО ИНВАРИАНТА интегралдык инварианттын гидродинамикалык интерпретациясы (талкууланышы)

ГИДРОДИНАМИЧЕСКАЯ СИЛА В АБСОЛЮТНОМ ДВИЖЕНИИ абсолюттук кыймылдагы гидродинамикалык күч

ГИДРОДИНАМИЧЕСКАЯ ИЗМЕРЕНИЯ гидродинамикалык өлчөмдөр, ченемдер

ГИДРОДИНАМИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПОТОКА агымдын гидродинамикалык өзгөчөлүктөрү

ГИДРОДИНАМИЧЕСКИЕ СИЛЫ гидродинамикалык күчтөр

ГИДРОДИНАМИЧЕСКИЕ СИЛЫ ДЕЙСТВУЮЩИЕ НА ПРОФИЛЬ профилге таасир этүүчү гидродинамикалык күчтөр

ГИДРОДИНАМИЧЕСКИЕ СИЛЫ ДЕЙСТВУЮЩИЕ ПРИ ОТСУТСТВИИ ЦИРКУЛЯЦИИ циркуляция жоктугу гидродинамикалык күчтөр

ГИДРОДИНАМИЧЕСКИЙ НАПОР гидродинамикалык напор (пьезометрдик жана ылдамдыктык напорлордун суммасы).

ГИДРОДИНАМИЧЕСКОЕ ДАВЛЕНИЕ гидродинамикалык басым (гидростатикалык жана динамикалык басымдардын суммасына барабар болгон басым).

ГИДРОДИНАМИЧЕСКОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ гидродинамикалык каршылык (нерсенин кыймылына, аны айланып агып өтүүчү суюктук тарабынан көрсөтүлгөн каршылык же суюктуктун кыймылына трубалардын, каналдардын ж.б. капталдары тарабынан көрсөтүлгөн каршылык).

ГИДРОМЕХАНИКА гидромеханика (суюктуктун, ошондой эле суюктукка толук же жартылай матырылган катуу нерселердин кыймылын (гидродинамика) жана тең салмактыгын (гидростатика) изилдеп үйрөтө турган илим).

ГИДРОСТАТИКА гидростатика (суюктуктун, ошондой эле суюктукка толук же жартылай матырылган катуу нерселердин тең салмактыгын изилдеп үйрөтө турган илим; гидромеханиканын бир бөлүмү к. ГИДРОМЕХАНИКА).

ГИДРОСТАТИЧЕСКИЙ НАПОР, ПЬЕЗОМЕТРИЧЕСКАЯ ВЫСОТА гидростатикалык напор, пьезометрдик бийиктик (үстүнкү бетине атмосфералык басым менен баскан кезде салмагы суюктуктун берилген чекитиндеги басымына барабар болгондой суюктуктун мамычасынын бийиктиги).

ГИДРОСТАТИЧЕСКИЙ ПАРАДОКС гидростатикалык парадокс

ГИДРОСТАТИЧЕСКОЕ ВЗВЕШИВАНИЕ гидростатикалык салмактоо (Архимеддин законуна негиздеп, суюктуктардын же катуу нерселердин тыгыздыктарын ченөө методу).

ГИДРОСТАТИЧЕСКОЕ ДАВЛЕНИЕ гидростатикалык басым (тең салмактык абалда турган суюктуктагы басым).

ГИДРОТЕХНИКА РЕЧНАЯ дарыя гидротехникасы

ГИДРОТЕХНИКА СУДОХОДНАЯ кемеде сүзүү гидротехникасы

ГИПЕРБОЛИЧЕСКОЕ УРАВНЕНИЕ гиперболалык теңдеме

ГИПЕРЗВУКОВОЕ ТЕЧЕНИЕ үндөн озгон агым

ГИПОТЕЗА ЖУКОВСКОГО Жуковский гипотезасы

ГИПОТЕЗА ПЛОСКИХ СЕЧЕНИЙ жалпак кесилиштер гипотезасы

ГИРОСКОП гироскоп (козголбос чекиттин айланасында айлануучу катуу нерсе, мында нерсе менен бекем бекитилген октун айланасында айлануусунун бурчтук ылдамдыгы жалпы бурчтук ылдамдыктын

башка түзүүчүлөрүнө караганда эң чоң болот да, нерсенин инерция эллипсоиди эллипсоиддик айлануу болот).

ГИРОСКОП СИММЕТРИЧЕСКИЙ симметриялуу гироскоп

ГИРОСКОПИЧЕСКИ НЕСВЯЗАННАЯ СИСТЕМА гироскоптуу байланышпаган система

ГИРОСКОПИЧЕСКИЙ ЭФФЕКТ гироскоптук эффект (гироскоптун өздүк айлануу огунун аргасыз айлануусунда инерция күчүнүн моментинин пайда болушу).

ГИРОСТАТ гиростат (катуу нерседен жана аны менен байланыштуу болгон катуу же деформацияланма нерселерден түзүлгөн механикалык система; мында кийинкилеринин кыймылы бүткүл системанын массаларынын борборунун жана инерция тензорунун абалдарын өзгөртүшпөйт).

ГИРОТРОПНЫЕ СРЕДЫ гиротроптук чөйрөлөр

ГИСТЕРЕЗИС УПРУГИЙ серпилгич гистерезис

ГЛАВНАЯ ПЛОСКОСТЬ БАЛКИ устундун негизги тегиздиги (стерженина огу аркылуу жана стержендин туурасынан кесилишинин инерциясынын негизги борбордук окторунун бири аркылуу өтүүчү тегиздик).

ГЛАВНАЯ ТОЧКА ПРЯМОЙ түз сызыктын негизги (башкы) чекити (берилген түз сызыкта жата турган жана ал түз сызык, ушул берилген механикалык системанын инерциясынын башкы огу боло турган касиетке ээ болуучу чекит).

ГЛАВНАЯ ЦЕНТРАЛЬНАЯ ОСЬ ИНЕРЦИИ инерциянын негизги борбордук огу (инерциянын, механикалык системанын массаларынын борбору аркылуу өтүүчү негизги огу).

ГЛАВНОЕ КОЛЕБАНИЕ негизги термелүү (көп эркин даражалуу механикалык системанын мүмкүн болгон мезгилдүү эркин термелүүлөрүнүн ар бири).

ГЛАВНОЕ НАПРАВЛЕНИЕ УПРУГОСТИ серпилгичтиктин негизги багыты (анизатроптук нерсенин каалагандай чекитинен тегиздикке перпендикуляр жүргүзүлгөн ок. Мында ушул тегиздикке карата симметриялуу жайгашкан чекиттерде нерсенин серпилгичтик касиеттери барабар болгудай болуулары тийиш).

ГЛАВНОЕ НАПРЯЖЕНИЕ башкы чыңалуу

ГЛАВНОЕ УДЛИНЕНИЕ негизги узаруу (деформация бетинин октору боюнча багытталган өз ара перпендикуляр үч багыт боюнча пайда болуучу узартуулардын ар бири).

ГЛАВНЫЕ КОМПОНЕНТЫ ТЕНЗОРА тензордун башкы компоненттери (симметриялуу тензордун, координаталык октордун (x, y, z) тик бурчтуу системасына келтирилген, тензордун башкы багыттары боюнча багытталган T_{xx}, T_{yy}, T_{zz} компоненттери).

ГЛАВНЫЕ КООРДИНАТЫ башкы (негизги) координаталар

ГЛАВНЫЕ МЕТАЦЕНТРЫ башкы метаборборлор (суута матырылган нерселердин салмак борборлорунун бетинин башкы кесилиштеринин борборлору болушкан чоң жана кичине метаборборлор).

ГЛАВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ТЕНЗОРА тензордун башкы багыттары (x, y, z тик бурчтуу координаталар окторунун, симметриялык тензордун T_{xx}, T_{yy} жана T_{zz} үч компоненти гана аларга карата нөлгө барабар боло турган багыттары).

ГЛАВНЫЕ ОСИ ДЕФОРМАЦИИ деформациянын башкы октору (деформация бетинин башкы октору).

ГЛАВНЫЕ ОСИ ИНЕРЦИИ инерциянын негизги октору (берилген чекитте кесилише турган өз ара перпендикуляр үч ок; берилген механикалык системанын ал окторго карата борбордон качма инерция моменттери нөлгө барабар болуп, ал эми инерция моменттери экстремумдарга жетишет).

ГЛАВНЫЕ ОСИ НАПРЯЖЕННОГО СОСТОЯНИЯ чыңалган абалдын башкы (негизги) октору (нерсенин каралып жаткан чекитиндеги башкы чыңалуулары багыттала турган октор).

ГЛАВНЫЕ ПЛОЩАДКИ , ГЛАВНЫЙ СЕЧЕНИЯ негизги (башкы) аянтчалар, негизги кесилиштер (өз ара перпендикуляр үч кесилиш (нерсенин, берилген чекити аркылуу жүргүзүлгөн), алар боюнча жаныма чыңалуулар нөлгө барабар болот).

ГЛАВНЫЕ СКОРОСТИ ОТНОСИТЕЛЬНОГО УДЛИНЕНИЯ салыштырмалуу узаруунун башкы ылдамдыктары (суюктуктун бөлүкчөлөрүнүн сызыктуу элементтеринин, деформациянын башкы октору боюнча жайгашкан салыштырмалуу узаруусунун ылдамдыктары).

ГЛАВНЫЕ СОСТАВЛЯЮЩИЕ ТЕНЗОРА тензордун башкы түзүүчүлөрү

ГЛАВНЫЙ ВЕКТОР СИСТЕМЫ СИЛ күчтөр системасынын башкы вектору (берилген системанын бардык векторлорунун суммасын түзүүчү вектор).

ГЛАВНЫЙ МОМЕНТ ИНЕРЦИИ инерциянын башкы моменти (системанын башкы инерция огуна карата инерция моменти).

ГЛАВНЫЙ МОМЕНТ КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИЯ кыймыл санынын башкы моменти

ГЛАВНЫЙ МОМЕНТ КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИЕ СИСТЕМЫ ОТНОСИТЕЛЬНО ЦЕНТРА системанын кыймыл санынын борборго карата башкы моменти (механикалык системанын бардык чекиттеринин кыймыл сандарынын берилген борборго карата моменттеринин суммасына барабар болгон чоңдук).

ГЛАВНЫЙ МОМЕНТ КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИИ СИСТЕМЫ ОТНОСИТЕЛЬНО ОСИ системанын кыймыл санынын окко карата башкы моменти (ме-

ханикалык системанын бардык чекиттеринин кыймыл сандарынын берилген окко карата моменттеринин суммасына барабар болгон чондук).

ГЛАВНЫЙ МОМЕНТ СИСТЕМЫ СИЛ күчтөр системасынын башкы моменти (системанын бардык күчтөрүнүн келтирүү борборуна карата моменттеринин векторлорунун суммасына барабар болгон вектор).

ГЛАВНЫЙ МОМЕНТ СИСТЕМЫ СИЛ ОТНОСИТЕЛЬНО ЦЕНТРА кучтөр системасынын борборго карата башкы моменти (системанын бардык күчтөрүнүн берилген борборго карата моменттеринин суммасына барабар болгон момент).

ГЛАВНЫЙ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ МОМЕНТ ИНЕРЦИИ башкы борбордук инерция моменти (системанын, башкы борбордук инерция огуна карата инерция моменти).

ГЛАДКАЯ ОПОРА жылма таяныч (реакциясы, нормалдык түзүүчүлөргө гана ээ болуучу таяныч).

ГЛАДКАЯ ТРАЕКТОРИЯ жылма траектория (жанымa реакциясы нөлгө барабар болгон траектория).

ГЛАДКОЕ ТЕЛО жылма нерсе к. АБСОЛЮТНО ГЛАДКОЕ ТЕЛО

ГЛАДКОСТЬ СТЕНОК капталдардын жылмалыгы

ГЛУБИНА КАНАЛА КРИТИЧЕСКАЯ каналдын кризистик тереңдиги

ГЛУБИНА НОРМАЛЬНАЯ нормалдуу тереңдик

ГЛУБИНА ПОТОКА агымдын тереңдиги (эркин агымдын белгилүү бир нормалдык кесилишиндеги вертикалдык аралык, ал аралык суюктуктун үстүнкү бетинен сайдын (арыктын) эң төмөнкү чекитине чейин ченөөдөн келип чыгат).

ГЛИССИРОВАНИЕ глиссирлөө (глиссердин (тез жүрүүчү кеменин) же гидросамолеттун абага учуп чыгар алдында сууда жылгаяктоосу).

ГЛИССИРОВАНИЕ ПО ПОВЕРХНОСТИ ТЯЖЕЛОЙ ЖИДКОСТИ оор суюктуктун бети боюнча глиссирлөө

ГОДОГРАФ годограф (скалярдык аргументтүү берилген вектор-функцияны туюнта турган жана жалпы бир башталмадан ченелип коюла турган векторлордун учтарынын геометриялык орду болгон ийри сызык).

ГОДОГРАФ СКОРОСТЕЙ ылдамдыктар годографы (ылдамдык векторлорунун учтарынын тегиздиктеги же мейкиндиктеги геометриялык орду).

ГОЛОНОМНАЯ СИСТЕМА голономдук система (бардык байланыштары голономдуу болушкан эркин эмес механикалык система).

ГОЛОНОМНЫЕ СВЯЗИ голономдук байланыштар

ГОМОГЕННАЯ СИСТЕМА гомогендик система

ГОМОЭНЕРГЕТИЧЕСКОЕ ТЕЧЕНИЕ гомоэнергиялык агым

ГОМОЭНТРОПТИЧЕСКОЕ ТЕЧЕНИЕ гомоэнтроптук агым

ГРАВИМЕТР гравиметр (оордук күчтү аныктай турган аспап; ал Жердин геологиялык түзүлүшүн үйрөнүүдө, пайдалуу кендер, көмүрлөр, нефтилер ж.б. жаткан жерлерди чалгындоодо колдонулат).

ГРАВИМЕТРИЯ гравиметрия (оордук күчтүн Жер бетинин түрлүү чекиттеринде жайгашууларын изилдей турган илим).

ГРАВИТАЦИОННАЯ МАССА гравитациялык масса (тартылуу законуна дуушар болгон масса).

ГРАВИТАЦИОННАЯ ПОСТОЯННАЯ гравитациялык туруктуу чондук (тартылуу күчүнүн чондугун аныктоочу формуладагы к коэффициенти).

ГРАВИТАЦИОННОЕ ИЗЛУЧЕНИЕ гравитациялык нурлануу

ГРАВИТАЦИОННОЕ ПОЛЕ, ПОЛЕ ТЯГОТЕНИЯ гравитациялык талаа, тартылуу талаасы (тартылуу күчтөрүнүн талаасы).

ГРАВИТАЦИОННЫЕ ВОЛНЫ гравитациялык толкундар

ГРАВИТАЦИОННЫЙ ПАРАДОКС гравитациялык парадокс (гравитацияга тартылуу законуна негизделген парадокс).

ГРАВИТАЦИОННОЙ ПОТЕНЦИАЛ,ПОТЕНЦИАЛ СИЛ ТЯГОТЕНИЯ гравитациялык потенциал, тартылуу күчтөрүнүн потенциалы (тартылуу талаасынын потенциалы).

ГРАВИТАЦИЯ гравитация ,оордук (бүткүл дүйнөлүк тартылуу).

ГРАДИЕНТ градиент (x,y,z) тик бурчтуу координаталар системасынын координаталар окторуна түшүрүлгөн проекцияларынын салыштырмалуу чоңдуктары $f(x,y,z)$ скалярдык функциясынын: $\frac{\partial f}{\partial x}$, $\frac{\partial f}{\partial y}$, $\frac{\partial f}{\partial z}$ айрым туундуларына барабар боло турган вектор. Ал $grad f = \frac{\partial f}{\partial x}\vec{i} + \frac{\partial f}{\partial y}\vec{j} + \frac{\partial f}{\partial z}\vec{k}$ аркылуу белгиленет).

ГРАДИЕНТ В ЦИЛИНДРИЧЕСКИХ И СФЕРИЧЕСКИХ КООРДИНАТАХ цилиндрдик жана сфералык координаталардагы градиент

ГРАДИЕНТ ПОЛНОЙ ЭНЕРГИИ толук энергиянын градиенти

ГРАДИЕНТ СВЕРХАДИАБАТИЧЕСКИЙ өтө адиабаталык градиент

ГРАДУИРОВАНИЕ,ГРАДУИРОВКА градуирлөө,градуировкалоо(ченегич аспаптарды бөлүктөргө бөлүнгөн шкала менен жабдуу жана ар бир шкала ченеле турган физикалык чоңдуктун кандай маанисин көрсөтөрүн аныктоо).

ГРАММ СИЛА грамм күч (бирдиктердин техникалык системасындагы күчтүн бирдиги. Ал 0,001 килограмм күчкө барабар).

ГРАНИЧНЫЕ УСЛОВИЯ чек аралык шарттар

ГРАНИЧНЫЕ УСЛОВИЯ КИРХГОФА Кирхгофтун чек аралык шарттары (берилген күчтөр пластинканын контуруна таасир эткен кезде пластинканын ийилүүсүн аныктоочу дифференциалдык теңдеменин чыгарылышын канааттандыра турган, пластинканын таяныч контурунда берилген эки шарт).

ГРАНИЦА ПОГРАНИЧНОГО СЛОЯ чек аралык катмардын чеги

ГРАНИЦА РАЗДЕЛА бөлүүчү чек ара

ГРАФИК СКОРОСТИ ылдамдыктын графиги (ылдамдыктын убакыттан көз карандылыгынын графиги).

ГРАФИК ДВИЖЕНИЯ кыймылдын графиги (кыймылдын теңдемелеринин график аркылуу туюнтулушу).

ГРАФОСТАТИКА графостатика (чийүүгө негизделген статика).

ГРЕБЕНЬ ВОЛНЫ толкундун кыры (жону)

ГРУЗОВАЯ ЛИНИЯ БАЛКИ, ЭПЮРА НАГРУЗКИ, ЛИНИЯ НАГРУЗКИ устундун жүк сызыгы, жүк эпюрасы, жүк сызыгы (абсцисса огу устундун огу болгон, ал эми ординатасы, жүктүн интенсивдүүлүгүнүн устундун огуна перпендикуляр чоңдугу болгон график).

ГЮГОНЬО КРИВАЯ Гюгоньо ийри сызыгы к. АДИАБАТА ГЮГОНЬО

ГЮЛЬДЕНА ТЕОРЕМА ВТОРАЯ Гюльдендин экинчи теоремасы

Д

ДАВЛЕНИЕ басым (бир нерсенин экинчи нерсеге, бул нерселердин жанышуу бетиндеги нормалы боюнча таасир этүү күчүнүн түзүүчүсү, ал биринчи нерседен экинчисин көздөй багытталат).

ДАВЛЕНИЕ ВЗРЫВНОЕ жарылуу басымы

ДАВЛЕНИЕ ВРАЩАЮЩЕГОСЯ ТЕЛА айланма нерсенин басымы

ДАВЛЕНИЕ ВРАЩАЮЩЕГОСЯ ТЕЛА НА НЕПОДВИЖНУЮ ОСЬ айлануучу нерсенин кыймылсыз окко басымы

ДАВЛЕНИЕ ГИДРАВЛИЧЕСКОЕ гидравликалык басым

ДАВЛЕНИЕ ГИДРОДИНАМИЧЕСКОЕ гидродинамикалык басым

ДАВЛЕНИЕ ГИДРОДИНАМИЧЕСКОЕ В ИДЕАЛЬНОЙ ЖИДКОСТИ идеалдык суюктуктагы гидродинамикалык басым

ДАВЛЕНИЕ ГИДРОМЕХАНИЧЕСКОЕ гидромеханикалык басым

ДАВЛЕНИЕ ГИДРОСТАТИЧЕСКОЕ гидростатикалык басым

ДАВЛЕНИЕ ДВИЖУЩЕЙСЯ ТОЧКИ кыймылдагы чекиттин басымы

ДАВЛЕНИЕ ДИНАМИЧЕСКОЕ динамикалык басым

ДАВЛЕНИЕ В ТОЧКЕ ЖИДКОСТИ суюктуктун чекитиндеги басым (суюктуктун берилген чекитинде өз ара перпендикуляр болгон каалагандай үч тегиздикке тиркелген нормалдык чыңалуулардын арифметикалык орточо чоңдугуна барабар чоңдук).

ДАВЛЕНИЕ КРИТИЧЕСКОЕ кризистик басым

ДАВЛЕНИЕ НА ЗАМКНУТУЮ ПОВЕРХНОСТЬ туюк бетке басым

ДАВЛЕНИЕ НА КРИВОЛИНЕЙНУЮ СТЕНКУ ийри сызыктуу капталга басым

ДАВЛЕНИЕ НА ПЛОСКУЮ СТЕНКУ жалпак капталга басым

ДАВЛЕНИЕ НА ТВЕРДОЕ ТЕЛО катуу нерсеге басым

ДАВЛЕНИЕ НЕУСТАНОВИВШЕЕСЯ туруктуулабаган басым

ДАВЛЕНИЕ НОРМАЛЬНОЕ нормалдуу басым

ДАВЛЕНИЕ ПРИ ОБТЕКАНИИ айланып агып өтүүдөгү басым

ДАВЛЕНИЕ СРЕДНЕЕ ЭФФЕКТИВНОЕ орточо эффективдүү басым

ДАВЛЕНИЕ ТОРМОЖЕНИЯ тоскоолдоо басымы

ДАВЛЕНИЕ ТОРМОЖЕНИЯ НАБЕГАЮЩЕГО ПОТОКА кыйылма агымдын тоскоолдоо басымы

ДАЛАМБЕРА-ЛАГРАНЖА ПРИНЦИП Даламбер-Лагранж принциби

ДАЛЬНОСТЬ ПОЛЕТА учуу алыстыгы (ыргытуу чекитинен ушул материялык чекит кайрадан өзү ыргытылган деңгээлге жетишилген чекитке чейинки аралык).

ДАМБЫ (ТРАВЕРСЫ) дамбалар (траверстер)

ДАРСИ-ВЕЙСБАХА ФОРМУЛА Дарси-Вейсбахтын формуласы

ДВИЖЕНИЕ кыймыл (чекиттин, чекиттер системасынын же нерсенин абалынын убакытка карата өзгөрүшү).

ДВИЖЕНИЕ АБСОЛЮТНО ТВЕРДОГО ТЕЛА абсолюттук катуу нерсенин кыймылы

ДВИЖЕНИЕ АДИАБАТИЧЕСКОЕ адиабаталык кыймыл

ДВИЖЕНИЕ АТМОСФЕРНОЕ атмосфералык кыймыл

ДВИЖЕНИЕ БАРАТРОПНОЕ ПЛОСКОЕ баратроптук жалпак кыймыл

ДВИЖЕНИЕ БЕЗВИХРЕВОЕ куюнсуз (айлампасыз) кыймыл

ДВИЖЕНИЕ БЕЗДЕФОРМАЦИОННОЕ деформациясыз кыймыл

ДВИЖЕНИЕ БЕЗНАПОРНОЕ напорсуз кыймыл

ДВИЖЕНИЕ ВИХРЕВОЙ НИТИ куюндук жипченин кыймылы

ДВИЖЕНИЕ ВИХРЕВЫХ ЦЕПОЧЕК НЕУСТОЙЧИВОЕ куюндук тизмектердин туруксуз кыймылы

ДВИЖЕНИЕ ВИХРЕВЫХ ЦЕПОЧЕК УСТОЙЧИВОЕ куюндук тизмектердин туруктуу кыймылы

ДВИЖЕНИЕ ГРУНТОВЫХ ВОД жер астындагы суулардын кыймылы

ДВИЖЕНИЕ ДЕФОРМАЦИОННОЕ деформация кыймылы

ДВИЖЕНИЕ ДОЗВУКОВОЕ үндөн озбогон кыймыл (ылдамдыгы үндүн таралуу ылдамдыгына жетпеген кыймыл).

ДВИЖЕНИЕ ИДЕАЛЬНОЙ ЖИДКОСТИ идеалдык суюктуктун кыймылы

ДВИЖЕНИЕ ИЗОТЕРМИЧЕСКОЕ изотермалык кыймыл (температура туруктуу болуп турган кезде болуучу кыймыл).

ДВИЖЕНИЕ ИЗЭНТРОПИЧЕСКОЕ изэнтропиялык кыймыл (энтропия туруктуу болгон кездеги кыймыл).

ДВИЖЕНИЕ КВАЗИПЕРИОДИЧЕСКОЕ мезгилдүү сымал кыймыл (убакыттын ар бир моментинде тең салмактык абалда деп эсептей тургандай болгон, эң жай өтө турган кыймыл).

ДВИЖЕНИЕ КВАЗИТВЕРДОЕ катуу сымал кыймыл

ДВИЖЕНИЕ КОЛЕБАТЕЛЬНОЕ термелтүүчү кыймыл (эң жай өтө турган бир калыпта эмес термелүү кыймылы. Мындайча термелүү белгилүү бир шарттарда, сырттан таасир этүүсүз эле болот).

ДВИЖЕНИЕ КРЫЛА С ПОСТОЯННОЙ ЦИРКУЛЯЦИЕЙ канаттын туруктуу циркуляциялуу кыймылы

ДВИЖЕНИЕ ЛАМИНАРНОЕ ПУЛЬСИРУЮЩЕЕ Ламинардык пульсациялагыч кыймыл

ДВИЖЕНИЕ МАТЕРИАЛЬНОЙ ТОЧКИ материялык чекиттин кыймылы

ДВИЖЕНИЕ МАТЕРИАЛЬНОЙ ТОЧКИ БРОШЕННОЙ НАКЛОННО горизонтко жантык ыргытылган материялык чекиттин кыймылы (материялык чекиттин, оордук күчтүн талаасында башталгыч ылдамдыктын вектору горизонтко кандайдыр бир бурч боюнча багытталган кезиндеги кыймылы).

ДВИЖЕНИЕ МГНОВЕННОЕ ПОСТУПАТЕЛЬНОЕ көз ирмемдеги алга умтулган кыймыл

ДВИЖЕНИЕ НАНОСОВ шилендилердин (шыпырындылардын) кыймылы

ДВИЖЕНИЕ НЕИЗМЕНЯЕМОЙ СИСТЕМЫ өзгөрбөс системанын кыймылы

ДВИЖЕНИЕ НЕСВОБОДНОЕ эркин эмес кыймыл

ДВИЖЕНИЕ НЕСТАЦИОНАРНОЕ стационардык эмес кыймыл (параметрлери убакыттан көз каранды болуучу кыймыл).

ДВИЖЕНИЕ ОСРЕДНЕННОЕ орточолонгон кыймыл

ДВИЖЕНИЕ ОСРЕДНЕННОЕ СТАЦИОНАРНОЕ орточолонгон стационардык кыймыл

ДВИЖЕНИЕ ОСРЕДНЕННО-ПЛОСКОЕ орточолонгон жалпак кыймыл

ДВИЖЕНИЕ ПЛОСКОЕ ПО УКЛОНУ эништеген жалпак кыймыл

ДВИЖЕНИЕ ПЛОСКОЕ ПОТЕНЦИАЛЬНОЕ потенциалдык жалпак кыймыл

ДВИЖЕНИЕ ПЛОСКОЕ РАВНОМЕРНОЕ бир калыптагы жалпак кыймыл

ДВИЖЕНИЕ РАЗРЫВНОЕ үзгүлтүктүү кыймыл

ДВИЖЕНИЕ РЕАЛЬНОЙ ЖИДКОСТИ реалдуу суюктуктун кыймылы

ДВИЖЕНИЕ СВЕРХВОЛНОВОЕ ЛАМИНАРНОЕ толкундан өзгөн Ламинардык кыймыл

ДВИЖЕНИЕ СВЕРХЗВУКОВОЕ үндөн озгон кыймыл

ДВИЖЕНИЕ СИСТЕМЫ ВИХРЕЙ куюндар системасынын кыймылы

ДВИЖЕНИЕ СИСТЕМЫ ОТСЧЕТА эсептөө системасынын кыймылы

ДВИЖЕНИЕ СТАЦИОНАРНОЕ, ДВИЖЕНИЕ УСТАНОВИВШЕЕСЯ стационардык кыймыл, туруктуулангaн кыймыл (мүнөздөөчү параметрлери убакыттан көз каранды болбогон кыймыл. Алсак стационардык агым (кыймыл) учурунда суюктуктун убакыт бирдиги ичиндеги чыгымы туруктуу болот).

ДВИЖЕНИЕ ТВЕРДОГО ТЕЛА ВОКРУГ ОСИ катуу нерсенин ок айланасындагы кыймылы

ДВИЖЕНИЕ ТУРБУЛЕНТНОЕ В ШЕРОХОВАТОЙ ТРУБЕ одуракай трубадагы турбуленттик кыймыл

ДВИЖЕНИЕ ТУРБУЛЕНТНОЕ КВАЗИСТАЦИОНАРНОЕ стационардык сымал турбуленттик кыймыл

ДВИЖЕНИЕ ТУРБУЛЕНТНОЕ ОДНОРОДНОЕ бир тектүү турбуленттик кыймыл (суюктуктун элементтери иретсиз, татаал траектория боюнча туруктууланбаган кыймылга келип, суюктуктун катмарлары аралашып кете тургандай бир тектүү агым).

ДВИЖЕНИЯ НАПРАВЛЯЮЩИЕ багыттоочу кыймылдар

ДВИЖЕНИЯ ПОДОБНЫЕ ГЕОМЕТРИЧЕСКИ геометриялык окшош кыймылдар

ДВИЖЕНИЯ ПОДОБНЫЕ ГИДРОДИНАМИЧЕСКИ гидродинамикалык окшош кыймылдар

ДВИЖЕНИЯ ПОДОБНЫЕ ДИНАМИЧЕСКИ динамикалык окшош кыймылдар

ДВИЖЕНИЯ ПОДОБНЫЕ КИНЕМАТИЧЕСКИ кинематикалык окшош кыймылдар

ДВИЖУЩАЯ СИЛА кыймылдаткыч күч

ДВОЙНОЕ ВЕКТОРНОЕ ПРОИЗВЕДЕНИЕ ТРЕХ ВЕКТОРОВ үч векторрдун кош вектордук көбөйтүндүсү ($\vec{a}$ вектору менен $\vec{b}$ жана $\vec{c}$ векторлорунун вектордук көбөйтүндүсүнүн вектордук көбөйтүндүсү. Ал $\vec{a}\times(\vec{b}\times\vec{c})$ аркылуу белгиленет).

ДВОЙНОЙ ФИЗИЧЕСКИЙ МАЯТНИК <u>физикалык кош маятник</u> (шарнир аркылуу бириктирилген катуу нерседен түзүлгөн физикалык маятник, мында бул нерселердин бири кыймылсыз горизонталдуу октун айланасында айлана алат).

ДВУСТОРОННИЕ СВЯЗИ , УДЕРЖИВАЮЩИЕ СВЯЗИ <u>эки жактуу байланыштар, кармап турма байланыштар</u> (механикалык системанын чекиттеринин координаталарын (мүмкүн, алардын убакыт боюнча туундуларын) жана убакытты байланыштырып туруучу теңдемелер менен туюнтулган байланыштар).

ДВУХШАРНИРНАЯ АРКА <u>эки шарнирлүү арка</u> (учтары шарнирлүү таянычта турган арка).

ДЕВИАТОР <u>девиатор</u> (компоненттери $T_{xx}+T_{yy}+T_{zz}=0$ шартын канааттандыра турган симметриялуу тензор).

ДЕВИАТОР НАПРЯЖЕНИЙ <u>чыңалуулар девиатору</u> ($\sigma=\frac{1}{3}(\sigma_x+\sigma_y+\sigma_z)$ кезинде

$$\begin{Vmatrix} \sigma_x-\sigma & \tau_{xy} & \tau_{xz} \\ \tau_{yx} & \sigma_y-\sigma & \tau_{yz} \\ \tau_{zx} & \tau_{zy} & \sigma_z-\sigma \end{Vmatrix}$$

матрицасы аркылуу туюнтулган экинчи тартиптеги тензор).

ДЕВИАТОР ТЕНЗОРА ДЕФОРМАЦИИ <u>деформация тензорунун девиатору</u> ($\varepsilon=\frac{1}{3}(\varepsilon_x+\varepsilon_y+\varepsilon_z$)кезинде

$$\begin{Vmatrix} \varepsilon_x-\varepsilon & \frac{1}{2}\gamma_{xy} & \frac{1}{2}\gamma_{xz} \\ \frac{1}{2}\gamma_{yx} & \varepsilon_y-\varepsilon & \frac{1}{2}\gamma_{yz} \\ \frac{1}{2}\gamma_{yz} & \frac{1}{2}\gamma_{zy} & \varepsilon_z-\varepsilon \end{Vmatrix}$$

матрицасы менен туюнтулган тензор).

ДЕВИАЦИЯ <u>девиация</u> ($\vec{v}\,dt$ векторуна кошулган суммасы – ылдамдыгы $\vec{v}$ болгон чекиттин dt убакыттын ичинде ийри сызыктуу кыймылындагы жылышуусун бере турган вектор).

ДЕВИАЦИЯ АБСОЛЮТНОГО ДВИЖЕНИЯ <u>абсолюттук кыймылдын девиациясы</u>

ДЕВИАЦИЯ ПЕРЕНОСНОГО ДВИЖЕНИЯ <u>көчүрүлмө кыймылдын девиациясы</u>

ДЕЙСТВИЕ <u>аракет, таасир</u> (берилген материялык чекит башка материялык чекитке таасир этүүчү күч. Ньютондун экинчи закону боюнча экинчи нерсе биринчисине таасир этүүчү күч карама-каршы аракет болот).

ДЕЙСТВИЕ МГНОВЕННЫХ СИЛ <u>көз ирмемдеги күчтөрдүн аракети, таасири</u>

ДЕЙСТВИЕ ОБЪЕМНОЕ ПОВЕРХНОСТНЫХ СИЛ <u>беттик күчтөрдүн көлөмдүк таасири</u>

ДЕЙСТВИЕ ПО ГАМИЛЬТОНУ <u>Гамильтон боюнча аракет</u> (Лагранждын функциясынан убакыттын белгилүү бир аралыгы боюнча алынган интегралы аркылуу туюнтулган чоңдук).

ДЕЙСТВИЕ ПО ЛАГРАНЖУ, ДЕЙСТВИЕ ПО МОПЕРТЮИ <u>Лагранж боюнча аракет, Мопертюи боюнча аракет</u> (механикалык системанын кинетикалык энергиясынан убакыттын белгилүү бир аралыгы боюнча алынган интегралы аркылуу туюнтулган чоңдук).

ДЕЙСТВИЕ ПРИ ДВИЖЕНИИ СИСТЕМЫ <u>системанын кыймылындагы аракет, таасир</u>

ДЕЙСТВИТЕЛЬНЫЙ КОЭФФИЦИЕНТ, ЭФФЕКТИВНЫЙ КОЭФФИЦИЕНТ <u>чыныгы коэффициент, эффективдүү коэффициент</u>

ДЕЙСТВИТЕЛЬНЫЙ КОЭФФИЦИЕНТ КОНЦЕНТРАЦИИ НАПРЯЖЕНИЙ <u>чыңалуулар концентрациясынын чыныгы коэффициенти</u> (жылма үлгүнүн чыдамдуулук пределинин чыңалуунун берилген концентрациясы бар үлгүнүн чыдамдуулук пределине болгон катышы).

ДЕКРЕМЕНТ <u>декремент, кемүү</u> (басаңдама процесстин начарлоо даражасын мүнөздөгүч чоңдук).

ДЕКРЕМЕНТ ЗАТУХАНИЯ , ЛОГАРИФМИЧЕСКИЙ ДЕКРЕМЕНТ ЗАТУХАНИЯ басаңдоонун декременти, басаңдоонун логарифмдик декременти (бир калыпта басаңдоочу синусоидалык термелүүнүн убакыттын каалагандай t моментиндеги Ae^{-kt} амплитудасынын убакыттын бир мезгилге кеч алынган моментиндеги амплитудасына болгон катышынын натуралдык логарифми).

ДЕКРЕМЕНТ ЛОГАРИФМИЧЕСКИЙ логарифмдик декремент (басаңдоочу термелүүнүн удаалаш эки амплитудасынын катышынын логарифми).

ДЕМОДУЛЯЦИЯ ФАЗОВАЯ фазалык демодуляция

ДЕМОДУЛЯЦИЯ ЧАСТОТНАЯ жыштыктык демодуляция

ДЕМПФИРУЮЩИЕ СИЛЫ демпфирлөөчү күчтөр

ДЕМПФИРУЮЩИЕ ЭФФЕКТЫ демпфирлөөчү эффекттер

ДЕНСИМЕТР, ДЕНСИТОМЕТР денсиметр, денситометр (суудан оор суюктуктардын тыгыздыгын аныктоочу аспап).

ДЕТЕКТИРОВАНИЕ детектирлөө

ДЕТОНАЦИЯ ПУЛЬСИРУЮЩАЯ пульсациялоочу детонация

ДЕФОРМАЦИИ РУСЛОВЫЕ сайлык деформациялар

ДЕФОРМАЦИЯ деформация (материялык нерсенин же анын кандайдыр бөлүктөрүнүн формаларынын же өлчөмдөрүнүн убактылуу же туруктуу өзгөрүшү).

ДЕФОРМАЦИЯ ВОЗМОЖНАЯ мүмкүн болгон деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ЖИДКОЙ ЧАСТИЦЫ суюк бөлүкчөнүн деформациясы

ДЕФОРМАЦИЯ ОБ"ЕМНАЯ көлөмдүк деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ОБ"ЕМНАЯ ЧИСТАЯ көлөмдүк таза деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ОДНОРОДНАЯ бир тектүү деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ОСТАТОЧНАЯ калдыктуу деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ОТНОСИТЕЛЬНАЯ салыштырма деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ПЛАСТИЧЕСКАЯ пластикалык деформация к. ПЛАСТИЧЕСКАЯ ДЕФОРМАЦИЯ

ДЕФОРМАЦИЯ ПЛОСКАЯ жалпак деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ПРОСТРАНСТВЕННАЯ мейкиндиктик деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ПРОФИЛЯ профил деформациясы

ДЕФОРМАЦИЯ ТЕМПЕРАТУРНАЯ температуралык деформация

ДЕФОРМАЦИЯ УПРУГАЯ серпилгич деформация

ДЕФОРМАЦИЯ УПРУГО-ПЛАСТИЧЕСКАЯ серпилгич пластикалык деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ЧАСТИЦЫ бөлүкчөнүн деформациясы

ДЕФОРМИРОВАННОЕ СОСТОЯНИЕ деформацияланган абал (материялык нерсенин, анын ар бир чекитиндеги деформация тензору менен аныкталуучу абалы).

ДЖОУЛЬ джоуль (МКС системасында жумуштун чен бирдиги, ал I ньютон күчтүн тиркелүү чекитин ошол күчтүн багыты боюнча I метр аралыкка жылдыруусунда аткарган жумушуна барабар).

ДИАГРАММА КРЕМОНЫ - МАКСВЕЛЛА Кремон-Максвелл диаграммасы (ар бир күч бир гана ирет чыкканда жалпак ферманын бардык түйүндөрү үчүн күчтөрдүн көп бурчтуктарынан түзүлгөн диаграмма).

ДИАГРАММА СИЛЫ күч диаграммасы (күчтүн тиркелүү чекитинин жылышынын багытына түшүрүлгөн проекциясынын абсолюттук чоңдугунун графиги).

ДИАГРАММА РАСТЯЖЕНИЯ чоюу диаграммасы (чоюуга сыноо жүргүзгөн кезде, абсцисса огу боюнча үлгүнүн салыштырма узаруусу коюлуп, ал эми ордината огу боюнча үлгүнүн кесилишинин алгачкы аянтынын бирдигине туура келүүчү чыңалуу коюлгандагы график).

ДИАГРАММА СМИТА Смит диаграммасы (циклдин орточо чыңалуусуна карата түюнтулган кезде, циклдин пределдик эң чоң жана

эң кичине (үлгүнүн бузулушун пайда кыла турган) чыңалууларынын графиктик сүрөттөлүшү).

ДИАГРАММА ХЕЯ Хей диаграммасы (үлгүнүн бузулушун пайда кыла турган өзгөрмө чыңалуулар циклинин амплитудасынын чоңдугунун, циклдин орточо чыңалуу чоңдугунан көз карандылык графиги).

ДИАГРАММЫ ВЗАИМНЫЕ өз ара диаграммалар

ДИАДА,МУЛЬТИПЛИКАТИВНЫЙ ТЕНЗОР диада,мультипликативдик тензор (компоненттери $T_{ij} = a_i b_j$ $\left(\begin{matrix} i=1;2;3 \\ j=1;2;3 \end{matrix}\right)$ түрүндө болгон экинчи рангадагы тензор, анын компоненттери $\vec{a}$ жана $\vec{b}$ чыныгы эки вектордун компоненттеринин мүмкүн болгон бардык көбөйтүндүлөрүнөн түзүлөт).

ДИАДНОЕ ПРОИЗВЕДЕНИЕ ВЕКТОРОВ векторлордун диаддык көбөйтүндүсү

ДИАФРАГМА диафрагма (трубопроводдордо суюктуктун же газдын расходун чектей турган аспап).

ДИВЕРГЕНЦИЯ, РАСХОЖДЕНИЕ ВЕКТОРА дивергенция, вектордун чачырашы (берилген М чекитин курчап турган туюк бет аркылуу $\vec{V}$ векторунун агымынын, ошол туюк бет чектеген көлөмгө болгон катышынын, ал туюк беттин чоңдугу нөлгө умтулган кездеги пределине барабар болгон скалярдык чоңдук, ал $div\vec{V} = \frac{\partial V_x}{\partial x} + \frac{\partial V_y}{\partial y} + \frac{\partial V_z}{\partial z}$ аркылуу туюнтулат да векторлордун чачырашын, б.а. агымдын вектордук талаанын ар бир чекитинде өзгөрүшүн мүнөздөйт).

ДИВЕРГЕНЦИЯ В СФЕРИЧЕСКИХ КООРДИНАТАХ сфералык координаталардагы дивергенция

ДИВЕРГЕНЦИЯ ВЕКТОРА В ОРТОГОНАЛЬНОЙ КРИВОЛИНЕЙНОЙ СИСТЕМЕ вектордун ортогоналдуу ийри сызыктуу системадагы дивергенциясы

ДИВЕРГЕНЦИЯ ВЕКТОРА СКОРОСТИ ылдамдык векторунун дивергенциясы

ДИВЕРГЕНЦИЯ ТЕНЗОРА НАПРЯЖЕНИЙ чыңалуулар тензорунун дивергенциясы

ДИНА дина (СГС системасындагы күчтүн бирдиги, ал I грамм массага I см/сек^2 ылдамдануу бере турган күчкө барабар).

ДИНАМИКА динамика (теориялык механиканын, материялык нерселерге тиркелген күчтөрдүн таасири менен ал нерселердин тең салмактыктагы кыймылын карай турган бөлүмү).

ДИНАМИКА АТМОСФЕРЫ атмосфера динамикасы

ДИНАМИКА ВЯЗКОГО ГАЗА илээшкек газдын динамикасы

ДИНАМИКА ГАЗОВАЯ газ динамикасы

ДИНАМИКА МАТЕРИАЛЬНОЙ ТОЧКИ материялык чекиттин динамикасы (материялык чекиттин, ал чекитке аракет кылуучу күчтүн таасири аркылуу болгон кыймылын кароочу динамиканын бөлүмү).

ДИНАМИКА МЕХАНИЧЕСКИХ СИСТЕМ механикалык системанын динамикасы (механикалык системалардын, тиркелген күчтөрдүн таасири астындагы кыймылын кароочу динамиканын бөлүмү).

ДИНАМИКА РАКЕТ (РАКЕТОДИНАМИКА) ракеталар динамикасы (ракетодинамика)

ДИНАМИКА РУСЛОВОГО ПОТОКА сайдагы агымдын динамикасы

ДИНАМИКА СИСТЕМЫ системанын динамикасы

ДИНАМИКА ТВЕРДОГО ТЕЛА катуу нерсенин динамикасы

ДИНАМИЧЕСКАЯ ВЯЗКОСТЬ динамикалык илээшкектик

ДИНАМИЧЕСКАЯ НАГРУЗКА динамикалык жүк (өзүнүн чоңдугун кичине эле убакыт ичинде өзгөртүп туруучу жүк).

ДИНАМИЧЕСКИ-СТАТИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ ТУРБУЛЕНТНОСТИ турбуленттиктин динамикалык-статикалык теориясы

ДИНАМИЧЕСКИЕ УРАВНЕНИЯ ЭЙЛЕРА Эйлердин динамикалык теңдемелери (катуу нерсенин козголбос чекиттин айланасындагы кыймылынын динамикалык жалпы дифференциалдык теңдемелери).

ДИНАМИЧЕСКИЙ ВИНТ,СИЛОВОЙ ВИНТ,ДИНАМА динамикалык винт, күчтүк винт, динама (күчтүн жана ушул күчке перпендикуляр тегиздикте жаткан күчтөр түгөйүнүн жыйындысы).

ДИНАМИЧЕСКИЙ КОЭФФИЦИЕНТ ТУРБУЛЕНТНОЙ ВЯЗКОСТИ турбуленттик илээшкектиктин динамикалык коэффициенти

ДИНАМИЧЕСКИЙ МЕТР динамикалык метр (динамикалык бийиктикти же оордук күчтүн потенциалын (геопотенциалды) ченөөнүн бирдиги. Ал, массанын бирдигин чыңалышы IO м сек^2 болгон талаага каршы I м аралыкка көчүргөндө аткарылган жумушка барабар).

ДИНАМИЧЕСКОЕ ДАВЛЕНИЕ динамикалык басым (суюктуктун бөлүкчөлөрүнүн кинетикалык энергиясы менен гана шартталган басым).

ДИНАМОМЕТР динамометр (күч ченегич, күчтүн чоңдугун ченей турган аспап).

ДИНАМОМЕТРИЯ динамометрия (күчтү түрдүү аспаптардын (м.: динамометрдин ж.б.) жардамы менен ченөө).

ДИНАМОМЕТР ПРУЖИННЫЙ пружиналуу динамометр

ДИНАМОМЕТР ПОНСЕЛЕ Понселе динамометри (Понселе Ж.В. франциялык математик жана инженер. Техникалык механика боюнча эмгектеринде механикалык жумуштун бирдиги үчүн килограммометрди колдонушту киргизген).

ДИНАМОМЕТР РЕНЬО Реньо динамометри (Реньо А.В. француз физиги. Ал газдардын жана суюктуктардын жылуулук кубулуштарын (жылуулук сыйымдуулугун,бууланым жылуулугун, буулардын серпилгичтигин ж.б.) изилдөө боюнча көп тажрыйбалар жасап, жылуулук кыймылдаткычтарын эсептеп түзүүгө көп салым кошкон. Ал аба термометрин жана пирометрди түзгөн).

ДИПОЛЬ диполь (бири-биринен белгилүү бир аралыкта турган тең чоңдукка ээ болушкан, түрдүү белгидеги (аттуу) уюлдар).

ДИПОЛЬ СЖИМАЕМЫЙ кысылма диполь

ДИПОЛЬНЫЙ МОМЕНТ диполь моменти (диполдун негизги вектордук мүнөздөгүчү. Диполь моментинин сан мааниси диполдун уюлдар арасындагы аралыктардын көбөйтүндүсүнө барабар).

ДИРИХЛЕ ЗАДАЧА Дирихле маселеси (каралып жаткан областтын чегиндеги маанилери боюнча гармоникалык функцияны табуу жөнүндөгү маселе).

ДИСПЕРСИЯ дисперсия (I. призма аркылуу өткөндө жарык шооласынын түрдүү түстөгү шоолаларга ажырашы; 2. заттын эң майда бөлүкчөлөргө майдаланып бөлүнүшү).

ДИСПЕРСИЯ ВОЛН толкундар дисперсиясы

ДИССИПАТИВНОСТЬ ОБ"ЕМА көлөмдүн диссипативдиги

ДИССИПАТИВНАЯ ФУНКЦИЯ РЕЛЕЯ Релейдин диссипативдик функциясы

ДИССИПАТИВНЫЕ СИЛЫ диссипативдик күчтөр (механикалык системанын кыймылынын убагында системанын механикалык энергиясынын азайышын туудуруучу күчтөр. Мындай азайыш энергиянын башка формасына өтүшүнүн натыйжасында болот да убакыт өткөн сайын арбыйт).

ДИССИПАТИВНЫЕ СИСТЕМЫ диссипативдик системалар

ДИССИПАЦИЯ МЕХАНИЧЕСКОЙ ЭНЕРГИИ механикалык энергиянын диссипациясы

ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫЕ СВЯЗИ дифференциалдык байланыштар (механикалык системанын чекиттеринин абалдарына (координаталарына) жана алардын ылдамдыктарына - убакыт боюнча биринчи туундуларына коюла турган байланыштар).

ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫЕ УРАВНЕНИЯ ДВИЖЕНИЯ кыймылдын дифференциалдык теңдемелери (Ньютондун экинчи законунун математикалык туюн-

тулушу болуп эсептелген дифференциалдык теңдемелер. Тик бурчтуу координаталар системасында ал: $m\frac{d^2x}{dt^2}=F_x;\ m\frac{d^2y}{dt^2}=F_y;\ m\frac{d^2z}{dt^2}=F_z$ түрүндө болот, мында m материялык чекиттин массасы, x, y, z материялык чекиттин тик бурчтуу координаталары, F_x, F_y, F_z болсо материялык чекитке таасир этүүчү күчтүн түзүүчүлөрү).

ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫЕ УРАВНЕНИЯ РАВНОВЕСИЯ тең салмактыктын дифференциалдык теңдемелери (чыңалуунун $\sigma_x, \sigma_y, \sigma_z; \tau_{xy}, \tau_{yz}, \tau_{zx}$ компоненттери менен көлөмдүн бирдигине келтирилген көлөмдүк күчтүн X, Y, Z компоненттерин байланыштыруучу үч дифференциалдык теңдеме. Алар

$$\frac{\partial\sigma_x}{\partial x}+\frac{\partial\tau_{xy}}{\partial y}+\frac{\partial\tau_{xz}}{\partial z}+X=0,$$
$$\frac{\partial\tau_{yx}}{\partial x}+\frac{\partial\sigma_y}{\partial y}+\frac{\partial\tau_{yz}}{\partial z}+Y=0,$$
$$\frac{\partial\tau_{zx}}{\partial x}+\frac{\partial\tau_{zy}}{\partial y}+\frac{\partial\sigma_z}{\partial z}+Z=0$$

түрүндө болот).

ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫЕ УРАВНЕНИЯ ТЕОРИИ УПРУГОСТИ В ПЕРЕМЕЩЕНИЯХ серпилгич теориясынын жылдырууларлардагы дифференциалдык теңдемелери (серпилгич нерсенин элементинин тең салмактыгынын жылдырууларлардан көз каранды түрүндө туюнтулган теңдемелери).

ДИФФУЗИЯ ВИХРЯ В ВЯЗКОЙ ЖИДКОСТИ илээшкек суюктуктагы айлампанын диффузиясы

ДИФФУЗИЯ МОЛЕКУЛЯРНАЯ молекулярдык диффузия

ДИФФУЗИЯ ТУРБУЛЕНТНАЯ турбуленттик диффузия

ДИФФУЗОР диффузор (катуу сүйлөгүчтө үндү күчөтүү үчүн колдонулуучу чоң мембрана; ал жибектен, кагаздан же башка материалдан жасалат).

ДЛИНА ВЕКТОРА вектордун узундугу (векторду туюнткан кесиндинин узундугу).

ДЛИНА ВОЛНЫ толкун узундугу (дүүлүгүүнүн эки максимуму-

ДЕВИАЦИЯ ПЕРЕНОСНОГО ДВИЖЕНИЯ көчүрүлмө кыймылдын девиациясы

ДЕЙСТВИЕ аракет, таасир (берилген материялык чекит башка материялык чекитке таасир этүүчү күч. Ньютондун экинчи закону боюнча экинчи нерсе биринчисине таасир этүүчү күч карама-каршы аракет болот).

ДЕЙСТВИЕ МГНОВЕННЫХ СИЛ көз ирмемдеги күчтөрдүн аракети, таасири

ДЕЙСТВИЕ ОБ"ЕМНОЕ ПОВЕРХНОСТНЫХ СИЛ беттик күчтөрдүн көлөмдүк таасири

ДЕЙСТВИЕ ПО ГАМИЛЬТОНУ Гамильтон боюнча аракет (Лагранждын функциясынан убакыттын белгилүү бир аралыгы боюнча алынган интегралы аркылуу туюнтулган чоңдук).

ДЕЙСТВИЕ ПО ЛАГРАНЖУ, ДЕЙСТВИЕ ПО МОПЕРТЮИ Лагранж боюнча аракет, Мопертюи боюнча аракет (механикалык системанын кинетикалык энергиясынан убакыттын белгилүү бир аралыгы боюнча алынган интегралы аркылуу туюнтулган чоңдук).

ДЕЙСТВИЕ ПРИ ДВИЖЕНИИ СИСТЕМЫ системанын кыймылындагы аракет, таасир

ДЕЙСТВИТЕЛЬНЫЙ КОЭФФИЦИЕНТ, ЭФФЕКТИВНЫЙ КОЭФФИЦИЕНТ чыныгы коэффициент, эффективдүү коэффициент

ДЕЙСТВИТЕЛЬНЫЙ КОЭФФИЦИЕНТ КОНЦЕНТРАЦИИ НАПРЯЖЕНИЙ чыңалуулар концентрациясынын чыныгы коэффициенти (жылма үлгүнүн чыдамдуулук пределинин чыңалуунун берилген концентрациясы бар үлгүнүн чыдамдуулук пределине болгон катышы).

ДЕКРЕМЕНТ декремент, кемүү (басаңдама процесстин начарлоо даражасын мүнөздөгүч чоңдук).

ДЕКРЕМЕНТ ЗАТУХАНИЯ , ЛОГАРИФМИЧЕСКИЙ ДЕКРЕМЕНТ ЗАТУХАНИЯ басаңдоонун декременти, басаңдоонун логарифмдик декременти (бир калыпта басаңдоочу синусоидалык термелүүнүн убакыттын каалагандай t моментиндеги Ae^{-kt} амплитудасынын убакыттын бир мезгилге кеч алынган моментиндеги амплитудасына болгон катышынын натуралдык логарифми).

ДЕКРЕМЕНТ ЛОГАРИФМИЧЕСКИЙ логарифмдик декремент (басаңдоочу термелүүнүн удаалаш эки амплитудасынын катышынын логарифми).

ДЕМОДУЛЯЦИЯ ФАЗОВАЯ фазалык демодуляция

ДЕМОДУЛЯЦИЯ ЧАСТОТНАЯ жыштыктык демодуляция

ДЕМПФИРУЮЩИЕ СИЛЫ демпфирлөөчү күчтөр

ДЕМПФИРУЮЩИЕ ЭФФЕКТЫ демпфирлөөчү эффекттер

ДЕНСИМЕТР, ДЕНСИТОМЕТР денсиметр, денситометр (суудан оор суюктуктардын тыгыздыгын аныктоочу аспап).

ДЕТЕКТИРОВАНИЕ детектирлөө

ДЕТОНАЦИЯ ПУЛЬСИРУЮЩАЯ пульсациялоочу детонация

ДЕФОРМАЦИИ РУСЛОВЫЕ сайлык деформациялар

ДЕФОРМАЦИЯ деформация (материялык нерсенин же анын кандайдыр бөлүктөрүнүн формаларынын же өлчөмдөрүнүн убактылуу же туруктуу өзгөрүшү).

ДЕФОРМАЦИЯ ВОЗМОЖНАЯ мүмкүн болгон деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ЖИДКОЙ ЧАСТИЦЫ суюк бөлүкчөнүн деформациясы

ДЕФОРМАЦИЯ ОБ"ЕМНАЯ көлөмдүк деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ОБ"ЕМНАЯ ЧИСТАЯ көлөмдүк таза деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ОДНОРОДНАЯ бир тектүү деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ОСТАТОЧНАЯ калдыктуу деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ОТНОСИТЕЛЬНАЯ салыштырма деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ПЛАСТИЧЕСКАЯ пластикалык деформация к. ПЛАСТИЧЕСКАЯ ДЕФОРМАЦИЯ

ДЕФОРМАЦИЯ ПЛОСКАЯ жалпак деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ПРОСТРАНСТВЕННАЯ мейкиндиктик деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ПРОФИЛЯ профил деформациясы

ДЕФОРМАЦИЯ ТЕМПЕРАТУРНАЯ температуралык деформация

ДЕФОРМАЦИЯ УПРУГАЯ серпилгич деформация

ДЕФОРМАЦИЯ УПРУГО-ПЛАСТИЧЕСКАЯ серпилгич пластикалык деформация

ДЕФОРМАЦИЯ ЧАСТИЦЫ бөлүкчөнүн деформациясы

ДЕФОРМИРОВАННОЕ СОСТОЯНИЕ деформацияланган абал (материялык нерсенин, анын ар бир чекитиндеги деформация тензору менен аныкталуучу абалы).

ДЖОУЛЬ джоуль (МКС системасында жумуштун чен бирдиги, ал I ньютон күчтүн тиркелүү чекитин ошол күчтүн багыты боюнча I метр аралыкка жылдыруусунда аткарган жумушуна барабар).

ДИАГРАММА КРЕМОНЫ - МАКСВЕЛЛА Кремон-Максвелл диаграммасы (ар бир күч бир гана ирет чыкканда жалпак ферманын бардык түйүндөрү үчүн күчтөрдүн көп бурчтуктарынан түзүлгөн диаграмма).

ДИАГРАММА СИЛЫ күч диаграммасы (күчтүн тиркелүү чекитинин кыймылынын багытына түшүрүлгөн проекциясынын абсолюттук чоңдугунун графиги).

ДИАГРАММА РАСТЯЖЕНИЯ чоюу диаграммасы (чоюуга сыноо жүргүзгөн кезде, абсцисса огу боюнча үлгүнүн салыштырма узаруусу коюлуп, ал эми ордината огу боюнча үлгүнүн кесилишинин алгачкы аянтынын бирдигине туура келүүчү чыңалуу коюлгандагы график).

ДИАГРАММА СМИТА Смит диаграммасы (циклдин орточо чыңалуусуна карата түюнтулган кезде, циклдин пределдик эң чоң жана

эң кичине (үлгүнүн бузулушун пайда кыла турган) чыңалууларынын графиктик сүреттөлүшү).

ДИАГРАММА ХЕЯ Хей диаграммасы (үлгүнүн бузулушун пайда кыла турган өзгөрмө чыңалуулар циклинин амплитудасынын чоңдугунун, циклдин орточо чыңалуу чоңдугунан көз карандылык графиги).

ДИАГРАММЫ ВЗАИМНЫЕ өз ара диаграммалар

ДИАДА, МУЛЬТИПЛИКАТИВНЫЙ ТЕНЗОР диада, мультипликативдик тензор (компоненттери $T_{ij} = a_i b_j$ $\left(\begin{matrix} i=1;2;3 \\ j=1;2;3 \end{matrix}\right)$ түрүндө болгон экинчи рангадагы тензор, анын компоненттери $\vec{a}$ жана $\vec{b}$ чыныгы эки вектордун компоненттеринин мүмкүн болгон бардык көбөйтүндүлөрүнөн түзүлөт).

ДИАДНОЕ ПРОИЗВЕДЕНИЕ ВЕКТОРОВ векторлордун диаддык көбөйтүндүсү

ДИАФРАГМА диафрагма (трубопроводдордо суюктуктун же газдын расходун чектей турган аспап).

ДИВЕРГЕНЦИЯ, РАСХОЖДЕНИЕ ВЕКТОРА дивергенция, вектордун чачырашы (берилген М чекитин курчап турган туюк бет аркылуу $\vec{V}$ векторунун агымынын, ошол туюк бет чектеген көлөмгө болгон катышынын, ал туюк беттин чоңдугу нөлгө умтулган кездеги пределине барабар болгон скалярдык чоңдук, ал $div\vec{V} = \frac{\partial V_x}{\partial x} + \frac{\partial V_y}{\partial y} + \frac{\partial V_z}{\partial z}$ аркылуу туюнтулат да векторлордун чачырашын, б.а. агымдын вектордук талаанын ар бир чекитинде өзгөрүшүн мүнөздөйт).

ДИВЕРГЕНЦИЯ В СФЕРИЧЕСКИХ КООРДИНАТАХ сфералык координаталардагы дивергенция

ДИВЕРГЕНЦИЯ ВЕКТОРА В ОРТОГОНАЛЬНОЙ КРИВОЛИНЕЙНОЙ СИСТЕМЕ вектордун ортогоналдуу ийри сызыктуу системадагы дивергенциясы

ДИВЕРГЕНЦИЯ ВЕКТОРА СКОРОСТИ ылдамдык векторунун дивергенциясы

ДИВЕРГЕНЦИЯ ТЕНЗОРА НАПРЯЖЕНИЙ чыңалуулар тензорунун дивергенциясы

ДИНА дина (СГС системасындагы күчтүн бирдиги, ал I грамм массага I см/сек^2 ылдамдануу бере турган күчкө барабар).

ДИНАМИКА динамика (теориялык механиканын, материялык нерселерге тиркелген күчтөрдүн таасири менен ал нерселердин тең салмактыктагы кыймылын карай турган бөлүмү).

ДИНАМИКА АТМОСФЕРЫ атмосфера динамикасы

ДИНАМИКА ВЯЗКОГО ГАЗА илээшкек газдын динамикасы

ДИНАМИКА ГАЗОВАЯ газ динамикасы

ДИНАМИКА МАТЕРИАЛЬНОЙ ТОЧКИ материялык чекиттин динамикасы (материялык чекиттин, ал чекитке аракет кылуучу күчтүн таасири аркылуу болгон кыймылын кароочу динамиканын бөлүмү).

ДИНАМИКА МЕХАНИЧЕСКИХ СИСТЕМ механикалык системанын динамикасы (механикалык системалардын, тиркелген күчтөрдүн таасири астындагы кыймылын кароочу динамиканын бөлүмү).

ДИНАМИКА РАКЕТ (РАКЕТОДИНАМИКА) ракеталар динамикасы (ракетодинамика)

ДИНАМИКА РУСЛОВОГО ПОТОКА сайдагы агымдын динамикасы

ДИНАМИКА СИСТЕМЫ системанын динамикасы

ДИНАМИКА ТВЕРДОГО ТЕЛА катуу нерсенин динамикасы

ДИНАМИЧЕСКАЯ ВЯЗКОСТЬ динамикалык илээшкектик

ДИНАМИЧЕСКАЯ НАГРУЗКА динамикалык жүк (өзүнүн чоңдугун кичине эле убакыт ичинде өзгөртүп туруучу жүк).

ДИНАМИЧЕСКИ-СТАТИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ ТУРБУЛЕНТНОСТИ турбуленттиктин динамикалык-статикалык теориясы

ДИНАМИЧЕСКИЕ УРАВНЕНИЯ ЭЙЛЕРА Эйлердин динамикалык теңдемелери (катуу нерсенин козголбос чекиттин айланасындагы кыймылынын динамикалык жалпы дифференциалдык теңдемелери).

ДИНАМИЧЕСКИЙ ВИНТ,СИЛОВОЙ ВИНТ,ДИНАМА динамикалык винт, күчтүк винт, динама (күчтүн жана ушул күчкө перпендикуляр тегиздикте жаткан күчтөр түгөйүнүн жыйындысы).

ДИНАМИЧЕСКИЙ КОЭФФИЦИЕНТ ТУРБУЛЕНТНОЙ ВЯЗКОСТИ турбуленттик илээшкектиктин динамикалык коэффициенти

ДИНАМИЧЕСКИЙ МЕТР динамикалык метр (динамикалык бийиктикти же оордук күчтүн потенциалын (геопотенциалды) ченөөнүн бирдиги. Ал, массанын бирдигин чыңалышы 10 м сек^2 болгон талаага каршы 1 м аралыкка көчүргөндө аткарылган жумушка барабар).

ДИНАМИЧЕСКОЕ ДАВЛЕНИЕ динамикалык басым (суюктуктун бөлүкчөлөрүнүн кинетикалык энергиясы менен гана шартталган басым).

ДИНАМОМЕТР динамометр (күч ченегич, күчтүн чоңдугун ченей турган аспап).

ДИНАМОМЕТРИЯ динамометрия (күчтү түрдүү аспаптардын (м.: динамометрдин ж.б.) жардамы менен ченөө).

ДИНАМОМЕТР ПРУЖИННЫЙ пружиналуу динамометр

ДИНАМОМЕТР ПОНСЕЛЕ Понселе динамометри (Понселе Ж.В. франциялык математик жана инженер. Техникалык механика боюнча эмгектеринде механикалык жумуштун бирдиги үчүн килограммометрди колдонушту киргизген).

ДИНАМОМЕТР РЕНЬО Реньо динамометри (Реньо А.В. француз физиги. Ал газдардын жана суюктуктардын жылуулук кубулуштарын (жылуулук сыйымдуулугун, буулануу жылуулугун, буулардын серпилгичтигин ж.б.) изилдөө боюнча көп тажрийбалар жасап, жылуулук кыймылдаткычтарын эсептеп түзүүгө көп салым кошкон. Ал аба термометрин жана пирометрди түзгөн).

ДИПОЛЬ диполь (бири-биринен белгилүү бир аралыкта турган тең чоңдукка ээ болушкан, түрдүү белгидеги (аттуу) уюлдар).

ДИПОЛЬ СЖИМАЕМЫЙ кысылма диполь

ДИПОЛЬНЫЙ МОМЕНТ диполь моменти (диполдун негизги вектордук мүнөздөгүчү. Диполь моментинин сан мааниси диполдун уюлу менен уюлдар арасындагы аралыктардын көбөйтүндүсүнө барабар).

ДИРИХЛЕ ЗАДАЧА Дирихле маселеси (каралып жаткан областтын чегиндеги маанилери боюнча гармоникалык функцияны табуу жөнүндөгү маселе).

ДИСПЕРСИЯ дисперсия (1. призма аркылуу өткөндө жарык шооласынын түрдүү түстөгү шоолаларга ажырашы; 2. заттын эң майда бөлүкчөлөргө майдаланып бөлүнүшү).

ДИСПЕРСИЯ ВОЛН толкундар дисперсиясы

ДИССИПАТИВНОСТЬ ОБ"ЕМА көлөмдүн диссипативдиги

ДИССИПАТИВНАЯ ФУНКЦИЯ РЕЛЕЯ Релейдин диссипативдик функциясы

ДИССИПАТИВНЫЕ СИЛЫ диссипативдик күчтөр (механикалык системанын кыймылынын убагында системанын механикалык энергиясынын азайышын туудуруучу күчтөр. Мындай азайыш энергиянын башка формасына өтүшүнүн натыйжасында болот да убакыт өткөн сайын арбыйт).

ДИССИПАТИВНЫЕ СИСТЕМЫ диссипативдик системалар

ДИССИПАЦИЯ МЕХАНИЧЕСКОЙ ЭНЕРГИИ механикалык энергиянын диссипациясы

ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫЕ СВЯЗИ дифференциалдык байланыштар (механикалык системанын чекиттеринин абалдарына (координаталарына) жана алардын ылдамдыктарына - убакыт боюнча биринчи туундуларына коюла турган байланыштар).

ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫЕ УРАВНЕНИЯ ДВИЖЕНИЯ кыймылдын дифференциалдык теңдемелери (Ньютондун экинчи законунун математикалык туюн-

тулушу болуп эсептелген дифференциалдык теңдемелер. Тик бурчтуу координаталар системасында ал: $m\frac{d^2x}{dt^2}=F_x;\ m\frac{d^2y}{dt^2}=F_y;\ m\frac{d^2z}{dt^2}=F_z$ түрүндө болот, мында m материялык чекиттин массасы, x, y, z материялык чекиттин тик бурчтуу координаталары, F_x, F_y, F_z болсо материялык чекитке таасир этүүчү күчтүн түзүүчүлөрү).

ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫЕ УРАВНЕНИЯ РАВНОВЕСИЯ тең салмактыктын дифференциалдык теңдемелери (чыңалуунун $\sigma_x, \sigma_y, \sigma_z;\ \tau_{xy}, \tau_{yz}, \tau_{zx}$ компоненттери менен көлөмдүн бирдигине келтирилген көлөмдүк күчтүн X, Y, Z компоненттерин байланыштыруучу үч дифференциалдык теңдеме. Алар

$$\frac{\partial\sigma_x}{\partial x}+\frac{\partial\tau_{xy}}{\partial y}+\frac{\partial\tau_{xz}}{\partial z}+X=0,$$
$$\frac{\partial\tau_{yx}}{\partial x}+\frac{\partial\sigma_y}{\partial y}+\frac{\partial\tau_{yz}}{\partial z}+Y=0,$$
$$\frac{\partial\tau_{zx}}{\partial x}+\frac{\partial\tau_{zy}}{\partial y}+\frac{\partial\sigma_z}{\partial z}+Z=0$$

түрүндө болот).

ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫЕ УРАВНЕНИЯ ТЕОРИИ УПРУГОСТИ В ПЕРЕМЕЩЕНИЯХ серпилгич теориясынын жылдырууларлардагы дифференциалдык теңдемелери (серпилгич нерсенин элементинин тең салмактыгынын жылдыруулардан көз каранды түрүндө туюнтулган теңдемелери).

ДИФФУЗИЯ ВИХРЯ В ВЯЗКОЙ ЖИДКОСТИ илээшкек суюктуктагы айлампанын диффузиясы

ДИФФУЗИЯ МОЛЕКУЛЯРНАЯ молекулярдык диффузия

ДИФФУЗИЯ ТУРБУЛЕНТНАЯ турбуленттик диффузия

ДИФФУЗОР диффузор (катуу сүйлөгүчтө үндү күчөтүү үчүн колдонулуучу чоң мембрана; ал жибектен, кагаздан же башка материалдан жасалат).

ДЛИНА ВЕКТОРА вектордун узундугу (векторду туюнткан кесиндинин узундугу).

ДЛИНА ВОЛНЫ толкун узундугу (дүүлүгүүнүн эки максимумунун арасындагы эки өркөчтүн же эки ойдуңдун арасындагы аралык толкундун (λ) узундугу болот).

ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫЙ МАНОМЕТР дифференциалдык манометр (өзүнө келтирилген эки басымдын айырмасын ченей турган аспап; ал басымдын басаңдашын, ашып кетишин жана айырмасын ченөө үчүн колдонулат).

ДЛИНА ГЛИССИРУЮЩЕЙ ВОЛНЫ глиссирлөөчү толкундун узундугу

ДЛИНА ДИНАМИЧЕСКАЯ динамикалык узундук

ДЛИНА МАЯТНИКА (МАТЕМАТИЧЕСКОГО) маятниктин математикалык узундугу (маятниктин материялык чекитинен маятник илинип коюлган чекитке чейинки аралык).

ДЛИНА МЕСТНОГО СОПРОТИВЛЕНИЯ жергиликтүү каршылыктын узундугу

ДЛИНА НАЧАЛЬНОГО ПЕРИОДА башталгыч мезгилдин узундугу

ДЛИНА ПРИВЕДЕННАЯ МАЯТНИКА маятниктин келтирилген узундугу

ДЛИНА ПРИВЕДЕННАЯ ПРОДОЛЬНОМ ИЗГИБЕ узатасынан ийүүдөгү келтирилген узундук

ДЛИНА ПУТИ СМЕШЕНИЯ аралашуу жолунун узундугу

ДЛИНА СВОБОДНОГО ПРОБЕГА эркин жүрүү узундугу

ДЛИНА СМОЧЕННАЯ нымдалган узундук

ДЛИНА СМОЧЕННАЯ ГЛИССИРУЮЩЕЙ ПЛАСТИНКИ глиссирлөөчү пластинканын нымдалган узундугу

ДЛИНА ТРУБОПРОВОДА ПРИВЕДЕННАЯ трубопроводдун келтирилген узундугу

ДЛИТЕЛЬНАЯ ПРОЧНОСТЬ узак бекемдик (чексиз убакыт бою туруктуу таасир этүүчү жүк кезиндеги бекемдик).

ДОБРОТНОСТЬ КОЛЕБАТЕЛЬНОЙ СИСТЕМЫ термелтүүчү системанын бекемдиги (бышыктыгы)

ДОЗВУКОВАЯ СТРУЯ үндөн озбогон агым

ДОЗВУКОВОЕ ОБТЕКАНИЕ ТОНКОГО ПРОФИЛЯ жука профилди үндөн озбогон ылдамдыкта айланып агуу

ДОЗВУКОВОЕ ТЕЧЕНИЕ үндөн озбогон агым

ДОПУСКАЕМОЕ НАПРЯЖЕНИЕ уруксат этилген чыңалуу (коркунучтуу кесилиштерде, эксплуатациялоо шарттарында зарыл болгон коркунучсуздукту жана ишенимдүүлүктү камсыз кыла ала турган чыңалуунун максималдык мааниси).

ДОРОЖКА ВИХРЕВАЯ куюн жолу, куюндук жолчо

ДУБЛЕТ дублет (чексиз кичине аралыкта жайгаштырылган кубаттуулуктары $+m$ жана $-m$ болгон булак менен сормонун (стоктун) биргелешкен аракети).

ДУГОВАЯ КООРДИНАТА жаалык координатасы (траекторияны бойлото анын каалагандай тандалып алынган M_0 чекитинен каралып жаткан кыймылда болгон чекиттин убакыттын t учурундагы абалына чейинки аралык).

ДУЖКА СЛАБО ИЗОГНУТАЯ аз эле ийилген жаача

ДЮПЕНА ИНДИКАТРИСА Дюпен индикатрисасы (беттин берилген чекиттеги ийилүүсүн (бүгүлүүсүн) мүнөздөй турган сызык).

ДЮРОМЕТР дюрометр (катуулук ченегич-түрлүү материалдардын катуулугун ченей турган аспап).

Е

ЕДИНАЯ ТЕОРИЯ ПОЛЯ жалпы талаанын теориясы

ЕДИНИЧНЫЙ ВЕКТОР, ОРТ бирдик вектор, орт (абсолюттук чоңдугу I ге барабар болгон вектор).

ЕДИНИЦА ИЗМЕРЕНИЯ ченөө (өлчөө) бирдиги

ЕДИНИЦА МАССЫ массанын бирдиги (бирге барабар күч бирдик

ылдамдануу бере турган масса, ал $\vec{F}=m\,a$ формуласынан аныкталат, мында $\vec{F}$-күч, m-масса, a -ылдамдануу).

ЕДИНИЦА ТЕНЗОРНАЯ тензордук бирдик ($\varepsilon_{ij} = \begin{cases} 0, & i \neq j, \\ 1, & i = j \end{cases}$ аркылуу аныкталган тензор).

ЕДИНИЦА СИЛЫ ТЕХНИЧЕСКАЯ, КИЛОГРАММ ВЕСА күчтүн техникалык бирдиги, салмактын килограммы

Ж

ЖЕСТКОСТЬ катуулук (материялык нерселердин же конструкциялардын, сырткы күчтөрдүн таасири менен түзөлө турган деформациялардын пайда болушуна каршылык көрсөтүү жөндөмдүүлүгүнүн ченеми).

ЖЕСТКОСТЬ ПРИ ИЗГИБЕ ийүүдөгү катуулук (чоюу кезиндеги серпилгичтик модулу менен стержендин кесилишинин башкы борбордук инерция моментинин көбөйтүндүсү).

ЖЕСТКОСТЬ ПРИ ИЗГИБЕ ПЛАСТИНКИ, ЦИЛИНДРИЧЕСКАЯ ЖЕСТКОСТЬ ПЛАСТИНКИ пластинканы ийүүдөгү катуулук, пластинканын цилиндрлик катуулугу

ЖЕСТКОСТЬ ПРИ КРУЧЕНИИ толгоо кезиндеги катуулук (толгоо моменти менен толгоно турган призмалык стержендин узундук бирдигине келтирилген толгонуу бурчун аныктоочу $\theta = \frac{d\varphi}{dx} = \frac{M_c}{C}$ теңдемесиндеги C турактуу чоңдугу).

ЖЕСТКОСТЬ ПРИ РАСТЯЖЕНИИ чоюу кезиндеги катуулук (туурасынан кесилиш аянты менен чоюу кезиндеги серпилгичтик модулунун көбөйтүндүсү).

ЖИВОЕ СЕЧЕНИЕ жандуу кесилиш (агымдын, ылдамдык векторуна перпендикуляр тегиздик менен, туурасынан кесилиши).

ЖИДКАЯ ЛИНИЯ суюк сызык (эгер сызык (бет, көлөм) кыймылдын бардык мезгилинде суюктуктун дайыма ошол гана бөлүкчөлөрүнөн түзүлсө, анда ал суюк сызык (бет,көлөм) деп аталат).

ЖИДКОСТЬ АНОМАЛЬНАЯ аномалдык суюктук

ЖИДКОСТЬ БАРОКЛИННАЯ бароклиндик суюктук

ЖИДКОСТЬ БАРАТРОПНАЯ баратроптук суюктук

ЖИДКОСТЬ ВРАЩАЮЩАЯСЯ айланма суюктук

ЖИДКОСТЬ ВЯЗКАЯ НЬЮТОНОВСКАЯ ньютондук илээшкек суюктук

ЖИДКОСТЬ ИДЕАЛЬНАЯ идеалдык суюктук (кыймылга келген кезде нормалдуу чыңалуу гана пайда боло турган суюктук).

ЖИДКОСТЬ КАПЕЛЬНАЯ тамчылуу суюктук

ЖИДКОСТЬ НЕРАЗРЫВНАЯ үзгүлтүксүз суюктук

ЖИДКОСТЬ НЕСЖИМАЕМАЯ кысылбас суюктук

ЖИДКОСТЬ РЕАЛЬНАЯ реалдуу суюктук

ЖИДКОСТЬ СЖИМАЕМАЯ кысылма суюктук

ЖИДКОСТЬ СМАЧИВАЮЩАЯ нымдама суюктук

ЖИДКОСТЬ УПРУГАЯ серпилгич суюктук

ЖУКОВСКОГО КРЫЛО Жуковский канаты

ЖУКОВСКОГО-КУТТА УСЛОВИЕ Жуковский-Кутт шарты

ЖУКОВСКОГО МЕТОД В ТЕОРИИ СТРУЙ агымдар теориясындагы Жуковскийдин методу

ЖУКОВСКОГО ПАРАДОКС Жуковский парадоксу

ЖУКОВСКОГО ПРОФИЛЬ Жуковский профили (Н.С.Жуковский тарабынан түзүлгөн самолеттун канатынын теориялык профили).

ЖУКОВСКОГО ПРОФИЛЬ ОБОБЩЕННЫЙ Жуковскийдин жалпыланган профили

ЖУКОВСКОГО ПРОФИЛЬ ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ Жуковскийдин теориялык профили

ЖУКОВСКОГО РУЛЬ Жуковский рулу

ЖУКОВСКОГО СИЛА Жуковский күчү

ЖУКОВСКОГО ТЕОРЕМА О ПОД"ЕМНОЙ СИЛЕ КРЫЛА канаттын көтөрүү күчү жөнүндө Жуковскийдин теоремасы

ЖУКОВСКОГО-МИТЧЕЛЯ МЕТОД Жуковский-Митчел методу

ЖУКОВСКОГО УСЛОВИЕ О КОНЕЧНОСТИ СКОРОСТИ ылдамдыктын чектүүлүгү жөнүндө Жуковскийдин шарты

З

ЗАВИХРЕННОСТЬ ПОТОКА агымдын куюндуулугу (айлампалуу болушу).

ЗАДАЧА ГИДРОДИНАМИКИ гидродинамика маселеси

ЗАДАЧА ГИДРОДИНАМИКИ ВНЕШНЯЯ гидродинамиканын тышкы маселеси

ЗАДАЧА ГИДРОДИНАМИКИ ВНУТРЕННЯЯ гидродинамиканын ички маселеси

ЗАДАЧА ГИДРОДИНАМИКИ ОДНОМЕРНАЯ гидродинамиканын бир өлчөмдүү маселеси

ЗАДАЧА ГИДРОДИНАМИКИ ПЛОСКАЯ гидродинамиканын жалпак маселеси

ЗАДАЧА КРАЕВАЯ ДЛЯ ДОЗВУКОВОЙ СТРУИ үндөн озбогон агым үчүн четки маселе

ЗАДАЧА КРАЕВАЯ ДЛЯ ОБТЕКАНИЯ ПРОФИЛЯ профилди айланып агып өтүү үчүн четки маселе

ЗАДАЧА КРАЕВАЯ ДЛЯ ТЕЧЕНИЯ В КАНАЛЕ каналдагы агым үчүн четки маселе

ЗАДАЧА КОРРЕКТНО ПОСТАВЛЕННАЯ корректтүү коюлган четки маселе

ЗАДАЧА ЗОММЕРФЕЛЬДА Зоммерфельд маселеси

ЗАДАЧА ЛАМЕ Ламе маселеси (капталы калың трубада ички жана тышкы басымдардын таасири менен пайда болуучу чыңалууларды аныктоо маселеси).

ЗАДАЧА КОНТАКТНАЯ контакттуу маселе

ЗАДАЧА НЕЙМАНА ТЕОРИИ ПОТЕНЦИАЛА потенциал теориясындагы Неймандын маселеси

ЗАДАЧА О БИПЛАНАХ бипландар жөнүндө маселе

ЗАДАЧА О ДВУХ ТЕЛ эки нерсе жөнүндө маселе

ЗАДАЧА О ТРЕХ ТЕЛ үч нерсе жөнүндө маселе

ЗАДАЧА ОБРАТНАЯ ТЕОРИИ КРЫЛА канат теориясынын тескери маселеси

ЗАДАЧА РИМАНА Риман маселеси

ЗАДАЧА СМЕШАННАЯ аралаш маселе

ЗАДАЧА СМЕШАННАЯ ДЛЯ ПОЛОСЫ тилке үчүн аралаш маселе

ЗАДАЧА СМЕШАННАЯ ДЛЯ ПОЛУПЛОСКОСТИ жарым тегиздик үчүн аралаш маселе

ЗАДАЧА СТОКСА ОБ ОБТЕКАНИИ ШАРА шарды айланып агуу жөнүндө Стокстун маселеси

ЗАДАЧА ТРИКОМИ Трикоми маселеси

ЗАДАЧА ФРАНКЛЯ Франкль маселеси

ЗАДЕЛАННЫЙ КРАЙ, ЗАЩЕМЛЕННЫЙ КРАЙ бүтөлгөн чети (кыры), кыпчылган чети (жылышуусу ортоңку тегиздикке перпендикулярдуу багытталгандай жана ортоңку тегиздикте жайгашкан каалагандай окко карата буруу бурчу нөлгө барабар болгудай кылып таянуучу пластинканын чети).

ЗАДЕЛКА, ЗАЩЕМЛЯЮЩАЯ НЕПОДВИЖНАЯ ОПОРА кыпчып бекиткен

таяныч, кыпчып бекитүүчү козголбос таяныч (устундун таяныч кесилишинин алга умтулган жылышуусуна жана айлануусуна тоскоолдук кыла турган таяныч).

ЗАКОН АРХИМЕДА Архимед закону (суюктуктардын жана газдардын статикасынын закону, ал боюнча суюктукка (же газга) матырылган каалагандай нерсеге ошол суюктук (же газ) тарабынан аны кармап туруучу күч таасир этет, ал күч матырылган нерсе сүрүп чыгарган суюктуктун (газдын) салмагына барабар).

ЗАКОН ВСЕМИРНОГО ТЯГОТЕНИЯ бүткүл дүйнөлүк тартылуу закону (ар бир материялык чекит каалагандай башка чекитти эки чекиттин массаларынын көбөйтүндүсүнө түз пропорциялуу жана алардын арасындагы аралыктын квадратына тескери пропорциялуу күч менен тарта турганын туюнтуучу закон).

ЗАКОН ВЯЗКОСТИ НЬЮТОНА Ньютондун илээшкектик закону

ЗАКОН ВЯЗКОСТИ ШВЕДОВА Шведовдун илээшкектик закону

ЗАКОН ГУКА Гук закону (сызыктуу чыңалуу абалында нормалдуу чыңалуу менен салыштырмалуу узаруу $\varepsilon = \frac{\sigma}{E}$ аркылуу байланыша турган теңдеме, мында $\vec{E}$ чоюу кезиндеги серпилгичтик модулу).

ЗАКОН ДЕЙСТВИЯ, РАВНОГО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ каршы аракетке барабар аракеттин закону

ЗАКОН ДЕЙСТВИЯ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ аракет жана каршы аракет закону

ЗАКОН ЖИВЫХ СИЛ жандуу күчтөр закону

ЗАКОН ИНЕРЦИИ,ПЕРВЫЙ ЗАКОН НЬЮТОНА инерция закону, Ньютондун биринчи закону (өзүнө эч кандай күч таасир этпеген материя-

лык чекит тынч абалын жана бир калыпта алга умтулган түз сызыктуу кыймылын сактай тургандыгын туюнтуучу закон).

ЗАКОН КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИЯ кыймыл саны закону

ЗАКОН МОМЕНТОВ КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИЯ кыймыл сан моменттеринин закону

ЗАКОН НЕРАЗРЫВНОСТИ үзгүлтүксүздүк закону

ЗАКОН НЕЗАВИСИМОСТИ ДЕЙСТВИЯ СИЛ,ЗАКОН СОВМЕСТНОГО ДЕЙСТВИЯ СИЛ күчтөр аракетинин көз карандысыздык закону,күчтөрдүн бирдиктүү аракетинин закону

ЗАКОН НОРМАЛЬНОГО РАСПРЕДЕЛЕНИЯ ГАУССА Гаусстун нормалдуу бөлүштүрүү закону

ЗАКОН СОПРОТИВЛЕНИЯ КВАДРАТИЧНЫЙ каршылыктын квадраттык закону

ЗАКОН СОПРОТИВЛЕНИЯ ЛИНЕЙНЫЙ каршылыктын сызыктуу закону

ЗАКОН СОПРОТИВЛЕНИЯ ФОЛКНЕРА Фолкнердин каршылык закону

ЗАКОН СОХРАНЕНИЯ КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИЯ (ИМПУЛЬСА) кыймыл сандын (импульстун) сакталуу закону (механикалык системанын сырткы күчтүн таасирине учурабаган, кыймыл санынын вектору чоңдугу боюнча да, багыты боюнча да туруктуу бойдон кала турган закон).

ЗАКОН СОХРАНЕНИЯ МЕХАНИЧЕСКОЙ ЭНЕРГИИ механикалык энергиянын сакталуу закону (потенциалдык күчтүк талаада кыймылга келүүчү механикалык системанын механикалык энергиясы дайыма туруктуу чоңдукта болорун туюнтуучу закон).

ЗАКОН СОХРАНЕНИЯ ЭНЕРГИИ энергиянын сакталуу закону

ЗАКОН СОХРАНЕНИЯ МОМЕНТА КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИЯ кыймыл сан

моментинин сакталуу закону (сырткы күчтөрдүн башкы моменти нөлгө барабар болгон учурда механикалык системанын кыймыл сан моменти туруктуу бойдон кала турган закон).

ЗАКОН ТРЕНИЯ НЬЮТОНА Ньютондун сүрүлүү закону

ЗАМЕДЛЕНИЕ акырындоо (багыты ылдамдыктын багытына карама-каршы боло турган тангенциалдык ылдамдануу).

ЗАМЕДЛЕННОЕ ДВИЖЕНИЕ акырындатылган кыймыл (багыты ылдамдыктын багытына карама-каршы болгон тангенциалдык ылдамдануусу бар кыймыл).

ЗАМЫКАЮЩЕЕ УРАВНЕНИЕ толуктоочу теңдеме

ЗАПАС ПРОЧНОСТИ, КОЭФФИЦИЕНТ БЕЗОПАСНОСТИ бекемдик,бышыктык запасы,коркунучсуздук коэффициенти (бүлдүрүүчү жүктүн пайдалуу жүккө болгон же материалдын бышыктыгынын конструкциянын ушул элементи үчүн мүмкүн болгон чыңалуусуна катышы).

ЗАТУХАНИЕ басаңдоо (эркин термелүүнүн амплитудасынын, термелүү системасынын энергиясынын чачырашынын натыйжасында,убакытка жараша кичирейиш кубулушу).

ЗАТУХАНИЕ ВИХРЯ куюндун (айлампанын) басаңдашы

ЗАТУХАНИЕ КОНТУРА контурдун басаңдашы

ЗАТУХАЮЩЕЕ ПЕРИОДИЧЕСКОЕ КОЛЕБАНИЕ басаңдоочу мезгилдүү кыймыл (убакыттан мезгилдүү функция менен абсолюттук чоңдугу убакытка жараша кемип туруучу функциянын көбөйтүндүсү түрүндө туюнтулган убакыттан функция болгон чоңдуктун термелүүсү).

ЗАТУХАЮЩЕЕ СИНУСОИДАЛЬНОЕ КОЛЕБАНИЕ басаңдоочу синусоидалык термелүү ($f(t) = Sin(2\pi \nu t+\varphi)$ түрүндөгү убакыттан көз каранды функция, мында $f(t)$ убакытка жараша кемүүчү оң функция; ν, φ туруктуу чоңдуктар).

ЗАТЯГИВАНИЕ ЧАСТОТЫ жыштыктын созулуусу (чоюлуусу)

ЗАХВАТЫВАНИЕ ЧАСТОТЫ жыштыкты тутуу

ЗВЕНЬЯ ПАРЫ түгөйдүн звенолору (бөлүктөрү)

ЗВУКОВАЯ ЛИНИЯ үндүк сызык

ЗВУКОВАЯ ЛИНИЯ ПРЕДЕЛЬНАЯ пределдик үндүк сызык

ЗВУКОВАЯ ОКРУЖНОСТИ үндүк айлана

ЗВУКОВАЯ СФЕРА үндүк сфера

ЗВУКОВАЯ ТОЧКА үндүк чекит

ЗВУКОВАЯ ТОЧКА ВЕТВЛЕНИЯ ДВОЙНАЯ бутактанма үндүк кош чекит

ЗВУКОВАЯ ТОЧКА ПРЕДЕЛЬНАЯ ДВОЙНАЯ пределдик үндүк кош чекит

ЗВУКОВАЯ ТОЧКА ПРОСТАЯ үндүк жөнөкөй чекит

ЗВУКОВАЯ ТОЧКА ПРЯМОЛИНЕЙНОЙ ЛИНИИ ТОКА түз сызыктуу агым сызыгынын үндүк чекити

ЗОНА МЕРТВАЯ тынчтык зонасы

ЗНАКОПЕРЕМЕННАЯ СИММЕТРИЧЕСКАЯ НАГРУЗКА белгиси өзгөрмө симметриялуу жүк (эң чоң жана эң кичине маанилери чоңдугу боюнча бирдей, бирок белгиси боюнча карама-каршы болушкан, мезгили менен өзгөрүп турган жүк).

ЗНАЧЕНИЕ ВЕКТОРА ЧИСЛЕННОЕ вектордун сан мааниси

ЗНАЧЕНИЕ СРЕДНЕЕ орточо маани

"ЗОЛОТОЕ ПРАВИЛО МЕХАНИКИ" "механиканын сонун эрежеси" (күчтөн утуу көчүрүүдөгү уттуруу менен компенсацияланат жана тескерисинче).

ЗОЛОТОЕ.ПРАВИЛО СТАТИКИ статиканын сонун эрежеси

ЗОНА ВПОЛНЕ ШЕРОХОВАТОГО ТРЕНИЯ абдан бодурлук сүрүлүү зонасы

ЗОНА ГЛАДКОГО ТРЕНИЯ жылмакай сүрүлүү зонасы

ЗОНА СМЕШАННОГО ТРЕНИЯ аралаш сүрүлүү зонасы

И

ИДЕАЛЬНАЯ ЖИДКОСТЬ идеалдык суюктук к. ЖИДКОСТЬ ИДЕАЛЬНАЯ

ИДЕАЛЬНО ГЛАДКАЯ ОПОРА идеалдык жылма таяныч к. ГЛАДКАЯ ОПОРА

ИДЕАЛЬНО ГЛАДКАЯ ТРАЕКТОРИЯ идеалдык жылма траектория к. ГЛАДКАЯ ТРАЕКТОРИЯ

ИДЕАЛЬНЫЕ СВЯЗИ идеалдык байланыштар (мүмкүн болгон каалагандай жылдырууда реакцияларынын суммасы нөлгө барабар болуучу байланыштар).

ИДЕАЛЬНЫЙ ГАЗ идеалдык газ (эң аз басым кезиндеги жана молекулалардын өз ара таасирлерин эске албагыдай болгон температура кезиндеги газдын абалын чагылтуучу абстракция).

ИЗГИБ ийилүү, ийүү (бардык ички күчтөрдү кош күчтөргө келтирүүгө мүмкүн болгон учурда стерженьдин туурасынан кесилишинде пайда боло турган чыңалуу абалы).

ИЗГИБ КРУГЛОЙ ПЛАСТИНКИ СИММЕТРИЧНО ОТНОСИТЕЛЬНО ОСИ тегерек пластинканы окко карата симметриялуу ийүү (тегерек пластинканы, анын ортоңку тегиздиги деформациядан кийин айлануу бети болуп калгыдай кылып ийүү).

ИЗГИБ ПЛАСТИНКИ ПО ЦИЛИНДРИЧЕСКОЙ ПОВЕРХНОСТИ пластинканы цилиндрдик бет боюнча ийүү (пластинканы ,анын ортоңку тегиздиги деформациядан кийин цилиндрдик бет болуп калгыдай кылып ийүү).

ИЗГИБ ПРОДОЛЬНЫЙ узатасынан ийүү к. ПРОДОЛЬНЫЙ ИЗГИБ

ИЗГИБ ПРОДОЛЬНЫЙ В ПРЕДЕЛАХ УПРУГОСТИ серпилгичтик пределдеринде узатасынан ийүү

ИЗГИБ ПРОДОЛЬНЫЙ ЗА ПРЕДЕЛОМ УПРУГОСТИ серпилгичтик пределинен тышкары узатасынан ийүү

ИЗГИБ ЧИСТЫЙ таза ийүү к. ЧИСТЫЙ ИЗГИБ

ИЗГИБАЮЩИЙ МОМЕНТ ийүүчү момент (сырткы күчтөрдүн моментинин, кесүү тегиздигинде жаткан түзүүчүсү).

ИЗГИБНЫЕ ВОЛНЫ ийилме толкундар

ИЗМЕНЕНИЕ ПУЛЬСАЦИОННЫХ ХАРАКТЕРИСТИК пульсациялык мүнөздөгүчтөрдүн өзгөрүшү

ИЗМЕНЕНИЕ ЭНТРОПИИ В СКАЧКЕ кескин өзгөрүштөгү энтропиянын өзгөрүүсү

ИЗМЕРЕНИЕ ВЯЗКОСТИ В ГРАДУСАХ ЭНГЛЕРА илээшкектикти Энглердин градустары менен ченөө

ИЗМЕРЕНИЕ СИЛЫ СТАТИЧЕСКОЕ күчтү статикалык ченөө

ИЗОБАРА изобара (басым туруктуу кезинде жүрүүчү процесстерди сүрөттөөчү графиктик ийри сызыктар).

ИЗОБАРНО-ИЗОТЕРМНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ изобаралык-изотермалык потенциал

ИЗОБАРНЫЙ ПРОЦЕСС изобаралык процесс (басым өзгөрбөй туруктуу кезде болуучу процесс).

ИЗОГНУТАЯ ОСЬ БАЛКИ устундун ийилген огу (жүктүн таасири менен устундун огун бойлоп ийиле турган ийри сызык).

ИЗОГНУТАЯ СРЕДИННАЯ ПОВЕРХНОСТЬ, УПРУГАЯ ПОВЕРХНОСТЬ ийилген ортоңку бет, серпилгич бет (деформациядан кийин ортоңку тегиздик ээ боло турган бет).

ИЗОКЛИНЫ изоклиндер (нерсенин жүгүнүн, башкы чыңалуулар

менен бирдей багытта болгон таасирине дуушар болушкан чекиттеринин геометриялык орундары).

ИЗОСТАТИЧЕСКИЕ ПОВЕРХНОСТИ изостатикалык беттер (өз ара бири менен башкы чыңалуулардын сызыктарын бойлото кесилише турган беттердин ортогоналдуу үч системасы).

ИЗОСТЕРА изостера

ИЗОТЕРМА изотерма (температура туруктуу кезинде жүрүүчү процесстерди сүрөттөөчү графиктик ийри сызыктар).

ИЗОТЕРМИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС изотермалык процесс

ИЗОТЕРМИЧЕСКОЕ ТЕЧЕНИЕ изотермалык агым к. ТЕЧЕНИЕ ИЗОТЕРМИЧЕСКОЕ

ИЗОТРОПИЯ изотропия (материялык нерсенин физикалык касиеттеринин бардык багыт боюнча бирдейлиги).

ИЗОТРОПИЯ КАРМАНА-ТЕЙЛОРА Карман-Тейлор изотропиясы

ИЗОТРОПИЯ КОЛМОГОРОВА-ОБУХОВА Колмогоров-Обухов изотропиясы

ИЗОТРОПИЯ ЛОКАЛЬНАЯ локалдык (жергиликтүү) изотропия

ИЗОТРОПИЯ "ПЛЕНАРНАЯ" "пленардык" изотропия

ИЗОТРОПНАЯ ЖИДКАЯ СРЕДА изотроптук суюк чөйрө

ИЗОТРОПНЫЙ МАТЕРИАЛ изотроптуу материал (физикалык касиеттери бирдей болгон жана аларды изилдөөдө тандалып алынган багыттан көз каранды болбогон материалдар).

ИЗОХОРА изохора (көлөм туруктуу кезинде болуучу процесстерди сүрөттөөчү графиктик ийри сызыктар).

ИЗОХОРИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС изохоралык процесс (көлөм туруктуу кезинде болуп өтүүчү физикалык же химиялык процесс).

ИЗОХОРО-ИЗОТЕРМНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ изохоралык-изотермалык потенциал

ИЗОХРОННОСТЬ <u>изохрондук</u> (бирдей узактык, бирдей убакыттык).

ИЗОХРОННОСТЬ КОЛЕБАНИЙ <u>термелүүлөрдүн изохрондугу</u> (термелүү системасынын, анын амплитудасы өзгөргөн учурда термелүү мезгилин сактап калуу касиети).

ИЗОЭНТАЛЬПИЙНЫЙ ПРОЦЕСС <u>изоэнтальпиялык процесс</u>

ИЗОЭНТРОПИЙНЫЙ ПРОЦЕСС <u>изоэнтропиялык процесс</u>

ИЗЭНТРОПИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ <u>изэнтропиялык анализ</u> (аба ырайынын прогнозун билүү максатында, изэнтропиялык карталарды түзүүгө негиздеп атмосферанын жогорку катмарларынын абалын изилдөө ыкмасы).

ИМПУЛЬС КОЛИЧЕСТВО ДВИЖЕНИЯ <u>импульс кыймыл саны</u>

ИМПУЛЬС ВОЛНОВОЙ <u>толкун импульсу</u>

ИМПУЛЬС ДАВЛЕНИЯ <u>басым импульсу</u>

ИМПУЛЬС ЗВУКОВОЙ <u>үн импульсу</u>

ИМПУЛЬС МГНОВЕННЫЙ <u>көз ирмемдеги импульс</u>

ИМПУЛЬС СИЛЫ <u>күч импульсу</u> ($\int_{t_0}^{t} \vec{F} dt$ интегралы аркылуу туюнтулган чоңдук, мында $\vec{F}$ - күч, t_0 жана t болсо күч таасир эткен убакыттын башталышы жана акыры).

ИМПУЛЬС СИЛЫ ЗА КОНЕЧНЫЙ ПРОМЕЖУТОК ВРЕМЕНИ <u>чектүү убакыт ичиндеги күч импульсу</u> ($\int_{t_0}^{t} \vec{F} dt$ интегралынын чоңдугундагы күч импульсу, $t - t_0$ чектүү убакыт ичиндеги күч импульсу болот).

ИМПУЛЬС УДАРНЫЙ <u>согуу импульсу</u> (соккон кезде нерседе пайда болуучу тышкы таасирди мүнөздөй турган механикалык чоңдук. Нерселер кагылышкандагы өз ара таасир этүүчү күчтөр өтө чоң болот жана кыска убакытка гана сакталат, ошондуктан аларды көз ирмемдеги күчтөр дешет).

ИМПУЛЬС УПРАВЛЕНИЯ <u>башкаруу импульсу</u> (механикалык күчтүн, суюктуктун же газдын басымынын, толкундун машиналарды башкаруу системасына жасаган таасири).

ИМПУЛЬСНАЯ МОДУЛЯЦИЯ <u>импульсту модуляциялоо</u> (импульстун чоңдугун өзгөртүп туруу).

ИМПУЛЬСЫ ОБОБЩЕННЫЕ <u>жалпыланган импульстар</u> ($P_i = \frac{\partial L}{\partial \dot{q}_i}$ формулалары менен аныкталуучу чоңдуктар, мында P_i -жалпыланган импульстар, ал эми L болсо жалпыланган q_i $(i = 1, 2, \ldots, n)$ координаталардын жана $\dot{q}_i$ жалпыланган ылдамдыктардан көз каранды болгон, берилген механикалык система үчүн Лагранж функциясы. Декарттык координаталар системасын колдонгон кезде жалпыланган импульстар кадимки импульстар менен дал келишет да, системаны түзгөн массалар менен алардын ылдамдыктарынын көбөйтүндүсү катары аныкталат).

ИНВАРИАНТ <u>инвариант</u> (белгилүү бир өзгөртүп түзүүдө, алсак бир координаталар системасынан экинчисине өтүүдө өзгөрбөй калуучу туюнтмалар).

ИНВАРИАНТЫ ДЕФОРМАЦИИ <u>деформация инварианттары</u> (чоңдуктары координаталар системасын тандап алуудан көз каранды болушпаган, деформациянын компоненттеринен түзүлгөн төмөнкү туюнтмалар: I. $\varepsilon_x + \varepsilon_y + \varepsilon_z$; 2. $\varepsilon_x \varepsilon_y + \varepsilon_y \varepsilon_z + \varepsilon_z \varepsilon_x - \frac{1}{4}(\gamma_{xy}^2 + \gamma_{yz}^2 + \gamma_{zx}^2)$; 3. $\varepsilon_x \varepsilon_y \varepsilon_z + \frac{1}{4}(\gamma_{xy}\gamma_{yz}\gamma_{zx} - \varepsilon_x \gamma_{yz}^2 - \varepsilon_y \gamma_{zx}^2 - \varepsilon_z \gamma_{xy}^2)$).

ИНВАРИАНТЫ НАПРЯЖЕННОГО СОСТОЯНИЯ <u>чыңалган абалдын инварианттары</u> (чоңдугу координаталар системасын тандап алуудан көз каранды болушпаган, чыңалуунун компоненттеринен түзүлгөн төмөнкү туюнтмалар: 1) $\sigma_x + \sigma_y + \sigma_z$; 2) $\sigma_x \sigma_y + \sigma_y \sigma_z + \sigma_z \sigma_x - \tau_{xy}^2 - \tau_{yz}^2 - \tau_{zx}^2$; 3) $\sigma_x \sigma_y \sigma_z + 2\tau_{xy}\tau_{xz}\tau_{yz} - \sigma_x \tau_{yz}^2 - \sigma_y \tau_{zx}^2 - \sigma_z \tau_{xy}^2$).

ИНВАРИАНТЫ РИМАНА Риман инварианттары

ИНВАРИАНТЫ ТЕНЗОРА тензордун инварианттары

ИНДЕКС ЦИРКУЛЯЦИИ циркуляция индекси

ИНДИКАТРИСА ДЮПЕНА Дюпен индикатрисасы

ИНДУКТИВНОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ индукциялык каршылык

ИНДУКТИВНОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ АЭРОДИНАМИКЕ аэродинамикадагы индукциялык каршылык

ИНЕРТА инерта (туунду) бирдиктердин техникалык системасындагы массанын бирдиги ($кг\cdot сек^2\cdot м^{-1}$), ал килограмм - күчтөгү салмагы оордук күчүнүн ылдамдануусунун чоңдугуна барабар болгон нерсенин массасына барабар).

ИНЕРЦИАЛЬНАЯ НАВИГАЦИЯ инерциялык навигация

ИНЕРЦИАЛЬНАЯ СИСТЕМА ОТСЧЕТА инерциялык эсептөө системасы (классикалык механиканын негизги закондору чын туура боло турган эсептөө системасы).

ИНЕРЦИАЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ инерциялык кыймыл (активдүү тышкы күчтөр катышпаган кыймыл).

ИНЕРЦИЯ инерция (ар бир материялык нерсенин, анын кыймылынын же тынч абалынын ар кандай өзгөрүүсүнө каршылык көрсөтүү касиети).

ИНТЕГРАЛ БЕРНУЛЛИ-ЭЙЛЕРА Бернулли-Эйлер интегралы

ИНТЕГРАЛ ЖИВЫХ СИЛ жандуу күчтөр интегралы

ИНТЕГРАЛ ЛАГРАНЖА-КОШИ Лагранж-Коши интегралы

ИНТЕГРАЛ ЛИНЕЙНЫЙ сызыктуу интеграл

ИНТЕГРАЛ УРАВНЕНИЙ ДВИЖЕНИЯ кыймыл теңдемелеринин интегралы

ИНТЕГРАЛ ЭНЕРГИИ ОБОБЩЕННЫЙ энергиянын жалпыланган интегралы

ИНТЕГРАЛ ДВИЖЕНИЯ ЦЕНТРА ИНЕРЦИИ инерция борборунун кыймылынын интегралы

ИНТЕГРАЛ ДВИЖЕНИЯ ЦЕНТРА ТЯЖЕСТИ оордук борбордун кыймылынын интегралы

ИНТЕГРАЛНЫЙ ИНВАРИАНТ АБСОЛЮТНЫЙ абсолюттук интегралдык инвариант

ИНТЕГРАЛЬНЫЙ ИНВАРИАНТ ОТНОСИТЕЛЬНЫЙ салыштырма интегралдык инвариант

ИНТЕГРИРОВАНИЕ УРАВНЕНИЙ ДВИЖЕНИЯ кыймыл теңдемелерин интегралдоо

ИНТЕНСИВНОСТЬ ВЕКТОРНОЙ ТРУБКИ вектордук трубканын интенсивдүүлүгү

ИНТЕНСИВНОСТЬ ВИХРЕВОЙ НИТИ куюндук жиптин интенсивдүүлүгү

ИНТЕНСИВНОСТЬ ВИХРЕВОЙ ТОЧКИ куюндук чекиттин интенсивдүүлүгү

ИНТЕНСИВНОСТЬ ВИХРЕВОЙ ТРУБКИ куюндук (айлампалык) трубканын интенсивдүүлүгү (куюндук трубканын кандайдыр бир туурасынан кесилиши аркылуу өткөн вектор-куюндун агымы).

ИНТЕНСИВНОСТЬ ВИХРЯ куюндун интенсивдүүлүгү

ИНТЕНСИВНОСТЬ ИСТОЧНИКА булактын интенсивдүүлүгү

ИНТЕНСИВНОСТЬ НАГРУЗКИ УДЕЛЬНАЯ НАГРУЗКА жүктүн интенсивдүүлүгү, салыштырма жүк (узундуктун же аянттын бирдигине таасир этүүчү туташ жүк).

ИНТЕНСИВНОСТЬ МАССОВОГО ДЕЙСТВИЯ ПОВЕРХНОСТНЫХ СИЛ

беттик күчтөрдүн массалык таасиринин интенсивдүүлүгү

ИНТЕНСИВНОСТЬ ПОТОКА МАССЫ масса агымынын интенсивдүүлүгү

ИНТЕНСИВНОСТЬ СКАЧКА кескин өзгөрүүнүн интенсивдүүлүгү

ИНТЕНСИВНОСТЬ ТРУБКИ ТОКА агым трубасынын (түтүгүнүн) интенсивдүүлүгү

ИНТЕНСИВНОСТЬ ТУРБУЛЕНТНОСТИ турбуленттиктин интенсивдүүлүгү

ИНТЕНСИВНЫЕ ВЕЛИЧИНЫ интенсивдүү чоңдуктар

ИНТЕРВАЛ ВРЕМЕНИ, ПРОМЕЖУТОК ВРЕМЕНИ убакыттын интервалы, убакыттын аралыгы (убакыттын белгилүү эки моментинин арасына камалган убакыттын бардык моменттеринин жыйындысы).

ИСПЫТАНИЯ МЕХАНИЧЕСКИЕ механикалык сыноолор

ИСТЕЧЕНИЕ ГАЗА ИЗ СОСУДА газдын идиштен агып чыгышы

ИСТЕЧЕНИЕ ГАЗА ИЗ ТРУБКИ газдын трубкадан агып чыгышы

ИСТЕЧЕНИЕ ГАЗА ИЗ СОПЛА газдын соплодон агып чыгышы

ИСТЕЧЕНИЕ ЖИДКОСТИ ИЗ СОСУДА суюктуктун идиштен агып чыгышы

ИСТЕЧЕНИЕ ЧЕРЕЗ ОТВЕРСТИЯ көзөнөк аркылуу агып чыгуу

ИСТОЧНИК ТОЧЕЧНЫЙ чекиттик булак (суюктуктун же газдын чекиттен чыккан булагы).

ИСТИННАЯ ХРОНОГРАММА СКОРОСТЕЙ ылдамдыктардын чыныгы хронограммасы

ИСПЫТАНИЕ НА ВЫНОСЛИВОСТЬ чыдамдуулукка сыноо (материалдын бекемдигин, анын үлгүсүнө ар түрдүү жүктөрдүн ал быркыранып кеткен моментке чейин көп ирет кокп жүктөө жолу менен сыноо).

ИСПЫТАНИЕ НА ИЗГИБ ийип сыноо (материалды, анын үлгүлөрүн бузулууга чейин же бузуучу пластикалык деформация пайда болгонго чейинки ийип сыноо).

ИСПЫТАНИЕ НА КРУЧЕНИЕ толгоп сыноо (материалдарды, анын үлгүлөрүн (стержендерин) бүлдүрүүчү (бузуучу) деформация пайда болгонго чейин толгоп сыноо).

ИСПЫТАНИЕ НА РАЗРЫВ, ИСПЫТАНИЕ НА РАСТЯЖЕНИЕ үзүп сыноо, чоюп сыноо (материалды, анын үлгүлөрүн үзүлгөнгө чейин чоюп сыноо).

ИСПЫТАНИЕ НА СДВИГ, ИСПЫТАНИЕ НА СРЕЗ жылдырып сыноо, кесип сыноо (негизинен кесүүгө иштетилүүчү биригүүлөрдөгү ар түрдүү материалдардын бекемдигин салыштыруу үчүн жүргүзүлгөн сыноо).

ИСПЫТАНИЕ НА СЖАТИЕ кысып сыноо (материалды, анын үлгүлөрүн бузулганга чейин же бузуучу пластикалык деформация пайда болгонго чейин кысуу аркылуу сыноо).

ИСПЫТАНИЕ НА ТВЕРДОСТЬ ПО БРИНЕЛЮ катуулукка Бринель методу боюнча сыноо (сыналуучу материалдын жалпак бетине болот шарик түрүндөгү инденторду басып киргизүү аркылуу сыноо).

ИСПЫТАНИЕ НА ТВЕРДОСТЬ ВИККЕРСУ катуулукка Виккерс методу боюнча сыноо (сыналуучу материалдын жалпак бетине алмаздык пирамида түрүндөгү (негизги квадрат, чокусундагы бурчу 136^0 болгон) инденторду басып киргизүү аркылуу сыноо).

ИСПЫТАНИЕ НА ТВЕРДОСТЬ ПО РОКВЕЛЛУ катуулукка Роквелл методу боюнча сыноо (сыналуучу материалдын жалпак бетине алмаздык конус (чокусундагы бурчу 120^0 болгон) же болот шарик (диаметри 2,5 мм болгон) түрүндөгү инденторду басып киргизүү аркылуу сыноо).

ИСПЫТАНИЯ НА УДАР, УДАРНАЯ ПРОБА согууга сыноолор, согуп сыноо (материалдын бекемдик касиеттерин, анын үлгүсүнө тие турган жүк менен согуу (уруу) аркылуу сыноо).

К

КАВИТАЦИЯ кавитация (кыймылга келүүчү суюктуктун ичинде газ менен, буу менен же алардын аралашмасы менен толтурулган көңдөйчөнүн (тилкенин) пайда болушу).

КАВЕРНА каверна (агымдын ичиндеги көңдөй орун).

КАЛИБРОВАНИЕ калибрлөө (термометрдин, сызгычтын, градустук тегеректин ж.б. шкала бөлүктөрүн так шкала менен салыштыруу аркылуу текшерүү).

КАЛИБРОМЕТР калиброметр (калибрдик ченөө зымдын жоондугун, металл баракчасынын калыңдыгын ж.б. ченей турган аспап).

КАНАЛ ШЕРОХОВАТЫЙ бодур канал (ички бети суу агымына кебүрөөк тоскоолдук кылуучу канал).

КАНАЛ ШИРОКИЙ ПРЯМОУГОЛЬНЫЙ тик бурчтуу жазы (эңдүү) канал

КАЛОРИЧЕСКИЕ КОЭФФИЦИЕНТЫ калориялык коэффициенттер

КАНОНИЧЕСКИЕ ПЕРЕМЕННЫЕ каноникалык өзгөрмөлөр (q_i жалпыланган координаталар жана p_i жалпыланган импульстар, б.а. механикалык системанын жалпыланган координаталары менен жалпыланган импульстарынын жыйындысы).

КАНОНИЧЕСКИЕ УРАВНЕНИЯ ГАМИЛЬТОНА Гамильтондун каноникалык теңдемелери (кыймылдын $\frac{\partial H}{\partial q_i}=-p_i;\ \frac{\partial H}{\partial p_i}=-q_i$ түрүндөгү дифференциалдык теңдемелери, мында Н-Гамильтондун функциясы q_i, p_i каноникалык өзгөрмөлөр).

КАНОНИЧЕСКИЕ УРАВНЕНИЯ ДИНАМИКИ динамиканын каноникалык теңдемелери

КАНОНИЧЕСКОЕ ПРЕОБРАЗОВАНИЕ каноникалык өзгөртүп түзүү (өзгөртүү).

КАПИЛЛЯРНОСТЬ ЖИДКОСТЕЙ суюктуктардын капиллярдуулугу

КАПИЛЛЯРНЫЕ ВОЛНЫ капиллярдык толкундар (суюктуктун бетиндеги толкундар).

КАПЛЕОБРАЗНАЯ ОБОЛОЧКА тамчы сымал кабыкча (ички гидростатикалык басым менен басканда бир калыптагы бекемдикке ээ боло турган кабыкча).

КАРМАНА УНИВЕРСИАЛЬНАЯ ПОСТОЯННАЯ Кармандын универсиалдык туруктуу чоңдугу

КАРМАНА ФОРМУЛА ПУТИ СМЕЩЕНИЯ жылышуу жолу үчүн Карман формуласы

КАРМАНА-ЧЕНА ФОРМУЛА Карман-Чен формуласы

КАСАТЕЛЬНАЯ РЕАКЦИЯ жаныма реакция

КАСАТЕЛЬНАЯ РЕАКЦИЯ ТРАЕКТОРИИ траекториянын жаныма реакциясы (траекториянын реакциясынын, траекториянын жанымасы боюнча багытталган түзүүчүсү).

КАСАТЕЛЬНОЕ НАПРЯЖЕНИЕ жаныма чыңалуу (чыңалуунун, кесүүчү тегиздикте жайгашкан түзүүчүсү).

КАСАТЕЛЬНОЕ УСКОРЕНИЕ, ТАНГЕНСИАЛЬНОЕ УСКОРЕНИЕ жаныма ылдамдануу, тангенциалдык ылдамдануу (чекиттин ылдамдануусунун, чекиттин траекториясынын жанымасы боюнча багытталган түзүүчүсү, анын абсолюттук чоңдугу ылдамдыктын чоңдугунан убакыт боюнча алынган туундусуна барабар).

КАТЕТОМЕТР катетометр (эки чекиттин арасындагы вертикалдык аралыкты так ченей турган аспап).

КАЧЕНИЕ чайпалтуу (эки катуу беттин же сызыктын, элементтери удаалаш жанышып тура турган салыштырмалуу кыймылы).

КВАДРАТИЧНЫЙ ЗАКОН СОПРОТИВЛЕНИЯ каршылыктын квадраттык закону

КВАДРАТИЧНЫЙ ИНВАРИАНТ ТЕНЗОРА тензордун квадраттык инварианты (тензордун бардык компоненттеринин квадраттарынын суммасы $J_2=\sum_{i,j=1}^{3} T_{ij}^2$).

КВАЗИАДИАБАТИЧЕСКОЕ ТЕЧЕНИЕ адиабаталык сыяктуу агым

КВАЗИПЕРИОДИЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ, ПСЕВДОПЕРИОДИЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ мезгилдүү сымал кыймыл, мезгилдүү дээрлик кыймыл (чекиттин аныкталык координатасын убакыттан мезгилдүү эмес функциянын көбөйтүндүсү түрүндө туюнтууга боло турган кыймылы).

КВАЗИСТАТИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС статикалык сымал процесс

КВАЗИСТАЦИОНАРНОЕ ДВИЖЕНИЕ стационардык сымал кыймыл

КВАЗИСТАЦИОНАРНЫЕ ПРОЦЕССЫ стационардык сымал процесстер

КВАЗИУПРУГАЯ СИЛА серпилгичтүү сымал күч

КЕЛЬВИНА ТЕОРЕМА О ЦИРКУЛЯЦИИ циркуляция жөнүндө Кельвин теоремасы

КЕЛЬВИНА ТЕОРЕМА О БЕЗВИХРЕВОМ ДВИЖЕНИИ куюнсуз (айлампасыз) кыймыл жөнүндө Кельвиндин терремасы.

КЕЛЬВИНА ТЕОРЕМА О КИНЕТИЧЕСКОЙ ЭНЕРГИИ кинетикалык энергия жөнүндө Кельвин теоремасы

КИЛОВАТТ киловатт (кубаттуулуктун чен бирдиги, ал 1000 ваттка же 1,36 ат күчүнө барабар болуп, квт же КW аркылуу белгиленет).

КИЛОВАТТ-ЧАС киловатт-саат (жумуштун чен бирдиги ал 1 саат ичинде 1 киловаттагы өзгөрбөс кубаттуулукта аткарылган жумушка барабар).

КИЛО кило (каалагандай негизги бирдикти миң эсе чоңойто турган метрикалык өлчөмдөрдүн татаал аталышынын бөлүгү, маселен килограмм - 1000 грамм).

КИЛОГЕРЦ килогерц (термелүү жыштыгынын чен бирдиги; ал 1000 герцке барабар).

КИЛОГРАММОМЕТР килограммометр (бирдиктердин техникалык системасында жумуштун чен бирдиги; ал 1 кг күч, чекитти тиркелүү ордунан ошол күчтүн багыты боюнча 1 метр аралыкка жылдырганда аткарылган жумушка барабар).

КИЛОГРАММ-СИЛА килограмм-күч (бирдиктердин техникалык системасында күчтүн бирдиги, ал оордук күчүнүн ылдамдануусу 9,80665 м/сек^2 болгон орунда, массасы 1000 г. болгон нерсени Жер өзүнө тарткан күчкө барабар болуп, кг же кгс аркылуу белгиленет).

КИНЕМАТИКА кинематика (теориялык механиканын, кыймылды пайда кылуучу күчүн эске албай эле материялык нерселердин кыймылдарынын геометриялык касиеттерин гана карай турган бөлүмү).

КИНЕМАТИКА ЖИДКОЙ СРЕДЫ суюк чөйрөнүн кинематикасы

КИНЕМАТИКА ПОТОКА ЖИДКОСТИ суюктук кинематикасы

КИНЕМАТИКА СИСТЕМЫ системанын кинематикасы

КИНЕМАТИКА ТВЕРДОГО ТЕЛА катуу нерсенин кинематикасы (кинематиканын, катуу нерселердин кыймылын карай турган бөлүмү).

КИНЕМАТИКА ТОЧКИ чекиттин кинематикасы (кинематиканын, геометриялык чекиттин кыймылын карай турган бөлүмү).

КИНЕМАТИЧЕСКИ-СТАТИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ ТУРБУЛЕНТНОСТИ турбуленттиктин кинематикалык-статикалык теориясы

КИНЕМАТИЧЕСКИЕ ЗАДАЧИ кинематикалык маселелер

КИНЕМАТИЧЕСКИЕ ЗАДАЧИ ТЕОРИИ ТОНКОГО КРЫЛА жука канаттын теориясынын кинематикалык маселелери

КИНЕМАТИЧЕСКИЕ СВЯЗИ,НЕГОЛОНОМНЫЕ СВЯЗИ кинематикалык байланыштар, голономдуу эмес байланыштар

КИНЕМАТИЧЕСКИЙ ВИНТ кинематикалык винт (нерсенин бурчтук ылдамдыгы менен алга умтулган кыймылынын ага параллель ылдамдыгынын жыйындысы).

КИНЕМАТИЧЕСКИЙ КОЭФФИЦИЕНТ ТУРБУЛЕНТНОЙ ВЯЗКОСТИ турбуленттик илээшкектиктин кинематикалык коэффициенти

КИНЕМАТИЧЕСКИЙ ЦЕНТИПУАЗ кинематикалык центипуаз

КИНЕТИКА кинетика (динамиканын,материялык нерселерге коюлган күчтөрдүн таасири менен ал нерселердин кыймылын карай турган бөлүмү).

КИНЕТИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ ГАЗОВ газдардын кинетикалык теориясы

КИНЕТИЧЕСКАЯ ЭНЕРГИЯ кинетикалык энергия (а) массасы m, ылдамдыгы $\vec{v}$ болгон материялык чекит үчүн $\frac{1}{2}mv^2$ ка;
б) n материялык бөлүкчөдөн түзүлгөн система үчүн $\sum_{i=1}^{n}\frac{1}{2}m_i v_i^2$ ка;
в) нерсе үчүн $\frac{1}{2}\int v^2 dm$ ге барабар болгон чоңдук).

КИНЕТИЧЕСКАЯ ЭНЕРГИЯ СИСТЕМЫ системанын кинетикалык энергиясы (механикалык энергиянын бардык чекиттеринин кинетикалык энергияларынын суммасына барабар болгон чоңдук к. КИНЕТИЧЕСКАЯ ЭНЕРГИЯ).

КИНЕТИЧЕСКАЯ ЭНЕРГИЯ ТОЧКИ чекиттин кинетикалык энергиясы (механикалык энергиянын скалярдык өлчөмү; ал материялык чекиттин массасы менен ал чекиттин ылдамдыгынын квадратынын көбөйтүндүсүнүн жарымы менен туюнтулат к. КИНЕТИЧЕСКАЯ ЭНЕРГИЯ).

КИНЕТИЧЕСКИЕ КОЭФФИЦИЕНТЫ кинетикалык коэффициенттер

КИНЕТИЧЕСКИЙ МОМЕНТ кинетикалык момент (механикалык системанын материялык чекиттеринин белгилүү бир чекитке же окко карата кыймыл сандарынын моменттеринин суммасына барабар болгон вектордук чоңдук).

КИНЕТИЧЕСКОЕ ТРЕНИЕ кинетикалык сүрүлүү (жанаша турган эки нерсенин салыштырмалуу кыймылындагы сүрүлүү).

КИНЕТОСТАТИКА кинетостатика (динамиканын, кыймылдоочу эркин эмес механикалык системалардын байланыштарынын реакциясын аныктоо ыкмаларын кароочу бөлүмү).

КЛАУЗИУСА НЕРАВЕНСТВО Клаузиус барабарсыздыгы

КЛЕПСИДРА клепсидра (суу сааты үчүн пайдаланылуучу идиш).

КЛАССИЧЕСКАЯ МЕХАНИКА классикалык механика (Ньютондун закондоруна таянып түзүлгөн механика).

КЛАССИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ УПРУГОСТИ серпилгичтиктин классикалык теориясы (дифференциалдык теңдемелер түрүндө баяндалган серпилгичтик теориясы; ал теңдемелер жылдыруунун компоненттери да, деформациянын компоненттери да, каралып жаткан нерсенин бардык көлөмүндө нөлгө умтулган пределдик учурда гана туура болушат).

КОВАРИАНТНОСТЬ ТЕНЗОРА тензордун коварианттуулугу

КОГЕЗИЯ когезия (катуу жана суюк нерселердин, алардын бөлүкчөлөрүн ажыратууга умтулушкан тышкы күчтөргө каршылык көрсөтүү касиети).

КОЛЕБАНИЕ, КОЛЕБАТЕЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ термелүү, термелтүүчү кыймыл (багыты мезгил-мезгили менен өзгөрүп турган кыймыл).

КОЛЕБАНИЕ ГАРМОНИЧЕСКОЕ гармоникалык термелүү

КОЛЕБАНИЕ ЗАТУХАЮЩЕЕ ПЕРИОДИЧЕСКОЕ басаңдоочу мезгилдүү термелүү

КОЛЕБАНИЕ ЗАТУХАЮЩЕЕ СИНУСОИДАЛЬНОЕ басаңдоочу синусоидалык термелүү

КОЛЕБАНИЕ МОДУЛИРОВАННОЕ СИНУСОИДАЛЬНОЕ модулданган синусоидалык термелүү

КОЛЕБАНИЕ РАВНОМЕРНО ЗАТУХАЮЩЕЕ СИНУСОИДАЛЬНОЕ бир калыпта басаңдоочу синусоидалык термелүү

КОЛЕБАНИЕ ГАРМОНИЧЕСКИЕ ДЕФОРМИРУЕМОГО ТЕЛА деформациялана нерсенин гармоникалык термелүүсү

КОЛЕБАНИЕ СИНУСОИДАЛЬНОЕ синусоидалык термелүү

КОЛЕБАНИЯ ВЫНУЖДЕННЫЕ аргасыз термелүүлөр к. ВЫНУЖДЕННЫЕ КОЛЕБАНИЯ

КОЛЕБАНИЯ ЖИДКОСТИ В КРУГОВОМ ЦИЛИНДРЕ суюктуктун тегерек цилиндрде термелүүлөрү

КОЛЕБАНИЯ ЖИДКОСТИ В ПРЯМОУГОЛЬНОМ СОСУДЕ суюктуктун тик бурчтуу идиште термелүүлөрү

КОЛЕБАНИЯ ЖИДКОСТИ ВЫНУЖДЕННЫЕ суюктуктун аргасыз термелүүлөрү

КОЛЕБАНИЯ ЖИДКОСТИ СВОБОДНЫЕ ГАРМОНИЧЕСКИЕ суюктуктун гармоникалык эркин термелүүлөрү

КОЛЕБАНИЯ ЛИНЕЙНЫЕ сызыктуу термелүүлөр к. ЛИНЕЙНЫЕ КОЛЕБАНИЯ

КОЛЕБАНИЯ НЕЛИНЕЙНЫЕ сызыктуу эмес термелүүлөр к. НЕЛИНЕЙНЫЕ КОЛЕБАНИЯ

КОЛЕБАНИЯ ПАРАМЕТРИЧЕСКИЕ параметрдик термелүүлөр к. ПАРАМЕТРИЧЕСКИЕ КОЛЕБАНИЯ

КОЛЕБАНИЯ ПОПЕРЕЧНЫЕ туурасынан термелүүлөр к. ПОПЕРЕЧНЫЕ КОЛЕБАНИЯ

КОЛЕБАНИЯ ПРОДОЛЬНЫЕ узатасынан термелүүлөр к. ПРОДОЛЬНЫЕ КОЛЕБАНИЯ

КОЛЕБАНИЯ САМОВОЗБУЖДАЮЩИЕСЯ өзү козголмо термелүүлөр

КОЛЕБАНИЯ СВОБОДНЫЕ эркин термелүүлөр к. СВОБОДНЫЕ КОЛЕБАНИЯ

КОЛЕБАНИЯ СОБСТВЕННЫЕ өздүк термелүүлөр

КОЛЕБАТЕЛЬНЫЕ СИСТЕМЫ термелтүүчү системалар

КОЛЕБАТЕЛЬНЫЙ КОНТУР термелтүүчү контур

КОЛИЧЕСТВО ДВИЖЕНИЯ кыймыл саны (механикалык системанын материялык чекиттеринин ылдамдык векторлору менен ал чекиттердин массаларынын көбөйтүндүлөрүнүн суммасына $\vec{Q} = \sum_{i=1}^{n} m_i \vec{v}_i$ барабар болгон вектордук чоңдук, мында n материялык чекиттердин саны, m_i, $\vec{v}_i$ болсо массасы менен ылдамдыгы).

КОЛИЧЕСТВО ДВИЖЕНИЯ ЖИДКОСТИ суюктуктун кыймыл саны

КОЛИЧЕСТВО ДВИЖЕНИЯ ПРИСОЕДИНЕННОЕ бириктирилген кыймыл саны

КОЛИЧЕСТВО ДВИЖЕНИЯ СИСТЕМЫ системанын кыймыл саны (механикалык системанын бардык чекиттеринин кыймыл сандарынын суммасына барабар болгон чоңдук).

КОЛИЧЕСТВО ДВИЖЕНИЯ ТОЧКИ чекиттин кыймыл саны (механикалык кыймылдын вектордук өлчөмү, ал материялык чекиттин массасы менен ал чекиттин ылдамдыгынын көбөйтүндүсүнө барабар).

КОЛИЧЕСТВО ДВИЖЕНИЯ ТОЧКИ ОТНОСИТЕЛЬНО ЦЕНТРА чекиттин борборго карата кыймыл саны (материялык чекиттин, берилген

борбордон жүргүзүлгөн радиус – вектору менен ушул материялык чекиттин кыймыл санынын векордук көбөйтүндүсүнө барабар болгон чоңдук).

КОЛОННА, СТОЛБ колонна, мамы (октук кысууга дуушар болгон вертикалдуу стержень).

КОМБИНАЦИОННЫЕ КОЛЕБАНИЯ комбинациялуу термелүүлөр

КОМПЛЕКСНАЯ СКОРОСТЬ комплекстик ылдамдык ($\vec{V}=V_x+iV_y$ комплекстик тегиздиктеги ылдамдык вектору болсо, $\frac{dW}{dz}=V_x-iV_y$ комплекстик ылдамдык деп аталат).

КОМПЛЕКСНЫЕ АМПЛИТУДЫ комплекстик амплитудалар

КОМПЛЕКСНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ СКОРОСТЕЙ ылдамдыктардын комплекстик потенциалы

КОМПОНЕНТА ВЕКТОРА, СОСТАВЛЯЮЩАЯ ВЕКТОРА векторлун компоненти, вектордун түзүүчүсү (суммасы ушул берилген вектор боло турган векторлордун ичинен ар бири).

КОМПОНЕНТЫ ДЕФОРМАЦИИ, СОСТАВЛЯЮЩИЕ ДЕФОРМАЦИИ деформациянын компоненттери, деформациянын түзүүчүлөрү (элементтин dx, dy, dz кырларынын $\varepsilon_x=\frac{\partial u}{\partial x}$; $\varepsilon_y=\frac{\partial v}{\partial y}$; $\varepsilon_z=\frac{\partial w}{\partial z}$ салыштырмалуу үч узаруусу (же салыштырмалуу кыскаруусу) жанан жылышуунун: $\gamma_{yz}=\frac{\partial w}{\partial y}+\frac{\partial v}{\partial z}$; $\gamma_{xy}=\frac{\partial v}{\partial x}+\frac{\partial u}{\partial y}$; $\gamma_{zx}=\frac{\partial u}{\partial z}+\frac{\partial w}{\partial z}$ үч бурчу, мында u, v, w координаталары x, y, z болгон чекиттин жылышуусунун тиешелүү компоненттери).

КОМПОНЕНТЫ КОНЕЧНОЙ ДЕФОРМАЦИИ, СОСТАВЛЯЮЩИЕ КОНЕЧНОЙ ДЕФОРМАЦИИ чектүү деформациянын компоненттери, чектүү деформациянын түзүүчүлөрү (жылдыруу компоненттеринин, чектүү чоңдукка ээ болуучу айрым туундулары менен байланышкан алты чоңдук, алар: $\gamma_{xx}, \gamma_{yy}, \gamma_{zz}, \gamma_{xy}, \gamma_{yz}, \gamma_{zx}$ аркылуу белгиленет).

КОМПОНЕНТЫ МАЛОЙ ДЕФОРМАЦИИ, КОМПОНЕНТЫ ДЕФОРМАЦИИ кичине деформациянын компоненттери, деформация компоненттери

КОМПОНЕНТЫ НАПРЯЖЕНИЯ, СОСТАВЛЯЮЩИЕ НАПРЯЖЕНИЯ чыңалуу компоненттери, чыңалуу түзүүчүлөрү (берилген кесилиштеги нормалдуу чыңалуу менен жаныма чыңалуу).

КОМПОНЕНТЫ ПЕРЕМЕЩЕНИЯ, СОСТАВЛЯЮЩИЕ ПЕРЕМЕЩЕНИЯ которуу компоненттери, которуу түзүүчүлөрү (нерсенин чекитинин тандалып алынган координаталар системасына карата которулушун аныктай турган $\vec{W}$ векторунун компоненттери (түзүүчүлөрү).

КОМПОНЕНТЫ СМЕЩЕНИЯ, СОСТАВЛЯЮЩИЕ СМЕЩЕНИЯ жылдыруу компоненттери, жылдыруу түзүүчүлөрү (нерсенин чекитинин тандалып алынган координаталар системасына карата жылышуусун аныктай турган $\vec{W}$ векторунун компоненттери (түзүүчүлөрү).

КОМПОНЕНТЫ ТЕНЗОРА, СОСТАВЛЯЮЩИЕ ТЕНЗОРА тензордун компоненттери, тензордун түзүүчүлөрү (тензордун матрицасынын тогуз чоңдугунун ар бири).

КОНЕЦ ВЕКТОРА вектордун учу (вектордун багытына караша вектор боюнча кыймылга келгенде вектордун эки учунун ичинен акыркы учурай турган учу).

КОНВЕКЦИЯ ВИХРЯ куюндун (айлампанын) конвекциясы

КОНДЕНСИРОВАННАЯ СИСТЕМА конденсацияланган система

КОНТИНУУМ ФИКТИВНЫЙ фиктивдүү континуум

КОНИЧЕСКИЙ МАЯТНИК конустук маятник (идеалдык ийилчээк чоюлбай турган жана салмагы жок жипке илинип коюлган, горизонталдуу айлана боюнча мезгилдүү кыймылда боло турган материялык чекит).

КОНИЧЕСКИЙ СКАЧОК конустук секирим (конустук кескин өзгөрүү).

КОНИЧЕСКОЕ ТЕЧЕНИЕ конустук агым (конус боюнча агым).

КОНСЕРВАТИВНАЯ МЕХАНИЧЕСКАЯ СИСТЕМА консервативдик система механикалык (толук механикалык энергиянын сакталуу закону орундала турган механикалык система).

КОНСЕРВАТИВНОЕ ПОЛЕ СИЛ күчтөрдүн консервативдик талаасы

КОНСЕРВАТИВНОСТЬ СИЛЫ күчтүн консервативдиги

КОНСЕРВАТИВНЫЕ СИЛЫ консервативдик күчтөр (күчтөрдүн потенциалдык талаасынын таасир этиши).

КОНСОЛЬ консоль (бир учу бекитилген, экинчи учу эркин коюлган устун).

КОНТАКТНАЯ ЗАДАЧА контакттуу маселе (кысылма серпилгич нерселердин жанышкан аянтчаларынын жанындагы чыңалуу абалын аныктоо боюнча маселе).

КОНТАКТНОЕ ПРЕОБРАЗОВАНИЕ контакттуу өзгөртүп түзүнтүү, өзгөртүү

КОНТАКТНЫЕ НАПРЯЖЕНИЯ контакттуу чыңалуулар

КОНТИНУУМ,СПЛОШНАЯ СРЕДА континуум, тутам чөйрө (материялар үзгүлтүксүз бөлүштүрүлүп жайгаштырылган механикалык система).

КОНТУР контур (кандайдыр бир буюмдун сөлөкөтү; бир нерсенин сөлөкөтүнүн графиктик сүреттөлүшү).

КОНУС АКСОИДЫ аксоида конусу

КОНУС АСИМПТОТИЧЕСКИХ НАПРАВЛЕНИЙ асимптоталык багыттар конусу

КОНУС ВОЗМУЩЕННЫЙ (КОНУС МАХА) дүүлүгү конусу (Мах конусу)

КОНУС ВОЛНОВОЙ толкундуу конус, толкун конусу

КОНУС ГЕРПОЛОИДЫ герполоида конусу

КОНУС НЕПОДВИЖНОЙ АКСОИДЫ кыймылсыз аксоида конусу

КОНУС ПОДВИЖНОЙ АКСОИДЫ кыймылдуу аксоида конусу

КОНУС ПОЛОИДЫ полоида конусу

КОНУС ТРЕНИЯ сүрүлүү конусу (чокусу, эки нерсенин жанышуу чекитинде жаткан, түзүүчүлөрү реакция күчтөрүнүн таасир этүү сызыктары болгон конус).

КОНФОРМНЫЙ ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ конформдук оордук борбор

КОНЦЕНТРАЦИЯ НАПРЯЖЕНИЙ чыңалуулар концентрациясы (нерсенин кесилиши кескин түрдө өзгөргөндө пайда боло турган чыңалуулардын көргиликтүү чоңоюшу).

КООРДИНАТА ДУГОВАЯ жаалык координата

КООРДИНАТА УНИВЕРСАЛЬНАЯ универсалдык координата

КООРДИНАТЫ КРИВОЛИНЕЙНЫЕ ийри сызыктуу координаталар

КООРДИНАТЫ НОРМАЛЬНЫЕ нормалдуу координаталар

КООРДИНАТЫ ОБОБЩЕННЫЕ жалпыланган координаталар

КООРДИНАТЫ ПОЗИЦИОННЫЕ позициялык координаталар

КООРДИНАТЫ СФЕРИЧЕСКИЕ сфералык координаталар

КООРДИНАТЫ ЦИЛИНДРИЧЕСКИЕ цилирдрик координаталар

КООРДИНАТЫ ЦИКЛИЧЕСКИЕ циклдик координаталар

КОРИОЛИСА ПОПРАВКА Кориолис түзөтүүсү

КОРИОЛИСА УСКОРЕНИЕ Кориолис ылдамдануусу

КОРИОЛИСОВА СИЛА ИНЕРЦИИ кориолистик инерция күчү (материялык чекиттин массасынын минус белгилүү Кориолис ылдамдануусуна болгон көбөйтүндүсүнө барабар инерция күчү).

КОРИОЛИСОВО УСКОРЕНИЕ ТОЧКИ чекиттин кориолистик ылдамдануусу (чекиттин татаал кыймылындагы анын абсолюттук ылдамдануусунун бир түзүүчүсү; ал көчүрмө кыймылдын бурчтук ылдамдыгы менен чекиттин салыштырма ылдамдыгынын эки эселенген вектордук көбөйтүндүсүнө барабар).

КОРОМЫСЛО коромысло (техникада эки ийиндүү рычаг түрүндө жасалган, иштегенде чайпалуу кыймылын жасай турган механизмдин тетиги).

КОРРЕЛЯЦИЯ ГИДРОДИНАМИЧЕСКИХ ВЕЛИЧИН гидродинамикалык чоңдуктарды корреляциялоо

КОСВЕННАЯ НАГРУЗКА кыйыр (кайдыгер) жүк (материялык нерсеге, ага жанышкан башка нерселер аркылуу берилүүчү жүк).

КОСИНУСЫ НАПРАВЛЯЮЩИЕ багыттоочу косинустар

КОСОЕ ДВИЖЕНИЕ, ДВИЖЕНИЕ МАТЕРИАЛЬНОЙ ТОЧКИ БРОШЕННОЙ НАКЛОННО К ГОРИЗОНТУ кыйгач кыймыл, горизонтко жантык ыргытылган материялык чекиттин кыймылы

КОСОЙ ИЗГИБ кыйгач ийүү (ийүүчү моменттин вектору, стерженнин туурасынан кесилишинин эч бир башкы борбордук инерция октору менен дал келишпей тургандай кылып ийүү).

КОСОЙ СКАЧОК УПЛОТНЕНИЯ тыгыздалуунун кыйгач секирими (кескин өзгөрүүсү).

КОСОЙ УДАР кыйгачынан согуу , кагуу (нерселердин масса борборлорунун, тийиштүү моментиндеги, салыштырма ылдамдыктары согуу нормалына параллель болбой тургандай согуу).

КОШИ-РИМАНА УСЛОВИЯ Коши-Риман шарттары (комплекстик $z=x+iy$ өзгөрмөлүү $f(z)=U(x,y)+iV(x,y)$ аналитикалык функциясы үчүн

КОЭФФИЦИЕНТ СОПРОТИВЛЕНИЯ ТРУБЫ трубанын каршылык коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ СТАТИЧЕСКОГО ТРЕНИЯ СКОЛЬЖЕНИЯ (ТРЕНИЯ ПЕРВОГО РОДА) статикалык сүрүлүүнүн сыйгалануу коэффициенти (биринчи түрдөгү сүрүлүү).

КОЭФФИЦИЕНТ ТЕМПЕРАТУРНОГО РАСШИРЕНИЯ ВОЗДУХА абанын температуралык кеңейүү коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ТЕМПЕРАТУРОПРОВОДНОСТИ температура өткөргүчтүк коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ТЕПЛОПРОВОДНОСТИ жылуулук өткөргүчтүк коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ТРЕНИЯ сүрүлүү коэффициенти (сүрүлүү күчүнүн, абсолюттук реакциянын абсолюттук чоңдугуна катышы).

КОЭФФИЦИЕНТ ТРЕНИЯ ВЕРТЕНИЯ тегеретүүнүн сүрүлүү коэффициенти (эгер G жанышуучу нерселердин нормалдык басымы болсо, сандык мааниси тегеретүүнүн сүрүлүү күчтөрү келтириле турган $\vec{G}$ жана $-\vec{G}$ кош күчтөрдүн ийнине барабар болгон коэффициент).

КОЭФФИЦИЕНТ ТРЕНИЯ КАЧЕНИЯ чайпалуунун сүрүлүү коэффициенти (сандык мааниси, чайпалуу мезгилиндеги деформациянын натыйжасында нормалдуу реакциянын аракет кылуу сызыгы жылыша турган кесиндинин узундугуна барабар боло турган коэффициент).

КОЭФФИЦИЕНТ ТРЕНИЯ ПО ВРАЩАТЕЛЬНОЙ ПАРЕ айландыруучу түгөй боюнча сүрүлүү коэффициенти (сандык мааниси, цилиндрдик шарнирде сүрүлүү бурчунун синусуна барабар болгон коэффициент).

КОЭФФИЦИЕНТ ТРЕНИЯ ПОКОЯ тынчтык сүрүлүү коэффициенти (тынчтык сүрүлүүнүн максималдык күчүнүн абсолюттук чоңдугунун,

тун же газдын илээшкектигин (бөлүкчөлөрү өз ара которулушкан кезде каршылык көрсөтүү касиетин) мүнөздөй турган η коэффициенти. Бул коэффициенттин тескери чоңдугу: $\varphi = \frac{1}{\eta}$ агымдуулук деп аталат).

КОЭФФИЦИЕНТ ВЯЗКОСТИ ДИНАМИЧЕСКИЙ илээшкектин динамикалык коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ВЯЗКОСТИ КИНЕМАТИЧЕСКИЙ илээшкектин кинематикалык коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ВЯЗКОСТИ МАСЕЛ майлардын илээшкектик коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ВЯЗКОСТНОГО СОПРОТИВЛЕНИЯ илээшкектик каршылык коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ДАВЛЕНИЯ басым коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ДЕФОРМАЦИИ деформация коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ДИФФУЗИИ диффузия коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ДИНАМИЧЕСКОГО РАВНОВЕСИЯ динамикалык тең салмактык коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ЗАТУХАНИЯ, ПОКАЗАТЕЛЬ ЗАТУХАНИЯ басаңдоо коэффициенти, басаңдоо көрсөткүчү (басаңдоо декрементин ушул кыймылдын мезгилине бөлгөндөгү тийиндиге барабар болгон туунтмадагы коэффициенти).

КОЭФФИЦИЕНТ КОРИОЛИСА Кориолис коэффициенти (суюктуктун берилген ылдамдыктагы агымынын кинетикалык энергиясынын, орточо ылдамдыкта агуучу суюктуктун агымынын кинетикалык энергиясына болгон катышына барабар чоңдук).

КОЭФФИЦИЕНТ КОРРЕЛЯЦИИ корреляция коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ КРУТЯЩЕГО МОМЕНТА толгоочу моменттин коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ МОЛЕКУЛЯРНОГО ТРЕНИЯ молекулалык сүрүлүү коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ МОЩНОСТЬ ВИНТА винттин кубаттуулук коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ОДНОРОДНОСТИ бир тектүүлүк коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ПЕРЕПАДА ДАВЛЕНИЯ басымдын басаңдоо коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ПОДОБИЯ окшоштук коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ПОД"ЕМНОЙ СИЛЫ көтөрүү күчүнүн коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ МОЛЕКУЛЯРНОГО ТРЕНИЯ молекулалык сүрүлүү коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ПОЛЕЗНОГО ДЕЙСТВИЯ пайдалуу аракет коэффициенти (пайдалуу жумуштун, ошол эле убакыт ичинде системага (машинага) киргизилген жумушка болгон катышы).

КОЭФФИЦИЕНТ ПОПЕРЕЧНОЙ ДЕФОРМАЦИИ, КОЭФФИЦИЕНТ ПУАССОНА туурасынан болуучу деформация коэффициенти, Пуассон коэффициенти (чоюлуучу стерженин ε' салыштырма туурасынан ичкерүүсү менен чоюу багыты боюнча ε салыштырма узатасынан узаруусунун катышына барабар болгон туруктуу чоңдугу).

КОЭФФИЦИЕНТ ПОРИСТОСТИ борпоңдук коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ПОТЕРЬ жоготуулар коэффициенти (гидродинамикалык напордун, жалпы жоготуулардын ылдамдык напоруна болгон катышы).

КОЭФФИЦИЕНТ ПРИВЕДЕННЫХ МАСС келтирилген массалар коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ПРИСОЕДИНЕННОЙ МАССЫ бириктирилген массанын коэффициенти

КРИВАЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ ПАУССОНА Пауссондун бөлүштүрүү сызыгы

КРИВИЗНА КРИВОЙ ВТОРАЯ ийри сызыктын экинчи ийрилиги

КРИВИЗНА КРИВОЙ ПЕРВАЯ ийри сызыктын биринчи ийрилиги

КРИВОЙ КРУГЛООБРАЗНЫЙ СТЕРЖЕНЬ тегерек сымал ийри стержень (огу айлананын жаасы болгон ийри стержень).

КРИВОЛИНЕЙНОЕ ДВИЖЕНИЕ ийри сызыктуу кыймыл (чекиттин, траекториясы ийри сызык боло турган кыймылы).

КРИВОЛИНЕЙНЫЙ СКАЧОК ийри сызыктуу секирим, ийри сызыктуу кескин өзгөрүү

КРИВОШИП кривошип (кривошиптик механизмдин айлануучу эң жөнөкөй тетиги).

КРИЗИС СОПРОТИВЛЕНИЯ, КРИЗИС ОБТЕКАНИЯ каршылык кризиси, айланып агып өтүү кризиси

КРИЗИС СОПРОТИВЛЕНИЯ ШАРА шардын каршылык кризиси

КРИЗИС ТЕПЛОВОЙ жылуулук кризиси

КРИП, ПОЛЗУЧЕСТЬ крип, жылжуучулук (туруктуу чыңалуулар учурунда, убакыт өткөн сайын пластикалык деформациянын чоңоюу кубулушу).

КРИТЕРИИ ПОДОБИЯ окшоштук критерийлары

КРИТЕРИИ ПРОЧНОСТИ бекемдик критерийлары (серпилгич пластикалык материалдар үчүн пластикалык шартын же морт материалдар үчүн бекемдик шартын аныктай турган критерийлар).

КРИТЕРИЙ ДИНАМИЧЕСКОГО ПОДОБИЯ динамикалык окшоштук критерийи

КРИТЕРИЙ МИХАЙЛОВА Михайлов критерийи

$\frac{\partial u}{\partial x} = \frac{\partial v}{\partial y}$; $\frac{\partial u}{\partial y} = -\frac{\partial v}{\partial x}$ теңдемелеринин орундалышы. Бул шартты кээде Коши-Риман теңдемелери деп да аташат).

КОЭФФИЦИЕНТ АСИММЕТРИИ симметриясыздык коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ АЭРОДИНАМИЧЕСКОЙ СИЛЫ аэродинамикалык күчтүн коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ БЕЗРАЗМЕРНЫЙ өлчөмү жок коэффициент, чени жок коэффициент

КОЭФФИЦИЕНТ БУССИНЕСКА Буссинеск коэффициенти (суюктуктун берилген ылдамдыктагы агымынын кыймыл санынын, орточо ылдамдыкта кыймылга келүүчү суюктуктун агымынын кыймыл санына болгон катышына барабар чоңдук).

КОЭФФИЦИЕНТ ВИРТУАЛЬНОЙ ВЯЗКОСТИ виртуалдык илээшкектик коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ВЗАИМНОЙ ДИФФУЗИИ өз ара диффузия коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ВЗАИМНОЙ ИНДУКЦИИ өз ара индукция коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ВЛИЯНИЯ таасир этүү коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ВОЛНОВОГО СОПРОТИВЛЕНИЯ толкундук каршылык коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ВОССТАНОВЛЕНИЯ калыбына келтирүү коэффициенти (согуунун экинчи актысындагы көз ирмемдеги импульстун согуунун биринчи актысындагы көз ирмемдеги импульсуна болгон катышы).

КОЭФФИЦИЕНТ ВОССТАНОВЛЕНИЯ ПРИ УДАРЕ согуудагы калыбына келтирүү коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ВТОРИЧНОЙ ЭМИССИИ экинчи эмиссия коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ВЯЗКОСТИ илээшкектик коэффициенти (суюктук-

нормалдуу реакциянын абсолюттук чоңдугуна болгон катышы).

КОЭФФИЦИЕНТ ТРЕНИЯ СКОЛЬЖЕНИЯ тайгалануу (сыйгалануу), сүрүлүү коэффициенти (тайгалануунун сүрүлүү күчүнүн абсолюттук чоңдугунун, нормалдуу реакциянын абсолюттук чоңдугуна болгон катышы).

КОЭФФИЦИЕНТ ТУРБУЛЕНТНОГО ОБМЕНА турбуленттик алмашуу коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ТУРБУЛЕНТНОГО ПЕРЕНОСА турбуленттик көчүрүү коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ТУРБУЛЕНТНОЙ ДИФФУЗИИ турбуленттик диффузия коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ УПРУГОГО ОСНОВАНИЯ, МОДУЛЬ УПРУГОСТИ ОСНОВАНИЯ серпилгичтүү негиздин коэффициенти, негиздин серпилгичтик модулу (Винклердин жоромолдоосу боюнча негиздин, берилген чекитиндеги ийилүүсүнүн, реакциянын интенсивдүүлүк чоңдугунан көз карандылыгын аныктаган $p=ky$ формуласындагы k коэффициенти).

КОЭФФИЦИЕНТ ФИЛЬТРАЦИИ фильтрация коэффициенти (Дарси законундагы пропорциялык коэффициент; ал борпоң чөйрөнүн, алсак жердин фильтрация ылдамдыгын түюнтүп, фильтрациялык касиетин мүнөздөйт. Фильтрация коэффициенти чөйрөнүн борпоңдугуна илээшкектигине жана тыгыздыгына көз каранды болот).

КОЭФФИЦИЕНТ ЧУВСТВИТЕЛЬНОСТИ сезгичтик коэффициенти ($q = \frac{K_f - 1}{K_t - 1}$ формуласы менен аныкталган коэффициент, мында K_f чыңалуунун концентрациясынын чыныгы коэффициенти, K_t чыңалуунун концентрациясынын теориялык коэффициенти).

КОЭФФИЦИЕНТ ШАРНИРНОГО МОМЕНТА шарнирдик моменттин коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ШЕРОХОВАТОСТИ бодурлук коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ШЕРОХОВАТОСТИ ШЕЗИ Шезинин бодурлук коэффициенти

КРАЙ ЗАДЕЛАННЫЙ бүтөлгөн чети, кыры

КРАЙ ЗАЩЕМЛЕННЫЙ кыпчытылып коюлган кыры, чети

КРАЙ СВОБОДНО ОПЕРТЫЙ эркин таянылган кыры, чети

КРАЙ СВОБОДНЫЙ бош кыры, бош чети

КРАЙНИЕ ВОЛОКНА БАЛКИ устундун четки жипчелери (устундун нейтралдык катмарынан эң алыс жайгашкан элементтери).

КРАЙНИЙ СЛОЙ четки катмар (устундун нейтралдык катмарынан эң алыс жайгашкан жипчелеринин (элементтеринин) катмары).

КРЕМОНА-МАКСВЕЛЛА СПОСОБ Кремон-Максвелл ыкмасы

КРИВАЯ БАЛЛИСТИЧЕСКАЯ баллистикалык ийри сызык

КРИВАЯ ВЕРЕВОЧНАЯ жипче ийри сызык

КРИВАЯ ВЫНОСЛИВОСТИ, КРИВАЯ УСТАЛОСТИ чыдамдуулук ийри сызыгы, чарчоо ийри сызыгы (чыдамдуулукка сыноо кезинде, үлгүнү буза турган чыңалуу менен үлгүнүн жүгүнүн өзгөрүү циклдеринин санынын арасындагы көз карандылыкты түюнтуучу ийри сызык).

КРИВАЯ ДЕПРЕССИИ депрессия ийри сызыгы

КРИВАЯ ИЗОХРОННАЯ изохрондук ийри сызык

КРИТИЧЕСКАЯ кризистик ийри сызык

КРИВАЯ ПОДПОРА таканчык ийри сызыгы

КРИВАЯ СПАДА эңиштөө ийри сызыгы

КРИВАЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ бөлүштүрүү ийри сызыгы

КРИВАЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ НОРМАЛЬНАЯ ГАУССА Гausстун нормалдык бөлүштүрүү сызыгы

нормалдуу реакциянын абсолюттук чоңдугуна болгон катышы).

КОЭФФИЦИЕНТ ТРЕНИЯ СКОЛЬЖЕНИЯ тайгалануу (сыйгалануу), сүрүлүү коэффициенти (тайгалануунун сүрүлүү күчүнүн абсолюттук чоңдугунун, нормалдуу реакциянын абсолюттук чоңдугуна болгон катышы).

КОЭФФИЦИЕНТ ТУРБУЛЕНТНОГО ОБМЕНА турбуленттик алмашуу коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ТУРБУЛЕНТНОГО ПЕРЕНОСА турбуленттик көчүрүү коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ТУРБУЛЕНТНОЙ ДИФФУЗИИ турбуленттик диффузия коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ УПРУГОГО ОСНОВАНИЯ,МОДУЛЬ УПРУГОСТИ ОСНОВАНИЯ серпилгичтүү негиздин коэффициенти ,негиздин серпилгичтик модулу (Винклердин жоромолдоосу боюнча негиздин, берилген чекитиндеги ийилүүсүнүн, реакциянын интенсивдүүлүк чоңдугунан көз карандылыгын аныктаган $p=ky$ формуласындагы k коэффициенти).

КОЭФФИЦИЕНТ ФИЛЬТРАЦИИ фильтрация коэффициенти (Дарси закондагы пропорциялык коэффициент; ал борпоң чөйрөнүн, алсак жердин фильтрация ылдамдыгын туюнтуп, фильтрациялык касиетин мүнөздөйт. Фильтрация коэффициенти чөйрөнүн борпоңдугуна илээшкектигине жана тыгыздыгына көз каранды болот).

КОЭФФИЦИЕНТ ЧУВСТВИТЕЛЬНОСТИ сезгичтик коэффициенти ($q = \frac{K_f-1}{K_t-1}$ формуласы менен аныкталган коэффициент, мында K_f чыңалуунун концентрациясынын чыныгы коэффициенти, K_t чыңалуунун концентрациясынын теориялык коэффициенти).

КОЭФФИЦИЕНТ ШАРНИРНОГО МОМЕНТА шарнирдик моменттин коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ШЕРОХОВАТОСТИ бодурлук коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ШЕРОХОВАТОСТИ ШЕЗИ Шезинин бодурлук коэффициенти

КРАЙ ЗАДЕЛАННЫЙ бүтөлгөн чети, кыры

КРАЙ ЗАЩЕМЛЕННЫЙ кычкычтылып коюлган кыры, чети

КРАЙ СВОБОДНО ОПЕРТЫЙ эркин таянылган кыры, чети

КРАЙ СВОБОДНЫЙ бош кыры, бош чети

КРАЙНИЕ ВОЛОКНА БАЛКИ устундун четки жипчелери (устундун нейтралдык катмарынан эң алыс жайгашкан элементтери).

КРАЙНИЙ СЛОЙ четки катмар (устундун нейтралдык катмарынан эң алыс жайгашкан жипчелеринин (элементтеринин) катмары).

КРЕМОНА-МАКСВЕЛЛА СПОСОБ Кремон-Максвелл ыкмасы

КРИВАЯ БАЛЛИСТИЧЕСКАЯ баллистикалык ийри сызык

КРИВАЯ ВЕРЕВОЧНАЯ жипче ийри сызык

КРИВАЯ ВЫНОСЛИВОСТИ, КРИВАЯ УСТАЛОСТИ чыдамдуулук ийри сызыгы, чарчоо ийри сызыгы (чыдамдуулукка сыноо кезинде, үлгүнү буза турган чыңалуу менен үлгүнүн жүгүнүн өзгөрүү циклдеринин санынын арасындагы көз карандылыкты туюнтуучу ийри сызык).

КРИВАЯ ДЕПРЕССИИ депрессия ийри сызыгы

КРИВАЯ ИЗОХРОННАЯ изохрондук ийри сызык

КРИТИЧЕСКАЯ кризистик ийри сызык

КРИВАЯ ПОДПОРА таканчык ийри сызыгы

КРИВАЯ СПАДА эңиштөө ийри сызыгы

КРИВАЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ бөлүштүрүү ийри сызыгы

КРИВАЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ НОРМАЛЬНАЯ ГАУССА Гаусстун нормалдык бөлүштүрүү сызыгы

КОЭФФИЦИЕНТ ПРИСОЕДИНЕННОЙ МАССЫ ДВУХ ПЛАСТИНОК эки пластинканын бириктирилген массасынын коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ ПРИСОЕДИНЕННОЙ МАССЫ ПЛАВАЮЩЕГО ТЕЛА сүзүүчү нерсенин бириктирилген массасынын коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ РАСХОДА чыгым коэффициенти (суюктуктун кезенектен агып чыккан накта чыгымынын, илээшкек эмес суюктуктун ошол эле кезенектен агып чыккан чыгымына болгон катышы).

КОЭФФИЦИЕНТ РАСХОДА ВОДОСЛИВА водосливдин чыгымынын коэффициенти (водосливдин накта чыгымынын, илээшкек эмес суюктуктун водосливинин чыгымына болгон катышы).

КОЭФФИЦИЕНТ СЖИМАЕМОСТЬ кысылгычтык коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ СКОРОСТИ ылдамдык коэффициенти (берилген суюктуктун кезенектен агып өтүүсүнүн орточо ылдамдыгынын, илээшкек эмес суюктуктун ошол эле кезенектен агып өтүүсүнүн орточо ылдамдыгына болгон катышы).

КОЭФФИЦИЕНТ СОПРОТИВЛЕНИЯ каршылык коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ СОПРОТИВЛЕНИЯ ВОЛНОВОГО толкун каршылыгынын коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ СОПРОТИВЛЕНИЯ ГИДРАВЛИЧЕСКОГО гидравликалык каршылык коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ СОПРОТИВЛЕНИЯ ЛОБОВОГО маңдайкы каршылык коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ СОПРОТИВЛЕНИЯ МЕСТНОГО жергиликтүү каршылык коэффициенти

КОЭФФИЦИЕНТ СОПРОТИВЛЕНИЯ ТРЕНИЯ сүрүлүү каршылыгынын коэффициенти

КРИТЕРИЙ НЕЗАВИСИМОСТИ көз карандысыздык критерийи

КРИТЕРИЙ ОДНОРОДНОСТИ бир тектүүлүк критерийи

КРИТЕРИЙ УСТОЙЧИВОСТИ СТАЦИОНАРНЫХ ДВИЖЕНИЙ стационардык кыймылдардын туруктуулук критерийи

КРИТИЧЕСКАЯ ГЛУБИНА кризистик тереңдик (берилген расходдун кесилиштеги салыштырма энергиясы минималдык мааниде өтө тургандай тереңдик).

КРИТИЧЕСКАЯ НАГРУЗКА кризистик жүк (стерженге коюлуучу жүктүн, ага жеткенде стержендин огунун түз сызыктуу формасы туруктуу бойдон калып, ал эми андан ашканда стержендин огунун түз сызыктуу формасы туруксуз болуп кала турган пределдик мааниси).

КРИТИЧЕСКАЯ СИЛА кризистик күч (кысуучу күчтүн, ага жеткенде стержендин огунун түз сызыктуу формасы туруктуу болуп, ал эми андан ашканда стержендин огунун туруктуулугу жоголуп, ал тең салмактыктын ийри сызыктуу жаңы туруктуу формасына өтө турган пределдик мааниси).

КРИТИЧЕСКАЯ УГЛОВАЯ СКОРОСТЬ кризистик бурчтук ылдамдык (айлануу учурунда валдын, октун айланасында айлануусунан дүүлүккен термелүүлөрдүн максимум амплитудасын пайда кыла турган бурчтук ылдамдык).

КРИТИЧЕСКИЙ СЛУЧАЙ кризистик учур (чечүүчү бурулуш, коркунучтуу учурлар).

КРИТИЧЕСКИЙ УКЛОН кризистик жантаюу (сайдын нормалдык тереңдиги анын кризистик тереңдигине барабар болгон кездеги жантайышы).

КРИТИЧЕСКОЕ НАПРЯЖЕНИЕ кризистик чыңалуу (кризистик күчтү стержендин туурасынан кесилишинин аянтын бөлгөндөгү тийинди).

КРИТИЧЕСКОЕ СЕЧЕНИЕ ГАЗОВОЙ СТРУИ газ агымынын кризистик кесилиши

КРУГ БРЕССА, КРУГ ПЕРЕМЕНЫ Бресс тегереги, оошуу (алмашуу) тегереги (жалпак фигуранын өзүнүн тегиздигинде, берилген моментте тангенциалдык ылдамдануулары нөлгө барабар боло тургандай болуп кыймылдоочу чекиттердин геометриялык орду).

КРУГ ИНЕРЦИИ МОРА Мордун инерция тегереги (жалпы башталмасы фигуранын берилген чекити болгон тик бурчтуу координаталар системасына карата абциссалары инерция моменттери болгон, ал эми ординаталары берилген жалпак фигуранын борбордон качуучу моменттери болгон график).

КРУГ ПЕРЕГИБОВ, ПОВОРОТНЫЙ КРУГ ийреңдөөлөр тегереги, буруу тегереги (жалпак фигуранын өзүнүн тегиздигинде, берилген моментте өз траекторияларынын ийреңдөө чекиттеринде тура тургандай болуп кыймылга келүүчү чекиттердин геометриялык орду. Мындай чекиттердин ошол моменттеги нормалдуу ылдамдануулары нөлгө барабар болот).

КРУГ ПЕРЕМЕНЫ оошуу, алмашуу тегереги к. КРУГ БРЕССА

КРУГ ПОВОРОТНЫЙ буруу тегереги к.КРУГ ПЕРЕГИБОВ

КРУГЛАЯ ПЛАСТИНКА тегерек пластинка (ортоңку тегиздиги тегерек формада болгон пластинка).

КРУГЛОЕ КОЛЬЦО тегерек шакек (огу айлана болгон ийри стержень).

КРУГОВАЯ ЧАСТОТА, ЦИКЛИЧЕСКАЯ ЧАСТОТА тегеректик жыштык,

циклдуу жыштык (гармоникалык кыймылдын убакыттын 2П секундага барабар аралыгындагы мезгилдеринин саны; ал айлануучу вектордун бурчтук ылдамдыгына барабар).

КРУГОВОЕ ДВИЖЕНИЕ тегеректик кыймыл (чекиттин, траекториясы айлана боло турган кыймыл).

КРУГОСИММЕТРИЧЕСКОЕ НАПРЯЖЕННОЕ СОСТОЯНИЕ, ОСЕСИММЕТРИЧЕСКОЕ НАПРЯЖЕННОЕ СОСТОЯНИЕ тегерек симметриялуу чыңалган абал, октуу симметриялуу чыңалган абал (цилиндрдик координаталарда аныкталган чыңалган абал, мында башкы чыңалуулар r радиусунан жана айлануу огун бойлото чөнөлүүчү x абциссасынан гана көз каранды болушат, башкы чыңалуулардын ичинен экөө, айлануу огу аркылуу өтүүчү тегиздикте жайгашат).

КРУТИЛЬНЫЕ КОЛЕБАНИЯ толгонмо термелүүлөр (стержень толгоно тургандай термелүүлөр).

КРУТЯЩИЙ МОМЕНТ, СКРУЧИВАЮЩИЙ МОМЕНТ толгоочу момент, толгой турган момент (тышкы күчтүн моментинин, стержендин кесилишине перпендикуляр түзүүчүсү).

КРУЧЕНИЕ толгоо (стержендин туурасынан кесилишиндеги деформациянын жана чыңалуунун абалы; мында ички күчтөр, вектору кесилишке перпендикулярдуу болгон кош күчтү түзөт).

КРУЧЕНИЕ КРИВОЙ ийри сызыкты толгоо

КРЫЛО АЭРОДИНАМИЧЕСКОЕ аэродинамикалык канат

КРЫЛО КОЛЕБЛЮЩЕЕСЯ термелме канат

КРЫЛО КОНЕЧНОГО РАЗМАХА чектүү арымдуу канат

КРЫЛО ТОНКОЕ жука канат (абадан оор болгон самолеттордун жана учуучу аппараттарды көтөрүп учууга жөндөмдүү болгон жука канат).

КРЫЛО ТРАПЕЦИЕВИДНОЕ трапеция түрүндөгү канат

КРЫЛО ЭЛЛИПТИЧЕСКОЕ эллипстик канат

КУБИЧЕСКИЙ ИНВАРИАНТ ТЕНЗОРА тензордун кубдук инварианты (Т тензорунун компоненттеринен түзүлгөн:

$$J_3 = \begin{vmatrix} T_{11} & T_{12} & T_{13} \\ T_{21} & T_{22} & T_{23} \\ T_{31} & T_{32} & T_{33} \end{vmatrix}$$

аныктагычы).

КУМУЛЯТИВНЫЙ ЭФФЕКТ кумулятивдик эффект

КУТТА-ЖУКОВСКОГО ФОРМУЛА Кутт-Жуковский формуласы

Л

ЛАВАЛЯ СОПЛО Лаваль соплосу (бир аз куушурулуп барып кайрадан кеңейип, лаборатория шарттарында үндөн озгон агымды пайда кыла тургандай труба, мында пайда болгон агым трубанын кандайдыр бир бөлүгүндө чоңдугу боюнча турактуу бойдон калуусу камсыз кылынат).

ЛАГРАНЖА НЕОПРЕДЕЛЕННЫЕ МНОЖИТЕЛИ Лагранждын аныкталбаган көбөйтүүчүсү (механикалык кубулуштун шарттуу максималдык жана шарттуу минималдык учурун аныктоо методу).

ЛАГРАНЖА ПРИНЦИП ВОЗМОЖНЫХ ПЕРЕМЕЩЕНИЙ мүмкүн болгон которуулардын Лагранж принциби

ЛАГРАНЖА ТЕОРЕМА В АНАЛИТИЧЕСКОЙ СТАТИКЕ аналитикалык статикадагы Лагранж теоремасы

ЛАГРАНЖА ТЕОРЕМА О БЕЗВИХРЕВОМ ДВИЖЕНИИ куюнсуз (айлампасыз) кыймыл жөнүндө Лагранж теоремасы

ЛАГРАНЖА ТЕОРЕМА О ПОТЕНЦИАЛЬНОМ ДВИЖЕНИИ ЖИДКОСТИ суюктуктун потенциалдык кыймылы жөнүндө Лагранж теоремасы

ЛАГРАНЖА УРАВНЕНИЕ ВТОРОГО РОДА Лагранждын экинчи түрдөгү теңдемеси

ЛАГРАНЖА УРАВНЕНИЕ ГИДРОМЕХАНИКИ гидромеханиканын Лагранж теңдемеси (идеалдык кысылбас суюктуктун кыймылынын теңдемеси; мында суюктуктун агымы, анын бөлүкчөлөрүнүн траекторияларын жана ылдамдыктарын аныктоо жолу менен мүнөздөлөт).

ЛАГРАНЖА УРАВНЕНИЕ МЕХАНИКИ механиканын Лагранж теңдемеси (механикалык системанын кыймылынын дифференциалдык жалпы теңдемеси. Мында механикалык системанын мейкиндиктеги абалы, системанын q_i $(i=1,2,\dots,n)$ жалпыланган координаталар аркылуу аныкталат. Алардын убакыт боюнча алынган туундулар жалпыланган $\dot{q}_i$ ылдамдыктар деп аталат. Лагранждын механикалык теңдемеси:

$$\frac{d}{dt}\frac{\partial L}{\partial \dot{q}_i} = \frac{\partial L}{\partial q_i}, \quad i=1,2,\dots,n$$

түрүндө жазылат, мында L Лагранж функциясы, ал механикалык системанын Т кинетикалык энергиясы менен анын U потенциалдык энергиясынын айырмасы аркылуу аныкталат: $L=T(q_i,\dot{q}_i)-U(q_i)$). Мындагы $\frac{\partial L}{\partial \dot{q}_i}$ жана $\frac{\partial L}{\partial q_i}$ туундулары ирети менен жалпыланган импульс жана жалпыланган күч деп аталат).

ЛАГРАНЖА УРАВНЕНИЕ ПЕРВОГО РЯДА биринчи түрдөгү Лагранж теңдемеси

ЛАМЕ ПОСТОЯННЫЕ Ламе турактуу чоңдуктары (деформацияланма нерсенин кандайдыр бир чекитиндеги серпилгичтик чыңалуунун компоненттери, ошол эле чекиттеги деформация компоненттери менен байланыштыруучу чоңдуктар. Мындайча аталыш француз математиги Т.Ламенин атына байланышкан).

ЛАМЕ ФУНКЦИИ Ламе функциялары (эллипсоиддин бети менен

чектелген областтардагы физикалык кубулуштарды (жылуулуктун таралуусун, суюктуктун кыймылын ж.б.) изилдеп үйрөнүүдө колдонулуучу функция. Ламе функциялары: $\frac{d^2L}{d\lambda^2}+\frac{1}{2}\left(\frac{1}{\alpha^2}+\frac{1}{\beta^2}+\frac{1}{\gamma^2}\right)\frac{dL}{d\lambda}=\frac{n(n+1)+c}{4\alpha^2\beta^2\gamma^2}L$, дифференциалдык теңдемесинин эң жөнөкөй чыгарылыштары болот, мында $\alpha^2=a^2+\lambda$, $\beta^2=b^2+\lambda$, $\gamma=c^2+\lambda$, ал эми a, в, с, – негизги эллипсоиддин жарым октору).

ЛАМИНАРНОЕ ДВИЖЕНИЕ Ламинардык кыймыл (суюктуктун же газдын, анын бөлүкчөлөрүнүн ылдамдыктары иреттүү түрдө жайгаша тургандай кыймылы, мында суюктуктун же газдын айрым агым-катмарлары параллель бойдон агымга келет. Ламинардык агымдагы суюктуктун коңшулаш бөлүкчөлөрүнүн траекториялары бир биринен эң аз айырмаланат).

ЛАМИНАРНОСТЬ МЕЛЬЧАЙШИХ ВИХРЕЙ эң майда куюндардын ламинардыгы

ЛАМИНАРНЫЙ ламинардык (катмардуу, жалпак).

ЛАМИНАРНЫЙ РЕЖИМ ПОТОКА агымдын ламинардык режими

ЛАПЛАСИАН, ОПЕРАТОР ЛАПЛАСА Лапласиан, Лаплас оператору (∇^2 дифференциалдык оператору, ал градиент жана дивергенция амалдарынын биринин артынан экинчисинин аткарылышын туюнтат. Тик бурчтуу координаталар системасында $\nabla^2=\frac{\partial^2}{\partial x^2}+\frac{\partial^2}{\partial y^2}+\frac{\partial^2}{\partial z^2}$ түрүндө болуп $\nabla^2=\nabla\nabla=\mathrm{div}(\mathrm{grad})$ аркылуу белгиленет).

ЛЕ ШАТЕЛЬЕ-БРАУНА ПРИНЦИП Ле Шателье-Браун принциби

ЛЕВОЕ НАПРАВЛЕНИЕ ВРАЩЕНИЯ айлануунун сол багыты (сааттын жебесинин кыймылына каршы багытта боло турган айлануу багыты).

ЛЕЖАНДРА ПРЕОБРАЗОВАНИЕ Лежандрдын өзгөртүп туюнтуусу, өзгөрүүсү

ЛИЛИЕНТАЛЯ ПОЛЯРА Лилиенталь поляры (самолеттун поляры, самолеттун маңдайкы C_x каршылыгы менен көтөрүү күчүнүн C_y коэффициентинин арасындагы байланыштын диаграммасы).

ЛИНЕЙНАЯ СКОРОСТЬ сызыктуу ылдамдык (айлануу кыймылында боло турган катуу нерсенин чекитинин ылдамдыгы).

ЛИНЕЙНОЕ НАПРЯЖЕННОЕ СОСТОЯНИЕ сызыктуу чыңалган абал (берилген окту бойлото жөнөкөй чойгондо же кысканда пайда боло турган чыңалган абал).

ЛИНЕЙНОЕ УПРУГОЕ ТЕЛО, УПРУГАЯ СИСТЕМА КЛАПЕЙРОНА сызыктуу серпилгич нерсе, Клапейрондун серпилгич системасы (чекиттердин аларга таасир этүүчү жүктөрдүн натыйжасында болуучу жылышууларынын компоненттери ал жүктөрдөн бир тектүү сызыктуу функциялар болуша турган материялык система).

ЛИНЕЙНОЕ КОЛЕБАНИЕ сызыктуу термелүүлөр (серпилгич механикалык системанын, ички күчтөрдүн түзүүчүлөрү менен жылышуулардын компоненттеринин арасында сызыктуу көз карандылык бар кезиндеги термелүүлөрү).

ЛИНЕЙНЫЙ ИНВАРИАНТ ТЕНЗОРА тензордун сызыктуу инварианты (тензордун диагоналдык компоненттеринин суммасы: $J_1=T_{11}+T_{22}+T_{33}$).

ЛИНЕЙНЫЙ ИНТЕГРАЛ сызыктуу интеграл (берилген сызыктын элементтери менен ушул элементтерге туура келүүчү талаанын векторлорунун тангенциалдык түзүүчүлөрүнүн көбөйтүндүсүнөн алынган интеграл).

ЛИНИИ ВИХРЕВЫЕ куюндук (айлампалык) сызыктар

ЛИНИИ ЛЮДЕРСА-ЧЕРНОВА Людерс-Чернов сызыктары (чоюлуучу үлгүнүн жылмаланган бетинде, чоюучу чыңалуу агуучулук пределине жакындаган учурда пайда болгон сызыктар).

ЛИНИИ НАИБОЛЬШИХ КАСАТЕЛЬНЫХ НАПРЯЖЕНИЙ эң чоң жаныма чыңалуулар сызыктары (өзүнүн ар бир чекитиндеги жанымалардын эң чоң жаныма чыңалуулардын багытын көрсөтө турган ийри сызыктар).

ЛИНИИ СКОЛЬЖЕНИЯ жылмышуу (жылгаяктоо) ийри сызыктары (боюнда эң чоң жөнөкөй жылмышуу боло турган сызыктар).

ЛИНИЯ ВЕТВЛЕНИЯ тармакталуу сызыгы

ЛИНИЯ ВИХРЕВАЯ ЗАМКНУТАЯ куюндук туюк сызык

ЛИНИЯ ВИХРЕВАЯ НЕСУЩАЯ алып жүрүүчү куюндук сызык

ЛИНИЯ ВИХРЕВАЯ ПРЯМОЛИНЕЙНАЯ түз сызыктуу куюндук сызык

ЛИНИЯ ВИХРЯ куюн айлампа сызыгы

ЛИНИЯ ГРУЗОВАЯ жүктүк сызык

ЛИНИЯ ДЕЙСТВИЯ СИЛЫ күч таасир этүү сызыгы (берилген күчтү туюнтуучу вектор жата турган түз сызык).

ЛИНИЯ ЖИДКАЯ суюк сызык к. ЖИДКАЯ ЛИНИЯ

ЛИНИЯ ЗВУКОВАЯ ПРЕДЕЛЬНАЯ пределдик үндүк сызык

ЛИНИЯ ИЗОПОТЕНЦИАЛЬНАЯ изопотенциалдык сызык

ЛИНИЯ ИЗОСТЕРИЧЕСКАЯ изостерикалык сызык

ЛИНИЯ КООРДИНАТНАЯ координаталык сызык

ЛИНИЯ МАТЕРИАЛЬНАЯ материялык сызык

ЛИНИЯ МАХА Мах сызыгы

ЛИНИЯ НАГРУЗКИ жүк сызыгы

ЛИНИЯ НАИБОЛЬШЕГО СКАТА эң чоң эңиштөө сызыгы

ЛИНИЯ НУЛЕВАЯ нөлүнчү сызык

ЛИНИЯ РАВНОЙ ВЕРТИКАЛЬНОЙ АМПЛИТУДЫ барабар вертикалдуу амплитудалуу сызык

ЛИНИЯ СЕЧЕНИЙ кесилиштер сызыгы

ЛИНИЯ СИЛОВАЯ күчтүк сызык

ЛИНИЯ СКАЧКА секирим сызыгы, кескин өзгөрүү сызыгы

ЛИНИЯ ТОКА агым сызыгы (дал ушул моментте суюктуктун ылдамдык вектору ошол сызыктын жанымасы менен дал келише турган сызык).

ЛИНИЯ ТОКА НУЛЕВАЯ агымдын нөлүнчү сызыгы

ЛИНИЯ ТОКА СВОБОДНАЯ агымдын эркин сызыгы

ЛИНИЯ УДАРА согуу сызыгы (согуу кезинде тийишкен учурда эки нерсенин массаларынын борборлору аркылуу өтүүчү түз сызык).

ЛИНИЯ УЗЛОВ түйүндөр сызыгы (кыймылга келүүчү катуу нерсе менен байланыштуу болгон $oxyz$ координаталар системасынын xy тегиздиги менен $ox_1y_1z_1$ козголбос координаталар системасынын x_1y_1 тегиздигинин кесилишкен сызыгы).

ЛИНИЯ ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКАЯ мүнөздөгүч сызык

ЛИНИЯ ЧАСТИЦЫ бөлүкчөнүн сызыгы

ЛИНИЯ ЦЕНТРОВ борборлор сызыгы

ЛИНИЯ ЭКВИПОТЕНЦИАЛЬНАЯ эквипотенциалдык сызык

ЛИССАЖУ ФИГУРЫ Лиссажу фигуралары

ЛОБОВОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ бет маңдайкы каршылык

ЛОКАЛЬНО-ИЗОТРОПНАЯ ТУРБУЛЕНТНОСТЬ локалдык-изотроптук турбуленттик

ЛОШАДИННАЯ СИЛА ат күчү (кубаттуулуктун чен бирдиги ал, 75 кГм/сек-га барабар).

ЛУЧИ шоолалар (күчтөр көп бурчтугунун ичинен эрктүү алынган чекиттен, ал көп бурчтуктун чокуларына жүргүзүлүүчү шоолалар).

ЛЬЕНАРА-ШИПАРА УСЛОВИЯ Льенар-Шипар шарттары

ЛЯПУНОВА ТЕОРЕМА О НЕУСТОЙЧИВОСТИ РАВНОВЕСИЯ тең салмактыктын туруксуздугу жөнүндө Ляпунов теоремасы

ЛЯПУНОВА ТЕОРЕМА ОБ УСТОЙЧИВОСТИ ДВИЖЕНИЯ кыймылдын туруктуулугу жөнүндө Ляпуновдун теоремасы

М

МАГНУСА ЭФФЕКТ,ЭФФЕКТ ВОЗНИКНОВЕНИЯ ПОПЕРЕЧНОЙ СИЛЫ Магнус эффектиси, туурасынан келген күчтүн пайда болуу эффектиси

МАКЛОРЕНА ТЕОРЕМА В ГИДРОСТАТИКЕ Маклорендин гидростатикадагы теоремасы

МАКЛОРЕНА ТЕОРЕМА В ТЕОРИИ ПРИТЯЖЕНИЯ Маклорендин тартылуу теориясындагы теоремасы

МАКРОСТРУКТУРА ПОТОКА агымдын макро түзүлүшү

МАКСИМАЛЬНАЯ СИЛА ТРЕНИЯ максималдык сүрүлүү күчү (качан сүрүлүү күчү өзүнүн максималдык маанисине жетишкен кездеги тең салмактыктын пределдик абалында тынчтык сүрүлүүсү).

МАКСИМАЛЬНАЯ СКОРОСТЬ максималдык ылдамдык

МАЛАЯ МЕТАЦЕНТРИЧЕСКАЯ ВЫСОТА кичине метаборбордук бийиктик

МАЛЫЙ МЕТАЦЕНТРИЧЕСКИЙ РАДИУС кичине метаборбордук радиус

МАЛЫЙ ПОВОРОТ кичине буруу к. БЕСКОНЕЧНО МАЛЫЙ ПОВОРОТ

МАНОМЕТР манометр (абанын, буунун, газдын, суюктуктун тыюк мейкиндиктеги,алсак тыюк идиштеги басымын ченей турган аспап).

МАНОМЕТРИЧЕСКОЕ ДАВЛЕНИЕ, ИЗБЫТОЧНОЕ ДАВЛЕНИЕ манометрдик басым, артык баш басым (эгер айырма оң болсо, берилген чекиттеги басым менен атмосфералык басымдын арасындагы айырма).

МАНОМЕТР БЕЗИНЕРЦИОННЫЙ инерциясыз манометр

МАССА ВИХРЕВАЯ куюндук масса

МАССА В ГРАММАХ грамм менен туюнтулган масса

МАССА В КИЛОГРАММАХ килограмм менен туюнтулган масса

МАССА ДОПОЛНИТЕЛЬНАЯ ЖИДКОСТИ суюктуктун кошумча массасы

МАССА ЖИДКОСТИ суюктуктун массасы

МАССА КРИТИЧЕСКАЯ кризистик масса

МАССА МАТЕРИАЛЬНОЙ ТОЧКИ материялык чекиттин массасы (материялык чекиттин инерциясынын өлчөмүн туюнта турган скалярдык чоңдук; ал чоңдук күчтүн ушул күч материялык чекитке берген ылдамдануусуна болгон катышына барабар).

МАССА МЕХАНИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ механикалык системанын массасы (механикалык системаны түзүүчү бардык чекиттердин массаларынын суммасына барабар болгон чоңдук).

МАССА ОТРИЦАТЕЛЬНАЯ терс масса

МАССА ПРИВЕДЕННАЯ келтирилген масса

МАССА ПРИВЕДЕННАЯ К ЛИНИИ сызыкка келтирилген масса

МАССА ПРИВЕДЕННАЯ К ТЕЛУ нерсеге келтирилген масса

МАССА ПРИСОЕДИНЕННАЯ бириктирилген масса

МАССА ПРИСОЕДИНЕННАЯ ПОПЕРЕЧНАЯ туурасынан бириктирилген масса

МАССА ПРИСОЕДИНЕННАЯ ПРОДОЛЬНАЯ узунунан бириктирилген масса

МАССА ТЕЛА нерсенин массасы (алга умтулган кыймылдагы нерсенин инерциясынын чендеми; ал берилген нерсени ой менен бөлүүгө боло турган материялык чекиттердин массаларынын суммасына барабар).

МАССА ТЕЛА ПРИСОЕДИНЕННАЯ нерсенин бириктирилген массасы

МАССА УРАВНОВЕШИВАЮЩАЯ тең салмактоочу масса

МАССОВЫЕ СИЛЫ массалык күчтөр (материялык нерсенин ар бир бөлүкчөсүнө таасир этүүчү күчтөр, алар ошол бөлүкчөлөрдүн массаларына пропорциялаш болушат).

МАССОВЫЙ РАСХОД массалык чыгым (агымдын нормалдык кесилиши аркылуу убакыт бирдиги ичинде агып өтүүчү суюктуктун массасы).

МАСШТАБ ВЕРОЯТНОСТИ ыктымалдык масштабы

МАСШТАБ ПУЛЬСАЦИЙ пульсация масштабы

МАСШТАБ ЛОГАРИФМИЧЕСКИЙ логарифмдик масштаб

МАСШТАБ ТУРБУЛЕНТНОСТИ турбуленттиктин масштабы

МАСШТАБ ТУРБУЛЕНТНОСТИ ПОПЕРЕЧНЫЙ турбуленттиктин туурасынан масштабы

МАСШТАБ ТУРБУЛЕНТНОСТИ ПРОДОЛЬНЫЙ турбуленттиктин узатасынан масштабы

МАСШТАБ УНИВЕРСАЛЬНЫЙ универсалдык масштаб

МАСШТАБ ЧИСЛЕННЫЙ сандык масштаб

МАТЕМАТИЧЕСКИЙ МАЯТНИК математикалык маятник (идеалдык ийилчээк, чоюлбас жана салмагы жок жипке илинип коюлган, вертикалдык тегиздикте мезгилдүү кыймылда боло турган материялык чекит).

МАТЕРИАЛ АНИЗОТРОПНЫЙ анизотроптук материал

МАТЕРИАЛ АМОРТИЗИРУЮЩИЙ амортизацияланууучу материал

МАТЕРИАЛ ИЗОТРОПНЫЙ изотроптуу материал

МАТЕРИАЛ ИЗОЛЯЦИОННЫЙ изоляциялык материал

МАТЕРИАЛ НЕСЖИМАЕМЫЙ кысылбай турган материал

МАТЕРИАЛ ОДНОРОДНЫЙ бир тектүү материал

МАТЕРИАЛ ОРГАНИЧЕСКИЙ органикалык материал

МАТЕРИАЛ ПЛАСТИЧЕСКИЙ пластикалык материал

МАТЕРИАЛ ПЛАСТИЧНО-ВЯЗКИЙ пластикалык-илээшкек материал

МАТЕРИАЛ ТВЕРДОПЕНИСТЫЙ каткалаң көбүкчө материал

МАТЕРИАЛ ТЕПЛОЗАЩИТНЫЙ жылуулук сактоочу материал

МАТЕРИАЛ ТЕПЛОПОГЛАЩАЮЩИЙ жылуулук сиңирүүчү материал

МАТЕРИАЛ ТЕРМОЧУВСТВИТЕЛЬНЫЙ термо сезгич материал

МАТЕРИАЛ УПРУГИЙ серпилгич материал

МАТЕРИАЛ УПРУГО-ПЛАСТИЧЕСКИЙ серпилгич-пластикалык материал

МАТЕРИАЛ ФЕРРОМАГНИТНЫЙ ферромагниттик материал

МАТЕРИАЛЬНАЯ ЛИНИЯ материалык сызык (үзгүлтүксүз бөлүштүрүлгөн материялык чекиттерден түзүлгөн сызык формасындагы туташ чөйрө).

МАТЕРИАЛЬНАЯ ПОВЕРХНОСТЬ материялык бет (үзгүлтүксүз бөлүштүрүлгөн материялык чекиттерден түзүлгөн бет формасындагы туташ чөйрө).

МАТЕРИАЛЬНАЯ ТОЧКА материялык чекит (чектүү массасы бар деп эсептелген геометриялык чекит; материялык нерсенин касиеттери берилген чексиз кичине өлчөмдөгү объект).

МАТЕРИАЛЬНАЯ ЧАСТИЦА материялык бөлүкчө (материялык нерсенин эң эле кичине бөлүгү).

МАТЕРИАЛЬНОЕ ТЕЛО материялык нерсе (каалаган моментте сызык, бет же нерсе түрүндөгү белгилүү бир бүтүн сыяктуу кабыл алууга боло турган материялык чекиттердин жыйындысы).

МАХА КРИТЕРИЙ (ЧИСЛО) Мах критерийи , Мах саны (газ агымынын негизги мүнөздөгүчү. Ал агымдын v ылдамдыгынын ошол эле чекиттеги үндүн a ылдамдыгына болгон катышына барабар: $M = v/a$. Эгер M< I болсо агым үндөн озбогон деп, M=I болсо үндүкүндөй деп, ал эми M >I болсо агым үндөн озгон деп аталат).

МАЯТНИК КОНИЧЕСКИЙ конустук маятник

МАЯТНИК КРУГОВОЙ тегерек маятник

МАЯТНИК СЛОЖНЫЙ (ФИЗИЧЕСКИЙ) татаал (физикалык) маятник

МАЯТНИК ФРУДА Фруд маятниги

МАЯТНИК ФУКО Фуко маятниги (Жердин айлануусун далилдөөгө ылайыкталган абдан узун математикалык маятник).

МАЯТНИК ЦИКЛОИДАЛЬНЫЙ циклоидалык маятник

МГНОВЕННАЯ ВИНТОВАЯ ОСЬ ТВЕРДОГО ТЕЛА катуу нерсенин көз ирмемдеги буралма огу (нерсени белгилүү бир абалдан ошого чексиз жакын абалга көчүрө турган буралма кыймылдын буралма огу).

МГНОВЕННАЯ ОСЬ ВРАЩЕНИЯ айлануунун көз ирмемдеги огу (жалпак кыймылга келе турган же козголбос чекиттин айланасында айлана турган катуу нерсе менен байланышкан түз сызык, мында бул түз сызыктын ошол учурдагы чекиттери нөлдүк ылдамдыкта болушат).

МГНОВЕННАЯ СИЛА көз ирмемдеги күч (эң эле аз убакыт ичинде таасир этүүчү күч).

МГНОВЕННАЯ УГЛОВАЯ СКОРОСТЬ көз ирмемдеги бурчтук ылдамдык

МГНОВЕННОЕ ДВИЖЕНИЕ көз ирмемдеги кыймыл (убакыттын элементардык аралыгы ичинде болуучу кыймыл).

МГНОВЕННЫЙ ИМПУЛЬС көз ирмемдеги импульс ($\int_0^T \vec{p}\,dt$ аныкталган интегралынын чоңдугу, мында $\vec{p}$ –согуу күчү, T –согуу кубулушу болуп өтө турган убакыттын аралыгы).

МГНОВЕННЫЙ ЦЕНТР ВРАЩЕНИЯ айлануунун көз ирмемдеги борбору (кыймыл тегиздигинде жалпак кыймылда болуучу катуу нерсенин көз ирмемдеги айлануу огунун изи).

МГНОВЕННЫЙ ЦЕНТР СКОРОСТЕЙ ылдамдыктардын көз ирмемдеги борбору (жалпак фигуранын, убакыттын ушул учурларындагы ылдамдыгы нөлгө барабар боло турган чекити).

МГНОВЕННЫЙ ЦЕНТР УСКОРЕНИЙ ылдамдануулардын көз ирмемдеги борбору (өзүнүн тегиздигинде кыймылда боло турган жалпак фигура менен бекем бекитилген, ушул учурдагы ылдамдануусу нөлгө барабар боло турган чекит).

МЕМБРАНА мембрана (ийүүнүн эң эле аз катуулугуна ээ болгон абдан (абсолюттук) ийилчээк жука пластинка же кабыкча).

МЕМБРАННАЯ АНАЛОГИЯ мембраналык окшоштук

МЕМБРАННАЯ АНАЛОГИЯ ПРАНДТЛЯ Прандтлдын мембраналык аналогиясы(окшоштугу)

МЕМБРАННЫЕ НАПРЯЖЕНИЯ мембраналык чыңалуулар (ийүүнүн эң кичине катуулугуна ээ болгон кабыкчадагы чыңалуулар).

МЕРИДИАНАЛЬНОЕ НАПРЯЖЕНИЕ меридиандык чыңалуу (меридианга перпендикуляр кесилиште таасир этүүчү нормалдык чыңалуу).

МЕСТНАЯ СКОРОСТЬ жергиликтүү ылдамдык (агымдын берилген чекиттеги, жетишээрлик узак убакыт ичинде аныкталган көз ирмемдеги ылдамдыктарынын орточосу).

МЕСТНАЯ СКОРОСТЬ ЗВУКА үндүн жергиликтүү ылдамдыгы

МЕСТНОЕ СЖАТИЕ ПОТОКА агымдын жергиликтүү кысылуусу

МЕСТНОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ жергиликтүү каршылык (кандайдыр бир жергиликтүү тоскоолдук тарабынан (нуктун тарышы же кеңүүсү, тээк, клапан, торчо, муунак ж.б.) түзүлө турган жана агымга дуушар болгон каршылык).

МЕСТНОЕ НАПРЯЖЕНИЕ жергиликтүү чыңалуу (жүк коюлган чекитке эң жакын жайгашкан чыңалуулар).

МЕСТНОЕ ЧИСЛО МАХА Махтын жергиликтүү саны к. МАХА ЧИСЛО

МЕСТНАЯ ЧАСТОТА РЕЙНОЛЬДСА Рейнольдстун жергиликтүү саны

МЕСТНОЕ ПОТЕРИ ГИДРОДИНАМИЧЕСКОГО НАПОРА гидродинамикалык напордун жергиликтүү жоготуулары (агым жергиликтүү каршылыктарды жеңген учурундагы гидродинамикалык напордун жоготуулары).

МЕСТНЫЙ УГОЛ МАХА Махтын жергиликтүү бурчу

МЕТАЦЕНТРИЧЕСКАЯ ВЫСОТА метаборбордук бийиктик

МЕТАЦЕНТРЫ метаборборлор (сууга матырылган нерселердин оордук борборлорунун бетинин нормалдык кесилиштеринин ийрилик борборлору. Кемелердин суу үстүндө да, суу астында да метаборборлору оордук борборлорунан жогору турууга тийиш).

МЕТОД ВЗАИМНЫХ ГРАДИЕНТОВ өз ара градиенттер методу

МЕТОД ВЗАИМНЫХ ДИАГРАММ өз ара диаграммалар методу

МЕТОД ВОЗМОЖНЫХ ПЕРЕМЕЩЕНИЙ мүмкүн болгон которулуулар методу

МЕТОД ГАЛЕРКИНА Галеркин методу (серпилгич нерселердин статикасынын жана динамикасынын маселелерин мүмкүн болгон жылышуулардын башталышынын негизинде жакындаштырып чечүүчү метод).

МЕТОД ИСТОЧНИКОВ И СТОКОВ булактар жана стоктор (сормолор) методу

МЕТОД КИРХГОФФА В ТЕОРИИ СТРУЙ агымдар теориясындагы Кирхгоффтун методу

МЕТОД КОЛЛОКАЦИИ Коллокация методу

МЕТОД КОНФОРМНОГО ОТОБРАЖЕНИЯ конформдук чагылтуу методу

МЕТОД ЛЕВИ-ЧИВИТА В ТЕОРИИ СТРУЙ Леви-Чивиттин агымдар теориясындагы методу

МЕТОД МОМЕНТОВ моменттер методу

МЕТОД ПРИВЕДЕНИЯ СИЛ күчтөрдү келтирүү методу

МЕТОД РАЗМЕРНОСТЕЙ өлчөмдүүлүктөр методу

МЕТОД НАИМЕНЬШИХ КВАДРАТОВ эң кичине квадраттар методу

МЕТОД РОБЕРВАЛЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕНИЯ КАСАТЕЛЬНЫХ Робервалдын жанымалар жүргүзүү үчүн методу

МЕТОД РЭЛЕЯ И РИТЦА Рэлей менен Ритцтин методу (серпилгич нерселердин статикасынын жана динамикасынын маселелерин эң аз жумуштун башталышына негизделип чыгарылышынын жакындаштырылган методу).

МЕТОД СПУСКА эңиштөө методу

МЕТОД ХАРАКТЕРИСТИК мүнөздөгүчтөр методу

МЕТР метр (узундуктун чен бирдиги).

МЕХАНИЗМ ЧЕТЫРЕХЗВЕННЫЙ төрт звенолуу механизм

МЕХАНИКА механика (физиканын, материялык нерселердин механикалык кыймылы жана алардын механикалык өз ара аракети жөнүндө окутуп үйрөтө турган бөлүмү).

МЕХАНИКА АНАЛИТИЧЕСКАЯ аналитикалык механика

МЕХАНИКА ГРУНТОВ грунттар механикасы

МЕХАНИКА ЖИДКОСТЕЙ И ГАЗОВ суюктуктар жана газдар механикасы

МЕХАНИКА КЛАССИЧЕСКАЯ классикалык механика к. КЛАССИЧЕСКАЯ МЕХАНИКА

МЕХАНИКА МАТЕРИАЛЬНОЙ ТОЧКИ материялык чекиттин механикасы

МЕХАНИКА ПРИКЛАДНАЯ практикада колдонулуучу механика

МЕХАНИКА ПЕРЕМЕННОЙ МАССЫ өзгөрмө массалуу нерселер механикасы

МЕХАНИКА РЕЛЯТИВИСТСКАЯ релятивисттик механика

МЕХАНИКА СТАТИЧЕСКАЯ статикалык механика

МЕХАНИКА СПЛОШНЫХ СРЕД туташ чөйрөлөр механикасы

МЕХАНИКА СТРОИТЕЛЬНАЯ курулуш механикасы

МЕХАНИКА СЫПУЧИХ СРЕД куюлма чөйрөлөр механикасы

МЕХАНИКА ТВЕРДОГО ТЕЛА катуу нерсенин механикасы

МЕХАНИКА ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ теориялык механика

МЕХАНИЧЕСКАЯ СВЯЗЬ механикалык байланыш

МЕХАНИЧЕСКАЯ СИСТЕМА механикалык система (өз ара таасир этише турган материялык нерселердин же чекиттердин кандайдыр бир белги боюнча бөлүнүп алынган жыйындысы).

МЕХАНИЧЕСКИЕ ИСПЫТАНИЯ механикалык сыноолор (материалдардын механикалык касиеттерин (мисалы, чоюуга же кысууга бекемдигин, катуулугун, согуу илээшкектигин) тиешелүү сыноолордун жардамы менен эксперименттик түрдө аныктоо).

МЕХАНИЧЕСКИЕ СВОЙСТВА МАТЕРИАЛОВ материалдардын механикалык касиеттери

МЕХАНИЧЕСКИЙ ЭКВИВАЛЕНТ ТЕПЛОТЫ жылуулуктун механикалык эквиваленти

МЕХАНИЧЕСКОЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ механикалык өз ара аракеттешүү, таасир этүү (материялык нерселердин, ал нерселердин кыймылдарын же берилген нерсенин бөлүктөрүнүн өз ара абалдарын өзгөртө тургандай болгон өз ара аракети).

МЕХАНИЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ механикалык кыймыл (материялык нерселердин мейкиндиктеги өз ара абалдарынын же берилген нерсенин бөлүктөрүнүн өз ара абалдарынын убакытка жараша өзгөрүшү).

МИКРОВЕРТУШКА микро (эң кичине) айлангыч

МИКРОСТРУКТУРА ТУРБУЛЕНТНОГО ПОТОКА турбуленттик агымдын микро түзүлүшү

МИКРОТВЕРДОСТЬ микро катуулук (Виккерс боюнча катуулук, ал үлгүгө түшкөн тактын диогоналынын узундугу 7 – 50 микрон тартибиндеги чоңдукта болгудай кылып тандалып алынган эң кичине жүктүн учурунда ченелет).

МНОГОУГОЛЬНИК ВАРИНЬОНА Вариньон көп бурчтугу

МНОГОУГОЛЬНИК НИТЯНОЙ жип көп бурчтугу

МНОГОУГОЛЬНИК ОПОРНЫЙ таяныч көп бурчтугу

МНОГОУГОЛЬНИК СИЛ күчтөрдүн көп бурчтугу (күчтөрдүн векторлорунан түзүлгөн көп бурчтук).

МНОГОУГОЛЬНИК СИЛОВОЙ күчтүк көп бурчтук

МНОГОУГОЛЬНИК ШАРНИРНЫЙ шарнирлүү көп бурчтук

МНОЖИТЕЛЬ СКОРОСТЕЙ ылдамдыктар көбөйтүүчүсү

МОДЕЛИ ИЗОМОРФНЫЕ изоморфтуу моделдер

МОДЕЛИРОВАНИЕ АЭРОДИНАМИЧЕСКОЕ аэродинамикалык моделдөө

МОДЕЛИРОВАНИЕ ГИДРОДИНАМИЧЕСКОЕ гидродинамикалык моделдөө

МОДЕЛЬ ГИДРАВЛИЧЕСКАЯ гидравликалык модель

МОДЕЛЬ ДИНАМИЧЕСКОЕ динамикалык модель

МОДЕЛЬ ДИНАМИЧЕСКИ ПОДОБНАЯ динамикалык окшош модель

МОДЕЛЬ ЛОКАЛЬНО ИЗОТРОПНАЯ локалдык изотроптук модель

МОДЕЛЬ МЕЛКОМАСШТАБНАЯ майда масштабдуу модель

МОДЕЛЬ МЕХАНИЧЕСКАЯ механикалык модель

МОДУЛИРОВАННОЕ СИНУСОИДАЛЬНОЕ КОЛЕБАНИЕ модулданган синусоидалык термелүү (убакыттан функция аркылуу $f(t) = \sin(2\pi\nu t + \varphi)$ түрүндө туюнтулган термелүү, мында $f(t)$ убакыттан каалагандай функция; ν жана φ турактуу чоңдуктар).

МОДУЛЬ ВЕКТОРА вектордун модулу

МОДУЛЬ ВСЕСТОРОННЕГО СЖАТИЯ бардык жактан кысуу модели

МОДУЛЬ ДЛИТЕЛЬНОЙ ДЕФОРМАЦИИ узак деформация модулу

МОДУЛЬ ОБ"ЕМНОГО РАСШИРЕНИЯ, МОДУЛЬ ОБ"ЕМНОЙ ДЕФОРМАЦИИ көлөмдүк кеңүү модулу, көлөмдүк деформация модулу

МОДУЛЬ ОБ"ЕМНОГО СЖАТИЯ көлөмдүк кысуу модулу

МОДУЛЬ ПЛАСТИЧНОСТИ пластикалык модуль

МОДУЛЬ ПОПЕРЕЧНОЙ УПРУГОСТИ туурасынан серпилгичтик модулу

МОДУЛЬ ПРОДОЛЬНОЙ УПРУГОСТИ узатасынан серпилгичтик модуль

МОДУЛЬ КОЭФФИЦИЕНТА ОТРАЖЕНИЯ чагылуу коэффициентинин модулу

МОДУЛЬ МГНОВЕННОЙ УПРУГОСТИ көз ирмемдеги серпилгич модулу

МОДУЛЬ МГНОВЕННОГО СДВИГА көз ирмемдеги жылдыруу модулу

МОДУЛЬ НЕПРЕРЫВНОСТИ үзгүлтүксүздүк модулу

МОДУЛЬ СДВИГА, МОДУЛЬ УПРУГОСТИ ПРИ СДВИГЕ жылышуу модулу (жылдыруудагы серпилгичтик модуль).

МОДУЛЬ СЖАТИЯ кысуу модулу

МОДУЛЬ СОПРОТИВЛЕНИЯ каршылык модулу

МОДУЛЬ УПРУГОСТИ ВТОРОГО РОДА экинчи түрдөгү серпилгичтик модулу

МОДУЛЬ УПРУГОСТИ ОБ"ЕМНОЙ көлөмдүк серпилгичтик модулу

МОДУЛЬ УПРУГОСТИ ОПОРЫ таянычтын серпилгичтик модулу (таянычтын y ийилүүсүнүн анын R реакциясынан көз карандылыгын аныктай турган $R = cy$ формуласындагы c коэффициенти).

МОДУЛЬ УПРУГОСТИ ОСНОВАНИЯ, КОЭФФИЦИЕНТ УПРУГОГО ОСНОВАНИЯ негиздин серпилгичтик модулу, серпилгич негиздин коэффициенти

МОДУЛЬ УПРУГОСТИ ПЕРВОГО РОДА биринчи түрдөгү серпилгичтик модулу

МОДУЛЬ УПРУГОСТИ ПРИ ИЗГИБЕ ийүүдөгү серпилгичтик модулу

МОДУЛЬ УПРУГОСТИ ПРИ КРУЧЕНИИ толгоодогу серпилгичтик модулу

МОДУЛЬ УПРУГОСТИ ПРИ РАСТЯЖЕНИИ, МОДУЛЬ ЮНГА чоюлагы серпилгичтик модуль, Юнг модулу (σ нормалдуу чыңалуу менен Гуктун законуна $\varepsilon = \frac{\sigma}{E}$ формуласы боюнча баш ие турган деформация-лар үчүн салыштырмалуу ε узаруусунун арасындагы көз карандылыкты туюнтуучу E турактуу чоңдугу).

МОДУЛЯЦИЯ КОЛЕБАНИЙ термелүүлөрдү модуляциялоо

МОДУЛЯЦИЯ ПО ПЛОТНОСТИ тыгыздыгы боюнча модуляциялоо

МОДУЛЯЦИЯ ПО СКОРОСТИ ылдамдыгы боюнча модуляциялоо

МОЛЬ моль (заттын санынын бирдиги, каалагандай заттын бир молунда $6{,}022.10^{23}$ молекула бар).

МОЛЬНАЯ ТЕПЛОЕМКОСТЬ молдук жылуулук сыйымдуулук

МОМЕНТ АЭРОДИНАМИЧЕСКИЙ аэродинамикалык момент

МОМЕНТ ВЕКТОРА ОТНОСИТЕЛЬНО ОСИ вектордун окко карата моменти (берилген вектордун, берилген октун каалагандай чекитине карата моментинин векторунун ошол окко түшүрүлгөн проекциясы).

МОМЕНТ ВЕКТОРА ОТНОСИТЕЛЬНО ТОЧКИ вектордун чекитке карата моменти (берилген чекит менен $\vec{A}$ векторунун башталышын бириктирүүчү $\vec{r}$ векторунун берилген $\vec{A}$ векторуна вектордук көбөйтүндүсүнө барабар болгон вектор, анын формуласы: $\vec{M_o}=\vec{r}\times\vec{A}$).

МОМЕНТ ВОЗМУЩАЮЩИЙ дүүлүктүрүүчү момент

МОМЕНТ ВОЛНОВОЙ ИЗГИБАЮЩИЙ ийүүчү толкундук момент

МОМЕНТ ВОССТАНОВЛИВАЮЩИЙ калыбына келтирүүчү момент

МОМЕНТ ВРАЩАЮЩИЙ айландыргыч момент

МОМЕНТ ВРЕМЕНИ убакыттын моменти (убакыттын ченеминин айрым мааниси).

МОМЕНТ ГИРОСКОПИЧЕСКИЙ гироскоптук момент

МОМЕНТ ГЛАВНЫХ СИЛ башкы күчтөр моменти

МОМЕНТ ГОРИЗОНТАЛЬНОГО ОПЕРЕНИЯ горизонталдуу таянуу моменти

МОМЕНТ ДИПОЛЯ диполдун моменти

МОМЕНТ ДЕЙСТВИТЕЛЬНОГО ПАДЕНИЯ чыныгы түшүү моменти

МОМЕНТ ДУБЛЕТА дублет моменти

МОМЕНТ ЗАМЕДЛЯЮЩИЙ акырындатуучу момент

МОМЕНТ ИЗГИБАЮЩИЙ ийүүчү момент

МОМЕНТ ИЗГИБАЮЩИЙ БАЛКИ устунду ийүүчү момент

МОМЕНТ ИНЕРЦИИ ГЛАВНЫЙ негизги инерция моменти

МОМЕНТ ИНЕРЦИИ ЛИНИЙ ОТНОСИТЕЛЬНО ОСИ сызыктын окко карата инерция моменти (математикалык жактан сызыктын элементтеринин узундуктары менен ал сызыктардан окко чейинки аралыктардын квадраттарынын көбөйтүндүлөрүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

МОМЕНТ ИНЕРЦИИ МЕХАНИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ ОТНОСИТЕЛЬНО ОСИ механикалык системанын окко карата инерция моменти (механикалык системанын (туташ нерсенин) айрым материялык чекиттеринин (массасынын элементтеринин) массаларынын алардан окко чейинки аралыктардын квадраттарына көбөйтүндүлөрүнүн суммасы (интегралы) аркылуу туюнтулган чоңдук).

МОМЕНТ ИНЕРЦИИ МЕХАНИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ ОТНОСИТЕЛЬНО ТОЧКИ механикалык системанын чекитке карата инерция моменти (механикалык системанын (туташ нерсенин) айрым материялык чекиттеринин (массасынын элементтеринин) массаларынын алардан берилген чекитке чейинки аралыктардын квадраттарына көбөйтүндүлөрдүн суммасы (интегралы) аркылуу туюнтулган чоңдук).

МОМЕНТ ИНЕРЦИИ ОБ"ЕМА ОТНОСИТЕЛЬНО ОСИ көлөмдүн окко карата инерция моменти (бир тектүү нерсенин элементтеринин көлөмдөрүнүн алардан окко чейинки аралыктардын квадраттарына көбөйтүндүлөрүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

МОМЕНТ ИНЕРЦИИ ПОВЕРХНОСТИ ОТНОСИТЕЛЬНО ОСИ беттин окко карата инерция моменти (беттин элементтеринин аянттарынын алардан окко чейинки аралыктардын квадраттарына көбөйтүндүлөрүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

МОМЕНТ ИНЕРЦИИ ПЛОСКОЙ ФИГУРЫ жалпак фигуранын инерция моменти

МОМЕНТ ИНЕРЦИИ ПОЛЯРНЫЙ уюлдук инерция моменти

МОМЕНТ ИНЕРЦИИ ПРОДОЛЬНЫЙ узатасынан инерция моменти

МОМЕНТ КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИЯ СИСТЕМЫ системанын кыймыл санынын моменти

МОМЕНТ КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИЯ ГЛАВНЫЙ кыймыл санынын башкы моменти

МОМЕНТ КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИЙ ПРИСОЕДИНЕННЫЙ кыймыл санынын бириктирилген моменти

МОМЕНТ КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИЯ ТОЧКИ ОТНОСИТЕЛЬНО ОСИ чекиттин кыймыл санынын окко карата моменти (чекиттин кыймыл санынын берилген октон тандалып алынган каалагандай борборго карата алынган, моментинин ушул окко түшүрүлгөн проекциясына барабар чоңдук).

МОМЕНТ КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИЯ ТОЧКИ ОТНОСИТЕЛЬНО ЦЕНТРА чекиттин кыймыл санынын борборго карата моменти (материялык чекиттин, берилген борбордон жүргүзүлгөн радиус-вектору менен ушул материялык чекиттин кыймыл санынын вектордук көбөйтүндүсүнө барабар чоңдук).

МОМЕНТ КОРРЕЛЯЦИИ корреляциялык моменти

МОМЕНТ КРУТЯЩИЙ толгоочу момент

МОМЕНТ МЕХАНИЧЕСКИЙ механикалык момент

МОМЕНТ МИНИМУМ минимум момент

МОМЕНТ ОБОБЩЕННЫЙ жалпыланган момент

МОМЕНТ ОПОРНЫЙ таяныч моменти

МОМЕНТ ОПРОКИДЫВАЮЩИЙ каңтаруу момент

МОМЕНТ ОТНОСИТЕЛЬНО ОСИ окко карата момент

МОМЕНТ ЦЕНТРА ТЯЖЕСТИ оордук борборго карата момент

МОМЕНТ ПАРЫ түгөйдүн моменти

МОМЕНТ ПАРЫ СИЛ күчтөр түгөйүнүн моменти (берилген кош күчтү түзө турган күчтөрдүн, мейкиндиктин каалагандай чекитине карата моменттеринин векторлорунун суммасы).

МОМЕНТ ПРОТИВОДЕЙСТВУЮЩИЙ каршы таасир этүүчү момент

МОМЕНТ РАВНОДЕЙСТВУЮЩЕЙ СИЛЫ бирдей аракеттешүүчү күчтүн моменти

МОМЕНТ РАЗРУШАЮЩИЙ оозуучу момент

МОМЕНТ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ бөлүштүрүү моменти

МОМЕНТ СВЯЗИ МЕЖДУ ПУЛЬСАЦИЯМИ пульсациялара арасындагы байланыштар моменти

МОМЕНТ СВЯЗИ ФРИДМАНА Фридмандын байланыш моменти

МОМЕНТ СКРУЧИВАЮЩИЙ толгоочу момент

МОМЕНТ СИЛЫ ОТНОСИТЕЛЬНО КООРДИНАТ күчтүн координаталарга карата моменти

МОМЕНТ СИЛЫ ОТНОСИТЕЛЬНО ПЕРЕМЕЩЕНИЯ күчтүн көчүрүүгө карата моменти

МОМЕНТ СИЛЫ ОТНОСИТЕЛЬНО ОСИ күчтүн окко карата моменти (берилген октун каалагандай чекитине карата алынган күчтүн моментинин ушул окко түшүрүлгөн проекциясына барабар чоңдук).

МОМЕНТ СИЛЫ ОТНОСИТЕЛЬНО ТОЧКИ күчтүн чекитке карата моменти (күч тиркелген чекиттин радиус вектору менен күчтүн векторунун вектордук көбөйтүндүсүнө барабар вектор, мында ра-

диус вектордун башталышы үчүн, ага карата момент эсептелип жаткан чекит алынат. Бул момент $\vec{M}_o = \vec{r} \times \vec{P}$ аркылуу белгиленет).

МОМЕНТ СИЛЫ ТЯГИ тартуу күчүнүн моменти

МОМЕНТ СОПРОТИВЛЕНИЯ ПРИ КРУЧЕНИИ толгоодогу каршылык моменти (стерженди туурасынан кесилишинин геометриялык конфигурациясы жана аянтынан көз каранды болгон чоңдук; ал $W_p = \frac{J_p}{\rho_{max}}$ формуласы боюнча эсептелет, мында J_p -кесилиштин инерциясынын уюлдук моменти, ρ_{max} - уюлдан кесилиштин эң алыстаган чекитине чейинки аралык).

МОМЕНТ СИЛЫ СЕЧЕНИЯ кесилиштин каршылык моменти

МОМЕНТ СТАТИЧЕСКИЙ статикалык момент

МОМЕНТ ТРЕНИЯ сүрүлүү моменти (айландыргыч түгөйдөгү сүрүлүү күчтөрүнүн же айландыруу огуна карата тегеретүү сүрүлүү күчтөрүнүн моменттеринин суммасы).

МОМЕНТ УРАВНОВЕШИВАЮЩИЙ тең салмакташтыргыч момент

МОМЕНТ УСТОЙЧИВОСТИ туруктуулук моменти

МОМЕНТ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ борбордук момент

МОМЕНТНАЯ ТЕОРИЯ ОБОЛОЧЕК кабыкчалардын моменттик теориясы (кабыкчалардын кесилиштериндеги ийүүчү жана толгоочу моменттерди эске ала турган кабыкчалар теориясы).

МОНОПЛАН моноплан (бир канаты көтөргүч бир бети бар самолет).

МОПЕРТЮИ-ЛАГРАНЖА ПРИНЦИП Мопертюи-Лагранж принциби

МОЩНОСТЬ кубаттуулук (жумуштан убакыт боюнча алынган туунду аркылуу туюнтулуучу чоңдук).

МОЩНОСТЬ ГИДРАВЛИЧЕСКАЯ гидравликалык кубаттуулук

МОЩНОСТЬ ДВИГАТЕЛЯ МАКСИМАЛЬНАЯ кыймылдаткычтын максималдык кубаттуулугу

МОЩНОСТЬ ИСТОЧНИКА булактын кубаттуулугу

МОЩНОСТЬ МГНОВЕННАЯ көз ирмемдеги кубаттуулук

МОЩНОСТЬ СИЛЫ күчтүн кубаттуулугу (күч менен, ал күч тиркелген чекиттин ылдамдыгынын скалярдык көбөйтүндүсүнө барабар чоңдук).

МОЩНОСТЬ СТОКА стоктун (сормонун) кубаттуулугу

МОЩНОСТЬ ТОРМОЗНАЯ тоскоолдоо кубаттуулугу

МОЩНОСТЬ ТОЧНОГО КРИТЕРИЯ ток критерийинин кубаттуулугу

М-ЧИСЛО М-саны (Махтын агымды мүнөздөгүч саны).

Н

НАГРУЗКА жүк (каралып жаткан нерсеге таасир этүүчү активдүү тышкы күчтөрдүн жыйындысы).

НАГРУЗКА ДИНАМИЧЕСКАЯ динамикалык жүк (тетиктин же нерсенин өзүнүн ылдамданган кыймылынын натыйжасында пайда болгон күчтүк таасир).

НАГРУЗКА ЗНАКОПЕРЕМЕННАЯ ПЕРИОДИЧЕСКАЯ белгиси өзгөрмө мезгилдүү жүк

НАГРУЗКА ЗНАКОПЕРЕМЕННАЯ СИММЕТРИЧЕСКАЯ белгиси өзгөрмө симметриялуу жүк

НАГРУЗКА ИЗБЫТОЧНАЯ артык баш жүк

НАГРУЗКА ИЗГИБАЮЩАЯ ийүүчү жүк

НАГРУЗКА ИМПУЛЬСНАЯ импульстук жүк

НАГРУЗКА ИНЕРЦИОННАЯ инерциялык жүк

НАГРУЗКА КОСВЕННАЯ кыйыр жүк

НАГРУЗКА КРИТИЧЕСКАЯ кризистик жүк

НАГРУЗКА КРИТИЧЕСКАЯ ПРОДОЛЬНАЯ узатасынан кризистик жүк

НАГРУЗКА КРИТИЧЕСКАЯ ПОПЕРЕЧНАЯ туурасынан кризистик жүк

НАГРУЗКА МАКСИМАЛЬНАЯ максималдык жүк

НАГРУЗКА МАКСИМАЛЬНАЯ ДОПУСТИМАЯ уруксат берилген максималдык жүк

НАГРУЗКА МАКСИМАЛЬНАЯ ЭКСПЛУАТАЦИОННАЯ эксплуатациялык максималдык жүк

НАГРУЗКА МГНОВЕННАЯ көз ирмемдик жүк

НАГРУЗКА НАИБОЛЬШАЯ эң чоң жүк

НАГРУЗКА НАКЛОННАЯ кыйгачынан коюлган жүк

НАГРУЗКА НАЧАЛЬНАЯ алгачкы жүк

НАГРУЗКА НЕПОДВИЖНАЯ козголбос жүк

НАГРУЗКА НЕПОСРЕДСТВЕННАЯ түздөн түз жүк

НАГРУЗКА НЕСБАЛАНСИРОВАННАЯ балансталанбаган жүк

НАГРУЗКА ОПРОКИДЫВАЮЩАЯ каңтара салма жүк

НАГРУЗКА ОСЕВАЯ октук жүк (окко коюлган жүк).

НАГРУЗКА ПАРАБОЛИЧЕСКАЯ параболалык жүк

НАГРУЗКА ПЕРЕМЕННАЯ өзгөрмө жүк (убакытка караша өзгөрмө).

НАГРУЗКА ПЕРИОДИЧЕСКАЯ мезгилдүү жүк

НАГРУЗКА ПОДВИЖНАЯ кыймылдуу жүк

НАГРУЗКАЯ ПОЛЕЗНАЯ пайдалуу жүк

НАГРУЗКА ПОПЕРЕЧНАЯ туурасынан коюлуучу жүк

НАГРУЗКА ПОСТОЯННАЯ туруктуу жүк (убакытка карата өзгөрбөс жүк, м.: устундун өз салмагы).

НАГРУЗКА ПРЕДЕЛЬНАЯ пределдик жүк

НАГРУЗКА ПУЛЬСИРУЮЩАЯ пульсациялоочу жүк

НАГРУЗКА РАВНОМЕРНО РАСПРЕДЕЛЕННАЯ бир калыпта бөлүштүрүлгөн жүк

НАГРУЗКА РАЗРУШАЮЩАЯ бузуучу жүк

НАГРУЗКА РАСТЯГИВАЮЩАЯ чоюучу (керүүчү) жүк

НАГРУЗКА СОСРЕДОТОЧЕННАЯ топтолгон жүк

НАГРУЗКА СТАТИЧЕСКАЯ статикалык жүк (өзгөрбөй турган же эң жай өзгөрө турган жүк. Алсак тынч абалда турган пределдик салмагы, атмосфералык басым статикалык жүк болот).

НАГРУЗКА ТОРМОЗНАЯ тоскоолдоочу жүк

НАГРУЗКА ТРАПЕЦОИДАЛЬНАЯ трапеция сымал жүк

НАГРУЗКА ТРЕХУГОЛЬНАЯ үч бурчтук сымал жүк

НАГРУЗКА УДЕЛЬНАЯ салыштырма жүк

НАГРУЗКА УРАВНОВЕШЕННАЯ тең салмактанган жүк

НАГРУЗКА УРАВНОВЕШИВАЮЩАЯ тең салмактагыч жүк

НАГРУЗКА ЭКВИВАЛЕНТНАЯ эквиваленттүү жүк

НАИБОЛЬШИЙ ПРОГИБ,СТРЕЛА ПРОГИБА БАЛКИ эң чоң ийилүү,устундун ийилүү стреласы (устундун ийилген огунун максималдык ординатасы).

НАПОР В ГИДРАВЛИКЕ гидравликадагы напор (суюктуктун бөлүкчөлөрүнүн механикалык энергия санын туюнта турган, салмак бирдигине келтирилген жана Бернуллинин $z + \frac{p}{\gamma} + \frac{v^2}{2g} = H$ үч мүчөлүү теңдемеси менен туюнтулган чоңдук, мында z- бөлүкчөнүн геометриялык бийиктиги, p - басым, γ- суюктуктун көлөмдүк салмагы, v-кыймыл ылдамдыгы, g- оордук күчүнүн ылдамдануусу, H - толук напор).

НАПОР ГИДРОДИНАМИЧЕСКИЙ гидродинамикалык напор

НАПОР ГИДРОСТАТИЧЕСКИЙ гидростатикалык напор

НАПОР ДАВЛЕНИЯ басым напору

НАПОР ДИНАМИЧЕСКИЙ динамикалык напор

НАПОР СКОРОСТНОЙ ылдамдык напору

НАПОР СТАТИЧЕСКИЙ статикалык напор

НАПРАВЛЕНИЕ БЕЗЦИРКУЛЯЦИОННОГО ОБТЕКАНИЕ куюнсуз (айлампасыз) айланып агуунун багыты

НАПРАВЛЕНИЕ ВРАЩЕНИЯ ЖИДКОСТИ суюктуктун айлануу багыты

НАПРАВЛЕНИЕ ГЛАВНОЕ негизги (башкы) багыт

НАПРАВЛЕНИЕ ДЕЙСТВИЯ СИЛЫ күчтүн таасир этүү багыты

НАПРАВЛЕНИЕ ДОПУСКАЕМОЕ мүмкүн болгон багыт

НАПРАВЛЕНИЕ КАСАТЕЛЬНОЕ жаныма багыт

НАПРАВЛЕНИЕ КРИВИЗНЫ ийриликтин багыты

НАПРАВЛЕНИЕ КРИТИЧЕСКОЕ кризистик багыт

НАПРАВЛЕНИЕ МЕРИДИАЛЬНОЕ меридиандык багыт

НАПРАВЛЕНИЕ НАБЕГАЮЩЕГО ПОТОКА жыйылма агымдын багыты

НАПРАВЛЕНИЕ НАЧАЛЬНОЕ алгачкы (адепки) багыт

НАПРАВЛЕНИЕ НОРМАЛЬНОЕ нормалдуу багыт

НАПРАВЛЕНИЕ НУЛЕВОЙ СИЛЫ нөлүнчү күчтүн багыты

НАПРАВЛЕНИЕ ОСТАТОЧНОЕ калдыктуу багыт

НАПРАВЛЕНИЕ ПРИВЕДЕННОЕ келтирилген багыт

НАПРАВЛЕНИЕ ПОД"ЕМНОЙ СИЛЫ көтөрүү күчүнүн багыты

НАПРАВЛЕНИЕ ПОЛНОГО УСКОРЕНИЯ толук ылдамдануу багыты

НАПРАВЛЕНИЕ ПОПЕРЕЧНОЕ туурасынан кеткен багыт

НАПРАВЛЕНИЕ ПОТОКА агымдын багыты

НАПРАВЛЕНИЕ ПРОДОЛЬНОЕ узатасынан кеткен багыт

НАПРАВЛЕНИЕ РАДИАЛЬНОЕ радиустук багыт

НАПРАВЛЕНИЕ РАЗРУШАЮЩЕЕ бузуучу, кыйратуучу багыт

НАПРАВЛЕНИЕ РАСТЯГИВАЮЩЕЕ чоюучу багыт

НАПРАВЛЕНИЕ СЖИМАЮЩЕЕ кысуучу багыт

НАПРАВЛЕНИЕ СИЛЫ ИНЕРЦИИ инерция күчүнүн багыты

НАПРАВЛЕНИЕ СКОРОСТИ ылдамдык багыты

НАПРАВЛЕНИЕ СКОРОСТИ В КООРДИНАТАХ ылдамдыктын координаталардагы багыты

НАПРАВЛЕНИЕ СОБСТВЕННОЕ өздүк багыт

НАПРАВЛЕНИЕ ТАНГЕНЦИАЛЬНОЕ тангенциалдык багыт

НАПРАВЛЕНИЕ ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКОЕ мүнөздөгүч багыт

НАПРАВЛЯЮЩАЯ ЦЕПНОЙ ЛИНИИ үзгүлтүксүз сызыктын багыттоочусу

НАПРАВЛЯЮЩИЕ КОСИНУСЫ багыттоочу косинустар

НАПРЯЖЕНИЕ МЕХАНИЧЕСКОЕ механикалык чыңалуу (тышкы таасирлердин натыйжасында деформацияланма нерселерде пайда боло турган ички күчтөрдүн чени).

НАПРЯЖЕНИЕ В ЖИДКОСТИ суюктуктагы чыңалуу (суюктуктун тийише турган элементардык көлөмдөрүнүн арасындагы өз ара таасир этүү күчүнүн векторунун чоңдугун, тиешелүү аянтчанын чоңдугуна бөлгөндөгү катыштын, ошол аянтчанын контуру нөлгө умтулган кездеги пределы).

НАПРЯЖЕНИЕ ВИХРЕВОЕ куюндук (айлампалык) чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ ВИХРЕВОЙ ТОЧКИ куюндуу чекиттин чыңалуусу

НАПРЯЖЕНИЕ ВНУТРЕННОГО ТРЕНИЯ ички сүрүлүү чыңалуусу

НАПРЯЖЕНИЕ ВОССТАНОВЛИВАЮЩЕЕ калыбына келтирүүчү чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ ВЯЗКОЕ илээшкек чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ ДЕЙСТВИТЕЛЬНОЕ чыныгы (анык) чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ КАСАТЕЛЬНОЕ жаныма чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ КОСОЕ кыйгач чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ НАЧАЛЬНОЕ алгачкы (адепки) чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ НОРМАЛЬНОЕ нормалдуу чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ ОБРАТНОЙ СВЯЗИ тескери байланыштын чыңалуусу

НАПРЯЖЕНИЕ ОСТАТОЧНОЕ НЕ НУЛЬЕВЫЕ нөл эмес калдыктуу чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ ПРИ КРУЧЕНИИ толгоодогу чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ ПРИ ПОПЕРЕЧНОМ ИЗГИБЕ туурасынан ийүүдөгү чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ ПРОТИВОДЕЙСТВУЮЩИЕ тескери таасир этүүчү чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ ПУЛЬСИРУЮЩЕЕ пульсациялоочу чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ СДВИГА ПРЕДЕЛЬНОЕ жылдыруунун пределдик чыңалуусу

НАПРЯЖЕНИЕ СМЕЩЕНИЯ ОСТАТОЧНОЕ жылышуунун калдыктуу чыңалуусу

НАПРЯЖЕНИЕ СРЕДНЕКВАДРАТИЧНОЕ орточо квадраттык чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ СТУПЕНЧАТОЙ ФОРМЫ баскычтуу форманын чыңалуусу

НАПРЯЖЕНИЕ ТАНГЕНЦИАЛЬНОЕ НОРМАЛЬНОЕ тангенциалдык нормалдуу чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ ТЕМПЕРАТУРНОЕ температуралык чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЯ ТЕПЛОВОГО ВОЗБУЖДЕНИЯ жылуулук дүүлүгүүсүнүн чыңалуусу

НАПРЯЖЕНИЕ ТУРБУЛЕНТНОЕ турбуленттик чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ УПРАВЛЯЮЩЕЕ башкаруучу чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЕ ЭКВИВАЛЕНТНОЕ эквиваленттүү чыңалуу

НАПРЯЖЕНИЯ МЕМБРАННЫЕ мембраналык чыңалуулар

НАПРЯЖЕНИЯ ПРИ УДАРЕ согуудагы чыңалуулар (согуу күчүнүн таасири менен пайда болуучу чыңалуулар).

НАПРЯЖЕНИЯ СООТВЕТСТВУЮЩЕЕ БЕЗ МОМЕНТНОМУ СОСТОЯНИЮ, МЕМБРАННЫЕ НАПРЯЖЕНИЯ моментсиз абалга туура келүүчү чыңалуулар, мембраналык чыңалуулар.

НАПРЯЖЕНИЯ УДАРНЫЕ, НАПРЯЖЕНИЯ ПРИ УДАРЕ сокмо чыңалуулар, согуудагы (уруудагы) чыңалуулар

НАПРЕЖЕННОЕ СОСТОЯНИЕ чыңалган абал (материялык нерсенин, анын ар бир чекитиндеги чыңалуусу, анын тензору менен аныктала турган абалы).

НАПРЯЖЕННОСТЬ ВИХРЕВОЙ НИТИ куюндук жипченин чыңалышы

НАПРЯЖЕННОСТЬ СИЛОВОГО ПОЛЯ күч талаасынын чыңалышы (күчтүк талаага жайгаштырылган, бирдик массага ээ болгон материялык чекитке таасир этүүчү күч).

НАСАДКИ ГИДРАВЛИЧЕСКИЕ гидравликалык чорголор (насадкалар)

НАСАДОК КОНИЧЕСКИЙ конустук чорго (насадка)

НАСАДОК ЦИЛИНДРИЧЕСКИЙ цилиндрдик(насадка)чорго

НАТЯЖЕНИЕ ПОВЕРХНОСТНОЕ беттик керүү

НАЧАЛО ВЕКТОРА вектордун башталышы (векторду бойлоп анын багыты боюнча жылууда вектордун эки учунун ичинен биринчи кезеше турган учу).

НАЧАЛО ВОЗМОЖНЫХ ПЕРЕМЕЩЕНИЙ мүмкүн болгон көчүрүүлөрдүн башталышы

НАЧАЛО НАИМЕНЬШЕЙ РАБОТЫ эң кичине жумуштун башталышы

НАЧАЛО НАИМЕНЬШЕГО ДЕЙСТВИЯ эң кичине аракеттин(таасирдин) башталышы

НАЧАЛО ОТСЧЕТА ВРЕМЕНИ убакытты эсептөөнүн башталышы

НАЧАЛЬНАЯ СКОРОСТЬ башталгыч ылдамдык (убакыттын башталгыч моментиндеги ылдамдык).

НАЧАЛЬНАЯ ФАЗА башталгыч фаза (убакыттын башталгыч моментиндеги фаза).

НАЧАЛЬНОЕ НАПРЯЖЕНИЕ, СОБСТВЕННОЕ НАПРЯЖЕНИЕ башталгыч чыңалуу, өздүк чыңалуу (кандайдыр бир тышкы күчтөр жок кезинде материялык нерседе боло турган чыңалуу).

НАЧАЛЬНОЕ ПОЛОЖЕНИЕ башталгыч абал (убакыттын башталгыч моментиндеги абал).

НАЧАЛЬНЫЙ МОМЕНТ ВРЕМЕНИ убакыттын башталгыч моменти (убакыттын, аны менен башталa турган учуру).

НЕАДИАБАТИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС адиабаталык эмес процесс

НЕ ВПОЛНЕ УПРУГИЙ УДАР анчалык серпилгич эмес согуу (согуу мезгилинде кагылышуучу нерселердин деформациялары согуунун акырында бир аз сактала тургандай согуу).

НЕВЕСОМОСТЬ салмаксыздык , салмагы жоктук

НЕВЕСОМОСТЬ ДЛИТЕЛЬНАЯ узакка созулган салмаксыздык

НЕВОЗМУЩЕННОЕ ДВИЖЕНИЕ дүүлүкпөгөн кыймыл (берилген күчтөрдүн таасири астында механикалык системанын, белгилүү бир башталгыч шарттарга туура келе тургандай кыймылы. Бул кыймыл, башталгыч шарттарды же таасир этүүчү күчтөрдү өзгөрткөндө келип чыгуучу башка кыймылдар менен салыштырылат).

НЕГОЛОНОМНАЯ СИСТЕМА голономдуу эмес система (байланыштары голономдуу эмес, эркин эмес механикалык система).

НЕГОЛОНОМНЫЕ СВЯЗИ, КИНЕМАТИЧЕСКИЕ СВЯЗИ голономдуу эмес байланыштар , кинематикалык байланыштар (механикалык системанын чекиттеринин ылдамдыктарынан көз каранды болушкан байланыштар; интегралданбас дифференциалдык байланыштар).

НЕЗАВИСИМОСТЬ ДЕЙСТВИЯ СИЛ күчтөр таасиринин көз карандысыздыгы

эместиги

НЕИЗМЕНЯЕМАЯ ПЛОСКОСТЬ өзгөрбөс тегиздик (катуу нерсе козголбос чекиттин айланасында кыймылда болуусунун эйлердик учурунда кыймыл санынын моментинин векторуна перпендикуляр болгон тегиздик).

НЕИЗМЕНЯЕМАЯ СИСТЕМА өзгөрбөс система (айрым турган материялык чекиттеринин арасындагы аралыктары өзгөрүүсүз кала турган механикалык система).

НЕЙТРАЛЬНАЯ ОСЬ нейтралдуу (бейтарап) ок (ийилгич устундун туурасынан кесилишинде жайгашкан, бойундагы нормалдык чыңалуулары нөлгө барабар боло турган түз сызык).

НЕЙТРАЛЬНЫЙ СЛОЙ нейтралдуу (бейтарап)катмар (устундун ийүү кезинде өзүнүн узундугун өзгөртпөй турган жипчелеринин катмары).

НЕЛИНЕЙНЫЕ КОЛЕБАНИЯ сызыктуу эмес термелүүлөр (серпилгич механикалык системанын, ички күчтөрдүн түзүүчүлөрү менен жылышуулардын компоненттеринин арасында сызыктуу эмес көз карандылык бар болгон кездеги термелүүлөр).

НЕЛИНЕЙНЫЕ СИСТЕМЫ сызыктуу эмес системалар

НЕНЬЮТОНОВСКАЯ ЖИДКОСТЬ ньютондук эмес суюктук

НЕОБРАТИМЫЕ ПРОЦЕССЫ кайрылбас процесстер

НЕОДНОРОДНОЕ НАПРЯЖЕННОЕ СОСТОЯНИЕ бир тектүү эмес чыңалган абал (компоненттери нерсенин чекиттеринин координаталарынан функция боло турган чыңалган абал).

НЕОДНОРОДНОЕ ТЕЛО бир тектүү эмес нерсе (түрдүү чекиттериндеги физикалык касиеттери бирдей болбогон нерсе).

НЕОДНОРОДНЫЙ МАТЕРИАЛ бир тектүү эмес материал (түрдүү чекиттериндеги физикалык касиеттери бирдей болбогон материал).

НЕПОДВИЖНАЯ ОПОРА козголбос таяныч (нерсенин белгилүү бир жалгыз чекити менен козголгус кылып бекитилген таяныч).

НЕПОДВИЖНАЯ ПОЛОДИЯ, НЕПОДВИЖНАЯ ПОЛОИДА, НЕПОДВИЖНАЯ ЦЕНТРОИДА козголбос полодия, козголбос полоида, козголбос центроида (жалпак кыймылда: айлануунун кез ирмемдеги борборлорунун, кыймыл тегиздигине параллель болгон кыймылсыз тегиздиктеги геометриялык орду. Козголбос чекиттин айланасында айланууда кез ирмемдеги айлануу окторунун, издеринин, борбору козголбос чекит болгон кыймылдуу сферанын бетиндеги геометриялык орду).

НЕПОДВИЖНАЯ СИСТЕМА ОТСЧЕТА, ОСНОВНАЯ СИСТЕМА ОТСЧЕТА козголбос эсептөө системасы, негизги эсептөө системасы к.ОСНОВНАЯ СИСТЕМА ОТСЧЕТА

НЕПОДВИЖНЫЙ АКСОИД козголбос аксоид (кез ирмемдеги айлануу октурунун каралып жаткан эсептөө системасы менен байланыштуу болгон мейкиндиктеги геометриялык орду).

НЕПОДВИЖНЫЙ ВЕКТОР, СВЯЗАННЫЙ ВЕКТОР козголбос вектор, байланылган вектор (башталышы, мейкиндиктин толук аныкталган чекитинде тура турган вектор).

НЕПОДВИЖНЫЙ ВИНТОВОЙ АКСОИД козголбос буралма аксоид

(кез ирмемдеги буралма октордун, каралып жаткан эсептөө системасы менен байланыштуу болгон мейкиндиктеги геометриялык орду).

НЕПОСРЕДСТВЕННАЯ НАГРУЗКА түздөн-түз коюлган жүк (берилген нерсеге түздөн түз тиркелген жүк).

НЕПРЕРЫВНЫЙ ПЕРЕХОД үзгүлтүксүз өтүү

НЕПРОНИЦАЕМОСТЬ СРЕДЫ чөйрөнүн өткөрбөстүгү

НЕРАВНОВЕСНЫЙ ПРОЦЕСС тең салмактуу эмес процесс

НЕРАВНОВЕСНОЕ СОСТОЯНИЕ тең салмактуу эмес абал

НЕРАВНОМЕРНОЕ ДВИЖЕНИЕ бир калыпта эмес кыймыл (чекиттин же нерсенин ылдамдыкта кыймылга келиши).

НЕРАВНОМЕРНОЕ ПЕРЕМЕННОЕ бир калыпта эмес өзгөрмө чоңдук

НЕРАЗРЕЗНАЯ БАЛКА кесилбеген устун (үч же андан көп таянычка таяна турган көп тирөөчтүү устун).

НЕСВОБОДНАЯ МАТЕРИАЛЬНАЯ ТОЧКА эркин эмес материялык чекит (кыймылына мейкиндиктик чектөөлөр (мисалы, ал дайыма белгилүү бир сызыкта же бетте гана турууга тийиш)коюлган материялык чекит).

НЕСВОБОДНАЯ МЕХАНИЧЕСКАЯ СИСТЕМА (эркин эмес механикалык система (кыймылга келүү мүмкүндүгү байланыштар менен чектелген механикалык система).

НЕСВОБОДНОЕ ДВИЖЕНИЕ эркин эмес кыймыл (эркин эмес материялык чекиттин кыймылы).

НЕСВОБОДНОЕ ИСТЕЧЕНИЕ эркин эмес агуу (суюктук көзөнөктөн же насадкадан агып чыккан кезде, көзөнөктүн төмөнкү чети менен бирдей деңгээлде турган суюктукка туш келген учурлардын бири).

НЕСЖИМАЕМОСТЬ ЖИДКОСТИ <u>суюктуктун кысылбастыгы</u>

НЕСЖИМАЕМЫЙ МАТЕРИАЛ <u>кысылбас материал</u> (көлөмү боюнча деформацияланбай турган материал).

НЕСОВЕРШЕННЫЙ ГАЗ <u>жеткилең эмес газ</u>

НЕСТАТИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС <u>статикалык эмес процесс</u>

НЕСТАЦИОНАРНОЕ ПОЛЕ СКОРОСТЕЙ <u>ылдамдыктардын стационардык эмес талаасы</u>

НЕСТАЦИОНАРНЫЕ СВЯЗИ, РЕОНОМНЫЕ СВЯЗИ <u>стационардуу эмес байланыштар, реономдуу байланыштар</u> (убакыттан чыныгы көз каранды болушкан байланыштар, б.а. убакытка карата өзгөрүп турган байланыштар).

НЕУДЕРЖИВАЮЩИЕ СВЯЗИ, ОДНОСТОРОННИЕ СВЯЗИ <u>кармап турбас байланыштар, бир жактуу байланыштар</u> ($\varphi(x_i, y_i, z_i, \dot{x}_i, \dot{y}_i, \dot{z}_i) \geq 0$ же $\varphi(x_i, y_i, z_i, \dot{x}_i, \dot{y}_i, \dot{z}_i) \leq 0$ барабарсыздыктары аркылуу туюнтулуучу байланыштар, мында $x_i(t), y_i(t), z_i(t)$ тик бурчтуу координаталар, t убакыт).

НЕУПРУГОСТЬ <u>серпилгичсиздик, серпилгич эместик</u>

НЕУСТАНОВИВШЕЕСЯ ДВИЖЕНИЕ <u>туруктууланбаган кыймыл</u>

НЕУСТОЙЧИВАЯ ОСЬ <u>туруксуз ок</u> (айланасындагы айлануусу туруксуз болгон эркин ок).

НЕУСТОЙЧИВОЕ ДВИЖЕНИЕ <u>туруксуз кыймыл</u> (абалдын минималдык эле бузулушу баштапкы кыймыл менен бузулган кыймылдын белгилүү бир параметрлеринин арасындагы ажырымдуулуктун улам чоңоюшуна алып келүүчү кыймыл).

НЕУСТОЙЧИВОЕ РАВНОВЕСИЕ <u>туруксуз тең салмактык</u> (механикалык системанын тең салмактыгынын бир түрү, мындай системаны тең салмактык абалдан бир аз эле чыгарып койгондо, системага таасир этүүчү күчтөр ал системаны баштапкы абалынан алыстатууга умтулушат).

НЕУСТОЙЧИВОСТЬ ДВИЖЕНИЯ <u>кыймылдын туруксуздугу</u>

НИВЕЛИРОВАНИЕ БАРОМЕТРИЧЕСКОЕ <u>барометрдик нивелирлөө</u>

НИЖНИЙ ПРЕДЕЛ ТЕКУЧЕСТИ <u>агымдуулуктун төмөнкү предели</u> (чоюу диаграммасынын серпилгич участкасындагы минималдык чыңалуу, анда туруктуу чыңалуудан бир аз эле кыйшайганда пластикалык деформациянын тез өсүүсү байкалат).

НИТЬ ВИХРЕВАЯ, ЛИНИЯ ВИХРЕВАЯ <u>куюн жипчеси, куюндук сызык</u>

НИТЬ ВИХРЕВАЯ КРУГОВАЯ <u>тегерек куюн жипчеси</u>

НИТЬ ВИХРЕВАЯ ПРЯМАЯ <u>түз куюн жипчеси</u>

НИТЬ ГИБКАЯ ПОСТОЯННОЙ ПРОЧНОСТИ <u>туруктуу бышыктыктагы ийилчээк жип</u>

НОРМА КАСАТЕЛЬНОГО ВЕКТОРА <u>жаныма вектордун нормасы</u>

НОРМАЛЬ <u>нормаль</u> (жануу чекити аркылуу өтүүчү ийри сызыктын же тегиздиги жанымасына тургузулган перпендикуляр).

НОРМАЛЬ ГЛАВНАЯ <u>башкы нормаль</u> (мейкиндиктеги ийри сызыктын нормалдарынын ичинен ийри сызыкка эң тыкыр жайгашкан тегиздикте жатканы).

НОРМАЛЬ УДАРА <u>согуунун (уруунун) нормалы</u> (урунушуу учурунда урунуучу эки нерсенин беттерине (тийишүү чекитинде) жүргүзүлгөн жалпы нормаль).

НОРМАЛЬНАЯ ГЛУБИНА <u>нормалдык тереңдик</u> (агымдын белгилүү бир чыгымы жана үстүңкү бетиндеги эни үчүн сайдагы бир калыптагы агымдын тереңдиги).

НОРМАЛЬНАЯ РЕАКЦИЯ нормалдык реакция (нерсенин бетине перпендикуляр реакция).

НОРМАЛЬНАЯ РЕАКЦИЯ ТРАЕКТОРИИ траекториянын нормалдык реакциясы (траекториянын ага тургузулган нормаль боюнча багытталган реакциясынын түзүүчүсү).

НОРМАЛЬНОЕ НАПРЯЖЕНИЕ нормалдуу чыңалуу (чыңалуу таасир этүүчү кесилиштин элементардык аянтчасынын нормалы боюнча багытталган чыңалуунун түзүүчүсү).

НОРМАЛЬНОЕ РАСПРЕДЕЛЕНИЕ ПУЛЬСАЦИИ ВЕКТОРОВ векторлордун пульсациясынын нормалдуу бөлүштүрүлүшү

НОРМАЛЬНОЕ СЕЧЕНИЕ нормалдык кесилиш (суюктуктун агымында , өзүнүн ар бир чекитинде ошол чекитке тиешелүү жергиликтүү ылдамдыктын векторуна нормалдуу жүргүзүлгөн беттин аянты).

НОРМАЛЬНОЕ УСКОРЕНИЕ , ЦЕНТРОСТРЕМИТЕЛЬНОЕ УСКОРЕНИЕ нормалдык ылдамдануу, борборго умтулган ылдамдануу (чекиттин ылдамдануусунун чекиттин траекториясынын башкы нормалы боюнча түзүүчүсү; анын абсолюттук чоңдугу ылдамдыктын квадратын траекториянын ийрилик радиусунун узундугуна болгон тийиндисине барабар).

НОРМАЛЬНЫЕ ВОЛНЫ нормалдуу толкундар

НОРМАЛЬНЫЕ КОЛЕБАНИЯ нормалдуу термелүүлөр

НОРМАЛЬНЫЕ КООРДИНАТЫ нормалдуу координаттар

НОРМАЛЬНЫЕ СЕЧЕНИЯ ГЛАВНЫЕ нормалдык башкы кесилиштер

НУЛЕВАЯ ЛИНИЯ нөлүнчү сызык (нейтралдуу (бейтарап) ок катары борбордон тышкары чоюудан же кысуудан тескери уюл сыяктуу жүктүн борбору туура келүүчү түз сызык).

НУЛЕВОЙ СКАЧОК нөлүнчү секирим, нөлүнчү кескин өзгөрүү

НУССЕЛЬТА ЧИСЛО Нуссельт саны (немец физиги Нуссельттин атынан коюлган өлчөмү жок параметр, ал нерсенин бети менен газдын (суюктуктун) агымынын арасындагы конвекциялуу жылуулук алмашуунун интенсивдүүлүгүн мүнөздөйт. Нуссельт саны: $Nu = \frac{\alpha \cdot l}{\lambda}$ болот, мында $\alpha = \frac{Q}{\Delta T \cdot S}$ - жылуулук алмашуу коэффициенти, Q- нерсенин бети тарабынан убакыт бирдигинде берилүүчү же кабыл алынуучу жылуулук саны, ΔT- температуралар айырмасы, S- беттик аянты, l мүнөздүү өлчөм, λ-газдын жылуулук өткөргүч коэффициенти).

НУТАЦИЯ нутация (козголбос чекиттин айланасында айлануучу катуу нерсенин, түйүндөр сызыктарын тегерене айлануусунун түзүүчүсү; айлануучу нерсенин огунун термелтүүчү кыймылы, Балистикада нутациянын натыйжасында атуунун таамайлыгы төмөндөйт).

НЬЮТОН Ньютон (МКС системасында күчтүн бирдиги, ал I килограмм массага Iм/сек^2 ылдамдануу берет).

НЬЮТОНА ЗАКОН ПРИТЯЖЕНИЯ Ньютондун тартылуу закону

НЬЮТОНА ЗАКОН ТРЕНИЯ Ньютондун сүрүлүү закону

НЬЮТОНОВСКАЯ ЖИДКОСТЬ Ньютондук суюктук

О

ОБИЛЬНОСТЬ ИСТОЧНИКА булактын молдугу

ОБЛАСТЬ МНОГОСВЯЗНАЯ көп байланыштуу область (чети бир нече туюк ийри сызыктар менен же бир нече түз сызыктар менен чектелген область).

ОБЛАСТЬ ОДНОСВЯЗНАЯ бир байланыштуу область (чети бир гана туюк сызык менен чектелген область).

ОБОБЩЕННАЯ ПОЛНАЯ ЭНЕРГИЯ жалпыланган толук энергия

ОБОБЩЕННАЯ СИЛА жалпыланган күч (жалпыланган q координатасын мүмкүн болгон δq өсүндүсүнө көбөйткөндө системанын бардык күчүнүн δL виртуалдык жумушун бере турган Q чоңдугу).

ОБОБЩЕННОЕ ПЕРЕМЕЩЕНИЕ жалпыланган которуу, көчүрүү (тиешелүү жалпыланган координатанын өзгөрүүсү менен аныктала турган көчүрүү).

ОБОБЩЕННЫЕ ДВИЖЕНИЯ ПРАНДТЛЯ-МАЙЕРА Прандтль-Майер жалпыланган кыймылдары

ОБОБЩЕННЫЕ ИМПУЛЬСЫ жалпыланган импульстар

ОБОБЩЕННЫЕ КООРДИНАТЫ жалпыланган координаталар (механикалык системанын абалын бир маанилүү кылып аныктай турган, көз каранды эмес параметрлер).

ОБОБЩЕННЫЕ СКОРОСТИ жалпыланган ылдамдыктар (жалпыланган координаталардан убакыт боюнча алынган туундулар).

ОБОБЩЕННЫЕ УСКОРЕНИЕ жалпыланган ылдамдануулар

ОБОБЩЕННЫЙ ЗАКОН ГУКА Гуктун жалпыланган закону (чексиз кичине деформация учурунда деформация тензорунун компоненттерин чыңалуу тензорунун компоненттеринен сызыктуу көз карандылыгын туюнтуучу закон).

ОБОБЩЕННЫЙ ИМПУЛЬС жалпыланган импульс (механикалык системанын кинетикалык энергиясынан жалпыланган ылдамдыктардан, убакыттан жана жалпыланган координаталардан функция катары туюнтулган) жалпыланган ылдамдык боюнча алынган айрым туунду).

ОБОБЩЕННЫЙ ИНТЕГРАЛ ЭНЕРГИИ энергиянын жалпыланган интегралы

ОБОЛОЧКА КАПЛЕОБРАЗНАЯ тамчы сымал кабыкча

ОБОЛОЧКА ВРАЩЕНИЯ айлануу кабыкчасы (ортоңку бети айлануу бети боло турган кабыкча).

ОБОЛОЧКА ЦИЛИНДРИЧЕСКАЯ цилиндрдик кабыкча

ОБОРОТНЫЙ МАЯТНИК күгүртүлме маятник (ордук күчүнүн ылдамдануусун өлчөөчү физикалык маятник, аны маятниктик массасынын борбору аркылуу өтүүчү тегиздикте жатуучу ар түрдүү параллель айлануу огуна илүүгө болот).

ОБРАТИМЫЙ ПРОЦЕСС кайрылма процесс

ОБРАТНАЯ ПРЕЦЕССИЯ тескери прецессия (прецессиянын бурчтук ылдамдыгынын вектору өздүк айлануунун бурчтук ылдамдыгынын вектору менен кең бурч түзө турган прецессия).

ОБРАТНОЕ ДВИЖЕНИЕ тескери кыймыл (берилген кыймыл u' эсептөө системасынын u эсептөө системасына карата кыймылы болгон кезде u эсептөө системасынын u' эсептөө системасына карата кыймылы).

ОБРАЩЕНИЕ ДВИЖЕНИЯ кыймылдын кайрылышы

ОБТЕКАНИЕ ВОГНУТОЙ ДУГИ иймек жаапы айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ ДУГИ ГИПЕРБОЛЫ гиперболанын жаасын айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ ДУГИ ПАРАБОЛЫ параболанын жаасын айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ ДУГИ ЭЛЛИПСА эллипстин жаасын айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ ЖИДКОСТЬЮ НЕПОДВИЖНОГО ТВЕРДОГО ТЕЛА кыймылсыз катуу нерсени суюктуктун айланып агып өтүүсү

ОБТЕКАНИЕ КАВИТАЦИОННОЕ кавитациялуу айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ КАВИТАЦИОННОЕ ПЛАСТИНКИ жалпак пластинканы кавитациялуу айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ КАВИТАЦИОННОЕ РЕШЕТКИ решетканын кавитациялуу айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ КЛИНА шынааны айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ КОНУСА конусту айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ КРУГА тегеректи айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ КРЫЛА канатты айланып агуу

ОБТЕКАНИЯ КРЫЛОВОГО ПРОФИЛЯ канаттын профилин айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ НЕПОДВИЖНОГО КРУГОВОГО ЦИЛИНДРА кыймылсыз тегерек цилиндрди айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ ОСЕСИММЕТРИЧНЫХ ТЕЛ ПОПЕРЕЧНОЕ окко симметриялуу нерселерди туурасынан айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ ПЛАСТИНКИ ПРОДОЛЬНОЕ пластинканы узатасынан айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ ПЛАСТИНКИ ЦИРКУЛЯЦИОННОЕ пластинканы циркуляциялуу айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ ПЛОСКОЙ ПЛАСТИНЫ жалпак пластинканы айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ ПОЛУТЕЛА жарым нерсени айланып агуу

ОБТЕКАНИЯ ПРЕПЯТСТВИЯ ТЯЖЕЛОЙ СЖИМАЕМОЙ ЖИДКОСТЬЮ тоскоолдукту кысылма оор суюктуктун айланып агуусу

ОБТЕКАНИЯ ПРОФИЛЯ ПРЯМОЛИНЕЙНОГО түз сызыктуу профилди айланып агуу

ОБТЕКАНИЯ ПРОФИЛЯ ПРОИЗВОЛЬНОГО эрктүү профилди айланып агуу

ОБТЕКАНИЯ ПРОФИЛЯ ПРОИЗВОЛЬНОГО ТОНКОГО КРЫЛА каалагандай жука канатты айланып агуу

ОБТЕКАНИЯ ПРОФИЛЕЙ ЖУКОВСКОГО Жуковский профилдерин айланып агуу

ОБТЕКАНИЯ РЕШЕТКИ решетканы айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ РЕШЕТКИ БЕСЦИРКУЛЯЦИОННОЕ решетканы циркуляциясыз айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ РЕШЕТКИ ПЛАСТИН пластинкалардын решеткасын айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ С ОБРАЗОВАНИЕМ ПОВЕРХНОСТЕЙ РАЗРЫВА үзүлүү беттери түзүлүүчүдөй болуп айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ С ОТРЫВОМ СТРУЙ агымдары үзүлүп айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ СЛАБО ИЗОГНУТОЙ ДУЖКИ аз эле ийилген жааны айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ СФЕРЫ сфераны айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ ТЕЛА ПЛАВНЫХ ОЧЕРТАНИЙ кынаптуу сөлөкөттөгү нерсени айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ ТЕЛ ВРАЩЕНИЯ айлануудан түзүлгөн нерселерди айланып агуу

ОБТЕКАНИЯ ЦИЛИНДРА БЕСЦИРКУЛЯЦИОННОЕ цилиндрди циркуляциясыз (айлампасыз) айланып агуу

ОБТЕКАНИЯ ЦИЛИНДРА ЦИРКУЛЯЦИОННОЕ цилиндрди циркуляциялуу (айлампалуу) айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ ЭЛЛИПСА эллипсти айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ ЭЛЛИПСОИДА эллипсоидди айланып агуу

ОБТЕКАНИЕ ЭЛЛИПТИЧЕСКОГО ЦИЛИНДРА эллипстик цилиндрди айланып агуу

ОБЩАЯ МЕХАНИКА, ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ МЕХАНИКА жалпы механика, теориялык механика (механиканын, бардык жалпы түшүнүктөр карала турган жана күчтөрдүн таасири астында механикалык системалардын кыймыл закондору; ал кыймылдардын касиеттери окула турган бөлүмү).

ОБЩЕЕ УРАВНЕНИЕ ДИНАМИКИ динамиканын жалпы теңдемеси

ОБ"ЕКТ МАТЕРИАЛЬНЫЙ ОДНОРОДНЫЙ бир тектүү материялык об"ект

ОБ"ЕМ ЖИДКОСТИ МНОГОСВЯЗНЫЙ суюктуктун көп байланыштуу көлөмү

ОБ"ЕМ ЖИДКОСТИ ОДНОСВЯЗНЫЙ суюктуктун бир байланыштуу көлөмү

ОБ"ЕМ ЖИДКОСТИ СВЯЗНЫЙ суюктуктун байланыштуу көлөмү

ОБ"ЕМ УДЕЛЬНЫЙ салыштырма көлөм

ОБ"ЕМ ТЕЛА ВРАЩЕНИЯ айлануудан түзүлгөн нерсенин көлөмү

ОБ"ЕМНАЯ (ЧИСТАЯ) ДЕФОРМАЦИЯ көлөмдүк (таза) деформация (нерсенин (же анын элементтеринин) формасы өзгөрбөстөн көлөмү гана өзгөрө турган деформация).

ОБ"ЕМНАЯ МАССОВАЯ СИЛА көлөмдүк (массалык) күч (нерсенин көлөмүнүн ар бир элементине таасир этүүчү күч).

ОБ"ЕМНАЯ УПРУГОСТЬ көлөмдүк серпилгичтик (деформацияны пайда кылуучу сырткы күчтөр аракетин токтоткондон кийин, материялык нерселердин баштапкы көлөмүн калыбына келтиргич касиети).

ОБ"ЕМНАЯ ЧИСТАЯ УПРУГОСТЬ көлөмдүк таза серпилгичтик

ОБ"ЕМНЫЙ РАСХОД көлөмдүк чыгым (агымдын нормалдык кесилиши аркылуу убакыт бирдиги ичинде агып өткөн суюктуктун көлөмү).

ОБ"ЕМНЫЙ СЕКУНДНЫЙ РАСХОД секундалык көлөмдүк расход

ОДНОМЕРНОЕ ТЕЧЕНИЕ бир өлчөмдүү агым

ОДНОМЕРНОЕ ТЕЧЕНИЕ НЕУСТАНОВИВШЕЕСЯ туруктууланбаган бир өлчөмдүү агым

ОДНОМЕРНОЕ ТЕЧЕНИЕ УСТАНОВИВШЕЕСЯ туруктууланган бир өлчөмдүү агым

ОДНОМЕРНЫЕ ВОЛНОВЫЕ УРАВНЕНИЯ бир өлчөмдүү толкундук теңдемелер

ОДНОРОДНАЯ ДЕФОРМАЦИЯ бир өңчөй деформация (деформацияланбаган нерсенин ийри сызыктуу эмес каалагандай координаталар системасында нерсенин бардык чекиттеринин жылышуулары сызыктуу боло тургандай деформация).

ОДНОРОДНОЕ НАПРЯЖЕННОЕ СОСТОЯНИЕ , РАВНОМЕРНО НАПРЯЖЕННОЕ СОСТОЯНИЕ бир тектүү чыңалган абал, бир калыпта чыңалган абал (нерсенин ар бир чекитинде ошол эле компоненттердин өздөрү менен (тик бурчтуу координаталар системасында) аныктала турган чыңалган абал).

ОДНОРОДНОЕ СИЛОВОЕ ПОЛЕ бир тектүү күчтүк талаа (талаанын бардык чекиттериндеги чыңалышы бирдей болгон күчтөр талаасы).

ОДНОРОДНОЕ ТЕЛО бир тектүү нерсе (каалагандай чекитиндеги физикалык касиеттери бирдей болгон нерсе

ОДНОРОДНОЕ УДЛИНЕНИЕ бир тектүү узаруу ($\varepsilon = \frac{\partial u}{\partial x} = const > 0$ боло турган деформация).

ОДНОРОДНОЕ УКОРОЧЕНИЕ бир тектүү кыскаруу ($\varepsilon = \frac{\partial u}{\partial x} = const < 0$ боло турган деформация).

ОДНОРОДНЫЙ МАТЕРИАЛ бир тектүү материал (ар бир чекитиндеги физикалык касиеттери бирдей болгон материал).

ОДНОСТОРОННИЕ СВЯЗИ, НЕУДЕРЖИВАЮЩИЕ СВЯЗИ бир жактуу байланыштар, кармап турбас байланыштар

ОЗЕЕНА ФОРМУЛА Озеен формуласы ($C_x = \frac{24}{R}\left(1 + \frac{3}{16}R\right)$ формуласы, мында $R = \frac{V_\infty d}{\nu}$ Рейнольдстун саны).

ОКОЛОЗВУКОВОЕ ТЕЧЕНИЕ үнгө жакын агым

ОКРУЖНОСТИ МАКСИМАЛЬНОЙ СКОРОСТИ максималдык ылдамдыктын айланасы

ОНСАГЕРА СООТНОШЕНИЯ ВЗАИМНОСТИ Онсагердин өз аралыктык байланыштары

ОПЕРАТОР ЛАПЛАСА, ЛАПЛАСИАН Лаплас оператору, Лапласиан

ОПЕРАТОР ЛАПЛАСА В КРИВОЛИНЕЙНЫХ КООРДИНАТАХ ийри сызыктуу координаталардагы Лаплас оператору ($\nabla^2 y = \frac{1}{H_1 H_2 H_3}\left[\frac{\partial\left(\frac{H_2 H_3}{H_1}\frac{\partial y}{\partial q_1}\right)}{\partial q_1} + \frac{\partial\left(\frac{H_3 H_1}{H_2}\frac{\partial y}{\partial q_2}\right)}{\partial q_2} + \frac{\partial\left(\frac{H_1 H_2}{H_3}\frac{\partial y}{\partial q_3}\right)}{\partial q_3}\right]$ аркылуу туюнтулат).

ОПЕРАТОР НАБЛА Набла оператору (тик бурчтуу координаталар системасында $\nabla = \vec{i}\frac{\partial}{\partial x} + \vec{j}\frac{\partial}{\partial y} + \vec{k}\frac{\partial}{\partial z}$ түрүнде болгон дифференциалдык оператор, мында $\vec{i}, \vec{y}, \vec{k}$ болсо x, y, z октору боюнча багытталган бирдик векторлор).

ОПОРА таяныч (башка нерсени кармап турма нерсе түрүндөгү байланыш).

ОПОРА ГЛАДКАЯ жылма таяныч

ОПОРА ИДЕАЛЬНО ГЛАДКАЯ идеалдуу жылма таяныч

ОПОРА НЕПОДВИЖНАЯ жылбас таяныч

ОПОРА ПОДВИЖНАЯ жылгыч таяныч

ОПОРА УПРУГАЯ серпилгич таяныч

ОПОРНАЯ ТОЧКА, ТОЧКА ОПОРЫ таянуучу чекит, таяныч чекити

ОПОРНЫЙ МНОГОУГОЛЬНИК таяныч көп бурчтугу (таяныч чекиттердин бардыгы бир тегиздикте жаткан учурда чокулары таяныч чекиттери болушкан томпок көп бурчтук).

ОПОРНЫЙ МОМЕНТ таяныч моменти (устундун таяныч кесилишинде пайда болгон ийүүчү момент).

ОПЫТЫ РЕЙНОЛЬДСА Рейнольдс тажрыйбалары

ОПРЕДЕЛЕННО-ДИССИПАТИВНАЯ СИСТЕМА ачык-диссипативдик система

ОРИЕНТАЦИЯ ВЕКТОРА вектордун ориентациясы (ал, үстүнө вектор кошла турган түз сызыктын багытын көрсөтүп туруу аркылуу аныкталат).

ОРТОТРОПНАЯ ПЛАСТИНКА ортотроптук пластинка (серпилгичтиктин өз ара перпендикулярдуу башкы багыттарынын болушу менен мүнөздөлгөн анизотроптук материалдан жасалган пластинка).

ОСЕВАЯ НАГРУЗКА октук жүк (стержендин огун бойлото багытталган жүк).

ОСЕВАЯ СИЛА, ПРОДОЛЬНАЯ СИЛА октук күч, узатасынан өткөн күч (стержендин каралып жаткан туурасынан кесилишине нормалдуу болгон ички күч).

ОСЕВАЯ СИММЕТРИЯ ПОТОКА агымдын октук симметриясы

ОСЕВОЕ СИЛОВОЕ ПОЛЕ, АКСИАЛЬНОЕ СИЛОВОЕ ПОЛЕ октук күч талаасы, аксиалдык күч талаасы

ОСЕВОЙ ВЕКТОР, АКСИАЛЬНЫЙ ВЕКТОР октук вектор, аксиалдык вектор

ОСЕВОЙ МОМЕНТ СОПРОТИВЛЕНИЯ СЕЧЕНИЯ кесилиш каршылыгынын октук моменти (устундун туурасынан кесилишинин геометриялык конфигурациясынан жана аянтынан көз ке;анды болгон чоңдук; ал $W_x = \frac{J_x}{y_{max}}$ формуласы боюнча эсептелет, мында J_x кесилиштин инерциясынын октук моменти, y_{max} октон туурасынан кесилиштин эң алыстатылган чекитине чейинки аралык).

ОСЕСИММЕТРИЧЕСКОЕ НАПРЯЖЕННОЕ СОСТОЯНИЕ, КРУГОСИММЕТРИЧЕСКОЕ

НАПРЯЖЕННОЕ СОСТОЯНИЕ окко симметриялуу чыңалган абал, тегерек симметриялуу чыңалган абал

ОСЕСИММЕТРИЧЕСКОЕ ТЕЧЕНИЕ окко симметриялуу агым

ОСЕСИММЕТРИЧНОЕ ДВИЖЕНИЕ окко симметриялуу кыймыл (суюктуктун, анын ылдамдыктар талаасы симметрия огу деп аталуучу кандайдыр бир түз сызык аркылуу өтүшкөн каалагандай тегиздиктер үчүн бирдей боло тургандай кыймылы).

ОСИ КООРДИНАТ НЕПОДВИЖНЫЕ кыймылсыз координаталар октору

ОСИ КООРДИНАТ ПОДВИЖНЫЕ кыймылдуу координаталар октору

ОСЛАБЛЕННЫЕ НЕУДЕРЖИВАЮЩИЕ СВЯЗИ бошоңдотулган кармап турбас байланыштар (берилген учурда $\varphi > 0$ же $\varphi < 0$ барабарсыздыктары гана туура болгон, кармап турбас байланыштар).

ОСНОВАНИЕ УПРУГОЕ серпилгич негиз к. НЕУДЕРЖИВАЮЩИЕ СВЯЗИ

ОСНОВНАЯ СИСТЕМА ОТСЧЕТА негизги эсептөө системасы

ОСНОВНОЕ КОЛЕБАНИЕ негизги термелүү (термелүүнүн биринчи гармоникасы, б.а. эң төмөнкү жыштыктагы гармоника).

ОСНОВНОЕ СВОЙСТВО ЖИДКОСТИ суюктуктун негизги касиети

ОСНОВНОЕ УРАВНЕНИЕ ГИДРОДИНАМИКИ гидродинамиканын негизги теңдемеси

ОСОБАЯ ВИХРЕВАЯ СИЛА куюндук айлампалык өзгөчө күч

ОСРЕДНЕНИЕ СКОРОСТЕЙ ылдамдыктарды орточолоо

ОСТАТОЧНАЯ ДЕФОРМАЦИЯ, ПЛАСТИЧЕСКАЯ ДЕФОРМАЦИЯ калдыктуу деформация, пластикалык деформация (деформацияны пайда кылуучу тышкы күчтөрдүн таасирин алып койгондон кийин да жоголбой турган деформация).

ОСТАТОЧНОЕ НАПРЯЖЕНИЕ калдыктуу чыңалуу (серпилгич пластикалык нерседе, андагы пластикалык деформацияны пайда кылуучу жүктүн таасирин алып койгондон кийин да кала турган чыңалуу).

ОСТАТОЧНОЕ ОТНОСИТЕЛЬНОЕ СУЖЕНИЕ калдыктуу салыштырмалуу ичкерүү (үлгүнү чоюуга сынаган кезде үзүлө турган жердин туурасынан кесилишиндеги аянттын кичирейишинин үлгүнүн кесилишинин алгачкы аянтына болгон, процент аркылуу туюнтулган катышы).

ОСТАТОЧНОЕ ОТНОСИТЕЛЬНОЕ УДЛИНЕНИЕ калдыктуу салыштырмалуу узаруу (үлгү үзүлгөндөн кийин, аны баштапкы эсептелүүчү узундугуна карата процент аркылуу туюнтулган салыштырмалуу узундугу).

ОСЦИЛЯТОР осцилятор (мезгилдүү термелүү жасай турган механикалык система).

ОСЬ ок (багыты көрсөтүлүп коюлган түз сызык).

ОСЬ ВИНТОВАЯ буралма ок

ОСЬ ВРАЩЕНИЯ, ОСЬ ПОВОРОТА айландыруу огу, буруу огу (катуу нерсе менен бекем бириктирип байланылган, ал нерсе айланганда кыймылсыз кала турган түз сызык).

ОСЬ ВРАЩЕНИЯ И СКОЛЬЖЕНИЯ МГНОВЕННАЯ көз ирмемдеги айлануу жана сыйгалануу (жылмышуу огу)

ОСЬ ВРАЩЕНИЯ МГНОВЕННАЯ көз ирмемдеги айлануу огу

ОСЬ ВРАЩЕНИЯ СВОБОДНАЯ эркин айлануу огу

ОСЬ ВРАЩЕНИЯ ТВЕРДОГО ТЕЛА катуу нерсенин айлануу огу (айлануу кыймылына келүүчү нерсенин козголбос эки чекити аркылуу өтүүчү түз сызык).

ОСЬ ГЛАВНАЯ ЦЕНТРАЛЬНАЯ башкы (негизги) борбордук ок

ОСЬ ГЛАВНОЙ ДЕФОРМАЦИИ башкы деформация огу

ОСЬ ГЛАВНОЙ ИНЕРЦИИ башкы инерция огу

ОСЬ КОНЕЧНОГО ПОВОРОТА ТВЕРДОГО ТЕЛА катуу нерсенин чектүү буруу огу (айланасында айландырганда нерсени мурдагы белгилүү бир абалынан башка абалга кечүрүүге боло тургандай түз сызык).

ОСЬ КОНТУРА КРИТИЧЕСКАЯ контурдун кризистик огу

ОСЬ КООРДИНАТНАЯ координаталык ок

ОСЬ МАЯТНИКА маятниктин огу (айланасында физикалык маятник айлана ала турган кыймылсыз ок).

ОСЬ МОМЕНТОВ моменттер огу

ОСЬ НУЛЕВОЙ ПОДЪЕМНОЙ СИЛЫ нелүнчү кетерүү күчүнүн огу

ОСЬ НЕЙТРАЛЬНАЯ бейтарап (нейтралдуу) ок

ОСЬ ПОВОРОТА, ОСЬ ВРАЩЕНИЯ буруу огу, айландыруу огу

ОСЬ ПРОФИЛЯ КРИТИЧЕСКАЯ профилдин кризистик огу

ОСЬ СВОБОДНАЯ эркин ок

ОСЬ СИММЕТРИИ симметрия огу

ОСЬ СТЕРЖНЯ стержендин огу (стержендин туурасынан кесилиштеринин оордук борборлорунун геометриялык орду).

ОСЬ УПРУГАЯ серпилгич ок

ОСЬ УСТОЙЧИВАЯ туруктуу ок

ОСЬ ЦЕНТРАЛЬНАЯ СИСТЕМЫ СИЛ күчтер системасынын борбордук огу

ОСЬ ЦЕНТРАЛЬНАЯ СИСТЕМЫ СКОРОСТЕЙ ылдамдыктар системасынын борбордук огу

ОСЬ ЭКВИВАЛЕНТНОГО ВРАЩЕНИЯ эквиваленттик айлануу огу

ОТКРЫТЫЕ СИСТЕМЫ ачык системалар

ОТНОСИТЕЛЬНАЯ ВЕЛИЧИНА ВЕКТОРА вектордун салыштырмалуу чоңдугу (вектор менен ал жата турган октун багыты дал келишкенде +I ге кебейтүлген, ал эми бул аталган багыттар карама-каршы болушса -I ге кебейтүлген вектордун узундугун туюнтуучу сан).

ОТНОСИТЕЛЬНАЯ ДЕФОРМАЦИЯ салыштырмалуу деформация (сызыктын элементтеринин узундугунун, беттин элементинин аянтынын же катуу нерсенин элементинин келемүнүн чоңоюшунун ошол элементтин баштапкы узундугуна, аянтына же келемүне болгон катышы).

ОТНОСИТЕЛЬНАЯ СИЛА салыштырмалуу күч (материялык чекиттин массасы менен анын минус белгилүү салыштырмалуу ылдамдануусунун кебейтүндүсү аркылуу туюнтула турган инерция күчү).

ОТНОСИТЕЛЬНАЯ СИСТЕМА ОТСЧЕТА, ПОДВИЖНАЯ СИСТЕМА ОТСЧЕТА салыштырмалуу эсептее системасы, кыймылдуу эсептее системасы (абсолюттук эсептее системасына карата кыймылда боло турган эсептее системасы).

ОТНОСИТЕЛЬНАЯ СКОРОСТЬ ТОЧКИ чекиттин салыштырмалуу ылдамдыгы (кыймылда болгон чекиттин, кыймылдуу эсептее системасына карата ылдамдыгы).

ОТНОСИТЕЛЬНАЯ ТРАЕКТОРИЯ ТОЧКИ чекиттин салыштырмалуу траекториясы (чекиттин кыймылдуу эсептее системасындагы траекториясы).

ОТНОСИТЕЛЬНАЯ ТЯЖЕСТЬ салыштырмалуу оордук (Жердин тартуу күчү Жердин айлануусунун борбордон качма күчүнүн натыйжалоочу күчү менен ченелүүчү оордук).

ОТНОСИТЕЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ салыштырмалуу кыймыл (кыймылдуу эсептөө системасына карата кыймыл).

ОТНОСИТЕЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ ТОЧКИ ИЛИ ТЕЛА чекиттин же нерсенин салыштырмалуу кыймылы (чекиттин же нерсенин татаал кыймылында, алардын кыймылдуу эсептөө системасына карата кыймылы).

ОТНОСИТЕЛЬНОЕ ОБ"ЕМНОЕ РАСШИРЕНИЕ салыштырмалуу көлөмдүк кеңейүү (элементтин чоңоюшунун, анын баштапкы көлөмүнө болгон катышы).

ОТНОСИТЕЛЬНОЕ РАВНОВЕСИЕ салыштырмалуу тең салмактык (механикалык системанын кыймылдуу эсептөө системасына карата тең салмактыгы).

ОТНОСИТЕЛЬНОЕ УДЛИНЕНИЕ салыштырмалуу узаруу (элементтин абсолюттук кыскаруусу, анын баштапкы узундугуна болгон катышы).

ОТНОСИТЕЛЬНОЕ УСКОРЕНИЕ салыштырмалуу ылдамдануу (кыймылдуу эсептөө системасына карата ылдамдануу).

ОТНОСИТЕЛЬНОЕ УСКОРЕНИЕ ТОЧКИ чекиттин салыштырмалуу ылдамдануусу (чекиттин татаал кыймылында, анын салыштырмалуу кыймылдагы ылдамдануусу).

ОТНОСИТЕЛЬНОЕ ЧИСЛО МАХА Махтын салыштырмалуу саны

ОТРАЖЕНИЕ КОСОГО СКАЧКА кыйгач секиримдин (кескин өзгөрүүнүн) чагылуусу

ОТРАЖЕНИЕ СКАЧКА ЛОБОВОЕ секиримдин маңдайынан чагылуусу

ОТРАЖЕНИЕ СКАЧКА РЕГУЛЯРНОЕ секиримдин регулярдык чагылуусу

ОТРЫВ ПОГРАНИЧНОГО СЛОЯ чек аралык катмардын үзүлүүсү

ОТРЫВНОЕ ТЕЧЕНИЕ үзүлүп агуу

ОТТАЛКИВАНИЕ кайра түртүү (А нерсенин тарабынан m материялык чекитине таасир этүүчү жана m чекиттин А нерсесинен алыстатууга умтулган күч).

П

П.ТЕОРЕМА П.теорема

ПАДЕНИЕ түшүү (башталгыч ылдамдыгы нөлгө барабар болгон материялык чекиттин оордук күчүнүн таасири астында кыймылы).

ПАДЕНИЕ РАВНОМЕРНОЕ ШАРА шардын бир калыпта түшүүсү

ПАДЕНИЕ ТЕЛА В СОПРОТИВЛЯЮЩИЙСЯ СРЕДЕ нерсенин каршылык кылуучу чөйрөдө түшүшү

ПАРА ВИХРЕЙ куюндар түгөйү

ПАРА ВРАЩЕНИЙ айлануулар түгөйү (катуу нерсенин, параллель эки октун айланасында, абсолюттук чоңдугу боюнча барабар жана багыты боюнча карама-каршы болгон бурчтук ылдамдыктар боюнча эки айлануудан түзүлгөн татаал кыймыл).

ПАРА ИМПУЛЬСНАЯ импульстук түгөй

ПАРА КИНЕТИЧЕСКАЯ кинетикалык түгөй

ПАРА КИНЕТИЧЕСКАЯ ВИНТОВАЯ кинетикалык буралма түгөй

ПАРА КИНЕТИЧЕСКАЯ ВРАЩАТЕЛЬНАЯ кинетикалык айланма түгөй

ПАРА КИНЕТИЧЕСКАЯ ВЫСШАЯ кинетикалык жогорку түгөй

ПАРА КИНЕТИЧЕСКАЯ НИСШАЯ кинетикалык төмөнкү түгөй

ПАРА КИНЕТИЧЕСКАЯ ПОСТУПАТЕЛЬНАЯ кинетикалык алга умтулган түгөй

ПАРА СИЛ кош күчтөр, күчтөр түгөйү (абсолюттук чоңдуктары барабар, ал эми багыттары карама-каршы болгон параллель эки күчтөн түзүлгөн күчтөр системасы).

ПАРА УГЛОВЫХ СКОРОСТЕЙ бурчтук ылдамдыктар түгөйү

ПАРАБОЛА МЕТАЦЕНТРОВ, ПАРАБОЛА УСТОЙЧИВОСТИ мета борборлор параболасы, туруктуулук параболасы

ПАРАБОЛИЧЕСКАЯ НАГРУЗКА параболалык жүк (эпюрасы парабола формасында болгон жүк).

ПАРАДОКС ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ ГАЛИЛЕЯ Галилейдин гидравликалык парадоксу

ПАРАДОКС ДАЛАМБЕРА-ЭЙЛЕРА Даламбер-Эйлер парадоксу

ПАРАЛЛЕЛОГРАММ ГАРМОНИЧЕСКИХ ДВИЖЕНИЙ гармоникалык кыймылдар параллелограммы

ПАРАЛЛЕЛОГРАММ СИЛ күчтөр параллелограммы (эки күчтүн векторуна түзүлгөн, диагоналы ушул күчтөрдүн бирдей өтүүчүсү болгон параллелограм).

ПАРАЛЛЕЛОГРАММ СКОРОСТЕЙ ылдамдыктар параллелограммы

ПАРАЛЛЕЛЬНОЕ СИЛОВОЕ ПОЛЕ параллель күчтүк талаа (күч сызыктары параллель түз сызыктар болушкан күчтөр талаасы).

ПАРАМЕТР ВИНТА ДИНАМИЧЕСКОГО динамикалык винттин параметри

ПАРАМЕТР ВИНТОВОГО ДВИЖЕНИЯ буралма кыймылдын параметри (алга умтулган кыймылдын ылдамдыгынын, буралма кыймылда айлануунун бурчтук ылдамдыгына болгон катышы).

ПАРАМЕТР ЦЕПНОЙ ЛИНИИ үзгүлтүксүз сызыктын параметри

ПАРАМЕТРИЧЕСКИЕ КОЛЕБАНИЯ параметрдик термелүүлөр (катуулугу өзгөрүп туруучу механикалык системалардын термелүүлөрү. Бул термелүүлөр, коэффициенттери убакыттан мезгилдүү функциялар болушкан дифференциалдык теңдемелердин жардамы менен аныкталат).

ПАРАМЕТРИЧЕСКИЙ МЕТОД ПОСТРОЕНИЯ ПОТОКОВ агымдарды түзүүнүн параметрдик методу

ПАРАМЕТРИЧЕСКОЕ ВОЗБУЖДЕНИЕ КОЛЕБАНИЙ термелүүлөрдү параметрдик дүүлүктүрүү

ПАРАМЕТРЫ ЗАТОРМОЖЕННОГО ГАЗА тоскоолдонгон газдын параметри

ПАРАМЕТРЫ ЛАМЭ Ламэ параметри

ПАРЫ ЭКВИВАЛЕНТНЫЕ эквиваленттүү түгөйлөр

ПАРЦИАЛЬНЫЕ МОЛЬНЫЕ ВЕЛИЧИНЫ парциялык моль чондуктары

ПАРЦИАЛЬНЫЕ ПОТЕНЦИАЛЫ парциялык потенциалдар

ПАССАТЫ пассаттар (түндүк жарым шарда түндүк чыгыш багытта ал эми түштүк жарым шарда түштүк-чыгыш багытта жүрүүчү, тропиктер менен экватордун арасында дайыма согo турган шамалдар).

ПАССИВНАЯ СИЛА пассивдүү күч (эркин эмес чекитке же эркин эмес нерсеге активдүү күчтүн таасир этүүсүнүн натыйжасында пайда болуучу күч).

ПЕКЛЕ ЧИСЛО Пекле саны (конвекциялык жылуулук алмашуу процесстери үчүн окшоштук критерийи болгон өлчөмү жок сан. Ал француз физиги Ж.К.Пеклениин аты менен аталат. Пекле саны: $Pe = \frac{vl}{a} = C_p \rho v/(\lambda/l)$ болот, мында l мүнөздүү өлчөм, v - суюктуктун агымынын ылдамдыгы, a - температура өткөрүүчүлүк коэффициенти, C_p - басым турактуу кезиндеги жылуулук сыйымдуулук, ρ - тыгыздык, λ - суюктуктун жылуулук өткөрүү коэффициенти).

ПЕЛЕНА ВИХРЕВАЯ куюндук (айлампалык) тунарык

ПЕРВАЯ (КРИТИЧЕСКАЯ) ОСЬ КОНТУРА контурдун биринчи (кризистик) огу

ПЕРВАЯ ОСЬ КРЫЛА ЖУКОВСКОГО Жуковский канатынын биринчи огу.

ПЕРВЫЙ АКТ УДАРА согуунун (уруунун) биринчи акты (согуу күчтөрү чоңоо турган убакыттын аралыгы).

ПЕРВЫЙ ЗАКОН ТЕРМОДИНАМИКИ термодинамиканын биринчи закону

ПЕРЕМЕННАЯ НАГРУЗКА өзгөрмө жүк (убакыт өткөнгө жараша белгилүү бир пределдерде каалагандай өзгөрүп туруучу жүк).

ПЕРЕМЕННЫЕ ГАМИЛЬТОНА Гамильтон өзгөрмөлөрү

ПЕРЕМЕННЫЕ КАНОНИЧЕСКИЕ канондикалык өзгөрмөлөр

ПЕРЕМЕННЫЕ ЛАГРАНЖА Лагранж өзгөрмөлөрү

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ которуу, көчүрүү (чекиттин, чекиттер системасынын же нерсенин абалынын өзгөрүүсү. Бул өзгөрүү, башталыштары баштапкы абалдарында, учтары болсо көчүрүлгөн чекиттердин акыркы абалдарында болушкан векторлор менен аныкталат).

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ В МЕХАНИКЕ механикадагы которуу, көчүрүү

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ ВИРТУАЛЬНОЕ виртуалдык которуу , көчүрүү

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ ВОЗМОЖНОЕ мүмкүн болгон которуу,көчүрүү

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ ДВУСТОРОННЕЕ эки жактуу которуу

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ НЕВОЗМОЖНОЕ мүмкүн эмес которуу

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ ОДНОСТОРОННЕЕ бир жактуу которуу

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ ОСВОБОЖДАЮЩЕЕ бошотмо которуу

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ ТЕЛА ПАРАЛЛЕЛЬНО ДАННОЙ ПЛОСКОСТИ нерсени берилген тегиздикке параллель которуу

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ ТЕЛА УГЛОВОЕ нерсени бурчтук которуу

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ ТЕЛА ПОСТУПАТЕЛЬНОЕ нерсенин алга умтулган көчүрүлүшү

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ ТОЧКИ чекиттин көчүрүлүшү (кыймылга келүүчү

чекиттин, убакыттын кандайдыр бир аралыгынын башталышындагы жана акырындагы абалдарын бириктирүүчү вектор).

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ МАСС ТУРБУЛЕНТНОГО ПОТОКА турбуленттик агымдын массаларынын аралашуусу

ПЕРЕМЕЩЕНИЕ ТУРБУЛЕНТНОЕ турбуленттик аралашуу

ПЕРЕНОС ВЕРТИКАЛЬНЫЙ вертикалдуу көчүрүү

ПЕРЕНОС ЗАВИХРЕННОСТИ куюндалуунy көчүрүү

ПЕРЕНОС КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИЙ кыймыл санын көчүрүү

ПЕРЕНОС СКВОЗЬ ПОВЕРХНОСТИ беттин ичи аркылуу көчүрүү

ПЕРЕНОС СУБСТАНЦИИ субстанцияны көчүрүү

ПЕРЕНОС ТУРБУЛЕНТНЫЙ турбуленттик көчүрүү

ПЕРЕНОС ЭНЕРГИИ энергияны көчүрүү

ПЕРЕНОСНАЯ СИЛА көчүрмө күч (материялык чекиттин массасы менен алын минус белгилүү көчүрмө ылдамдануусунун көбөйтүндүсү аркылуу туюнтулуучу инерция күчү).

ПЕРЕНОСНАЯ СИЛА ИНЕРЦИИ инерциянын көчүрмө күчү

ПЕРЕНОСНАЯ СКОРОСТЬ ТЕЛА нерсенин көчүрмө ылдамдыгы

ПЕРЕНОСНАЯ СКОРОСТЬ ТОЧКИ чекиттин көчүрмө ылдамдыгы

ПЕРЕНОСНОЕ ДВИЖЕНИЕ көчүрмө кыймыл (кыймылдуу эсептөө системасынын негизги эсептөө системасына карата кыймылы).

ПЕРЕНОСНОЕ ДВИЖЕНИЕ В МЕХАНИКЕ механикадагы көчүрмө кыймыл

ПЕРЕНОСНОЕ УСКОРЕНИЕ көчүрмө ылдамдануу (кыймылдуу эсептөө системасы менен байланыштуу болгон ошол моменттер алдыда аталган эсептөө системасына карата кыймылда каралган, каралып жаткан чекит менен дал келише турган чекиттин абсолюттук ылдамдануусу).

ПЕРЕНОСНОЕ УСКОРЕНИЕ ТЕЛА нерсенин көчүрмө ылдамдануусу

ПЕРЕНОСНОЕ УСКОРЕНИЕ ТОЧКИ чекиттин көчүрмө ылдамдануусу

ПЕРЕСЕЧЕНИЕ ПРЕДЕЛЬНЫХ ЛИНИЙ пределдик сызыктардын кесилиши

ПЕРЕСА-МУНКА СООТНОШЕНИЕ Перес-Мунк катнашы,байланышы

ПЕРЕСОК, ЯВЛЕНИЕ ПЕРЕСОКА секирим, секирүү кубулушу (деформацияланган нерсенин, стабилдик тең салмактыктын бир формасынан стабилдик тең салмактыктын башка формасына кескин түрдө өтүүсү, мында нерсенин чекиттери чектүү аралыкка жылышат).

ПЕРЕХОД ЛАМИНАРНОГО ДВИЖЕНИЯ В ТУРБУЛЕНТНОЕ ламинардык кыймылдын турбуленттикке өтүшү

ПЕРЕХОД РЕЖИМА ДВИЖЕНИЯ кыймыл режиминин өтүшү

ПЕРИМЕТР СМОЧЕННЫЙ нымдалган периметр

ПЕРИОД ВОЛНЫ толкундун мезгили

ПЕРИОД ДВИЖЕНИЯ кыймылдын мезгили (мезгилдүү кыймылда болуучу чекит, бир эле багытта бир эле абал аркылуу өтө тургандай болгон убакыттын эки моментинин арасындагы эң кыска аралык).

ПЕРИОД ЗАТУХАЮЩЕГО ПЕРИОДИЧЕСКОГО КОЛЕБАНИЯ басаңдоочу мезгилдүү кыймылдын мезгили (басаңдоочу мезгилдүү кыймыл жасоочу чоңдуктун туюнтмасына катышуучу, убакыт функциясынын мезгили).

ПЕРИОД КОЛЕБАНИЙ термелүүлөрдүн мезгили

ПЕРИОД КОЛЕБАНИЙ МАТЕМАТИЧЕСКОГО МАЯТНИКА математикалык маятниктин термелүү мезгили (математикалык маятниктин кыймылынын мезгили).

ПЕРИОД ОСРЕДНЕНИЯ орточолоо мезгили

ПЕРИОД РЕШЕТКИ решетканын мезгили

ПЕРИОДИЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ мезгилдүү кыймыл (кыймылга келүүчү чекит убакыттын барабар аралыгынан кийин өзүнүн каалагандай абалына кайрыла турган кыймыл).

ПЕРИОДИЧЕСКОЕ КОЛЕБАНИЕ мезгилдүү термелүү (бүткүл мүнөздүү чоңдуктары убакытка карата бирдей мезгилдеги мезгилдүү функциялар болгон термелүү).

ПЕРИФЕРИЯ периферия, чеке бөлү (фигуранын чек арасы, борбордук бөлүктөн айырмаланган сыртыраак бөлүгү).

ПЛАВАНИЕ ТЕЛ нерселердин сүзүүсү (калкуусу)

ПЛАН СКОРОСТЕЙ ылдамдыктар планы

ПЛАСТИНКА ГИБКАЯ ийилчээк пластинка

ПЛАСТИНКА ГЛИССИРУЮЩАЯ глиссирлөөчү пластинка

ПЛАСТИНКА КРУГЛАЯ тегерек пластинка

ПЛАСТИНКА ОРТОТРОПНАЯ ортотроптуу пластинка

ПЛАСТИНКА ПРЯМОУГОЛЬНАЯ тик бурчтуу пластинка

ПЛАСТИНКА ТОНКАЯ жука пластинка

ПЛАСТИЧЕСКАЯ ДЕФОРМАЦИЯ, ОСТАТОЧНАЯ ДЕФОРМАЦИЯ пластикалык деформация, калдыктуу деформация

ПЛАСТИЧЕСКИЙ МАТЕРИАЛ пластикалык материал (пластикалык деформация жөндөмдүүлүгүнө ээ болгон материал).

ПЛАСТИЧНОСТЬ пластикалуулук, ийкемдүүлүк (тышкы күчтөрдүн таасири менен материялык нерселердин көбүреек пластикалык ийкемдүүлүгү) деформацияларга жетишүү касиети).

ПЛАСТИЧНОСТЬ СОВЕРШЕННАЯ жеткилең пластикалуулук

ПЛЕЧО ПАРЫ СИЛ кош күчтүн ийни (берилген кош күчтү (күчтөр түгөйүн) түзө турган күчтөрдүн аракет кылуу сызыктарынын арасындагы аралык).

ПЛЕЧО СИЛЫ күчтүн ийни (берилген чекиттен (уюлдан) күчтүн аракет кылуу сызыгына чейинки эң кыска аралык).

ПЛОСКАЯ ДЕФОРМАЦИЯ жалпак деформация (нерсенин бардык чекиттеринин жылышуулары белгилүү бир тегиздикке параллель болгон деформацияланган абал).

ПЛОСКАЯ СИСТЕМА СИЛ күчтөрдүн жалпак системасы (аракет кылуу сызыктары бир тегиздикте жаткан күчтөрдүн системасы).

ПЛОСКАЯ ФЕРМА жалпак ферма (бардык стержендеринин октору бир тегиздикте жаткан ферма).

ПЛОСКОЕ ДВИЖЕНИЕ жалпак кыймыл (м.: катуу нерсенин, анын бардык чекиттеринин траекториялары, параллель тегиздиктерде жайгашкан жалпак ийри сызыктар болгон кыймылы).

ПЛОСКОЕ НАПРЯЖЕННОЕ СОСТОЯНИЕ жалпак чыңалган абал (берилген тегиздикке (чыңалуу тегиздиги деп аталуучу) параллель болгон бардык кесилиштердеги чыңалуулары нөлгө барабар болгондой чыңалган абал).

ПЛОСКОЕ ТЕЧЕНИЕ жалпак агым , тегиз агым

ПЛОСКОЕ ТЕЧЕНИЕ ВЯЗКОЙ ЖИДКОСТИ илээшкек суюктуктун жалпак агымы

ПЛОСКОЕ ТЕЧЕНИЕ РАДИАЛЬНОЕ радиустук жалпак агым

ПЛОСКОЕ ТЕЧЕНИЕ УСТАНОВИВШЕЕСЯ туруктууланган жалпак агым

ПЛОСКОЕ ТЕЧЕНИЕ УСТАНОВИВШЕЕСЯ туруктууланган куюнсуз жалпак агым

ПЛОСКОЕ ТЕЧЕНИЕ УСТАНОВИВШЕЕСЯ БЕЗВИХРЕВОЕ туруктууланган куюнсуз жалпак агым

ПЛОСКОПАРАЛЛЕЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ ТВЕРДОГО ТЕЛА катуу нерсенин тегиз жалпак параллель кыймылы (нерсенин, анын бардык чекиттери каралып жаткан эсептөө системасында кыймылсыз турган кандайдыр бир тегиздикке параллель тегиздиктерде гана кыймылга келише тургандай кыймылы).

ПЛОСКОСТЬ ГЛАВНАЯ башкы (негизги) тегиздик

ПЛОСКОСТЬ ГОДОГРАФА годограф тегиздиги

ПЛОСКОСТЬ НЕИЗМЕНЯЕМАЯ өзгөрбөс тегиздик

ПЛОСКОСТЬ ДВИЖЕНИЯ кыймыл тегиздиги (жалпак кыймылга келүүчү катуу нерсенин чекиттеринин траекториялар тегиздиктерине параллель кылып эркинче тандалып алынган козголбос тегиздик).

ПЛОСКОСТЬ ИСКЛЮЧИТЕЛЬНАЯ артыкча тегиздик

ПЛОСКОСТЬ НАГРУЗКИ жүк тегиздиги (үстүнө жүктөлгөн күчтөрдүн аракеттешүү сызыктары жайгаштырылган тегиздик).

ПЛОСКОСТЬ ПАРЫ СИЛ кош күчтүн (күчтөр түгөйүнүн) тегиздиги (берилген кош күчтү түзүүчү күчтөрдүн аракеттешүү сызыктары жата турган тегиздик).

ПЛОСКОСТЬ ПЛАВАНИЯ сүзүү тегиздиги

ПЛОСКОСТЬ ПРИВЕДЕНИЯ келтирүү тегиздиги

ПЛОСКОСТЬ СЕЧЕНИЯ кесүү тегиздиги

ПЛОСКОСТЬ СИММЕТРИИ симметрия тегиздиги

ПЛОСКОСТЬ СОПРИКАСАЮЩАЯСЯ тийиштүү тегиздиги

ПЛОСКОСТЬ ФИЗИЧЕСКАЯ , ПЛОСКОСТЬ ТЕЧЕНИЯ физикалык тегиздик, агым тегиздиги

ПЛОТИНА ВОДОУДЕРЖИТЕЛЬНАЯ суу токтотуп туруучу плотина (тосмо).

ПЛОТНОСТЬ тыгыздык (бир тектүү нерсенин массасынын анын көлөмүнө болгон катышы. Бир тектүү эмес нерселерде $\frac{\Delta m}{\Delta V}$ катышынын $\Delta V \to 0$ кездеги предели, мында Δm массанын элементардык бөлүгү, ΔV ушул бөлүктүн көлөмү).

ПЛОТНОСТЬ ЖИДКОСТИ суюктуктун тыгыздыгы

ПЛОТНОСТЬ КОНТИНУУМА континуум тыгыздыгы

ПЛОТНОСТЬ КРИТИЧЕСКАЯ кризистик тыгыздык

ПЛОТНОСТЬ ЛИНИИ ТОКА агым сызыктын тыгыздыгы

ПЛОТНОСТЬ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ ВИХРЕЙ куюндарды бөлүштүрүү тыгыздыгы

ПЛОТНОСТЬ СЛОЯ ВИХРОВАЯ катмардын куюндук тыгыздыгы

ПЛОТНОСТЬ СРЕДЫ чөйрөнүн тыгыздыгы

ПЛОТНОСТЬ ТЕЛА нерсенин тыгыздыгы

ПЛОТНОСТЬ ТЕПЛОВОЙ МОЩНОСТИ ПРИТОКА ТЕПЛА жылуулук келүүнүн жылуулук кубаттуулук тыгыздыгы

ПЛОЩАДКА КАСАНИЯ жануу аянтчасы (деформацияланууучу, кысылган эки нерсенин тийишүү (жанышуу) бети).

ПЛОЩАДКА ПЛАВАНИЯ сүзүү аянтчасы

ПЛОЩАДКИ ГЛАВНЫЕ негизги (башкы) аянтчалар

ПЛОЩАДЬ ПРОФИЛЯ ЖУКОВСКОГО Жуковскийдин профилинин аянты

ПОВЕРХНОСТИ ИЗОСТАТИЧЕСКИЕ изостатикалык беттер

ПОВЕРХНОСТНАЯ ПРОЧНОСТЬ беттик бекемдик, бышыктык (чыңалуудагы стержендин эң жука беттик катмарынын бекемдиги; ал кээде стержендин ички материалынын бекемдигинен алда канча ашып кетет).

ПОВЕРХНОСТНАЯ СИЛА беттик күч (таасир этүүчү нерсенин бети боюнча же бетинин бөлүгү боюнча бөлүштүрүлгөн күч).

ПОВЕРХНОСТНОЕ НАТЯЖЕНИЕ ЖИДКОСТИ суюктуктун беттик керилиши

ПОВЕРХНОСТЬ ВЫСАЧИВАНИЯ соруп алуу бети

ПОВЕРХНОСТЬ ДЕФОРМАЦИИ деформация бети (радиустары элементтердин салыштырмалуу узарууларынын (ошол радиуска бойлото жайгашкан) абсолюттук чоңдугунун квадраттык тамырына тескери пропорциялуу болгон экинчи тартиптеги беттер).

ПОВЕРХНОСТЬ ЖИДКАЯ суюк бет

ПОВЕРХНОСТЬ ИЗОБАРИЧЕСКАЯ изобаралык бет

ПОВЕРХНОСТЬ ИЗОПОТЕНЦИАЛЬНАЯ, ПОВЕРХНОСТЬ УРОВНЯ ПОТЕНЦИАЛА изопотенциалдык бет, потенциал деңгээлинин бети

ПОВЕРХНОСТЬ ИЗОСТЕРИЧЕСКАЯ изостералык бет

ПОВЕРХНОСТЬ ИЗОТЕРМИЧЕСКАЯ изотермалык бет

ПОВЕРХНОСТЬ КОНТРОЛЬНАЯ контролдук бет

ПОВЕРХНОСТЬ КООРДИНАТНАЯ координаталык бет

ПОВЕРХНОСТЬ МАТЕРИАЛЬНАЯ материялык бет

ПОВЕРХНОСТЬ НАПРЯЖЕНИЙ чыңалуулар бети (нерсенин берилген чекити аркылуу жүргүзүлгөн кесилиштердин нормалдары боюнча багытталган радиус-векторлордун учтарынын геометриялык орду; бул радиус векторлордун чоңдугу тиешелүү нормалдык чыңалуулардын абсолюттук чоңдуктарынын квадраттык тамырларына тескери пропорциялуу болот).

ПОВЕРХНОСТЬ НЕЙТРАЛЬНАЯ бейтарап (нейтралдуу) бет

ПОВЕРХНОСТЬ РАВНОГО ДЕЙСТВИЯ бирдей аракеттин (таасирдин) бети

ПОВЕРХНОСТЬ РАВНОГО УДЕЛЬНОГО ОБ"ЕМА бирдей салыштырма келемдун бети

ПОВЕРХНОСТЬ РАЗДЕЛА белуп туруучу бет

ПОВЕРХНОСТЬ РАЗРЫВА үзүлүү бети

ПОВЕРХНОСТЬ СВОБОДНАЯ эркин бет

ПОВЕРХНОСТЬ СЕЧЕНИЙ кесилиштер бети

ПОВЕРХНОСТЬ ТЕПЛОИЗОЛИРОВАННАЯ жылуулуктан изоляцияланган бет

ПОВЕРХНОСТЬ УРОВНЯ ПОТЕНЦИАЛОВ, ЭКВИПОТЕНЦИАЛЬНАЯ ПОВЕРХНОСТЬ потенциалдардын деңгээл бети, эквипотенциалдык бет (бардык чекиттери бирдей потенциалга ээ болгон бет).

ПОВЕРХНОСТЬ УПРУГАЯ серпилгич бет

ПОВЕРХНОСТЬ ЭКВИПОТЕНЦИАЛЬНАЯ, ПОВЕРХНОСТЬ УРОВНЯ ПОТЕНЦИАЛОВ эквипотенциалдык бет, потенциалдардын деңгээл бети

ПОВЕРХНОСТЬ ЦЕНТРОВ борборлор бети

ПОВЕРХНОСТЬ ЦЕНТРОВ ДЛЯ ОДНОРОДНОГО ЭЛЛИПСОИДА бир тектүү эллипсоид үчүн борборлор бети

ПОВЕРХНОСТЬ ЦЕНТРОВ ДЛЯ ОДНОРОДНОГО ЦИЛИНДРА бир тектүү цилиндр үчүн борборлор бети

ПОВОРОТ буруу (буруудан катуу нерсенин жылышуусу. Буруунун чени буруу бурчу болуп саналат).

ПОВОРОТ БЕСКОНЕЧНО МАЛЫЙ чексиз кичине(эң аз)буруу

ПОВОРОТНОЕ УСКОРЕНИЕ , УСКОРЕНИЕ КОРИОЛИСА буруу ылдамдануусу, Кориолис ылдамдануусу (абсолюттук ылдамдануу менен салыштырмалуу жана көчүрмө ылдамдануулардын суммасы арасындагы айырма; ал кыймылдуу эсептөө системасынын бурчтук ылдамдыгынын вектору менен кыймылга келүүчү каралып жаткан чекиттин салыштырмалуу ылдамдыгынын эки эсе вектордук көбөйтүндүсүнө барабар болот).

ПОВОРОТНЫЙ КРУГ , КРУГ ПЕРЕГИБОВ буруу тегереги, ийрендеелер тегереги

ПОГРАНИЧНЫЙ СЛОЙ чек аралык катмар (катуу нерсенин бетине кыналган жана илээшкектиктин негизги таасири ичинде боло турган- дай суюктуктун катмары).

ПОДВИЖНАЯ ВОЛНИСТАЯ ШЕРОХОВАТОСТЬ кыймылдуу толкундук бодурлук

ПОДВИЖНАЯ НАГРУЗКА кыймылдуу жүк (адатта чоңдугу жана багыты боюнча өзгөрбөй турган нерселердин системасынан түзүлгөн жүк, алардын тиркелүү чекити берилген нерсеге карата өзүнүн абалын өзгөртөт).

ПОДВИЖНАЯ ОПОРА кыймылдуу таяныч (нерсенин белгилүү бир чекитинин жылышуусуна бир багытта гана тоскоолдук кыла турган таяныч).

ПОДВИЖНАЯ ПОЛОДИЯ, ПОДВИЖНАЯ ПОЛОИДА, ПОДВИЖНАЯ ЦЕНТРОИДА кыймылдуу полодия, кыймылдуу полоида, кыймылдуу центроида (жалпак кыймылда: ылдамдыктардын көз ирмемдеги борборлорунун, кыймыл тегиздигине параллель болгон жана каралып жаткан нерсе менен бирге кыймылда боло турган тегиздиктеги геометриялык орду . Козголбос чекиттин айланасында айланууда: көз ирмемдеги айлануу окторунун издеринин козголбос чекиттен сызылган жана каралып жаткан нерсе менен бирге кыймылга келе турган сферанын бетиндеги геометриялык орду).

ПОЛОДИЯ КРЫЛА канаттын кыймылдуу полодиясы

ПОДВИЖНАЯ СИСТЕМА ОТСЧЕТА , ОТНОСИТЕЛЬНАЯ СИСТЕМА ОТСЧЕТА кыймылдуу эсептөө системасы, салыштырмалуу эсептөө системасы

(негизги эсептөө системасына карата кыймылда боло турган эсептөө системасы).

ПОДВИЖНАЯ ЦЕНТРОИДА кыймылдуу центроида к. ПОДВИЖНАЯ ПОЛОДИЯ

ПОДВИЖНЫЙ ВИНТОВОЙ АКСОИД кыймылдуу буралма аксоид (көз ирмекдеги буралма октордун, кыймылга келүүчү нерсе менен байланыштуу болгон мейкиндиктеги геометриялык орду).

ПОДОБИЕ ГЕОМЕТРИЧЕСКОЕ геометриялык окшоштук

ПОДОБИЕ ГИДРОДИНАМИЧЕСКОЕ гидродинамикалык окшоштук

ПОДОБИЕ ГИДРОМЕХАНИЧЕСКОЕ гидромеханикалык окшоштук

ПОДОБИЕ ДИНАМИЧЕСКОЕ динамикалык окшоштук

ПОДОБИЕ КИНЕМАТИЧЕСКОЕ кинематикалык окшоштук

ПОДОБИЕ ОСРЕДНЕННЫХ СКОРОСТНЫХ ПОЛЕЙ орточолонгон ылдамдык талааларынын окшоштугу

ПОДОБИЕ ПРИБЛИЖЕННОЕ жакындатылган окшоштук

ПОДОБИЕ СТАТИЧЕСКИХ ХАРАКТЕРИСТИК статикалык мүнөздөгүчтөрдүн окшоштугу

ПОДОБИЕ СТАТИЧЕСКОЕ статикалык окшоштук

ПОДОШВА ВОЛНЫ толкундун ойдуңу

ПОДСЛОЙ ЛАМИНАРНЫЙ ламинардык катмардын асты

ПОДШИПНИК ЦИЛИНДРИЧЕСКИЙ цилиндрдик подшипник

ПОД"ЕМНАЯ СИЛА көтөрүү күчү

ПОД"ЕМНАЯ СИЛА ПЛОСКОЙ ПЛАСТИНКИ жалпак пластинканын көтөрүү күчү

ПОД"ЕМНАЯ СИЛА СИММЕТРИЧНОГО ПРОФИЛЯ симметриялуу профилдин көтөрүү күчү

ПОЗИЦИОННЫЕ КООРДИНАТЫ позициялык координаталар

ПОКАЗАТЕЛЬ ЗАТУХАНИЯ, КОЭФФИЦИЕНТ ЗАТУХАНИЯ басаңдоонун көрсөткүчү, басаңдоонун коэффициенти

ПОКАЗАТЕЛЬ ПОЛИТРОПЫ политроптун көрсөткүчү

ПОКАЗАТЕЛЬ РУСЛА ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ суунун сайынын гидравликалык көрсөткүчү

ПОКОЙ тынчтык (чекиттин, чекиттер системасынын же нерсенин абалы убакытка карата өзгөрбөстөн кала берүүчү абал).

ПОЛИТРОПА политропа (жылуулук сыйымдуулугу туруктуу кезде болуучу механикалык процессти сүрөттөөчү сызык).

ПОЛИТРОПИЧЕСКИЙ ПРОЦЕСС политропалык процесс

ПОЛЕ АКСИАЛЬНОЕ, ПОЛЕ СИЛОВОЕ аксиалдык талаа, күчтүк талаа

ПОЛЕ БЕЛЬТРАМИ Бельтрами талаасы

ПОЛЕ ВЕКТОРНОЕ вектордук талаа (ар бир M чекитинде $\vec{V}(M)$ вектору берилген область. Математикалык түрдө G областындагы вектордук талаа M өзгөрмө чекитинин $\vec{r}(t)$ вектор-функциясы аркылуу берилет, алсак: $\vec{r}(t) = x(t)\cdot\vec{i} + y(t)\cdot\vec{j} + z(t)\cdot\vec{k}$ үч өлчөмдүү мейкиндиктеги вектордук талаа болот).

ПОЛЕ ГРАВИТАЦИОННОЕ, ПОЛЕ ТЯГОТЕНИЕ гравитациялык талаа, тартуу талаасы

ПОЛЕ ДЕФОРМАЦИОННЫХ СКОРОСТЕЙ деформациялык ылдамдыктар талаасы

ПОЛЕ ОДНОРОДНОЕ СИЛОВОЕ бир тектүү күчтүк талаа

ПОЛЕ ОСЕВОЕ СИЛОВОЕ октук күчтүк талаа

ПОЛЕ ПАРАЛЛЕЛЬНОЕ СИЛОВОЕ параллель күчтүк талаа

ПОЛЕ ПЕРЕМЕЩЕНИЙ көчүрүүлөр талаасы

ПОЛЕ ПОТЕНЦИАЛЬНОЕ потенциалдык талаа

ПОЛЕ ПОТЕНЦИАЛЬНОЕ СИЛОВОЕ потенциалдык күчтүк талаа

ПОЛЕ СИЛЫ ТЯЖЕСТИ оордук күчтүн талаасы (материялык чекитке таасир этүүчү күч оордук күчү болгон кездеги күчтөр талаасы).

ПОЛЕ СИЛОВОЕ күч талаасы к. СИЛОВОЕ ПОЛЕ

ПОЛЕ СКАЛЯРНОЕ скалярдык талаа

ПОЛЕ СКОРОСТЕЙ ылдамдыктар талаасы (векторлору, катуу нерсенин тиешелүү чекиттеринин ылдамдыктары болушкан вектордук талаа).

ПОЛЕ СКОРОСТЕЙ В ПОГРАНИЧНОМ СЛОЕ чек аралык катмардагы ылдамдыктар талаасы

ПОЛЕ СКОРОСТЕЙ ВЕКТОРНОЕ ылдамдыктардын вектордук талаасы

ПОЛЕ СКОРОСТЕЙ КВАЗИСТАЦИОНАРНОЕ ылдамдыктардын стационардык сымал талаасы

ПОЛЕ СКОРОСТЕЙ ОСРЕДНЕННОЕ орточолонгон ылдамдыктар талаасы

ПОЛЕ СКОРОСТЕЙ ПЛОСКО ПАРАЛЛЕЛЬНОГО ПОТОКА жалпак параллель агымдын ылдамдыктар талаасы

ПОЛЕ СКОРОСТЕЙ ПУЛЬСАЦИОННОЕ пульсациялуу ылдамдыктар талаасы

ПОЛЕ СКОРОСТЕЙ СОЛЕНОИДАЛЬНОЕ (ТРУБЧАТОЕ) ылдамдыктардын соленоиддик трубалык талаасы

ПОЛЕ СТАЦИОНАРНОЕ стационардык талаа

ПОЛЕ СОЛЕНОИДАЛЬНОЕ соленоиддик талаа

ПОЛЕ ТЕНЗОРА СКОРОСТЕЙ ылдамдыктар тензорунун талаасы

ПОЛЕ ТЕНЗОРНОЕ тензордук талаа

ПОЛЕ ТЯГОТЕНИЯ, ГРАВИТАЦИОННОЕ ПОЛЕ тартылуу талаасы, гравитациялык талаа

ПОЛЕ УСКОРЕНИЙ ылдамдануулар талаасы

ПОЛЕ ЦЕНТРАЛЬНОЕ СИЛОВОЕ борбордук күчтүк талаа

ПОЛЕЗНАЯ НАГРУЗКА пайдалуу жүк (конструкциянын элементтеринин коркунучсуз иштөө көз карашынан алганда баарынан ыңгайлуу жүк; аны бекемдикке эсептөө кезинде негиз кылып алышат).

ПОЛЕЗНАЯ РАБОТА пайдалуу жумуш (пайдалуу каршылыктарды жеңе ала турган күчтөрдүн жумушу).

ПОЛЕЗНОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ пайдалуу каршылык (берилген машина жеңе ала турган күч).

ПОЛЗУЧЕСТЬ, КРИП жылжып агуучулук, крип

ПОЛИЭДР полиэдр (бардык жагынан көп бурчтуктар менен чектелген көп грандык же нерсе).

ПОЛНАЯ МЕХАНИЧЕСКАЯ ЭНЕРГИЯ ТОЧКИ чекиттин толук механикалык энергиясы (материялык чекиттин кинетикалык жана потенциалдык энергияларынын суммасына барабар чоңдук).

ПОЛНАЯ МЕХАНИЧЕСКАЯ ЭНЕРГИЯ СИСТЕМЫ системанын толук механикалык энергиясы (механикалык системанын кинетикалык жана потенциалдык энергияларынын суммасы).

ПОЛНАЯ СИЛА СОПРОТИВЛЕНИЯ каршылыктын толук күчү

ПОЛНАЯ ЭНЕРГИЯ ПОТОКА агымдын толук энергиясы

ПОЛНОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ толук каршылык

ПОЛНОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ ГЛИССИРУЮЩЕЙ ПЛАСТИНКИ глиссирлөөчү пластинканын толук каршылыгы

ПОЛОДИЯ, ПОЛОИДА, полодия, полоида (Пуанс эллипсоидинде жата турган мейкиндиктик ийри сызык; бул ийри сызык ушул эллипсоиддин алмаштырылбас тегиздик менен жанышуу чекиттеринин геометриялык орду болот).

ПОЛОДИЯ НЕПОДВИЖНАЯ козголбос полодия

ПОЛОДИЯ ПОДВИЖНАЯ козголмо полодия

ПОЛОЖЕНИЕ НАЧАЛЬНОЕ баштапкы абалы (чекиттин, чекиттер системасынын же нерсенин эсептөө системасына карата баштапкы абалы).

ПОЛОЖЕНИЕ РАВНОВЕСИЯ тең салмактык абал

ПОЛОЖЕНИЕ РАВНОВЕСИЯ УСТОЙЧИВОЕ тең салмактыктын туруктуу абалы

ПОЛУТЕЛО жарым нерсе, нерсенин жарымы

ПОЛЮС уюл (тегиздиктеги, каалагандай чекиттин абалын аныктай турган, уюлдук координаталар менен байланыштуу болгон, туруктуу чекит).

ПОЛЮС ВРАЩЕНИЯ айлануу уюлу

ПОЛЮС ВРАЩЕНИЯ МГНОВЕННЫЙ айлануунун көз ирмемдеги уюлу

ПОЛЮС МГНОВЕННОЙ көз ирмемдеги уюл

ПОЛЮС МНОГОУГОЛЬНИКА СИЛ күчтөр көп бурчтугунун уюлу (күчтөр көп бурчтугунун тегиздигинен каалагандай тандалып алынган чекит; андан көп бурчтуктун чокуларына шоолалар жүргүзүлөт).

ПОЛЮС ПОВОРОТА буруу уюлу (ийрендеелер тегерегинде жайгашкан бардык чекиттердин ылдамдыктары кесилишкен чекит буруу уюлу ийрендеелер тегерегинде жатат).

ПОЛЯРА ЛИЛИЕНТАЛЯ Лилиенталь уюлдары

ПОЛЯРНАЯ КРИВАЯ уюлдук ийри сызыктар

ПОЛЯРНАЯ ОСЬ уюлдук ок

ПОЛЯРНАЯ ПОВЕРХНОСТЬ уюлдук бет

ПОЛЯРНЫЕ ТОЧКИ уюл чекиттери

ПОЛЯРНЫЙ ВЕКТОР уюлдук вектор (оң координаталар системасынан сол системага, же солунан оңуна өткөндө багытын өзгөрбөй турган вектор).

ПОЛЯРНЫЙ МОМЕНТ ИНЕРЦИИ ЛИНИИ сызыктын уюлдук инерция моменти (сызыктын элементтеринин узундуктары менен уюлдар аларга чейинки аралыктардын квадраттарынын көбөйтүндүсүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

ПОЛЯРНЫЙ МОМЕНТ ИНЕРЦИИ МЕХАНИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ, МОМЕНТ ИНЕРЦИИ МЕХАНИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ ОТНОСИТЕЛЬНО ТОЧКИ механикалык системанын уюлдук инерция моменти, механикалык системанын чекитке карата инерция моменти

ПОЛЯРНЫЙ МОМЕНТ ИНЕРЦИИ ОБ"ЕМА көлөмдүн уюлдук инерция моменти (бир тектүү нерсенин элементтеринин көлөмдөрү менен алардан окко чейинки аралыктардын квадраттарынын көбөйтүндүлөрүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

ПОЛЯРНЫЙ МОМЕНТ ИНЕРЦИИ ПОВЕРХНОСТИ беттин уюлдук инерция моменти (беттин элементтеринин аянттары менен алардан уюлга чейинки аралыктардын квадраттарынын көбөйтүндүлөрүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

ПОЛЯРНЫЙ МОМЕНТ СОПРОТИВЛЕНИЯ СЕЧЕНИЯ, МОМЕНТ СОПРОТИВЛЕНИЯ ПРИ КРУЧЕНИИ кесилиштин уюлдук каршылык моменти, толгоодогу каршылыктын моменти

ПОНСЕЛЕ ДИНАМОМЕТР Понселе динамометри

ПОПЕРЕЧНАЯ НАГРУЗКА туурасына коюлуучу жүк (устундун огуна же плитанын ортоңку тегиздигине перпендикуляр болгон жүк).

ПОПЕРЕЧНАЯ СИЛА туурасынан тиркелген күч (каралып жаткан кесилиште стержендин огуна перпендикуляр болгон ички күч).

ПОПЕРЕЧНОЕ ОБТЕКАНИЕ ЭЛЛИПСОИДА ВРАЩЕНИЯ эллипсоиддик айлануунун туурасынан айланып агуу

ПОПЕРЕЧНЫЕ КОЛЕБАНИЯ туурасынан термелүүлер (термелгенде стержень ийиле тургандай термелүүлер).

ПОПЕРЕЧНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ туурасынан кеткен мүнөздөгүчтөр

ПОПЕРЕЧНЫЙ ИЗГИБ туурасынан ийүү

ПОПЕРЕЧНЫЙ КОСОЙ ИЗГИБ туурасынан кыйгач ийүү

ПОПЕРЕЧНЫЙ ПРЯМОЙ ИЗГИБ туурасынан тик ийүү

ПОПЕРЕЧНЫЙ УДАР туурасынан согуу (согуу күчүнүн аракет кылуу сызыгы, стержендин огуна перпендикуляр боло тургандай согуу).

ПОРЯДОК ВИХРЕЙ СИММЕТРИЧНЫЙ куюндардын симметриялуу тартиби

ПОРЯДОК ВИХРЕЙ ШАХМАТНЫЙ куюндардын шахматтык тартиби

ПОСЛЕДЕЙСТВИЕ УПРУГОЕ серпилгич соңку таасир (аракет)

ПОСТОЯННАЯ НАГРУЗКА, СТАТИЧЕСКАЯ НАГРУЗКА туруктуу жүк, статикалык жүк (өзүнүн чоңдугу, багыты жана тиркелүү чекити боюнча туруктуу күчтөр түзө турган жүк).

ПОСТОЯННАЯ ГАЗОВАЯ газ туруктуу чоңдугу

ПОСТОЯННАЯ ГРАВИТАЦИОННАЯ гравитация туруктуу чоңдугу

ПОСТОЯННЫЕ УПРУГОСТИ серпилгичтиктин туруктуу чоңдуктары (деформация компоненттеринин чыңалуу компоненттеринен сызыктуу көз карандылыгын туюнтуу үчүн колдонулган коэффициенттер).

ПОСТОЯННЫЕ ЦИКЛИЧЕСКИЕ циклдик туруктуу чоңдуктар

ПОСТУЛАТ ЖУКОВСКОГО-ЧАПЛЫГИНА Жуковский-Чаплыгин постулаты

ПОСТУЛАТ ТРЕТЬИХ МОМЕНТОВ үчүнчү моменттер постулаты

ПОСТУПАТЕЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ алга умтулган кыймыл (нерсе менен бекем бекитилген каалагандай түз сызык өзүнүн баштапкы багытына параллель бойдон калуучу катуу нерсенин кыймылы).

ПОСТУПАТЕЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ ТВЕРДОГО ТЕЛА катуу нерсенин алга умтулган кыймылы

ПОТЕНЦИАЛ потенциал (I. тескери белгиси менен алынган градиенти берилген талаанын векторуна барабар болгон скалярдык функция. 2. Тескери белгилүү айрым туундулары, күчтөр талаасынын ар бир чекитинде $\vec{F}$ күчүнүн x, y, z октордундагы проекцияларынын салыштырмалуу чоңдуктарына барабар боло турган $V(x, y, z)$ функциясы).

ПОТЕНЦИАЛ ВЕКТОРНЫЙ вектордук потенциал

ПОТЕНЦИАЛ ГОДОГРАФА годограф потенциалы

ПОТЕНЦИАЛ ГРАВИТАЦИОННЫЙ, ПОТЕНЦИАЛ СИЛ ТЯГОТЕНИЯ гравитациялык потенциал, тартылуу күчтөрүнүн потенциалы

ПОТЕНЦИАЛ ДВОЙНОГО СЛОЯ кош катмардын потенциалы

ПОТЕНЦИАЛ ИНТЕНСИВНОСТИ интенсивдүүлүк потенциалы

ПОТЕНЦИАЛ КИНЕТИЧЕСКИЙ кинетикалык потенциал

ПОТЕНЦИАЛ КОМПЛЕКСНЫЙ комплекстик потенциал

ПОТЕНЦИАЛ НА ПОВЕРХНОСТИ беттеги потенциал

ПОТЕНЦИАЛ НЬЮТОНА Ньютондун потенциалы

ПОТЕНЦИАЛ ОБОБЩЕННЫЙ жалпыланган потенциал

ПОТЕНЦИАЛ ПРОСТОГО СЛОЯ женекей катмардын потенциалы

ПОТЕНЦИАЛ РАУСА Раус потенциалы

ПОТЕНЦИАЛ СИЛЫ ТЯЖЕСТИ оордук күчтүн потенциалы (оордук күчтүн талаасынын потенциалы).

ПОТЕНЦИАЛ СИЛ күчтөр потенциалы

ПОТЕНЦИАЛ СКОРОСТЕЙ ылдамдыктар потенциалы

ПОТЕНЦИАЛ СКОРОСТЕЙ ВОЗМУЩЕННЫЙ дүүлүккөн ылдамдыктар потенциалы

ПОТЕНЦИАЛ СКОРОСТЕЙ КОМПЛЕКСНЫЙ комплекстик ылдамдыктар потенциалы

ПОТЕНЦИАЛ СКОРОСТЕЙ ПОЛЯ талаанын ылдамдыктар потенциалы

ПОТЕНЦИАЛЫ ТЕРМОДИНАМИЧЕСКИЕ термодинамикалык потенциалдар

ПОТЕНЦИАЛЬНАЯ ЭНЕРГИЯ ТОЧКИ чекиттин потенциалдык энергиясы (материялык чекиттин же системанын талаадагы абалын өзгөрткөн кезде ошол күчтөр талаасынын потенциалы тарабынан аткарыла ала турган жумуш менен аныкталган чоңдук).

ПОТЕНЦИАЛЬНАЯ ЭНЕРГИЯ СИСТЕМЫ системанын потенциалдык энергиясы (механикалык системанын бардык чекиттеринин потенциалдык энергияларынын суммасына барабар болгон чоңдук).

ПОТЕНЦИАЛЬНАЯ ЭНЕРГИЯ УПРУГОЙ ДЕФОРМАЦИИ, ЭНЕРГИЯ УПРУГОЙ ДЕФОРМАЦИИ серпилгич деформациянын энергиясы, серпилгич деформациянын потенциалдык энергиясы

(деформацияланган серпилгич нерсенин ички күчтөрүнүн потенциалдык энергиясы).

ПОТЕНЦИАЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ потенциалдык кыймыл (суюктуктун бардык чекиттериндеги вектор-куюну нөлгө барабар болгон кыймылы).

ПОТЕНЦИАЛЬНОЕ ПОЛЕ потенциалдык талаа (вектордун куюну (айлампасы) бардык жеринде нөлгө барабар болгон вектордук талаа).

ПОТЕНЦИАЛЬНОЕ СИЛОВОЕ ПОЛЕ потенциалдык күчтүк талаа (потенциалга ээ болгон күчтөрдүн талаасы).

ПОТЕНЦИАЛЬНЫЕ СИЛЫ потенциалдык күчтөр

ПОТЕНЦИАЛЬНЫЕ ТЕЧЕНИЯ ТРАНСЗВУКОВОЕ үндөн ашкан потенциалдык агымдар

ПОТЕРЯ НАПОРА напордун азайышы, жоголушу

ПОТЕНЦИАЛЬНЫЙ НАПОР потенциалдык напор (суюктуктун берилген бөлүкчөлөрүнүн кандайдыр бир горизонталдуу тегиздикке карата абалынын бийиктиги).

ПОТЕРИ ГИДРОДИНАМИЧЕСКОГО НАПОРА ПО ДЛИНЕ гидродинамикалык напордун узундук боюнча азаюулары (агым узундук боюнча каршылыктарды жеңүүнүн натыйжасында гидродинамикалык напордун азайышы).

ПОТЕРЯННАЯ ЭНЕРГИЯ жоголгон энергия

ПОТОК АЭРИРОВАННЫЙ аэрацияланган агым (бүт бойдон көбүкчөлөргө толтурулган агым).

ПОТОК БЕЗВИХРЕВОЙ куюнсуз (айлампасыз) агым

ПОТОК БЕЗНАПОРНЫЙ напорсуз агым

ПОТОК ВЕКТОРА вектор агымы (нормалынын оң багыты аныктал-

ган берилген беттин элементардык аянтчалары менен ушул элементардык аянтчаларга туура келүүчү векторлордун (талаанын нормалдык түзүүчүлөрүнүн) кебейтүндүсүнен алынган интеграл).

ПОТОК ВИНТОВОЙ бурама агым

ПОТОК ГРЯЗЕ-КАМЕННЫЙ ылайлуу-таштуу агым

ПОТОК ДОВОЛНОВОЙ толкунга чейинки агым

ПОТОК ЖИДКОСТИ ИЛИ ГАЗА суюктук же газ агымы

ПОТОК ЖИДКОСТИ ЧЕРЕЗ ПОВЕРХНОСТЬ суюктуктун бет аркылуу агымы (туюк бет аркылуу же женекей туюк контурга таянган бет аркылуу убакыт бирдиги ичинде агып етүүчү суюктуктун массасы).

ПОТОК ИМПУЛЬСА импульс агымы

ПОТОК ИМПУЛЬСА СКВОЗЬ СЕЧЕНИЯ СТРУИ агымдын туурасынан кесилишинен етме импульс агымы

ПОТОК КВАЗИПОТЕНЦИАЛЬНЫЙ потенциалдуу сымал агым

ПОТОК КВАЗИСТАЦИОНАРНЫЙ стационардык сымал агым

ПОТОК МАЛЫХ РАЗМЕРОВ майда елчемдүү агым

ПОТОК НАПОРНЫЙ напордуу агым

ПОТОК ОДНОМЕРНЫЙ бир елчемдүү агым

ПОТОК ОДНОРОДНЫЙ ПОСТУПАТЕЛЬНЫЙ алга умтулган бир тектүү агым

ПОТОК ПЛОСКИЙ жалпак агым

ПОТОК ПЛОСКОПАРАЛЛЕЛЬНЫЙ, ПОТОК ПЛОСКИЙ, ПОТОК ДВУХМЕРНЫЙ жалпак параллель агым, жалпак агым, эки елчемдүү агым

ПОТОК ПОТЕНЦИАЛЬНЫЙ потенциалдык агым

ПОТОК ПРИЗМАТИЧЕСКИЙ призмалык агым

ПОТОК ПРИНУЖДЕННО-ВИХРЕВОЙ аргасыз-куюндуу агым

ПОТОК ПРОСТРАНСТВЕННЫЙ, ПОТОК ТРЕХМЕРНЫЙ мейкиндиктик агым, үч елчемдүү агым

ПОТОК РАВНОМЕРНЫЙ бир калыптагы агым

ПОТОК СВЕРХВОЛНОВОЙ толкундан озгон агым

ПОТОК СВОБОДНО ВИХРЕВОЙ эркин куюндуу агым

ПОТОК СЕЛЕВОЙ селдик агым

ПОТОК СКОРОСТИ ылдамдык агымы

ПОТОК СПУТНЫЙ жандама агым

ПОТОК СТАЦИОНАРНЫЙ стационардык агым

ПОТОК СУБСТАЦИИ ВЕРТИКАЛЬНЫЙ субстациянын вертикалдык агымы

ПОТОК ТУРБУЛЕНТНЫЙ турбуленттик агым

ПОТОК УПРАВЛЯЕМЫЙ РУСЛОМ сай менен башкарылма агым

ПОТОК УСТАНОВИВШИЙСЯ ЦИРКУЛЯЦИОННЫЙ туруктууланган агым

ПОТОК УСТАНОВИВШИЙСЯ ЦИРКУЛЯЦИОННЫЙ туруктууланган циркуляциялык агым

ПОТОК ФИЛЬТРАЦИОННЫЙ фильтрациялуу агым

ПРАВИЛО МНОГОУГОЛЬНИКА СИЛ күчтер кеп бурчтугунун эрежеси

ПРАВИЛО ПАРАЛЛЕЛЕПИПЕДА СИЛ күчтер параллелепипединин эрежеси

ПРАВИЛО ПРАНДТЛЯ-ГЛАУЭРТА Прандтль-Глауэрт эрежеси

ПРАВИЛО ТРЕУГОЛЬНИКА үч бурчтук эрежеси

ПРАВОЕ НАПРАВЛЕНИЕ ВРАЩЕНИЯ айлануунун оң багыты (окту бойлото анын оң багыты боюнча карап турганда сааттын стрелкасы боюнча жүре турган айлануу багыты).

ПРАНДТЛЯ ТРУБКА прандтль трубкасы

ПРАНДТЛЯ УНИВЕРСАЛЬНАЯ ПОСТОЯННАЯ Прандтлдин универсалдуу турактуу чоңдугу

ПРАНДТЛЯ УРАВНЕНИЯ ПОГРАНИЧНОГО СЛОЯ чек аралык катмар үчүн Прандтлдин теңдемелери

ПРАНДТЛЯ ФОРМУЛА ТУРБУЛЕНТНОГО ТРЕНИЯ турбуленттик сүрүлүү үчүн Прандтлдин формуласы

ПРАНДТЛЯ-МЕЙЕРА ТЕЧЕНИЕ Прандтль-Мейер агымы

ПРАНДТЛЯ ЧИСЛО Прандтль саны (суюктуктардагы жана каздардагы жылуулук процесстердин окшоштук критерийи: $Pr = \frac{\nu}{a} = \frac{\mu c_p}{\lambda}$, мында $\nu = \mu/\rho$ илээшкектиктин кинематикалык коэффициенти; μ илээшкектиктин динамикалык коэффициенти; ρ тыгыздык; λ жылуулук өткөрүүчүлүк коэффициенти; $a = \lambda/\rho c_p$ – температура өткөрүүчүлүк коэффициенти; c_p басым турактуу кезиндеги сыйымдуулук).

ПРЕДЕЛ ВЫНОСЛИВОСТИ , ПРЕДЕЛ УСТАЛОСТИ чыдамдуулук, чарчагандык предели (сыналуучу материалдын үлгүсү чыңалуунун чектелбеген сандагы циклдеринин ичинде каршылык кыла ала турган мезгилдүү өзгөрүүчү чыңалуунун эң чоң(мааниси) чоңдугу).

ПРЕДЕЛ ПЛАСТИЧНОСТИ, ПРЕДЕЛ ТЕКУЧЕСТИ пластикалуулук предели, агымдуулук предели (чыңалуу орчундуу чоңойбосо да пластикалык деформация тез өсө турган чыңалуу).

ПРЕДЕЛ ПРОПОРЦИОНАЛЬНОСТИ пропорциялаштык предели (Гуктун закону колдонулуучу пределдердеги эң чоң чыңалуу).

ПРЕДЕЛ ПРОЧНОСТИ ПРИ ИЗГИБЕ, ПРОЧНОСТЬ ПРИ ИЗГИБЕ ийүүдөгү бекемдик (бышыктык) предели, ийүүдөгү бекемдик (ийилүүчү устундун бузулушун же бузуучу пластикалык деформациясын пайда кыла тургандай нормалдык чыңалуунун максималдык чоңдугу).

ПРЕДЕЛ ПРОЧНОСТИ ПРИ КРУЧЕНИИ, СОПРОТИВЛЕНИЕ ПРИ КРУЧЕНИИ толгоодогу бекемдик предели, толгоодогу каршылык (толгонуучу стержендин бузулушун же бузуучу пластикалык деформациясын пайда кыла тургандай максималдык жаныма чыңалуу).

ПРЕДЕЛ ПРИ РАСТЯЖЕНИИ, ПРОЧНОСТЬ ПРИ РАСТЯЖЕНИИ чоюудагы

бекемдик предели , чоюудагы бекемдик (чоюуга сыноо кезинде үлгүдө пайда болуучу, кесилиштин баштапкы бирдик аянтына туура келүүчү , чоюучу чыңалуунун максималдык чоңдугу).

ПРЕДЕЛ ПРИ СДВИГЕ, ПРОЧНОСТЬ ПРИ СДВИГЕ жылышуудагы бекемдик предели, жылышуудагы бекемдик (жылышууга сыноодо үлгүдө пайда болуп, үлгүнү буза турган жаныма чыңалуунун максималдык чоңдугу).

ПРЕДЕЛ ПРИ СЖАТИИ, ПРОЧНОСТЬ ПРИ СЖАТИИ, СОПРОТИВЛЕНИЕ СЖАТИЮ кысуудагы бекемдик предели, кысуудагы бекемдик, кысууга каршылык (кысууга сыноо кезинде үлгүдө пайда болуучу, кесилиштин баштапкы бирдик аянтына туура келген кысуучу чыңалуунун максималдык чоңдугу).

ПРЕДЕЛ ТЕКУЧЕСТИ, ПРЕДЕЛ ПЛАСТИЧНОСТИ агымдуулук предели пластикалуулук предели

ПРЕДЕЛ УПРУГОСТИ серпилгичтик предели (абдан серпилгич деформациялар гана боло турган эң чоң чыңалуу).

ПРЕДЕЛ УСТАЛОСТИ, ПРЕДЕЛ ВЫНОСЛИВОСТИ чарчагандык предели, чыдамдуулук предели

ПРЕДЕЛЬНАЯ ГИБКОСТЬ пределдик ийилгичтик (стержендеги кризистик чыңалуу чоңдугу боюнча стержендин материалы үчүн пропорциялаштыктын пределине барабар боло тургандай ийилгичтик, ал $\lambda_{пр} = \pi\sqrt{\frac{\sigma_{пч}}{E}}$ формуласы боюнча эсептелет, мында $\sigma_{пч}$ – пропорциялаштык предели, E – материалдын узатасынан серпилгичтигинин модулу).

ПРЕДЕЛЬНАЯ ЛИНИЯ пределдик сызык

ПРЕДЕЛЬНАЯ НАГРУЗКА пределдик жүк (конструкция туура алат турган максималдык жүк).

ПРЕДЕЛЬНАЯ ОСОБЕННОСТЬ пределдик өзгөчөлүк

ПРЕДЕЛЬНАЯ СКОРОСТЬ ПАДЕНИЯ түшүүнүн пределдик ылдамдыгы (түшүүчү нерсенин, кыймылга каршылык кылуучу күчү оордук күчүнө теңелген кездеги ылдамдыгы).

ПРЕДЕЛЬНЫЙ ЦИКЛ пределдик цикл

ПРЕОБРАЗОВАНИЕ ГОДОГРАФА годографты өзгөртүп түюнтүү

ПРЕОБРАЗОВАНИЕ ДВИЖЕНИЯ кыймылды өзгөртүп түюнтүү

ПРЕОБРАЗОВАНИЕ КАНОНИЧЕСКОЕ каноникалык өзгөртүп түюнтүү (өзгөртүү)

ПРЕОБРАЗОВАНИЕ КАНОНИЧЕСКОЕ СВОБОДНОЕ каноникалык эркин өзгөртүп түюнтүү (өзгөртүү)

ПРЕОБРАЗОВАНИЕ КАНОНИЧЕСКОЕ ТОЧЕЧНОЕ каноникалык чекиттик өзгөртүп түюнтүү

ПРЕОБРАЗОВАНИЕ КАНОНИЧЕСКОЕ УНИВАЛЕНТНОЕ каноникалык униваленттик өзгөртүп түюнтүү

ПРЕОБРАЗОВАНИЕ КОНТАКТНОЕ контакттуу өзгөртүп түюнтүү (өзгөртүү)

ПРЕОБРАЗОВАНИЕ ЛЕЖАНДРА Лежандрдын өзгөртүп түюнтүүсү (өзгөртүүсү)

ПРЕОБРАЗОВАНИЕ ОТОБРАЖЕНИЯ чагылтууну өзгөртүп түюнтүү

ПРЕОБРАЗОВАНИЕ ПРАНДТЛЯ -ГЛАУЭРТА Прандтл-Глауэрт өзгөртүп түюнтүүсү

ПРИКОСНОВЕНИЯ ЛЕЖАНДРА Лежандрдын тийиштирүү өзгөртүп түюнтүүсү

ПРЕОБРАЗОВАНИЕ СПИДОГРАФА спидограф өзгөртүп түюнтүүсү

ПРЕЦЕССИЯ прецессия (козголбос чекиттин айланасында айлануучу катуу нерсенин, козголбос координаталар системасынын огунун, б.а. прецессия бурчу ченелүүчү тегиздикке перпендикуляр октун айланасында айлануучунун түзүүчүсү).

ПРЕЦЕССИЯ ОБРАТНАЯ тескери прецессия

ПРЕЦЕССИЯ ПРЯМАЯ түз прецессия

ПРЕЦЕССИЯ РЕГУЛЯРНАЯ регулярдуу прецессия

ПРИВЕДЕНИЕ СИЛ күчтөрдү келтирүү

ПРИВЕДЕНИЕ СИСТЕМЫ СИЛ күчтөр системасын келтирүү

ПРИВЕДЕНИЕ СИСТЕМЫ СИЛ ДАННОМУ ЦЕНТРУ күчтөр системасын берилген борборго келтирүү (абсолюттук катуу нерсеге таасир этүүчү күчтөр системасын, берилген борборго коюлган бир күчтөн жана күчтөр түгөйүнөн түзүлгөн, ага эквиваленттүү болгон күчтөр системасы менен алмаштыруу).

ПРИВЕДЕННАЯ ДЛИНА МАЯТНИКА маятниктин келтирилген узундугу (термелүү мезгили, берилген физикалык маятниктин термелүү мезгилине барабар боло турган математикалык маятниктин узундугу).

ПРИВЕДЕННАЯ ДЛИНА ПРИ ПРОДОЛЬНОМ ИЗГИБЕ, СВОБОДНАЯ ДЛИНА ПРИ ПРОДОЛЬНОМ ИЗГИБЕ узунунан ийүүдөгү келтирилген узундук, узунунан ийүүдөгү эркин узундук

ПРИВЕДЕННАЯ МАССА келтирилген масса (бардык элементтери каралып жаткан механикалык системанын берилген огуна бирдей гана R аралыкта (каалагандай) жайгашкандагы элестетилген масса: анын $M_{пр.}$ чоңдугу, ал массанын J инерция моменти берилген системанын инерция моментине барабар болгудай чоңдукта болот).

ПРИВЕДЕННОЕ НАПРЯЖЕНИЕ, ЭКВИВАЛЕНТНОЕ НАПРЯЖЕНИЕ келтирилген чыңалуу, эквиваленттүү чыңалуу (жөнөкөй чокуда же жөнөкөй кысууда, материалдын каралып жаткан чыңалган татаал абалындагыдай эле коркунучтуу абалды түзө турган, чыңалуунун чоңдугу).

ПРИВЕДЕННЫЙ МОДУЛ УПРУГОСТИ серпилгичтиктин келтирилген модулу

ПРИВЕДЕННЫЙ НАПОР, ПРИВЕДЕННАЯ ВЫСОТА келтирилген напор, келтирилген бийиктик (үстүңкү бетиндеги басымы нөлгө барабар кезде салмагы суюктуктун берилген чекитиндеги басымына теңдеше турган суюктуктун берилген чекитиндеги суюктуктун мамычасындагы бийиктиги).

ПРОВОДИМЫЕ СИСТЕМЫ келтирилүүчү системалар

ПРИЗМАТИЧЕСКИЙ СТЕРЖЕНЬ призмалык стержень (призма же цилиндр формасындагы стержень).

ПРИКЛАДНАЯ МЕХАНИКА турмушта (практикада) колдонулуучу механика (материялык нерселердин, техникалык колдонуштарга ээ болгон механикасы).

ПРИЛИПАНИЕ АБСОЛЮТНОЕ абсолюттук чапташтыруу, жабышуу

ПРИНУЖДЕНИЕ мажбурлоо (сан мааниси $\sum_{i=1}^{n} m_i(\vec{a}_i-\frac{\vec{p}_i}{m_i})^2$ формуласы менен туюнтулган чоңдук, мында m_i системасынын i-чекитинин массасы, $\vec{a}_i$ системанын i-чекитинин ылдамдануусу, $\vec{p}_i$ системанын i-чекитине таасир этүүчү күч).

ПРИНЦИП ВЗАИМНОСТИ МАКСВЕЛЛА Максвеллдин өз аралык принциби

ПРИНЦИП ВИРТУАЛЬНЫХ (ВОЗМОЖНЫХ) ПЕРЕМЕЩЕНИЙ виртуалдык мүмкүн болгон көчүрүүлөрдүн принциби

ПРИНЦИП ГАМИЛЬТОНА, ПРИНЦИП НАИМЕНЬШЕГО ДЕЙСТВИЯ Гамильтон принциби, эң аз аракеттешүү принциби (берилген механикалык системанын мүмкүн болгон бардык жылышуулары менен салыштырыла турган чыныгы кыймыл үчүн $\int_{t_1}^{t_2} L\,dt$ интегралы экстремумга ээ боло тургандай принцип, мында L Лагранж функциясы).

ПРИНЦИП ГАУССА, ПРИНЦИП НАИМЕНЬШЕГО ПРИНУЖДЕНИЯ Гаусс принциби, эң аз мажбурлоо принциби (берилген механикалык системанын мүмкүн болгон бардык кыймылдары менен салыштырыла турган чыныгы кыймыл үчүн механикалык системанын мажбурлоосу минимумга ээ боло тургандай принцип).

ПРИНЦИП ГЕЛЬМОГОЛЬЦА МИНИМУМА ДИССИПИРОВАННОЙ ЭНЕРГИИ диссипацияланган энергия үчүн Гельмогольцтун минимумдук принциби

ПРИНЦИП ДАЛАМБЕРА Даламбер принциби (механикалык системага таасир этүүчү чыныгы күчтөр инерция күчтөрүнө теңдеше турган принцип).

ПРИНЦИП ДАЛАМБЕРА-ЛАГРАНЖА Даламбер-Лагранж принциби (механиканын негизги принциптеринин бири, бул принцип динамиканын жана статиканын маселелерин чечүүнүн жалпы методун берет).

ПРИНЦИП ДИНАМИЧЕСКОГО ПОДОБИЯ (НЬЮТОНА) динамикалык окшоштуктун (Ньютондук) принциби

ПРИНЦИП ЗАМЕЩЕНИЯ ордуна иштетүү принциби

ПРИНЦИП ИЗЛУЧЕНИЯ нурлануу принциби

ПРИНЦИП ЛАГРАНЖА, ПРИНЦИП МОПЕРТЮИ, ПРИНЦИП НАИМЕНЬШЕГО ДЕЙСТВИЯ В ФОРМЕ МОПЕРТЮИ-ЛАГРАНЖА Лагранж принциби, Мопертюи принциби, Мопертюи-Лагранж формасындагы эң аз таасир этүү принциби (берилген механикалык системанын мүмкүн болгон бар-

дык кыймылдары менен салыштырыла турган чыныгы кыймыл үчүн $\int_{t_1}^{t_2} T\,dt$ интегралы экстермумга ээ боло турган принцип, мында T системанын кинетикалык энергиясы).

ПРИНЦИП МОПЕРТЮИ-ЛАГРАНЖА Мопертюи-Лагранж принциби

ПРИНЦИП НАИМЕНЬШЕГО ДЕЙСТВИЯ, ПРИНЦИП ГАМИЛЬТОНА эң аз аракеттешүү принциби, Гамильтон принциби

ПРИНЦИП НАИМЕНЬШЕГО ПРИНУЖДЕНИЯ, ПРИНЦИП ГАУССА эң аз мажбурлоо принциби, Гаусс принциби

ПРИНЦИП НАИМЕНЬШЕЙ КРИВИЗНЫ эң кичине ийрилик принциби

ПРИНЦИП НЕЗАВИСИМОСТИ ДЕЙСТВИЯ СИЛ күчтөрдүн таасиринин көз карандысыз эместик принциби (бул принцип боюнча бир нече күчтүн бир мезгилде таасир этишинин натыйжасы ал күчтөрдүн айрым айрым таасирлеринин натыйжаларынын суммасы болуп саналат. Мында натыйжасы деген сөздү Гуктун законуна баш ийүүчү серпилгич нерседе пайда болуучу деформация же чыңалуу деп түшүнүү керек).

ПРИНЦИП ОТВЕРДЕНИЯ катууланную принциби (бул принцип боюнча тең салмактыгын сактаган деформацияланган нерсеге таасир этүүчү тышкы күчтөр ошол деформацияланган нерсенин формасындагыдай формада болгон катуу нерсенин тең салмактык шарттарын канааттандырууга тийиш).

ПРИНЦИП ОТНОСИТЕЛЬНОСТИ ГАЛИЛЕЯ Галилейдин салыштырмалуулук принциби (бул принцип боюнча берилген инерциялуу системага карата бир калыпта жана түз сызыктуу алга умтулган кыймыл менен кыймылга келүүчү каалагандай эсептөө системасы да инерциялуу болот).

ПРИНЦИП ПОДОБИЯ окшоштук принциби

ПРИНЦИП ПРЯМЕЙШЕГО ПУТИ ГЕРЦА түп түз жол принциби

ПРИНЦИП РАЗМЕРНОСТЕЙ өлчөмдөштүктөр принциби

ПРИНЦИП СЕН-ВЕНАНА Сен-Венандын принциби

ПРИНЦИП СИММЕТРИИ РИМАНА-ШВАРЦА Риман-Шварцтын симметрия принциби

ПРИНЦИП СИММЕТРИИ ШВАРЦА Шварцтын симметрия принциби

ПРИНЦИП СОХРАНЕНИЯ ВИХРЕЙ куюндардын сакталуу принциби

ПРИНЦИП СТАЦИОНАРНОГО ДВИЖЕНИЯ стационардык кыймылдын принциби

ПРИНЦИП ТОРРИЧЕЛИ Торричели принциби

ПРИНЦИП ФЕРМИ Ферми принциби

ПРИСОЕДИНЕННАЯ МАССА бириктирилген масса

ПРИСОЕДИНЕННЫЙ ВИХРЬ бириктирилген куюн

ПРИТЯЖЕНИЕ өзүнө тартуу (А нерсеси тарабынан m материялык чекитине таасир эткен жана m чекитин А нерсесине жакындатууга умтулган күч).

ПРИТЯЖЕНИЕ БЕСКОНЕЧНОГО ПЛОСКОГО СЛОЯ чексиз жалпак катмардын тартуусу

ПРИТЯЖЕНИЕ ДУГИ КРУГА тегеректин жаасынын өзүнө тартуусу

ПРИТЯЖЕНИЕ КРУГА тегеректин өзүнө тартуусу

ПРИТЯЖЕНИЕ МНОГОГРАННИКА көп грандыктын өзүнө тартуусу

ПРИТЯЖЕНИЕ МНОГОУГОЛЬНИКА көп бурчтуктун өзүнө тартуусу

ПРИТЯЖЕНИЕ ПИРАМИДЫ пирамиданын өзүнө тартуусу

ПРИТЯЖЕНИЕ ПЛОСКОГО СЛОЯ жалпак катмардын өзүнө тартуусу

ПРИТЯЖЕНИЕ ПЛОЩАДИ аянттын өзүнө тартуусу

ПРИТЯЖЕНИЕ ПРЯМОЙ түз сызыктын өзүнө тартуусу

ПРИТЯЖЕНИЕ СФЕРИЧЕСКОГО СЛОЯ сфералык катмардын өзүнө тартуусу

ПРИТЯЖЕНИЕ СФЕРЫ сферанын өзүнө тартуусу

ПРИТЯЖЕНИЕ ТРЕУГОЛЬНИКА үч бурчтуктун өзүнө тартуусу

ПРИТЯЖЕНИЕ ЦИЛИНДРА цилиндрдин өзүнө тартуусу

ПРИЯТЖЕНИЕ ЭЛЛИПСОИДА эллипсоиддин өзүнө тартуусу

ПРИТЯЖЕНИЕ ЭЛЛИПСОИДА ВРАЩЕНИЯ эллипсоиддик айлануунун өзүнө тартуусу

ПРИТЯЖЕНИЕ ЭЛЛИПТИЧЕСКОГО СЛОЯ эллипстик катмардын өзүнө тартуусу

ПРОБА УДАРНАЯ согуп сыноо

ПРОГИБ ийилүү, ийилтүү

ПРОГИБ НАИБОЛЬШИЙ эң чоң ийилүү

ПРОГИБ ПЛАСТИНКИ пластинканын ийилүүсү (пластинканын ортоңку тегиздигинин чекиттеринин ушул тегиздикке карата нормалдуу көчүрүлүшү).

ПРОДОЛЬНАЯ СИЛА, ОСЕВАЯ СИЛА узатасынан кеткен күч, ок күчү

ПРОДОЛЬНОЕ НАПРЯЖЕНИЕ узатасынан чыңалуу (стержендин туурасынан кесилишинде (стержендин огуна карата перпендикулярдуу же жантык болгон) стержендин огуна параллель багытталган чыңалуу).

ПРОДОЛЬНОЕ ОБТЕКАНИЕ ЭЛЛИПСОИДА ВРАЩЕНИЯ эллипсоиддик айланууну узатасынан айланып агуу

ПРОДОЛЬНЫЕ КОЛЕБАНИЯ узатасынан термелүүлөр (стержендин чекиттери ошол стержендин огуна параллель козголо турган термелүүлөр).

ПРОДОЛЬНЫЙ ИЗГИБ, ВЫПУЧИВАНИЕ узатасынан ийилүү, томпоюу (кризистик кысуудан ашкан кысуучу жүктөн тең салмактыгын коготкондон кийин, ок боюнча узатасынан кысуунун таасири менен түз стержендин ийилүүсү).

ПРОДОЛЬНЫЙ ИЗГИБ В ПРЕДЕЛАХ УПРУГОСТИ серпилгич пределинде узатасынан ийилүү (серпилгичтик пределинен ашпай турган чыңалууларда узатасынан ийилүү).

ПРОДОЛЬНЫЙ ИЗГИБ ЗА ПРЕДЕЛОМ УПРУГОСТИ серпилгичтик пределинен кийин узатасынан ийилүү (серпилгичтик пределинен ашып кеткен чыңалууларда узатасынан ийилүү).

ПРОДОЛЬНЫЙ УДАР узатасынан согуу, уруу (согуу күчү таасир этүү сызыктары стержендин огуна параллель болгондой согуу).

ПРОЕКЦИЯ ВЕКТОРА вектордун проекциясы (башталышы, берилген вектордун башталышынын берилген окко же берилген тегиздикке түшүрүлгөн проекциясы, ал эми учу ошол вектордун учунун проекциясы болгон вектор).

ПРОЕКЦИЯ ВЕКТОРА НА ОСЬ вектордун окко проекциясы

ПРОЕКЦИЯ ПОЛНОГО УСКОРЕНИЯ толук ылдамдануунун проекциясы

ПРОИЗВЕДЕНИЕ ВЕКТОРА НА ДИАДИК вектордун диадикке көбөйтүндүсү

ПРОИЗВЕДЕНИЕ ВЕКТОРА НА СКАЛЯР вектордун скалярга көбөйтүндүсү (абсолюттук чоңдугу берилген скалярдын абсолюттук чоңдугунун көбөйтүндүсүнө барабар болгон, ал эми багыты берилген скалярдын оң же терс экендигине жараша көбөйтүлүүчү вектор менен бирдей же ага карама каршы багытталган вектор).

ПРОИЗВЕДЕНИЕ ИНЕРЦИИ МЕХАНИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ, ЦЕНТРОБЕЖНЫЙ МОМЕНТ ИНЕРЦИИ МЕХАНИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ механикалык системанын инерциясынын көбөйтүндүсү, механикалык системанын борбордон качма инерция моменти (механикалык системанын (туташ нерсенин) айрым айрым материялык чекиттеринин (элементтеринин) массалары менен алардан өз ара перпендикуляр эки тегиздикке чейинки аралыктардын көбөйтүндүлөрүнүн суммасы (интегралы) аркылуу туюнтулган чоңдук).

ПРОИЗВОДНАЯ ВЕКТОРА (ПО СКАЛЯРНОМУ АРГУМЕНТУ) вектордун (скалярдык аргументи боюнча) туундусу (вектордун геометриялык өсүндүсүнүн t скалярдык аргументинин ага туура келген өсүндүсүнө болгон катышынын, ал өсүндүсү нөлгө умтулган кезиндеги предели. Вектордун геометриялык өсүндүсү деп аргументтин $t+\Delta t$ жана t маанилерине туура келүүчү векторлордун айырмасын түшүнүү керек, ал t аргументинен функция болот).

ПРОИЗВОДНАЯ ГЕОМЕТРИЧЕСКАЯ ЛОКАЛЬНАЯ геометриялык локалдык (жергиликтүү) туунду

ПРОИЗВОДНАЯ ИНДИВИДУАЛЬНАЯ, ПРОИЗВОДНАЯ СУБСТАНЦИОНАЛЬНАЯ өзүнчө туунду, субстанционалдык туунду

ПРОИЗВОДНАЯ ПО НАПРАВЛЕНИЮ багыт боюнча туунду ($f(x,y,z)$ скалярдык чоңдугунун берилген багыттагы түз сызыкта жаткан эки чекитке туура келүүчү өсүндүсүнүн ал чекиттердин ds аралыгына болгон катышынын, ошол аралык нөлгө умтулган кездеги предели. Тик бурчтуу координаталар системасында l, m, n багыттоочу косинустары менен аныкталуучу багыт үчүн багыт боюнча туунду:
$\frac{df}{ds} = l\cdot\frac{\partial f}{\partial x} + m\frac{\partial f}{\partial y} + n\frac{\partial f}{\partial z}$ формуласы аркылуу туюнтулат).

ПРОИЗВОДНАЯ ПО НОРМАЛИ нормаль боюнча туунду

ПРОИЗВОДНАЯ ЛОКАЛЬНАЯ локалдык (жергиликтүү) туунду

ПРОИЗВОДНАЯ КОНВЕКТИВНАЯ конвекциялык туунду

ПРОИЗВОДНАЯ ПОЛНАЯ (ИНДИВИДУАЛЬНАЯ) толук (айрыкча) туунду

ПРОЛЕТ пролет (I. устундун жанаша турган эки таянычынын арасындагы аралык. 2. устундун консулаш эки таянычынын арасына жайгашкан бөлүгү).

ПРОИЗВОДЯЩАЯ ФУНКЦИЯ өндүргүч функция

ПРОМЕЖУТОК ВРЕМЕНИ, ИНТЕРВАЛ ВРЕМЕНИ убакыттын аралыгы, убакыттын интервалы

ПРОНИЦАЕМОСТЬ сиңүүчүлүк, чөйрөгө сиңип кетиш

ПРОСТАЯ БАЛКА, СВОБОДНО ОПЕРТАЯ БАЛКА жөнөкөй устун, жөнөкөй таянылган устун (бири кыймылсыз, экинчиси кыймылдуу болгон эки таянычы бар устун).

ПРОСТАЯ ВОЛНА жөнөкөй толкун

ПРОСТАЯ ФЕРМА жөнөкөй ферма (үч бурчтукту түзүүчү үч стержендең башталып ар бир кийинки түйүнү жалпак фермада эки стержени бириктирүүдөн же мейкиндиктик фермада үч стержени бириктирүүдөн түзүлө тургандай ферма).

ПРОСТОЙ СДВИГ жөнөкөй жылдыруу (параллель тегиздиктер системасында квадраттар торчосун алардын аянттарын өзгөртпөстөн ромбалардын торчосуна келтире турган жылдыруу деформациясы).

ПРОСТРАНСТВЕННАЯ ДЕФОРМАЦИЯ мейкиндик деформациясы (негизги үч узаруунун ар бири нөлгө барабар болбой турган деформацияланган абал).

ПРОСТРАНСТВЕННАЯ СИСТЕМА СИЛ күчтөрдүн мейкиндик системасы

(аракет кылуу сызыктары бир тегиздикте жатышпаган күчтөрдүн системасы).

ПРОСТРАНСТВЕННАЯ ФЕРМА мейкиндик фермасы (стержендеринин октору бир тегиздикте жатышпаган ферма).

ПРОСТРАНСТВЕННОЕ НАПРЯЖЕННОЕ СОСТОЯНИЕ мейкиндиктик чыңалган абал (негизги үч чыңалуунун ар бири нөлгө барабар болбогон чыңалган абал).

ПРОСТРАНСТВО мейкиндик (бардык багыт боюнча созулган область, ал тандалып алынган материялык нерсе менен байланыштуу болгон жана аны менен эсептөө системасын түзө турган координаталар системасы аркылуу аныктала алат).

ПРОСТРАНСТВО ВЕКТОРНОЕ ЛИНЕЙНОЕ вектордук сызыктуу мейкиндик

ПРОСТРАНСТВО ГОДОГРАФА годограф мейкиндиги

ПРОСТРАНСТВО КООРДИНАТНОЕ координаталык мейкиндик

ПРОСТРАНСТВО СОСТОЯНИЙ абалдар мейкиндиги

ПРОСТРАНСТВО ФИЗИЧЕСКОЕ физикалык мейкиндик

ПРОТЕКАНИЕ СКВОЗЬ КАНАЛА каналдан өтө агуу

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ каршы таасир этүү к. ДЕЙСТВИЕ

ПРОТИВОПОЛОЖНЫЕ ВЕКТОРЫ , АНТИПАРАЛЛЕЛЬНЫЕ ВЕКТОРЫ карама-каршы векторлор, тескери параллель векторлор

ПРОЧНОСТЬ бекемдик, бышыктык (материялык нерсенин ички күчтөрүнүн тышкы күчтүн таасирине каршылык көрсөтүү жөндөмдүүлүгү).

ПРОЧНОСТЬ ДЛИТЕЛЬНАЯ узак бекемдик

ПРОЧНОСТЬ ПОВЕРХНОСТНАЯ беттик бекемдик

ПРОЧНОСТЬ ПРИ ИЗГИБЕ, ПРЕДЕЛ ПРОЧНОСТИ ПРИ ИЗГИБЕ ийүүдөгү бекемдик, ийүүдөгү бекемдик предели

ПРОЧНОСТЬ ПРИ СДВИГЕ, ПРЕДЕЛ ПРОЧНОСТИ ПРИ СДВИГЕ жылышуудагы бекемдик, жылышуудагы бекемдик предели

ПРОЧНОСТЬ ПРИ СЖАТИИ, ПРЕДЕЛ ПРОЧНОСТИ ПРИ СЖАТИИ кысуудагы бекемдик, кысуудагы бекемдик предели

ПРОЧНОСТЬ РАВНОВЕСИЯ СИСТЕМЫ системанын тең салмактыгынын бышыктыгы

ПРОФИЛЬ ВОЛНЫ толкун профили

ПРОФИЛЬ ЖУКОВСКОГО Жуковский профили

ПРОФИЛЬ КРЫЛА АЭРОПЛАНА аэропландын канатынын профили

ПРОФИЛЬ КРЫЛОВОЙ канаттык профиль

ПРОФИЛЬ КРЫЛА ЖУКОВСКОГО-ЧАПЛЫГИНА Жуковский-Чаплыгин канатынын профили

ПРОФИЛЬ КРЫЛА ЖУКОВСКОГО-ЧАПЛЫГИНА ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ Жуковский-Чаплыгиндин теориялык канатынын профили

ПРОФИЛЬ КРЫЛА ЛАМИНИЗИРОВАННЫЙ канаттын ламинарданган профили

ПРОФИЛЬ КРЫЛА ПЛОХО ОБТЕКАЕМЫЙ начар айланып агып өтмө канаттын профили

ПРОФИЛЬ КРЫЛА ХОРОШО ОБТЕКАЕМЫЙ түзүк айланып агып өтмө канаттын профили

ПРОФИЛЬ РОМБОВИДНЫЙ ромба сымал профиль

ПРОФИЛЬ СРЕДНЕННЫХ СКОРОСТЕЙ орточолонгон ылдамдыктар профили

ПРОФИЛЬ СКОРОСТЕЙ ЛОГАРИФМИЧЕСКИЙ логарифмдик ылдамдыктар профили

ПРОФИЛЬ СКОРОСТЕЙ СТЕПЕНЕВОЙ даражалык ылдамдыктар профили

ПРОФИЛЬ ЭЛЛИПТИЧЕСКИЙ эллипстик профиль

ПРОФИЛЬНОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ профилдик каршылык (сүрүлүү жана басым каршылыктарынын суммасы).

ПРОЦЕСС ИЗЕНТРОПИЧЕСКИЙ изэнтропиялык процесс

ПРОЦЕСС КВАЗИСТАЦИОНАРНЫЙ стационардык сымал процесс

ПРОЦЕСС ПОЛИТРОПИЧЕСКИЙ политроптук процесс

ПРОЦЕСС ФОРМИРОВАНИЕ РУСЛА сайдын (нуктун) түзүлүү процесси

ПРОЦЕСС ЦЕНТРИФУГИРОВАНИЯ центрифугалоо процесси (борбордон качуучу күчтү пайдаланып суюктуктарды составдык бөлүктөргө ажыратуу процесси).

ПРУЖИНА пружина(түз же ийри стержень түрүндөгү серпилгич нерсе, ал жүктөлгөн кезде чоң деформацияга дуушар болгудай формада болот).

ПРЫЖОК ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ гидравликалык секирим

ПРЯМАЯ ДЕЙСТВИЯ СИЛЫ күчтүн түз аракети

ПРЯМАЯ ПРЕЦЕССИЯ түз прецессия (прецессиянын бурчтук ылдамдыгынын вектору өздүк айлануунун бурчтук ылдамдыгынын вектору менен тар бурч түзө турган прецессия).

ПРЯМОЙ СКАЧОК УПЛОТНЕНИЯ тыгыздалуунун түз секирими (кескин өзгөрүүсү).

ПРЯМОЙ УДАР түз согуу ,уруу (нерселердин массаларынын борборлорунун салыштырмалуу ылдамдыктары согуунун нормалы боюнча багыттала тургандай согуу).

ПРЯМОЛИНЕЙНОЕ ДВИЖЕНИЕ түз сызыктуу кыймыл (чекиттин траекториясы түз сызык боло тургандай кыймыл).

ПРЯМОЛИНЕЙНОЕ ПОСТУПАТЕЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ түз сызыктуу алга умтулган кыймыл (катуу нерсенин чекиттеринин, траекториясы түз сызык боло турган, алга умтулган кыймылы).

ПРЯМОУГОЛЬНАЯ ПЛАСТИНКА тик бурчтуу пластинка (ортоңку тегиздиги тик бурчтук формасында болгон пластинка).

ПСЕВДОПЕРИОД жалган мезгил сымал (мезгилдүү сымал кыймылда ылдамдыктарын багыттары дал келише турган ортоңку абалдан эки ирет өтүүнүн арасындагы убакыттын аралыгы).

ПСЕВДОПЕРИОДИЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ, КВАЗИПЕРИОДИЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ мезгилдүү дээрлик кыймыл, мезгилдүү сымал кыймыл

ПСЕВДОВЕКТОР псевдовектор

ПСЕВДОКООРДИНАТЫ псевдокоординаталар

ПСЕВДОСКАЛЯР псевдоскаляр

ПСЕВДОСКОРОСТИ ылдамдык сымалдар

ПСЕВДОУСКОРЕНИЯ ылдамдануу сымалдар

ПУАЗ пуаз (бирдиктердин физикалык системасында илээшкектин бирдиги, ал Француз окумуштуусу Пуазейлдин атына коюлган:

$$\text{I пуаз} = \text{I}\ \frac{\text{дин.сек}}{\text{см}^2} = \text{I}\ \frac{\text{г}}{\text{см}\cdot\text{сек}}\ ).$$

ПУАЗ КИНЕМАТИЧЕСКИЙ кинематикалык пуаз (кинематикалык илээшкектин коэффициенти).

ПУАНСО СПОСОБ НАХОЖДЕНИЯ ЦЕНТРА ТЯЖЕСТИ Пуансонун оордук борборду табуу ыкмасы

ПУАНСО КОЭФФИЦИЕНТ Пуансо коэффициенти

ПУАССОНА АДИАБАТА Пуассо адиабатасы

ПУАССОНА КОЭФФИЦИЕНТ Пуассо коэффициенти (серпилгич нерсенин материалынын физикалык мүнөздөгүчү - Пуассон коэффициенти нерсенин элементинин салыштырмалуу туурасынан деформациясынын абсолюттук маанисинин анын салыштырмалуу узатасынан деформациясына болгон катышына барабар: $\nu_{yx} = |\varepsilon_y| / \varepsilon_x$ жсе $\nu_{zx} = |\varepsilon_z| / \varepsilon_x$ мында $\varepsilon_x, \varepsilon_y, \varepsilon_z$-октор боюнча узаруулар).

ПРОФИЛЬНОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ профилдик каршылык (сүрүлүү жана басым каршылыктарынын суммасы).

ПРОЦЕСС ИЗЕНТРОПИЧЕСКИЙ изэнтропиялык процесс

ПРОЦЕСС КВАЗИСТАЦИОНАРНЫЙ стационардык сымал процесс

ПРОЦЕСС ПОЛИТРОПИЧЕСКИЙ политроптук процесс

ПРОЦЕСС ФОРМИРОВАНИЕ РУСЛА сайдын (нуктун) түзүлүү процесси

ПРОЦЕСС ЦЕНТРИФУГИРОВАНИЯ центрифугалоо процесси (борбордон качуучу күчтү пайдаланып суюктуктарды составдык бөлүктөргө ажыратуу процесси).

ПРУЖИНА пружина(түз же ийри стержень түрүндөгү серпилгич нерсе, ал жүктөлгөн кезде чоң деформацияга дуушар болгудай формада болот).

ПРЫЖОК ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ гидравликалык секирим

ПРЯМАЯ ДЕЙСТВИЯ СИЛЫ күчтүн түз аракети

ПРЯМАЯ ПРЕЦЕССИЯ түз прецессия (прецессиянын бурчтук ылдамдыгынын вектору өздүк айлануунун бурчтук ылдамдыгынын вектору менен тар бурч түзө турган прецессия).

ПРЯМОЙ СКАЧОК УПЛОТНЕНИЯ тыгыздалуунун түз секирими (кескин өзгөрүүсү).

ПРЯМОЙ УДАР түз согуу ,уруу (нерселердин массаларынын борборлорунун салыштырмалуу ылдамдыктары согуунун нормалы боюнча багыттала тургандай согуу).

ПРЯМОЛИНЕЙНОЕ ДВИЖЕНИЕ түз сызыктуу кыймыл (чекиттин траекториясы түз сызык боло тургандай кыймыл).

ПРЯМОЛИНЕЙНОЕ ПОСТУПАТЕЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ түз сызыктуу алга умтулган кыймыл (катуу нерсенин чекиттеринин, траекториясы түз сызык боло турган, алга умтулган кыймылы).

ПРЯМОУГОЛЬНАЯ ПЛАСТИНКА тик бурчтуу пластинка (ортоңку тегиздиги тик бурчтук формасында болгон пластинка).

ПСЕВДОПЕРИОД жалган мезгил сымал (мезгилдүү сымал кыймылда ылдамдыктарын багыттары дал келише турган ортоңку абалдан эки ирет өтүүнүн арасындагы убакыттын аралыгы).

ПСЕВДОПЕРИОДИЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ, КВАЗИПЕРИОДИЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ мезгилдүү дээрлик кыймыл, мезгилдүү сымал кыймыл

ПСЕВДОВЕКТОР псевдовектор

ПСЕВДОКООРДИНАТЫ псевдокоординаталар

ПСЕВДОСКАЛЯР псевдоскаляр

ПСЕВДОСКОРОСТИ ылдамдык сымалдар

ПСЕВДОУСКОРЕНИЯ ылдамдануу сымалдар

ПУАЗ пуаз (бирдиктердин физикалык системасында илээшкектин бирдиги, ал Француз окумуштуусу Пуазейлдин атына коюлган:

$$I \text{ пуаз} = I\ \frac{\text{дин.сек}}{\text{см}^2} = I\ \frac{\text{г}}{\text{см}\cdot\text{сек}}).$$

ПУАЗ КИНЕМАТИЧЕСКИЙ кинематикалык пуаз (кинематикалык илээшкектин коэффициенти).

ПУАНСО СПОСОБ НАХОЖДЕНИЯ ЦЕНТРА ТЯЖЕСТИ Пуансонун оордук борборду табуу ыкмасы

ПУАНСО КОЭФФИЦИЕНТ Пуансо коэффициенти

ПУАССОНА АДИАБАТА Пуассо адиабатасы

ПУАССОНА КОЭФФИЦИЕНТ Пуассо коэффициенти (серпилгич нерсенин материалынын физикалык мүнөздөгүчү – Пуассон коэффициенти нерсенин элементинин салыштырмалуу туурасынан деформациясынын абсолюттук маанисинин анын салыштырмалуу узатасынан деформациясына болгон катышына барабар: $\nu_{yx} = |\varepsilon_y| / \varepsilon_x$ же $\nu_{zx} = |\varepsilon_z| / \varepsilon_x$ мында $\varepsilon_x, \varepsilon_y, \varepsilon_z$–октор боюнча узаруулар).

ПУЛЬСАЦИОННАЯ СКОРОСТЬ пульсациялык ылдамдык (көз ирмемдеги ылдамдыктын агымдын берилген чекитиндеги жергиликтүү ылдамдыгынын айырмалануусунун чоңдугу).

ПУЛЬСАЦИЯ ВЕКТОРОВ векторлор пульсациясы

ПУЛЬСАЦИЯ ГИДРОДИНАМИЧЕСКИХ ВЕЛИЧИН гидродинамикалык чоңдуктардын пульсациясы

ПУЛЬСАЦИЯ ДАВЛЕНИЙ басымдар пульсациясы

ПУЛЬСАЦИЯ СКОРОСТЕЙ ылдамдыктар пульсациясы

ПУЛЬСИРУЮЩАЯ НАГРУЗКА пульсациялоочу жүк (эң чоң жана эң кичине маанилери белгиси боюнча бирдей болгон, мезгилдүү өзгөрүүчү жүк).

ПУТЬ жол (чекит аркылуу убакыттын белгилүү бир аралыгында өтүлгөн траекториянын элементтеринин абсолюттук чоңдуктарынын суммасы).

ПУТЬ СИНХРОНИЗАЦИИ синхрондоштуруу жолу

ПУТЬ СМЕЩЕНИЯ аралашуу жолу

ПУТЬ ТОЧКИ чекиттин жолу (убакыттын каралуучу аралыгында чекиттин бардык элементардык көчүлүштөрүнүн модулдарынын суммасы).

ПУЧНОСТЬ тостоюу, көбүү

ПЬЕЗОМЕТР пьезометр (гидростатикалык басымдын таасири менен суюктуктардын кысылуу чоңдугун ченегич аспап).

ПЬЕЗОМЕТРИЧЕСКИЙ НАПОР пьезометрдик напор (гидростатикалык жана потенциалдык напордун суммасы).

ПЬЕЗОМЕТРИЧЕСКИЙ УКЛОН пьезометрдик эңкейиш (агымдын узундук бирдигине келтирилген пьезометрдик напордун өзгөрүшү).

Р

РАБОТА СИЛЫ күчтүн жумушу ($\vec{F}$ күчү тиркелген чекиттин траекториясынын боюнча алынган $L=\int_{s_1}^{s_2}\vec{F}\cdot d\vec{s}$ ийри сызыктуу интегралы аркылуу туюнтулган чоңдук, мында $\vec{F}\cdot d\vec{s}$ болсо $\vec{F}$ күчүнүн элементардык жумушу).

РАБОТА СИЛЫ НА КОНЕЧНОМ ПЕРЕМЕЩЕНИИ күчтүн чектүү жылышуудагы жумушу

РАБОТА ПОЛЕЗНАЯ пайдалуу жумуш

РАБОТА ДЕФОРМАЦИИ деформация жумушу (нерсенин деформацияланышында ага таасир этүүчү тышкы күчтөр аткарган жумуш).

РАБОТА НА ВОЗМОЖНОМ ПЕРЕМЕЩЕНИИ мүмкүн болгон көчүрүүдөгү жумуш (күчтүн мүмкүн болгон көчүрүүдөгү аткарган жумуш).

РАБОТА ЭЛЕМЕНТАРНАЯ элементардык жумуш

РАВЕНСТВО БЕРНУЛЛИ Бернулли барабардыгы

РАВНОВЕСИЕ тең салмактык (механикалык системанын, ал система өзү тынч боло турган абалы).

РАВНОВЕСИЕ АБСОЛЮТНОЕ абсолюттук тең салмактык

РАВНОВЕСИЕ АДИАБАТИЧЕСКОЕ адиабаталык тең салмактык

РАВНОВЕСИЕ АСТАТИЧЕСКОЕ астатикалык тең салмактык

РАВНОВЕСИЕ БАРАТРОПНОЕ баратроптук тең салмактык

РАВНОВЕСИЕ БЕЗРАЗЛИЧНОЕ айырмасыз тең салмактык

РАВНОВЕСИЕ ГИБКОЙ НИТИ ийилчээк жиптин тең салмактыгы

РАВНОВЕСИЕ ЖИДКОСТИ ИЗОТЕРМИЧЕСКОЕ суюктуктун изотермалык тең салмактыгы

РАВНОВЕСИЕ ИЗОТЕРМИЧЕСКОЕ изотермалык тең салмактык

РАВНОВЕСИЕ МЕХАНИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ механикалык системанык тең салмактыгы (механикалык системанын, анын бир дагы чекити убакыт өтсө да каралып жаткан эсептөө системасына карата өз абалын өзгөртпөй тургандай абалы).

РАВНОВЕСИЕ НЕСЖИМАЕМОЙ ЖИДКОСТИ кысылбас суюктуктун тең салмактыгы

РАВНОВЕСИЕ НЕУСТОЙЧИВОЕ туруксуз тең салмактык

РАВНОВЕСИЕ НИТЯНОГО МНОГОУГОЛЬНИКА жиптик көп бурчтуктун тең салмактыгы

РАВНОВЕСИЕ ОТНОСИТЕЛЬНОЕ салыштырмалуу тең салмактык

РАВНОВЕСИЕ ПАРАЛЛЕЛЬНЫХ СИЛ параллель күчтөрдүн тең салмактыгы

РАВНОВЕСИЕ ПЛАВАЮЩИХ ТЕЛ сүзүүчү нерселердин тең салмактыгы

РАВНОВЕСИЕ ПЛОСКОЙ СИСТЕМЫ СИЛ күчтөрдүн жалпак системасынын тең салмактыгы

РАВНОВЕСИЕ ПРОИЗВОЛЬНОЙ СИСТЕМЫ СИЛ эркттүү күчтөр системасынын тең салмактыгы

РАВНОВЕСИЕ РЫЧАГА рычагдын тең салмактыгы

РАВНОВЕСИЕ СЖИМАЕМОЙ ЖИДКОСТИ кысылма суюкту гун тең салмактыгы

РАВНОВЕСИЕ СИЛ күчтөрдүн тең салмактыгы (күчтөр системасынын мына ушул системанын башкы вектору жана башка моменти нөлгө барабар боло тургандай абалы).

РАВНОВЕСИЕ СТАТИЧЕСКОЕ статикалык тең салмактык

РАВНОВЕСИЕ ТЕЛА нерсенин тең салмактыгы

РАВНОВЕСИЕ ТЕРМОДИНАМИЧЕСКОЕ термодинамикалык тең салмактык

РАВНОВЕСИЕ ТЯЖЕЛОЙ НЕСЖИМАЕМОЙ ЖИДКОСТИ кысылбас оор суюктуктун тең салмактыгы

РАВНОВЕСИЕ УСТОЙЧИВОЕ туруктуу тең салмактык

РАВНОВЕСИЕ УСТОЙЧИВОЕ ПЛАВАЮЩИХ ТЕЛ калкып жүрүүчү нерселердин тең салмактыгы

РАВНОДЕЙСТВУЮЩАЯ тең аракет этүүчү, тең таасир этүүчү

РАВНОДЕЙСТВУЮЩАЯ ПАРАЛЛЕЛЬНЫХ СИЛ параллель күчтөрдүн тең аракет этүүчүсү

РАВНОДЕЙСТВУЮЩАЯ СИЛА тең аракет кылуучу күч, тең таасир этүүчү күч (аракети, күчтөрдүн берилген системасынын аракетине эквиваленттүү болгон күч).

РАВНОДЕЙСТВУЮЩАЯ СИСТЕМЫ СИЛ күчтөр системасынын тең таасир этүүчүсү

РАВНОМЕРНО ЗАМЕДЛЕННОЕ ДВИЖЕНИЕ бир калыпта акырындатылган кыймыл (абсолюттук чоңдугу туруктуу, ал эми багыты ылдамдыктан багытына карама-каршы багыттагы тангенциалдуу ылдамдануудагы болгон кыймыл).

РАВНОМЕРНО ЗАТУХАЮЩЕЕ СИНУСОИДАЛЬНОЕ КОЛЕБАНИЕ бир калыпта басаңдоочу синусоидалык термелүү (убакыттан $Ae^{-kt}\cdot\sin(2\pi\nu t+\varphi)$ түрүндөгү функция аркылуу туюнтулган термелүү, мында A, k, ν, φ туруктуу чоңдуктар $k>0$).

РАВНОМЕРНО ПЕРЕМЕННОЕ ВРАЩЕНИЕ бир калыпта өзгөрмө айлануу (туруктуу бурчтук ылдамдануу менен айлануу).

РАВНОМЕРНО ПЕРЕМЕННОЕ ДВИЖЕНИЕ бир калыпта өзгөрмө кыймыл (бир калыпта ылдамдаган же бир калыпта акырындаган кыймыл).

РАВНОМЕРНО РАСПРЕДЕЛЕННАЯ НАГРУЗКА бир калыпта бөлүштүрүлгөн жүк (бийиктиги жүктүн интенсивдүүлүгүнө барабар болгон тик бурчтукту туюнткан эпюранын жүгү).

РАВНОМЕРНО ТОЧНЫЕ ПРИБЛИЖЕНИЯ бир калыпта так жакындатуулар

РАВНОМЕРНО УСКОРЕННОЕ ДВИЖЕНИЕ бир калыпта ылдамданган кыймыл (абсолюттук чоңдугу турактуу, ал эми багыты ылдамдыктын багыты менен дал келише турган тангенциалдык ылдамдамданууда болгон кыймыл).

РАВНОМЕРНОЕ ВРАЩЕНИЕ бир калыпта айлануу (бурчтук ылдамдыгы турактуу болгон кыймыл).

РАВНОМЕРНОЕ ДВИЖЕНИЕ бир калыптагы кыймыл (суюктуктун бөлүкчөсү агым сызыгы боюнча кыймылга келген кезде бөлүкчөнүн ылдамдыгы дайыма турактуу болгон туруктуулаган кыймыл).

РАВНОМЕРНОЕ НАПРЯЖЕННОЕ СОСТОЯНИЕ, ОДНОРОДНОЕ НАПРЯЖЕННОЕ СОСТОЯНИЕ бир калыпта чыңалган абал, бир тектүү чыңалган абал

РАВНОВЕСНЫЙ ПРОЦЕСС бирдей салмактуу процесс

РАВНОПЕРЕМЕННОЕ ДВИЖЕНИЕ бирдей өзгөрмө кыймыл

РАВНОУСКОРЕННОЕ ДВИЖЕНИЕ бирдей ылдамданган кыймыл

РАВНЫЕ ВЕКТОРЫ барабар векторлор (абсолюттук чоңдуктары боюнча барабар жана бирдей багытталган векторлор).

РАДИАЛЬНАЯ НАГРУЗКА радиустук жүк (радиусту бойлото таасир этүүчү жүк).

РАДИАЛЬНОЕ ДВУМЕРНОЕ ТЕЧЕНИЕ радиустук эки өлчөмдүү агым

РАДИАЛЬНОЕ НАПРЯЖЕНИЕ радиустук чыңалуу (материялык нерседе тандалып алынган окко перпендикуляр радиусту бойлото багытталган чыңалуу).

РАДИАЛЬНОЕ ТРЕХМЕРНОЕ ТЕЧЕНИЕ радиустук үч өлчөмдүү агым

РАДИУС-ВЕКТОР радиус-вектор (башталышы эсептөө системасынын белгилүү бир чекитинде болгон, ал эми акыркы учу каралып жаткан чекит менен дал келише турган вектор).

РАДИУС ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ гидравликалык радиус

РАДИУС ИНЕРЦИИ инерция радиусу (сызык, бет же көлөм үчүн сызыктын, беттин же көлөмдүн инерция моментинин аларга тиешелүү узундугуна, бетинин аянтына же көлөмүнө болгон тийиндисинен алынган квадраттык тамырына барабар чоңдук).

РАДИУС КОНТУРА ПИТАНИЯ азыктандыруу контурунун радиусу

РАДИУС ЯДРА СЕЧЕНИЯ кесилиш ядросунун радиусу (стерженди кесилишинин оордук борборун кесилиштин ядросунун контурунун каалагандай чекити менен бириктирүүчү радиус).

РАЗЛОЖЕНИЕ ВЕКТОРА НА СОСТАВЛЯЮЩЕЕ векторду түзүүчүлөргө ажыратуу (бир векторду, жыйынтыктоочусу ушул вектор боло тургандай кылып бир нече вектор менен алмаштыруу).

РАЗЛОЖЕНИЕ ДВИЖЕНИЙ кыймылдарды ажыратуу (берилген кыймылды, түзүүчү кыймылдарга ажыратуу).

РАЗЛОЖЕНИЕ ДВИЖЕНИЙ СИСТЕМЫ системанын кыймылдарын ажыратуу

РАЗЛОЖЕНИЕ СИЛЫ күчтү ажыратуу (берилген күчтү ага эквиваленттүү болгон күчтөр системасы менен алмаштыруу).

РАЗЛОЖЕНИЕ СКОРОСТЕЙ ылдамдыктарды ажыратуу

РАЗМЕРНОСТЬ МЕХАНИЧЕСКОЙ ВЕЛИЧИНЫ механикалык чоңдуктун өлчөмдөштүгү

РАЗМЕРЫ ДИНАМИЧЕСКИХ ВЕЛИЧИН динамикалык чоңдуктун өлчөмү

РАЗМЕРЫ МЕХАНИЧЕСКИХ ВЕЛИЧИН механикалык чоңдуктардын өлчөмдөрү

РАЗМЫВ суунун жеп кетүүсү

РАЗНОСТЬ ГЕОМЕТРИЧЕСКАЯ геометриялык айырма

РАЗНОСТЬ ДВУХ ВЕКТОРОВ эки вектордун айырмасы (экинчи век-

торго кошкондо биринчи векторду бере турган вектор).

РАЗРУШАЮЩАЯ НАГРУЗКА кыйратуучу (бузуучу) жүк (конструкция бузула баштаган же өсүүчү жүктүн жол берилгенден ашып кетүүчү пластикалык деформациясы баштала турган жогорку предели).

РАЗРУШАЮЩАЯ НАПРЯЖЕНИЕ кыйратуучу (бузуучу) чыңалуу (конструкциянын кыйрашын (бузулушун) пайда кыла турган чыңалуу).

РАЗРУШАЮЩИЙ МОМЕНТ кыйратуучу (бузуучу) момент (ийүүчү же толгоочу моменттин, материалдын бузулушун же жол берилбеөчү пластикалык деформациясын пайда кыла турган чоңдугу).

РАЗРУШЕНИЕ РАЗРЫВ кыйроо, бузулуу, үзүлүү (тышкы чоң күчтөрдүн тиешелүү таасирлеринин натыйжасында нерсенин бөлүкчөлөргө бөлүнүп кетиши).

РАЗРУШЕНИЕ ВИХРЕЙ куюндардын бузулушу

РАЗРУШЕНИЕ ВОЛНЫ толкундун бузулушу

РАЗРУШЕНИЕ ПЛОТИНЫ плотинанын бузулушу

РАЗРУШЕНИЕ ПОТЕНЦИАЛЬНОГО ТЕЧЕНИЯ потенциалдык агымдын бузулушу

РАЗРУШЕНИЕ СДВИГА, СРЕЗ, СКАЛЫВАНИЕ жылышуунун бузулушу кесилиш, жарылыш (максималдуу жаныма чыңалуулардын тегиздигинде болуучу бузулуш).

РАЗРУШЕНИЕ ХРУПКОЕ морт бузулуу, чорт кетүү

РАЗРЫВ,РАЗРУШЕНИЕ үзүлүш, бузулуш

РАЗРЫВ КОНТАКТНЫЙ контакттуу үзүлүш

РАЗРЫВ НУЛЕВОГО ПОРЯДКА нөлүнчү тартиптеги үзүлүш

РАЗРЫВ СИЛЬНЫЙ олуттуу үзүлүш

РАЗРЫВ СКОРОСТЕЙ ылдамдыктардын үзүлүшү

РАЗРЫВ СТАЦИОНАРНЫЙ стационардык үзүлүш

РАЗРЫВНАЯ ДЛИНА үзүлүү узундугу (вертикалдуу илинип коюлган стержендин, анын өзүнүн салмагынын таасири менен үзүлүп кете турган минималдык узундугу).

РАЗРЫВНЫЕ КОЛЕБАНИЯ үзгүлтүктүү термелүүлөр

РАМА рама (өз ара бекем бекитилген стержендер системасы).

РАСПОЛОЖЕНИЕ ВИХРЕЙ СИММЕТРИЧНОЕ куюндардын симметриялуу жайгашуулары

РАСПОЛОЖЕНИЕ ВИХРЕЙ ШАХМАТНОЕ куюндардын шахматтык жайгашуулары

РАСПОР АРКИ арканын кергичи (арканын таяныч реакциясынын горизонталдуу түзүүчүсү).

РАСПРЕДЕЛЕННЫЕ СИСТЕМЫ бөлүштүрүлгөн системалар

РАСТЯГИВАЮЩАЯ СИЛА керүүчү (созуучу) күч (стержендин каралып жаткан кесилишине тышкы нормалы боюнча багытталган узатасынан кетүүчү күч).

РАСТЯГИВАЮЩЕЕ НАПРЯЖЕНИЕ керүүчү (созуучу) чыңалуу (нерсенин, ага таасир этүүчү бетинин сыртынан багытталган нормалдык чыңалуу).

РАСТЯЖЕНИЕ керүү, чоюу (стержендин, анын каалагандай туурасынан кесилишине таасир этүүчү бардык ички күчтөрү, ошол каралып жаткан кесилиштеги сырткы нормаль боюнча багытталган бир гана бирдей таасир этүүчү күчкө келтириле ала тургандай чыңалган абалы).

РАСТЯЖЕНИЕ ВНЕЦЕНТРЕННОЕ борбордон тышкары керүү, чоюу

РАСТЯЖЕНИЕ НОРМАЛЬНОЕ нормалдуу чоюу, нормалдуу керүү

РАСТЯЖЕНИЕ ЦЕНТРАЛЬНОЕ борбордук керүү, борбордук чоюу

РАСТЯЖИМОСТЬ чоюлгучтук, керилгичтик (материалдын, чойгон керген кездеги узаруу жөндөмдүүлүгү).

РАСХОД ИСТОЧНИКА булактын чыгымы (берилген булакты курчаган, башка булагы же сормасу жок туюк бет аркылуу убакыт бирдиги ичинде агып өткөн суюктуктун көлөмү).

РАСХОД ОБ"ЕМНЫЙ көлөмдүк чыгым

РАСХОД ПОТОКА ВОДЫ суу агымынын чыгымы

РАСХОДОМЕРЫ чыгымдарды ченегичтер

РАСХОЖДЕНИЕ ВЕКТОРА В КРИВОЛИНЕЙНЫХ КООРДИНАТАХ вектордун ийри сызыктуу координаталардагы чачырап таралышы

РАСХОЖДЕНИЕ СКОРОСТИ ылдамдыктын чачырап таралышы

РАСШИРЕНИЕ ЖИДКОСТИ КУБИЧЕСКОЕ суюктуктун кубдук кеңейүүсү

РАСШИРЕНИЕ ПОТОКА агымдын кеңейүүсү

РАУСА ПЕРЕМЕННЫЕ Раус өзгөрмөлөрү

РАУСА-ГУРВИЦА УСЛОВИЯ Раус-Гурвиц шарттары

РЕАКЦИЯ КАСАТЕЛЬНАЯ жаныма реакция

РЕАКЦИЯ НОРМАЛЬНАЯ нормалдуу реакция

РЕАКЦИЯ СВЯЗИ байланыштын реакциясы (механикалык системага болгон таасири берилген байланыштын таасирине эквиваленттүү болгон күч).

РЕАКТИВНАЯ СИЛА реактивдик күч

РЕАКТИВНОЕ ДВИЖЕНИЕ реактивдик кыймыл

РЕАКЦИИ СВЯЗЕЙ байланыштар реакциясы (байланыштарды аткаруучу нерселердин реакциялары).

РЕАКЦИЯ ТРАЕКТОРИИ траектория реакциясы (белгилүү бир ийри сызык же белгилүү бир бет боюнча кыймылга келүүгө аргасыз болгон эркин эмес материялык чекитке таасир этүүчү пассивдүү күч).

РЕГУЛЯРНАЯ ПРЕЦЕССИЯ регулярдуу прецессия (прецессиянын, качан нутация бурчу туруктуу болуп, ал эми прецессия менен өздүк айлануунун бурчтары убакыттан сызыктуу функциялар болушкан айрым учуру).

РЕГУЛЯТОР УАТТА Уатт женге салгычы (регулятору)

РЕЖИМ ДВИЖЕНИЯ кыймыл режими

РЕЗОНАНС резонанс (аргасыз термелүүнүн жыштыгы эркин термелүү менен дал келишип, амплитуданын пределдик чоңоюшун пайда кылуучу абал).

РЕЗОНАНСНАЯ ЧАСТОТА резонанстык жыштык (аргасыз термелүүлөрдүн резонансты пайда кыла тургандай жыштыгы).

РЕЗУЛЬТИРУЮЩИЙ ВЕКТОР жыйынтыктоочу (натыйжалоочу) вектор (векторлордун берилген жыйындыларынын суммасына барабар болгон вектор).

РЕЙНОЛЬДСА УРАВНЕНИЕ ОСРЕДНЕННОГО ДВИЖЕНИЯ орточолонгон кыймыл үчүн Рейнольдстун теңдемеси

РЕЙНОЛЬДСА ЧИСЛО (КРИТЕРИЙ) Рейнольдс саны (критерийи) (суюктуктун агымын мүнөздөөчү, өлчөмү жок чоңдук, суюктуктун агымынын окшоштугун, анын илээшкектигин эске алган критерийлардын бири болуп саналат, цилиндрдик трубада аккан суу үчүн $R = \frac{V_{cp}\cdot d}{\nu}$ мында V_{cp}-орточо ылдамдык, d- трубанын диаметри, $\nu = \frac{\mu}{\rho}$ илээшкектиктин кинематикалык коэффициенти).

РЕЙНОЛЬДСА ЧИСЛО КРИТИЧЕСКОЕ Рейнольдстун кризистик саны (Рейнольдс санынын суюктуктун агымынын мүнөзүн айырмалап туруучу кризистик мааниси).

РЕЛАКСАЦИЯ релаксация (серпилгич пластикалык материалдардын туруктуу деформациясында убакыт өткөн сайын чыңалууларлын акырындап басаңдоо кубулушу).

РЕЛАКСАЦИОННЫЕ КОЛЕБАНИЯ релаксациялуу термелүүлөр

РЕЛЯТИВИСТСКАЯ МЕХАНИКА релятивисттик механика (убакыттын жана мейкиндиктин салыштырмалуулук принцибине негизделген механика).

РЕНКИНА-ГЮГОНЬО УСЛОВИЯ Ренкин-Гюгоньо шарттары

РЕОЛОГИЯ реология (классикалык механиканын, бардык материялык нерселердин ар түрлүү термодинамикалык жана физико-химиялык шарттардагы деформациясынын убакытка караша пайда болушунун жана көбөйүшүнүн жалпы закондорун ичине камтый турган бөлүмү).

РЕОНОМНАЯ СИСТЕМА реономдуу система (байланыштары реономдуу боло турган эркин эмес механикалык система).

РЕОНОМНЫЕ СВЯЗИ реономдуу байланыштар

РЕШЕНИЯ ДАЛАМБЕРА ДЛЯ ВОЛНОВОГО УРАВНЕНИЯ толкундук теңдеме үчүн Даламбердин чыгарылышы

РЕШЕТКА ИЗ ОДНОГО РЯДА бир катарлуу решетка

РЕШЕТКА ИЗ ОТРЕЗКОВ кесиндилердин решеткасы

РЕШЕТКА КРУГОВАЯ тегерек решетка

РЕШЕТКА ПЛАСТИН пластинкалар решеткасы

РЕШЕТКА ПОЛИПЛАНОВ полипландар решеткасы

РЕШЕТКА ПРОФИЛЕЙ профилдер решеткасы

РИМАНА ИНВАРИАНТА Риман инварианттары

РИНГЛЕБА ТЕЧЕНИЕ Ринглеб агымы

РОБЕРВЕЛЯ МЕТОД ДЛЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ КАСАТЕЛЬНЫХ жанымаларды аныктоо үч.н Робельвелдин теоремасы

РОСТВЕРК ростверк (октору бир тегиздикте жайгашкан жана тик бурчтар бонкча кесилише турган устундар системасы).

РОТОР ВЕКТОРА, ВИХРЬ ВЕКТОРА вектордун ротору, вектордун куюну (айлампасы): $rot\,\vec{A}=\left(\frac{\partial A_z}{\partial y}-\frac{\partial A_y}{\partial z}\right)\vec{i}+\left(\frac{\partial A_x}{\partial z}-\frac{\partial A_z}{\partial x}\right)\cdot\vec{j}+\left(\frac{\partial A_y}{\partial x}-\frac{\partial A_z}{\partial y}\right)\cdot\vec{K}$, A_x, A_y, A_z тер A нын компоненттери).

РОТОР ВЕКТОРНОЙ ФУНКЦИИ вектордук функциянын ротору

РОТОР ПОВЕРХНОСТЕЙ беттик ротор

РЫЧАГ УПРАВЛЕНИЯ ПОЛЕТОМ учууну башкаруучу рычаг

РЯБЬ ЗВУКОВАЯ үндүк жыбыроо (майда толкундоо).

С

САМОВОЗБУЖДАЮЩИЕСЯ КОЛЕБАНИЯ өзүнөн өзү дүүлүкмө термелүү (термелүү кыймылынын өзү аркылуу пайда болгон күчтөр дүүлүктүргөн термелүүлөр).

САМОВОЗБУЖДЕНИЕ КОЛЕБАНИЙ термелүүлөрдүн өзүнөн өзү дүүлүгүүсү

САНТИГРАММ сантиграмм (граммдын жүздөн бир үлүшү).

САНТИМЕТР сантиметр (СГС системасындагы узундук бирдиги, ал метрдин жүздөн бир үлүшүнө барабар).

СВЕРХЗВУКОВОЕ ОБТЕКАНИЕ КЛИНА шынааны үндөн озуп айланып агуу

СВЕРХЗВУКОВОЕ ОБТЕКАНИЕ РОМБОВИДНОГО ПРОФИЛЯ ромба сымал профилди үндөн озуп айланып агуу

СВЕРХЗВУКОВОЕ ОБТЕКАНИЕ ТОНКОГО ПРОФИЛЯ жука профилди үндөн озуп айланып агуу

СВЕРХЗВУКОВОЕ ОБТЕКАНИЕ ЧЕЧЕВИЦЕОБРАЗНОГО ПРОФИЛЯ чечевица сымал профилди үндөн озуп айланып агуу

СВЕРХЗВУКОВОЕ ТЕЧЕНИЕ үндөн озгон агым

СВОБОДНАЯ ДЛИНА ПРИ ПРОДОЛЬНОМ ИЗГИБЕ, ПРИВЕДЕННАЯ ДЛИНА ПРИ ПРОДОЛЬНОМ ИЗГИБЕ узунунан ийүүдөгү эркин узундук, узунунан ийүүдөгү келтирилген узундук

СВОБОДНАЯ МАТЕРИАЛЬНАЯ ТОЧКА материялык эркин чекит (кыймылына мейкиндиктик чектөө коюлбаган материялык чекит).

СВОБОДНАЯ МЕХАНИЧЕСКАЯ СИСТЕМА механикалык эркин система (кыймылга келүү мүмкүндүгү эч кандай байланыш менен чектелбеген механикалык система).

СВОБОДНАЯ ОСЬ эркин ок (нерсенин айланасында айлануу подшипниктердин реакциясын пайда кылбай турган айлануу огу).

СВОБОДНАЯ ПОВЕРХНОСТЬ ЖИДКОСТИ суюктуктун үстүнкү (эркин) бети (суюктук менен газ сымалдуу чөйрөнүн же вакуумдун арасын ажыратып бөлүп туруучу бет).

СВОБОДНАЯ ЭНЕРГИЯ ПОТОКА агымдын эркин энергиясы

СВОБОДНО ОПЕРТАЯ БАЛКА, ПРОСТАЯ БАЛКА эркин тирелген устун, жөнөкөй устун

СВОБОДНО ОПЕРТЫЙ КРАЙ эркин таянган чети (көчүрүлүшү ортоңку тегиздигине перпендикулярдуу багытталгыдай кылып жана ийүүчү моменттери нөлгө барабар боло тургандай кылып таянылган пластинканын чети).

СВОБОДНЫЕ КОЛЕБАНИЯ, СОБСТВЕННЫЕ КОЛЕБАНИЯ эркин термелүүлөр, өздүк термелүүлөр (сырткы таасир этүүчүлөр жок кезинде болуучу термелүүлөр).

СВОБОДНЫЙ ВЕКТОР эркин вектор (башталышы үчүн мейкиндиктин каалагандай чекитин алууга боло турган вектор, б.а. белгилүү бир түз сызык менен байланышпаган вектор).

СВОБОДНЫЙ КРАЙ эркин кыры, чети (пластинканын эч кандай күч таасир этпей турган кыры, чети).

СВОБОДНЫЙ ПОТОК, БЕЗНАПОРНЫЙ ПОТОК эркин агым, напорсуз агым (суюктуктун напору жок кездеги агымы).

СВОЙСТВО СОХРАНЯЕМОСТИ ВИХРЕВЫХ ЛИНИЙ куюн сызыктарынын сакталуу касиети

СВЯЗАННЫЕ КОЛЕБАНИЯ байланышкан термелүүлөр (өз ара байланышкан жөнөкөй системалардан түзүлгөн татаал системадагы өздүк термелүүлөр. Байланышкан термелүүлөрдү жөнөкөй системалардын термелүүлөрүнүн суммасы аркылуу туюнтууга болот).

СВЯЗАННЫЕ СИСТЕМЫ байланышкан системалар

СВЯЗАННЫЕ СИСТЕМЫ КОЛЕБАТЕЛЬНЫЕ термелтүүчү байланышкан системалар (өз ара таасир этише турган, ар бири бирден эркин даражалуу болгон жөнөкөй системалардын жыйындысы катары карала турган эки же андан көп эркин даражалуу термелтүүчү системалар).

СВЯЗИ МЕХАНИЧЕСКИЕ механикалык байланыштар (механикалык системанын абалына же кыймылына коюлган чектөөлөр. Механикалык байланыштар кандайдыр бир нерселердин жардамы менен ишке ашырылат. Маселен, жүк илинген жип, механизмдин бөлүктөрүн бириктирүүчү шарнирлер ж.б. Системага коюлган чектөөлөр нерселер арасындагы тийишүүлөрдүн шарттарына байланыштуу болот, мындай системанын чекиттеринин координаталары, ал координаталардан убакыт боюнча алынган туундулары жана убакыты кыймылдын учурунда кээ бир кошумча барабардыктарды же барабарсыздыктарды канааттандырууга тийиш).

СВЯЗИ ГЕОМЕТРИЧЕСКИЕ геометриялык байланыштар

СВЯЗИ ДВУСТРОННИЕ эки жактуу байланыштар

СВЯЗИ ИДЕАЛЬНЫЕ идеалдык байланыштар

СВЯЗИ КИНЕМАТИЧЕСКИЕ кинематикалык байланыштар

СВЯЗИ МЕХАНИЧЕСКИЕ механикалык байланыштар

СВЯЗИ НЕГОЛОНОМНЫЕ голономдуу эмес байланыштар

СВЯЗИ НЕСТАЦИОНАРНЫЕ стационардуу эмес байланыштар

СВЯЗИ ОДНОСТОРОННИЕ бир жактуу байланыштар

СВЯЗИ ОСЛАБЛЕННЫЕ НЕУДЕРЖИВАЮЩИЕ бошондотулган кармап турбас байланыштар

СВЯЗИ РЕОНОМНЫЕ реономдуу байланыштар

СВЯЗНОСТЬ ОБЛАСТИ областтын байланыштуулугу

СВЯЗЬ ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНАЯ дифференциалдык байланыш

СВЯЗЬ ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНАЯ ИНТЕГРИРУЕМАЯ интегралданма дифференциалдык байланыш

СВЯЗЬ КОНЕЧНАЯ чектүү байланыш

СВЯЗЬ КОРРЕЛЯТИВНАЯ ГИДРОДИНАМИЧЕСКИХ ВЕЛИЧИН гидродинамикалык чоңдуктардын корреляттивдик байланышы

СВЯЗЬ НЕОСВОБОЖДАЮЩАЯ бошотпоочу байланыш

СВЯЗЬ ОСВОБОЖДАЮЩАЯ бошотуучу байланыш

СВЯЗЬ ПОЛУГОЛОНОМНАЯ жарым голономдуу байланыш

СВЯЗЬ СТОХАСТИЧЕСКАЯ стохастикалык байланыш

СВЯЗЬ ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ функциялык байланыш

СДВИГ жылдыруу, жылышуу (нерселерде, жанымага багытташ чыңалуудан пайда болуучу жеңекей деформация).

СДВИГ ФАЗ фазалардын жылышуусу

СДВИГОВЫЕ ВОЛНЫ жылышма толкундар

СЕКТОРНАЯ СКОРОСТЬ сектордук ылдамдык (кыймылга келүүчү чекиттин радиус-вектору аркылуу сызылып өтүүчү фигуранын аянтынан убакыт боюнча алынуучу туунду).

СЕГНЕРОВО КОЛЕСО сегнердик дөңгөлөк

СЕЙСМОГРАФ сейсмограф (жер кыртышынын термелүүсүн жазып жана ченеечү өтө сезгич аспап).

СЕКУНДА секунда (тропикалык жылдын I:31556930,0 үлүшү. Бул аныктама 1954-жылы чендер жана салмактар боюнча X Эл Аралык Генералдык конференцияда кабыл алынган. Тропикалык жыл күн менен түндүн жазгы теңелүү чекити аркылуу өтүү учурунун аралыгындагы убакыт).

СЕН-ВЕНАНА ПРИНЦИП Сен-Венан принциби

СЕТКА ЛИНИИ МАХА Мах сызыгынын торчосу

СЕТКИ ВЗАИМНО ОБРАТНЫЕ өз ара тескери торчолор

СЕЧЕНИЯ ГЛАВНЫЕ, ГЛАВНЫЕ ПЛОЩАДКИ башкы (негизги) кесилиштер, башкы аянтчалар

СЖАТИЕ кысуу (стержендин, анын каалагандай туурасынан кесилишине таасир этүүчү бардык ички күчтөрү, ошол каралып жаткан кесилиштеги ички нормаль боюнча багытталган бир гана бирдей таасир этүүчү күчкө келтириле тургандай чыңалган абалы).

СЖАТИЕ ВНЕЦЕНТРЕННОЕ борбордон тышкары кысуу

СЖАТИЕ ПОТОКА агымдын кысылуусу

СЖАТИЕ ЦЕНТРАЛЬНОЕ борбордук кысуу

СЖАТОЕ СЕЧЕНИЕ ПОТОКА агымдын кысылган кесилиши (суюктуктун кыймылын текши өзгөрөт деп кароого боло турган жана кезенекке эң жакын турган агымдын эң кичине нормалдык кесилиши).

СЖАТЫЙ ЭЛЕМЕНТ кысылган элемент (конструкциянын, кысуучу күчтөргө дуушар болуучу элементи).

СЖИМАЕМАЯ ЖИДКОСТЬ кысылма суюктук к. СЖИМАЕМОСТЬ

СЖИМАЕМОСТЬ кысылгычтык (заттын, бардык жактан болгон басымдын таасири менен өзүнүн көлөмүн өзгөртүүгө жөндөмдүүлүгү. Бардык зат кысылгычтыкка ээ болот. Кысуу процессинде эгер зат

химиялык, түзүлүштүк ж.б. өзгөрүүгө дуушар болбосо, анда сырткы басымдарды баштапкы маанисине кайра кайрганда заттын алгачкы көлөмү калыбына келет).

СЖИМАЕМЫЙ ВИХРЬ кысылма куюн

СЖИМАЕМЫЙ ДИПОЛЬ кысылма диполь

СЖИМАЮЩАЯ СИЛА кысуучу күч (стерженди каралып жаткан кесилишиндеги ички нормалын көздөй багытталган узатасынан кеткен күч).

СЖИМАЮЩЕЕ НАПРЯЖЕНИЕ кысуучу чыңалуу (чыңалуу бетине таасир этип жаткан нерсенин ичин көздөй багытталган нормалдуу чыңалуу).

СЕКТОР РАЗРЕЖЕНИЯ суюлуу сектору

СЕТКА ТЕЧЕНИЯ ПЛОСКОГО ПОТОКА жалпак агымдын агуу торчосу

СЕЧЕНИЕ КРИТИЧЕСКОЕ ПАТРУБКИ патрубканын кризистик кесилиши

СЕЧЕНИЕ ТРУБКИ ТОКА агымдын трубкасынын (түтүгүнүн) кесилиши

СЕЧЕНИЕ ТРУБКА ТОКА НОРМАЛЬНОЕ агымдын трубкасынын нормалдуу кесилиши

СИЛА күч (берилген материялык нерсеге башка материялык нерселер тарабынан болгон механикалык аракеттин (таасирдин) өлчөмүн түюнта турган вектордук чоңдук).

СИЛА АБСОЛЮТНАЯ абсолюттук күч

СИЛА АКТИВНАЯ активдүү күч

СИЛА АРХИМЕДОВА, СИЛА ГИДРОСТАТИЧЕСКАЯ ПОД"ЕМНАЯ Архимеддик күч, гидростатикалык көтөрүү күчү

СИЛА ВИХРЕВАЯ куюндук күч

СИЛА ВНЕШНЯЯ тышкы күч

СИЛА ВНУТРЕННОГО ТРЕНИЯ ички сүрүлүү күчү

СИЛА ВНУТРЕННЯЯ ички күч

СИЛА ВОЛНОВОГО СОПРОТИВЛЕНИЯ толкундук каршылык күчү

СИЛА ВЯЗКОСТИ илээшкектик күчү

СИЛА ДВИЖУЩАЯ кыймылдаткыч күч

СИЛА ДЕЯТЕЛЬНАЯ ишмердүү күч

СИЛА ЖИВАЯ НЕСЖИМАЕМОЙ ЖИДКОСТИ кысылбас суюктуктун жандуу күчү

СИЛА ЖУКОВСКОГО Жуковский күчү

СИЛА ИМПУЛЬСИВНАЯ импульстук күч

СИЛА ИНЕРЦИИ инерция күчү (материялык чекиттин m массасы менен анын $\vec{a}$ ылдамдануусунун минус белгиде алынган көбөйтүндүсүнө барабар болгон фиктивдик күч).

СИЛА ИНЕРЦИИ КОРИОЛИСОВА кориолистик инерция күчү

СИЛА ИНЕРЦИИ ТАНГЕНЦИАЛЬНАЯ тангенциалдык инерция күчү

СИЛА ИНЕРЦИИ ЦЕНТРОБЕЖНАЯ борбордон качма инерция күчү

СИЛА КАСАТЕЛЬНАЯ жаныма күч

СИЛА КАПИЛЛЯРНАЯ капиллярдык күч

СИЛА КОРИОЛИСА Кориолис күчү

СИЛА КРИТИЧЕСКАЯ кризистик күч

СИЛА ЛОШАДИНАЯ ат күчү

СИЛА МАКСИМАЛЬНАЯ максималдык күч

СИЛА МГНОВЕННАЯ көз ирмемдеги күч

СИЛА НОРМАЛЬНАЯ нормалдуу күч

СИЛА НОРМАЛЬНОГО ДАВЛЕНИЯ нормалдык басымдын күчү

СИЛА ОБ"ЕМНАЯ көлөмдүк күч

СИЛА ОСЕВАЯ октук күч

СИЛА ОТНОСИТЕЛЬНАЯ салыштырмалуу күч

СИЛА ПАССИВНАЯ пассивдүү күч

СИЛА ПЕРЕМЕННАЯ өзгөрмө күч

СИЛА ПЕРЕНОСНАЯ көчүрүлмө күч

СИЛА ПОВЕРХНОСТНАЯ беттик күч

СИЛА ПОДСАСЫВАЮЩАЯ сормо күч

СИЛА ПОДСАСЫВАЮЩАЯ ПЛОСКОЙ ПЛАСТИНКИ жалпак пластинканын сормо күчү

СИЛА ПОД"ЕМНАЯ , СИЛА ПОДДЕРЖИВАЮЩАЯ көтөрүү күчү, кармап туруу күч

СИЛА ПОД"ЕМНАЯ ПРОФИЛЯ В РЕШЕТКЕ решеткадагы профилдин көтөрүү күчү

СИЛА ПОСТОЯННАЯ туруктуу күч

СИЛА ПОТЕРЯННАЯ жоголгон күч

СИЛА ПРИТЯЖЕНИЯ тартуу күчү

СИЛА ПОПЕРЕЧНАЯ туурасынан тиркелген күч

СИЛА ПРОДОЛЬНАЯ узатасынан кеткен күч

СИЛА РАВНОДЕЙСТВУЮЩАЯ бирдей аракет кылуучу күч, бирдей таасир этүүчү күч

СИЛА РАСТЯГИВАЮЩАЯ керүүчү күч, чоюучу күч

СИЛА РЕАКЦИИ реакция күчү

СИЛА СЖИМАЮЩАЯ кысуучу күч

СИЛА РЕЗУЛЬТИРУЮЩАЯ жыйынтыктоочу (натыйжалоочу) күч

СИЛА СОПРОТИВЛЕНИЯ каршылык күчү (материялык нерселерди кыймылга келтиргенде пайда болуучу же ушул нерселердин кыймылы аркылуу түзүлүүчү пассивдүү күч, ал кыймылдын багытына карама-каршы багытталат).

СИЛА СОПРОТИВЛЕНИЯ ДАВЛЕНИЯ басымдын каршылык күчү

СИЛА СОПРОТИВЛЕНИЯ ИНДУКТИВНОГО индукциялык каршылык күчү

СИЛА СОПРОТИВЛЕНИЯ ЛОБОВОГО маңдайкы каршылык күчү

СИЛА СОПРОТИВЛЕНИЯ ТРЕНИЯ сүрүлүү каршылык күчү

СИЛА СОСРЕДОТОЧЕННАЯ топтолгон (чогулган) күч

СИЛА СОСТОВЛЯЮЩАЯ түзүүчү күч

СИЛА СЦЕПЛЕНИЯ ПРЕДЕЛЬНАЯ пределдик илинүү күчү

СИЛА ТАНГЕНЦИАЛЬНАЯ тангенциалдык күч

СИЛА ТРЕНИЯ сүрүлүү күчү (беттери жанаша турган эки нерсенин салыштырмалуу кыймылына каршы аракет кылуучу жаныма реакция).

СИЛА ТЯГОТЕНИЯ тартылуу күчү (бүткүл дүйнөлүк тартылуу закону: күч таасир эткен материялык чекиттердин массаларынын көбөйтүндүсүнө түз пропорциялуу, чекиттердин арасындагы аралыктын квадратына тескери пропорциялуу, болгон күч, б.а. $\vec{F} = k\frac{m_1 m_2}{r^2}$ менен аныкталган тартылуу күчү).

СИЛА ТЯЖЕСТИ оордук күчү (жер бетине жакын турган материялык чекитке таасир этүүчү күч; ал – ушул чекиттин массасы менен анын вакуумда эркин түшүү ылдамдануусунун көбөйтүндүсүнө барабар).

СИЛА УДАРА согуу күчү, кагуу күчү

СИЛА УПРУГОСТИ серпилгичтик күч (күч тиркелген чекиттен ал күчтүн таасир этүү сызыгында күчтүн мааниси нөлгө барабар боло турган чекитке чейинки аралыкка пропорциялаш болгон бор-

бордук күч. Серпилгичтик күч, анын мааниси нөлгө барабар болуучу чекитти көздөй багытталат).

СИЛА УРАВНОВЕШИВАЮЩАЯ тендеечү күч

СИЛА ЦЕНТРАЛЬНАЯ борбордук күч

СИЛА ЦЕНТРОБЕЖНАЯ борбордон качма күч

СИЛА ЦЕНТРОСТРЕМИТЕЛЬНАЯ борборго умтулган күч

СИЛОВАЯ ЛИНИЯ күч сызыгы (күчтөр талаасындагы сызык, ал анын каалагандай чекитине жүргүзүлгөн жаныма талаанын күчүнүн аракет сызыгы менен дал келише турган касиетке ээ болот).

СИЛОВАЯ ФУНКЦИЯ күчтүк функция (айрым туундулары $\vec{P}$ күчүнүн x, y, z окторуна түшүрүлгөн салыштырмалуу проекцияларына барабар $\frac{\partial F}{\partial x} = P_x$, $\frac{\partial F}{\partial y} = P_y$, $\frac{\partial F}{\partial z} = P_z$ боло турган $F(x,y,z)$ функциясы).

СИЛОВОЕ ПОЛЕ, ПОЛЕ СИЛ күчтүк талаа, күчтөр талаасы (мейкиндиктин ага жайгашылган ар бир чекитке белгилүү бир чоңдуктагы жана багыттагы күч таасир эте турган бөлүгү. Эгер ал күч чекиттин x, y, z координаталарынан гана көз каранды болсо, анда күчтөр талаасы стационардык деп аталат. Ал эми x, y, z жана t убакыттан көз каранды болсо, анда с т а ц и о н а р д ы к э м е с деп аталат. Эгер күчтөр талаасы координаталардан да, убакыттан да көз каранды болбой, туруктуу болсо, анда ал б и р т е к т ү ү деп аталат).

СИЛОВОЙ МНОГОУГОЛЬНИК күчтүк көп бурчтук

СИЛЫ АНТИПАРАЛЛЕЛЬНЫЕ антипараллель күчтөр

СИЛЫ ДЕМПФИРУЮЩИЕ демпфирлөөчү күчтөр

СИЛЫ ДЕМПФИРУЮЩИЕ ПРИ ВИБРАЦИЯХ вибрацияларда демпфирлөөчү күчтөр

СИЛЫ ДИССИПАТИВНЫЕ диссипативдик күчтөр

СИЛЫ КОНСЕРВАТИВНЫЕ консервативдик күчтөр

СИЛЫ КРАТНЫЕ эселүү күчтөр

СИЛЫ МАССОВЫЕ, СИЛЫ ОБ"ЕМНЫЕ массалык күчтөр, көлөмдүк күчтөр

СИЛЫ ОБОБЩЕННЫЕ жалпыланган күчтөр

СИЛЫ ОБОБЩЕННЫЕ НЕПОТЕНЦИАЛЬНЫЕ жалпыланган потенциалдык эмес күчтөр

СИЛЫ ОБОБЩЕННЫЕ ГИРОСКОПИЧЕСКИЕ жалпыланган гироскоптук күчтөр

СИЛЫ ОБОБЩЕННЫЕ ДИССИПАТИВНЫЕ жалпыланган диссипативдик күчтөр

СИЛЫ ОБОБЩЕННЫЕ ПОТЕНЦИАЛЬНЫЕ жалпыланган потенциалдык күчтөр

СИЛЫ ПАРАЛЛЕЛЬНЫЕ параллель күчтөр

СИЛЫ СХОДЯЩИЕСЯ жыйналма күчтөр

СИЛЫ УРАВНОВЕШЕННЫЕ тендештирилген күчтөр

СИЛЫ УРАВНОВЕШИВАЮЩИЕСЯ тендештиргич күчтөр

СИЛЫ ЭКВИВАЛЕНТНЫЕ эквиваленттүү күчтөр

СИЛЬВЕСТРА КРИТЕРИЙ Сильвестр критерийи

СИЛЬНО ИЗОГНУТЫЙ ПРОФИЛЬ ЖУКОВСКОГО Жуковскийдин өтө ийилген профили

СЛАБО ИЗОГНУТЫЙ ПРОФИЛЬ ЖУКОВСКОГО Жуковскийдин бир аз ийилген профили

СИММЕТРИЧЕСКИЙ ГИРОСКОП симметриялуу гироскоп (козголбос чекиттеги инерция эллипсоиди эллипсоиддик айланууу боло турган гироскоп).

СИММЕТРИЧЕСКИЙ ТЕНЗОР симметриялуу тензор (компоненттери $T_{ij}=T_{ji}$ шартын канааттандыра турган экинчи рангадагы тензор).

СИММЕТРИЧНОЕ РАСПОЛОЖЕНИЕ ВИХРЕЙ куюндардын (айлампалардын) симметриялуу жайгашуусу

СИММЕТРИЧНЫЙ ПРОФИЛЬ ЖУКОВСКОГО Жуковскийдин симметриялуу профили

СИММЕТРИЧНОСТЬ ТЕНЗОРА НАПРЯЖЕНИЙ чыңалуулар тензорунун симметриясы

СИММЕТРИЧНОСТЬ ТЕНЗОРА СКОРОСТЕЙ ДЕФОРМАЦИИ деформациялар ылдамдыктарынын тензорунун симметриялыгы

СИММЕТРИЯ ОТНОСИТЕЛЬНО ОСИ окко карата симметрия

СИММЕТРИЯ ОТНОСИТЕЛЬНО ПЛОСКОСТИ тегиздикке карата симметрия

СИММЕТРИЯ ОТНОСИТЕЛЬНО ТОЧКИ чекитке карата симметрия

СИНТЕЗ КОРРЕЛЯТИВНЫХ СВЯЗЕЙ корреляциялык байланыштар синтези

СИНУСОИДАЛЬНОЕ КОЛЕБАНИЕ, ГАРМОНИЧЕСКОЕ КОЛЕБАНИЕ синусоидалык термелүү, гармоникалык термелүү

СИНХРОННАЯ ТАБЛИЦА синхрондук таблица (бир мезгилде өткөн бир нече окуяларды сүрөттөй турган таблица).

СИНХРОННЫЕ КОЛЕБАНИЯ синхрондук термелүүлөр (бирдей жыштыктагы термелүүлөр).

СИНХРОННЫЙ синхрондуу (бир моментте (убакытта) боло турган).

СИСТЕМА ВИХРЕЙ куюндар системасы

СИСТЕМА ГИРОСКОПИЧЕСКИ НЕСВЯЗАННАЯ гироскоптуу байланышпаган система

СИСТЕМА ГОЛОНОМНАЯ голономдук система

СИСТЕМА ДИНАМИЧЕСКАЯ динамикалык система

СИСТЕМА ДИССИПАТИВНАЯ диссипативдик система

СИСТЕМА ЕДИНИЦ ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ теориялык бирдиктер системасы

СИСТЕМА ЕДИНИЦ ТЕХНИЧЕСКАЯ техникалык бирдиктер системасы

СИСТЕМА ЖЕСТКАЯ катаал система

СИСТЕМА КОНСЕРВАТИВНАЯ консервативдик система

СИСТЕМА МАТЕРИАЛЬНАЯ ДИСКРЕТНАЯ дискреттик материялык система

СИСТЕМА МАТЕРИАЛЬНАЯ СПЛОШНАЯ туташ материялык система

СИСТЕМА МАТЕРИАЛЬНЫХ ТОЧЕК, СИСТЕМА МАТЕРИАЛЬНЫХ ЧАСТИЦ материялык чекиттердин системасы, материялык бөлүкчөлөрдүн системасы (материялык чекиттердин каалагандай жыйындысы).

СИСТЕМА МКС МКС системасы (негизги бирдиктер үчүн узундук бирдигине – метр, масса бирдигине – килограмм, убакыт бирдигине – күндүн орточо убакытынын секундасы алына турган бирдиктер системасы).

СИСТЕМА МЕХАНИЧЕСКАЯ механикалык система

СИСТЕМА НАТУРАЛЬНАЯ натуралдык система

СИСТЕМА НЕГОЛОНОМНАЯ голономдуу эмес система

СИСТЕМА НЕИЗМЕНЯЕМАЯ өзгөрбөс система

СИСТЕМА НЕСВОБОДНАЯ эркин эмес система

СИСТЕМА ОБОБЩЕННО-КОНСЕРВАТИВНАЯ жалпыланма-консервативдик система

СИСТЕМА ОПРЕДЕЛЕННО-ДИССИПАТИВНАЯ анык диссипативдик система

СИСТЕМА ОТСЧЕТА эсептөө системасы (ага карата башка материялык нерселердин кыймылы карала турган материялык нерсе менен байланышкан координаталар системасы).

СИСТЕМА ОТСЧЕТА ИНЕРЦИАЛЬНАЯ инерциялык эсептөө системасы

СИСТЕМА ПАРАЛЛЕЛЬНЫХ СИЛ параллель күчтөр системасы (аракет кылуучу күчтөрү параллель болушкан күчтөрдүн системасы).

СИСТЕМА С ОДНИМ СВОБОДНЫМ ПЕРЕМЕЩЕНИЕМ бир эркин которулусу бар система

СИСТЕМА С ПОЛНЫМ ЧИСЛОМ УСЛОВИЙ шарттары толук санда болгон система

СИСТЕМА СГС СГС системасы (негизги бирдиктер үчүн: узундук бирдигине – сантиметр, масса бирдигине – грамм, убакыт бирдигине – күндүн орточо убакытынын секундасы алынган бирдиктер системасы).

СИСТЕМА СВОБОДНАЯ МЕХАНИЧЕСКАЯ механикалык эркин система

СИСТЕМА СИЛ күчтөр системасы (каралып жаткан механикалык системага таасир этүүчү күчтөрдүн системасы, б.а. кандайдыр бир белги боюнча бөлүнүп алынган күчтөрдүн жыйындысы).

СИСТЕМА СИЛ ПРОИЗВОЛЬНАЯ күчтөрдүн эрктүү системасы

СИСТЕМА СИЛ ПЛОСКАЯ күчтөрдүн жалпак системасы

СИСТЕМА СИЛ ЭКВИВАЛЕНТНАЯ НУЛЮ күчтөрдүн нөлгө эквиваленттүү системасы

СИСТЕМА СКАЧКОВ секиримдер (кескин өзгөрүүлөр) системасы

СИСТЕМА СКАЧКОВ ОПТИМАЛЬНАЯ секиримдердин (кескин өзгөрүүлөрдүн) оптималдуу системасы

СИСТЕМА СКЛЕРОНОМНАЯ склерономдуу система

СИСТЕМА СТАТИЧЕСКИ НЕОПРЕДЕЛИМАЯ статистикалык аныкталбас система

СИСТЕМА СХОДЯЩИХСЯ СИЛ жыйналма күчтөр системасы (аракет кылуучу сызыктары бир чекитте кесилише турган күчтөр системасы).

СИСТЕМА УРАВНЕНИЙ ГИПЕРБОЛИЧЕСКАЯ гиперболалык теңдемелер системасы

СИСТЕМА УРАВНЕНИЙ КВАЗЛИНЕЙНАЯ сызыктуу сымал теңдемелердин системасы

СИСТЕМА УРАВНЕНИЙ ЛИНЕЙНАЯ теңдемелердин сызыктуу системасы

СИСТЕМА УРАВНЕНИЙ ПАРАБОЛИЧЕСКАЯ теңдемелердин параболалык системасы

СИСТЕМА УРАВНЕНИЙ ПОЛУЛИНЕЙНАЯ теңдемелердин жартылай сызыктуу системасы

СИСТЕМА УРАВНЕНИЙ ПСЕВДОЛИНЕЙНАЯ теңдемелердин сызыктуу сымал системасы

СИСТЕМА УРАВНЕНИЙ ЭЛЛИПТИЧЕСКАЯ теңдемелердин эллиптик системасы

СИФОН сифон (суюктук жогорку деңгээлдеги идиштер төмөнкү деңгээлдеги идишке куюлууга ылайыкталган, түрдүү узундукта ийилген трубка).

СКАЛЫВАНИЕ жарылыш

СКАЛЯР, СКАЛЯРНАЯ ВЕЛИЧИНА скаляр, скалярдык чоңдук (берилген тегиздикте координаталар системасын тандап алууга көз каранды болбостон бир чыныгы сан менен бир маанилүү аныктала турган чоңдук).

СКАЛЯР АБСОЛЮТНЫЙ абсолюттук скаляр

СКАЛЯР ДИАДИКА диадик скаляры

СКАЛЯРНОЕ ПОЛЕ скалярдык талаа

СКАЛЯРНОЕ ПРОИЗВЕДЕНИЕ ДВУХ ВЕКТОРОВ эки вектордун скалярдык көбөйтүндүсү (берилген $\vec{a}$ жана $\vec{b}$ эки вектордун абсолюттук чоңдуктарынын алардын арасындагы бурчтун косинусуна көбөйтүндүсү; ал $\vec{a}\cdot\vec{b}$ аркылуу белгиленет).

СКАЛЯРНОЕ ПРОИЗВЕДЕНИЕ ДВОЙНОЕ эки ирет скалярдык көбөйтүндү

СКАЛЯРНОЕ ПРОИЗВЕДЕНИЕ ДВУХ ТЕНЗОРОВ эки тензордун скалярдык көбөйтүндүсү

СКАЧКА ИНТЕНСИВНОСТИ интенсивдүүлүктүн секирими (кескин өзгөрүүсү).

СКАЧКА ЛИНИЯ секиримдин (кескин өзгөрүүнүн) сызыгы

СКАЧОК секирим , кескин өзгөрүү

СКАЧОК ДЕТОНАЦИИ детонация секирими

СКАЧОК ИЗМЕНЕНИЕ ЭНТРОПИИ энтропиянын өзгөрүшүнүн секирими

СКАЧОК КОНДЕНСАЦИИ конденсация секирими

СКАЧОК КОНИЧЕСКИЙ конустук секирим

СКАЧОК КРИВОЛИНЕЙНЫЙ ийри сызыктуу секирим

СКАЧОК НУЛЕВОЙ нөлдүк секирим

СКАЧОК РАЗРЕЖЕНИЯ суюлуунун кескин өзгөрүшү (секирими)

СКАЧОК ПРЯМОЙ тик секирим (кескин өзгөрүү)

СКАЧОК СИЛЬНЫЙ мыкты секирим (кескин өзгөрүү)

СКАЧОК СИЛЬНЫЙ ОТРАЖЕННЫЙ чагылган мыкты секирим

СКАЧОК СЛАБЫЙ начар секирим

СКАЧОК СЛАБЫЙ ОТРАЖЕННЫЙ чагылган начар секирим

СКАЧОК УПЛОТНЕНИЯ тыгыздалуунун кескин өзгөрүүсү (секирими)

СКАЧОК УПЛОТНЕНИЯ В НЕСОВЕРШЕННОМ ГАЗЕ жеткилең эмес газда тыгыздалуунун кескин өзгөрүшү (секирими)

СКАЧОК УПЛОТНЕНИЯ В СОВЕРШЕННОМ ГАЗЕ жеткилең газда тыгыздалуунун кескин өзгөрүүсү (секирими)

СКАЧОК УПЛОТНЕНИЯ КОСОЙ тыгыздалуунун кыйгач секирими (кескин өзгөрүүсү)

СКАЧОК УПЛОТНЕНИЯ ПРЯМОЙ тыгыздалуунун тик секирими (кескин өзгөрүүсү)

СКАЧОК ФРОНТА ПЛАМЕНИ жалындын фронтунун кескин өзгөрүүсү, секирими

СКВАЙРА И ЮНГА ФОРМУЛА Сквайра жана Юнг формуласы

СКЕЛЕТ РУЛЯ ЖУКОВСКОГО Жуковскийдин рулунун скелети

СКЛЕРОМЕТР склерометр (минералдардын, кристаллдардын катуулугун адатта алмаз ийнечелер менен өлчөй турган аспап).

СКЛЕРОМЕТРИЧЕСКАЯ ТВЕРДОСТЬ , ТВЕРДОСТЬ ПО ЦАРАПАНИЮ склерометрдик катуулук, тыткылоо боюнча катуулук (материалдын, анын бетинин башка материалдан (маселен, алмаздан) жасалган урчук менен тыткылоо жолу боюнча аныктала турган катуулугу).

СКЛЕРОНОМНАЯ СИСТЕМА склерономдук система (бардык байланыштары склерономдук болгон, эркин эмес механикалык система).

СКЛЕРОНОМНЫЕ СВЯЗИ, СТАЦИОНАРНЫЕ СВЯЗИ склерономдук байланыштар, стационардык (туруктуу) байланыштар (убакыттан көз каранды болбогон байланыштар).

СКЛЕРОСКОП склероскоп (металлдардын катуулугун өлчөй турган аспап).

СКОЛЬЖЕНИЕ сыйгалануу, тайгалануу (жанышуучу эки катуу беттин же сызыктын салыштырмалуу кыймылы, мында бир беттин же сызыктын жанышуу чекитинин экинчи беттин же сызыктын жанышуу чекиттерине карата салыштырмалуу ылдамдыгы нөлдөн айырмалуу болот).

СКОЛЬЗЯЩИЙ ВЕКТОР сыйгалануучу, жылышуучу вектор (башталышын, ошол вектор жаткан түз сызыкты бойлото, каалагандай абалга көчүрүүгө боло турган вектор).

СКОРОСТИ ОБОБЩЕННЫЕ жалпыланган ылдамдыктар

СКОРОСТНОЙ НАПОР ылдамдыктык напор (суюктуктун бөлүкчөсүнүн, анын кинетикалык энергиясын пайдалануу аркылуу көтөрүлүүсүнүн максималдык бийиктиги).

СКОРОСТЬ АБСОЛЮТНАЯ абсолюттук ылдамдык

СКОРОСТЬ АКТУАЛЬНАЯ (ДЕЙСТВИТЕЛЬНАЯ) актуалдуу (чыныгы) ылдамдык

СКОРОСТЬ ВЕСОВАЯ салмактык ылдамдык

СКОРОСТЬ ВОЗМУЩЕНИЯ дүүлүгүү ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ВОЛНОВАЯ толкундук ылдамдык

СКОРОСТЬ ВОЛН ГРУППОВАЯ толкундун группалык ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ВРАЩЕНИЯ МГНОВЕННАЯ көз ирмемдеги айлануу ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ВРАЩЕНИЯ УГЛОВАЯ бурчтук айлануу ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ДЕЙСТВИТЕЛЬНАЯ (АКТУАЛЬНАЯ) чыныгы (актуалдуу) ылдамдык

СКОРОСТЬ ДЕТОНАЦИИ детонация ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ДЕФОРМАЦИИ деформация ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ДИНАМИЧЕСКАЯ динамикалык ылдамдык

СКОРОСТЬ ЗВУКА үн ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ЗВУКА АДИАБАТИЧЕСКАЯ үндүн адиабаталык ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ЗВУКА В ПОКОЯЩЕМСЯ ГАЗЕ үндүн тынч турган газдагы ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ЗВУКА ИЗОТЕРМИЧЕСКАЯ үндүн изотермалык ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ЗВУКА МЕСТНАЯ үндүн жергиликтүү ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ИНДУКТИВНАЯ индукциялык ылдамдык

СКОРОСТЬ ИСТЕЧЕНИЯ агып чыгуу ылдамдыгы

СКОРОСТЬ КАЧЕНИЯ чайпалуу ылдамдыгы (жылгаяктоочу катуу нерсенин ал жылгаяктай турган нерсеге карата бурчтук ылдамдыгы).

СКОРОСТЬ КОМПЛЕКСНАЯ комплекстик ылдамдык

СКОРОСТЬ КРИТИЧЕСКАЯ кризистик ылдамдык

СКОРОСТЬ КРИТИЧЕСКАЯ УГЛОВАЯ кризистик бурчтук ылдамдык

СКОРОСТЬ КУБИЧЕСКОГО РАСШИРЕНИЯ ЖИДКОСТИ суюктуктун кубдук кеңейишинин ылдамдыгы.

СКОРОСТЬ ЛИНЕЙНАЯ сызыктуу ылдамдык

СКОРОСТЬ МАКСИМАЛЬНАЯ максималдык ылдамдык

СКОРОСТЬ МГНОВЕННАЯ көз ирмемдеги ылдамдык

СКОРОСТЬ НАЧАЛЬНАЯ баштапгыч ылдамдык

СКОРОСТЬ ОБОБЩЕННАЯ жалпыланган ылдамдык

СКОРОСТЬ ОСРЕДНЕННАЯ орточолонгон ылдамдык

СКОРОСТЬ ОТНОСИТЕЛЬНАЯ салыштырмалуу ылдамдык

СКОРОСТЬ ПЕРЕМЕННОГО ДВИЖЕНИЯ өзгөрмө кыймылдын ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ПЕРЕНОСНАЯ көчүрүлмө ылдамдык

СКОРОСТЬ ПОСТУПАТЕЛЬНОГО ДВИЖЕНИЯ алга умтулган кыймылдын ылдамдыгы (алга умтулган кыймылда болгон катуу нерсенин каалагандай чекитинин ылдамдыгы).

СКОРОСТЬ ПУЛЬСАЦИОННАЯ пульсациялык ылдамдык

СКОРОСТЬ РАВНОМЕРНОГО ДВИЖЕНИЯ бир калыптагы кыймылдын ылдамдыгы

СКОРОСТЬ РАДИАЛЬНАЯ радиустук ылдамдык

СКОРОСТЬ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ бөлүштүрүү ылдамдыгы

СКОРОСТЬ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ ОТРАЖЕННОГО СКАЧКА чагылган секирикдин бөлүштүрүү ылдамдыгы

СКОРОСТЬ РАСПРОСТРАНЕНИЯ ВОЗМУЩЕНИЙ дүүлүгүүлөрдүн таралуу ылдамдыгы

СКОРОСТЬ РАСПРОСТРАНЕНИЯ ВОЛНЫ толкундун таралуу ылдамдыгы

СКОРОСТЬ СДВИГА жылышуу ылдамдыгы (кыймылда болгон суюктуктун, бир чекиттен чыккан, башында өз ара перпендикулярдуу сызыктуу эки элементинин арасындагы бурчтун өзгөрүү ылдамдыгы).

СКОРОСТЬ СЕКТОРНАЯ сектордук ылдамдык

СКОРОСТЬ СКОЛЬЖЕНИЯ ПО РАДИУСУ ВЕКТОР радиус вектор боюнча сыйгалануу (жылмышуу) ылдамдыгы

СКОРОСТЬ СКОЛЬЖЕНИЯ МГНОВЕННАЯ көз ирмемдеги сыйгалануу (жылмышуу) ылдамдыгы

СКОРОСТЬ СКОШЕНИЯ УГЛА бурчтун кыйгачтануу ылдамдыгы

СКОРОСТЬ СЛОЖНАЯ татаал ылдамдык

СКОРОСТЬ СОПРЯЖЕННАЯ тутамдаш ылдамдык

СКОРОСТЬ СРЕДНЕКВАДРАТИЧНАЯ орточо квадраттык ылдамдык

СКОРОСТЬ СРЕДНЯЯ орточо ылдамдык

СКОРОСТЬ ТОЧКИ чекит ылдамдыгы (чекиттин кыймылынын кинематикалык өлчөмү ал ылдамдык ушул чекиттин каралып жаткан эсептөө системасындагы радиус векторунун убакыт боюнча туундусуна барабар).

СКОРОСТЬ ТРАНСВЕРСАЛЬНАЯ трансверсалдык ылдамдык

СКОРОСТЬ УГЛОВАЯ бурчтук ылдамдык

СКОРОСТЬ УГЛОВАЯ МГНОВЕННАЯ көз ирмемдеги бурч ылдамдыгы

СКОРОСТЬ УНИВЕРСАЛЬНАЯ универсалдык ылдамдык

СКОРОСТЬ ЧИСТОЙ ДЕФОРМАЦИИ таза деформация ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ФИКТИВНАЯ фиктивдүү ылдамдык

СКОРОСТЬ ФИЛТРАЦИИ ИСТИННАЯ фильтрациянын чыныгы ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ФИЛЬТРАЦИИ СРЕДНЯЯ филтрациянын орточо ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ФРОНТА СКАЧКА секирим (кескин өзгөрүүнүн) фронтунун ылдамдыгы

СКОРОСТЬ ФИЛЬТРАЦИОННАЯ фильтрациялык ылдамдык

СКРУЧИВАЮЩИЙ МОМЕНТ, КРУТЯЩИЙ МОМЕНТ толгоочу момент, толгой турган момент

СКРЫТОЕ ДВИЖЕНИЕ жашыруун кыймыл (кыймылга келүү учурунда циклдик координаталары гана өзгөрө турган кыймыл).

СЛЕД АЭРОДИНАМИЧЕСКИЙ аэродинамикалык из

СЛЕД АЭРОДИНАМИЧЕСКИЙ ТУРБУЛЕНТНЫЙ аэродинамикалык турбуленттик из

СЛОЖЕНИЕ ВЕКТОРОВ векторлорду кошуу

СЛОЖЕНИЕ ВРАЩАТЕЛЬНЫХ ДВИЖЕНИЙ айлануу кыймылдарын кошуу

СЛОЖЕНИЕ ВРАЩАТЕЛЬНЫХ И ПОСТУПАТЕЛЬНЫХ ДВИЖЕНИЙ айлануу жана алга умтулган кыймылдарды кошуу

СЛОЖЕНИЕ ГАРМОНИЧЕСКИХ КОЛЕБАНИЙ гармоникалык термелүүлөрдү кошуу

СЛОЖЕНИЕ ГЕОМЕТРИЧЕСКОЕ геометриялык кошуу

СЛОЖЕНИЕ ДВИЖЕНИЙ кыймылдарды кошуу (козголбос катары алынган башка эсептөө системасына карата кыймылдуу ар түрлүү эсептөө системаларына келтирилген берилген кыймылдардын түзүүчүлөрүнөн куралган татаал кыймылды аныктоо).

СЛОЖЕНИЕ ДВИЖЕНИЕ СИСТЕМЫ системанын кыймылдарын кошуу

СЛОЖЕНИЕ ДВУХ ВИНТОВЫХ ДВИЖЕНИЙ буралма эки кыймылды кошуу

СЛОЖЕНИЕ ПАР түгөйлөрдү (кош күчтөрдү) кошуу

СЛОЖЕНИЕ ПОСТУПАТЕЛЬНЫХ ДВИЖЕНИЙ алга умтулган кыймылдарды кошуу

СЛОЖЕНИЕ ПОТОКОВ агымдарды кошуу

СЛОЖЕНИЕ СИЛ күчтөрдү кошуу (белгилүү бир күчтөр системасын ага эквиваленттүү болгон жөнөкөй система менен алмаштыруу).

СЛОЖЕНИЕ СИСТЕМЫ ДВИЖЕНИЙ кыймылдар системасын кошуу

СЛОЖЕНИЕ СИСТЕМЫ ДВИЖЕНИЙ ВИНТОВЫХ буралма кыймылдар системасын кошуу

СЛОЖЕНИЕ СИСТЕМЫ ДВИЖЕНИЙ ВРАЩАТЕЛЬНОГО И ПОСТУПАТЕЛЬНОГО айлануу жана алга умтулган кыймылдар системасын кошуу

СЛОЖЕНИЕ СКОРОСТЕЙ ылдамдыктарды кошуу

СЛОЖЕНИЕ ТЕНЗОРОВ тензорлорду кошуу

СЛОЖЕНИЕ УСКОРЕНИЙ ылдамдануулары кошуу

СЛОЖНОЕ ДВИЖЕНИЕ, СОСТАВНОЕ ДВИЖЕНИЕ татаал кыймыл, курама кыймыл (U_n эсептөө системасына карата кыймыл, мында ал U_1 эсептөө системасына карата кыймыл аркылуу туюнтулат, ал эми U_1 болсо, U_2 ге карата, U_2 болсо U_3 кө карата,..., U_{n-1} болсо U_n ге карата кыймылы аркылуу туюнтулат).

СЛОЖНОЕ ДВИЖЕНИЕ ТОЧКИ ИЛИ ТЕЛА чекиттин же нерсенин татаал кыймылы (чекиттин же нерсенин бир мезгилде эки же андан көп эсептөө системаларында карала турган кыймылы).

СЛОЖНОЕ СОПРОТИВЛЕНИЕ татаал каршылык (материялык нерсенин, анын өзүндө татаал деформацияны пайда кылуучу жүктүн таасири менен түзүлө турган чыңалган абалы; мында татаал деформация бир нече жөнөкөй деформациялардан (м.: ийүүдөн, толгоодон) куралат).

СЛОЙ ВИХРЕВОЙ куюндук (сийлампалык) катмар

СЛОЙ ДВОЙНОЙ кош катмар

СЛОЙ КРАЙНИЙ четки катмар

СЛОЙ НЕЙТРАЛЬНЫЙ нейтралдык катмар

СЛОЙ ПОГРАНИЧНЫЙ чек аралык катмар

СЛОЙ ПОГРАНИЧНЫЙ ЛАМИНАРНЫЙ чек аралык ламинардык катмар

СЛОЙ ПОГРАНИЧНЫЙ ТЕПЛОВОЙ чек аралык жылуулук катмар

СЛОЙ ПОГРАНИЧНЫЙ ТУРБУЛЕНТНЫЙ чек аралык турбуленттик катмар

СЛУЧАЙНЫЙ ВЕКТОР МНОГОМЕРНЫЙ көп өлчөмдүү кокустук вектор

СМЕШАННОЕ ПРОИЗВЕДЕНИЕ ТРЕХ ВЕКТОРОВ үч вектордун аралаш көбөйтүндүсү ($\vec{a}$ векторунун $\vec{b}$ жана $\vec{c}$ векторлорунун вектордук көбөйтүндүсүнө скалярдык көбөйтүндүсү; ал $\vec{a}\,(\vec{b}\times\vec{c})$ аркылуу белгиленет).

СМЕШАННОЕ ТЕЧЕНИЕ аралашкан агым

СМЕШЕНИЕ СТРУИ ОКРУЖАЮЩЕЙ ЖИДКОСТЬЮ агымдын аны курчаган суюктук менен аралашуусу

СМЕЩЕНИЕ ОБОБЩЕННОЕ жалпыланган жылышуу

СМЕЩЕНИЕ РЕГУЛИРУЕМОЕ жөнгө салынма жылышуу

СМОЧЕННЫЙ ПЕРИМЕТР нымдалган периметр (агымдын нормалдык кесилиши менен нуктун (каналдын) капталы тийишип турган сызыктын узундугу).

СОБСТВЕННОЕ ЗНАЧЕНИЕ ДИАДИКА диадиктин өздүк мааниси

СОБСТВЕННОЕ НАПРЯЖЕНИЕ, НАЧАЛЬНОЕ НАПРЯЖЕНИЕ өздүк чыңалуу, баштапкы чыңалуу

СОБСТВЕННЫЙ ВЕКТОР ДИАДИКА диадиктин өздүк вектору

СОВЕРШЕННАЯ ПЛАСТИЧНОСТЬ жеткилең пластикалуулук, ийкемдүүлүк (серпилгич пластикалык нерселердин теориялык касиети, ал боюнча бул нерселердин, пластикалуулук пределинен ашып кеткен деформациялары чоңдугу боюнча өзгөрбөгөн чыңалуу абалында деле чоңое берет).

СОВЕРШЕННАЯ УПРУГОСТЬ жеткилең серпилгичтик (чыңалуудан жана деформациядан көз каранды болбогон теориялык серпилгичтик).

СОВЕРШЕННЫЙ ГАЗ жеткилең газ

СОМКНУТЫЙ ВЕРЕВОЧНЫЙ МНОГОУГОЛЬНИК туюкталган жипче көп бурчтук (биринчи жана экинчи акыркы жактары дал келишкен жипче көп бурчтук).

СООТВЕТСТВЕННЫЕ СОСТОЯНИЯ тиешелүү абалдар

СОПРОТИВЛЕНИЕ ВИХРЕВОЕ куюндук каршылык

СОПРОТИВЛЕНИЕ ВОЛНОВОЕ толкун каршылыгы

СОПРОТИВЛЕНИЕ ВОЛНОВОЕ ТЕЛА ВРАЩЕНИЯ айлануудан түзүлгөн нерсенин толкундук каршылыгы

СОПРОТИВЛЕНИЕ ГИДРОДИНАМИЧЕСКОЕ гидродинамикалык каршылык

СОПРОТИВЛЕНИЕ ГЛИССИРУЮЩЕЙ ПЛАСТИНКИ глиссирлөөчү пластинканын каршылыгы (айланып агып өтүлүүчү нерсенин бетине тиркелген нормалдык чыңалуулардан пайда болуучу элементардык басым күчтөрүн интегралдоодон аныкталган каршылык күчүнүн бөлүгү).

СОПРОТИВЛЕНИЕ ИНДУКТИВНОЕ индукциялык каршылык

СОПРОТИВЛЕНИЕ ЛОБОВОЕ бет маңдайкы каршылык

СОПРОТИВЛЕНИЕ ЛОБОВОЕ ПО КАРМАНУ Карман боюнча бет маңдайкы каршылык

СОПРОТИВЛЕНИЕ ПОЛЕЗНОЕ пайдалуу каршылык

СОПРОТИВЛЕНИЕ ПРОФИЛЬНОЕ профилдик каршылык

СОПРОТИВЛЕНИЕ ПРОФИЛЬНОЕ РЕШЕТКИ ПРОФИЛЕЙ профилдер решеткасынын профилдик каршылыгы

СОПРОТИВЛЕНИЕ МАТЕРИАЛОВ материалдардын каршылыгы (механиканын материалдык нерселерде тышкы күчтөрдүн таасири менен пайда боло турган ички күчтөрдү жана деформацияларды окутуп үйрөтө турган бөлүгү).

СОПРОТИВЛЕНИЕ ПРИ КРУЧЕНИИ, ПРЕДЕЛ ПРОЧНОСТИ ПРИ КРУЧЕНИИ толгоодогу каршылык, толгоодогу бекемдик предели

СОПРОТИВЛЕНИЕ СЛОЖНОЕ татаал каршылык

СОПРОТИВЛЕНИЕ СЖАТИЮ, ПРЕДЕЛ ПРОЧНОСТИ ПРИ СЖАТИИ, ПРОЧНОСТЬ ПРИ СЖАТИИ кысууга каршылык, кысууга бекемдик предели кысуудагы бекемдик

СОПРОТИВЛЕНИЯ ТРЕНИЯ сүрүлүү каршылыгы (айланып агып өтүлүүчү нерсенин бетине тиркелген жаныма чыңалуулардан пайда болгон элементардык сүрүлүү күчтөрүн интегралдоодон аныкталган каршылык күчүнүн бөлүгү).

СОПРОТИВЛЕНИЕ ТРУБЫ трубанын каршылыгы

СОПРОТИВЛЕНИЕ ЦИЛИНДРИЧЕСКОГО ПОТОКА цилиндрдик агымдын каршылыгы

СОПРОТИВЛЕНИЕ УЧАСТКА ТРУБЫ трубанын бөлүгүнүн каршылыгы

СОПРОТИВЛЕНИЕ ШАРА шардын каршылыгы

СОПРЯЖЕННЫЕ ГЛУБИНЫ тутумдаш тереңдиктер (гидравликалык секиримге чейинки жана андан кийинки тереңдиктер, алар өздөрүнүн секирим функцияларынын барабардыгы менен мүнөздөлөт).

СОПРЯЖЕННЫЕ УРАВНЕНИЯ тутумдаш теңдемелер

СОСРЕДОТОЧЕННАЯ НАГРУЗКА жыйналган, топтолгон жүк (бир чекитке тиркелген жүк деп кароого боло турган жүк).

СОСРЕДОТОЧЕННАЯ СИЛА жыйналган, чогулган күч (аракет кылуучу нерсенин бир чекитинде болуп жатат деп кароого боло турган күч).

СОСТАВЛЯЮЩАЯ ВЕКТОРА, КОМПОНЕНТА ВЕКТОРА вектордун түзүүчүсү, вектордун компоненти

СОСТАВЛЯЮЩАЯ СИЛЫ күчтүн түзүүчүсү (таасир этүүчүсү ушул берилген күч боло турган күчтөрдүн ичинин ар бири).

СОСТАВЛЯЮЩАЯ ДВИЖЕНИЕ кыймылдын түзүүчүсү (кыймылдуу эсептөө системасына карата кыймыл жана төмөнкү : u_1 дин u_2 ге, u_2 нин u_3 кө...,u_{n-1} дин u_n ге карата эсептөө системаларынын ар бири; мында u_n козголбос эсептөө системасы).

СОСТАВЛЯЮЩИЕ ГАРМОНИЧЕСКИЕ гармоникалык түзүүчүлөр

СОСТАВЛЯЮЩИЕ ГЛАВНЫЕ негизги (башкы) түзүүчүлөр

СОСТАВЛЯЮЩИЕ ДЕФОРМАЦИИ, КОМПОНЕНТЫ ДЕФОРМАЦИИ деформациянын түзүүчүлөрү, деформациянын компоненттери

СОСТАВЛЯЮЩИЕ КОНЕЧНОЙ ДЕФОРМАЦИИ, КОМПОНЕНТЫ КОНЕЧНОЙ

ДЕФОРМАЦИИ чектүү деформациянын түзүүчүлөрү, чектүү деформациянын компоненттери

СОСТАВЛЯЮЩИЕ НАПРЯЖЕНИЯ, КОМПОНЕНТЫ НАПРЯЖЕНИЯ чыңалуунун түзүүчүлөрү, чыңалуунун компоненттери

СОСТОВЛЯЮЩИЕ НАПРЯЖЕННОГО СОСТОЯНИЯ, КОМПОНЕНТЫ НАПРЯЖЕННОГО СОСТОЯНИЯ чыңалган абалдын түзүүчүлөрү, чыңалган абалдын компоненттери

СОСТАВЛЯЮЩИЕ ПЕРЕМЕЩЕНИЯ, КОМПОНЕНТЫ ПЕРЕМЕЩЕНИЯ которуунун түзүүчүлөрү, которуунун компоненттери

СОСТАВЛЯЮЩИЕ СМЕЩЕНИЯ, КОМПОНЕНТЫ СМЕЩЕНИЯ жылдыруунун түзүүчүлөрү, жылдыруунун компоненттери

СОСТАВЛЯЮЩИЕ ТЕНЗОРА, КОМПОНЕНТЫ ТЕНЗОРА тензордун түзүүчүлөрү тензордун компоненттери

СОСТАВНОЕ ДВИЖЕНИЕ, СЛОЖНОЕ ДВИЖЕНИЕ курама кыймыл, татаал кыймыл

СОСТОЯНИЕ ДЕФОРМОРИВАННОЕ деформацияланган абал

СОСТОЯНИЕ КРУГОСИММЕТРИЧЕСКОЕ тегерек симметриялуу абал

СОСТОЯНИЕ НАПРЯЖЕННОЕ чыңалган абал

СОСТОЯНИЕ НАПРЯЖЕННОЕ НЕОДНОРОДНОЕ бир тектүү эмес чыңалган абал

СОСТОЯНИЕ НАПРЯЖЕННОЕ ОСЕСИММЕТРИЧЕСКОЕ октук симметриялуу чыңалган абал

СОСТОЯНИЕ НАПРЯЖЕННОЕ ПЛОСКОЕ жалпак чыңалган абал

СОСТОЯНИЕ НАПРЯЖЕННОЕ ПРОСТРАНСТВЕННОЕ мейкиндиктик чыңалган абал

СОСТОЯНИЕ НАПРЯЖЕННОЕ РАВНОМЕРНОЕ бир калыпта чыңалган абал

СОЧЛЕНЕНИЕ ШАРНИРНОЕ шарнирлуу муунак

СОХРАНЕНИЕ ВИХРЕЙ куюндардын сакталышы

СОХРАНЯЕМОСТЬ ВИХРЕВЫХ ЛИНИЙ куюндук (айлампалык) сызыктардын сакталгычтыгы

СПЕКТР спектр (тунук призма аркылуу өткөндө ак жарыктын шооласынын ажыралышынан пайда болуучу түстүү тилкелер).

СПЕКТР КОЛЕБАНИЙ термелүүлөр спектри

СПЕКТР ЛИНЕЙНЫЙ сызыктуу спектр (айрым сызыктардан түзүлгөн спектр).

СПЕКТР МАСШТАБОВ масштабдар спектри

СПЕКТР ПОЛОСАТЫЙ тилкелүү спектр (айрым айрым ажыратылган түстүү тилкелерден түзүлгөн спектр).

СПЕКТР ЧАСТОТНЫЙ НЕПРЕРЫВНЫЙ жыштыктык үзгүлтүксүз спектр

СПЕКТРАЛЬНАЯ ТЕОРИЯ ТУРБУЛЕНТНОСТИ турбуленттиктин спектрдик теориясы

СПИДОГРАФ спидограф (көбүнчө гидрографка окшоп кетет).

СПИДОГРАФ ПРЕОБРАЗОВАНИЕ спидограф өзгөртүп түзүлгөнү

СПИРАЛЬНОЕ ТЕЧЕНИЕ спиралдык агым

СПЛОШНАЯ НАГРУЗКА туташ жүк (кандайдыр бир узундукка же аянтка коюлган жүк, мында бул узундуктагы же аянттагы жүктүн интенсивдүүлүгү үзгүлтүксүз өзгөрүп турат).

СПЛОШНАЯ СРЕДА,КОНТИНУУМ туташ чөйрө, континуум

СПОКОЙНОЕ СОСТОЯНИЕ ПОТОКА агымдын жайбаракат абалы (агымдын тереңдиктери кризистик тереңдиктен чоң болгон учурдагы абалы).

СПОСОБ КУЛЬМАНА Кульмандын ыкмасы (жалпак фермадагы күчтү графикалык жолу менен аныктоо ыкмасы).

СПОСОБ РИТТЕРА Риттердин ыкмасы (жалпак ферманын белгилүү бир стерженддериндеги күчтөрдү аныктоонун аналитикалык методу, мында үч стерженди кесип өтүүчү элестетилген кесилиш аркылуу бөлүнгөн ферманын бөлүгү үчүн тең салмактык теңдемеси чыгарылат).

СПОСОБНОСТЬ ДЕФОРМАЦИИ деформация жөндөмдүүлүгү (материялык нерселердин, тышкы күчтүн же физикалык факторлордун таасири менен деформациялануу жөндөмдүүлүгү).

СРЕДА БАРОКЛИННАЯ бароклиндик чөйрө

СРЕДА БАРАТРОПНАЯ баратроптук чөйрө

СРЕДИННАЯ ПЛОСКОСТЬ ПЛАСТИНКИ пластинканын ортоңку тегиздиги (өзүнүн ар бир чекитинде пластинканын калыңдыгын тең экиге бөлүүчү тегиздик).

СРЕДИННАЯ ПОВЕРХНОСТЬ ОБОЛОЧКИ кабыктын ортоңку бети (өзүнүн ар бир чекитинде кабыктын калыңдыгын тең экиге бөлө турган бет).

СРЕДНЕЕ ВРАЩЕНИЕ орточо айлануу

СРЕДНЕЕ ДАВЛЕНИЕ орточо басым

СРЕДНЕЕ РАСТЯГИВАЮЩЕЕ НАПРЯЖЕНИЕ орточо чоюучу чыңалуу

СРЕДНЕЕ ПОЛНОЕ УСКОРЕНИЕ толук орточо ылдамдануу

СРЕДНЕЕ УСКОРЕНИЕ орточо ылдамдануу (ылдамдык векторунун убакыттын белгилүү бир аралыгындагы өсүндүсүнүн ушул аралыктын чоңдугуна болгон катышына барабар чоңдук).

СРЕДНЯЯ ВЕЛИЧИНА СКОРОСТИ ылдамдыктын орточо чоңдугу (жаалык координатанын, убакыттын ушул аталган аралыгына болгон катышы).

СРЕДНЯЯ ГЛУБИНА орточо тереңдик (берилген нормалдык кесилиштин аянтынын суюктуктун үстүнкү бетинин энине болгон катышы).

СРЕДНЯЯ СКОРОСТЬ ПЕРЕМЕННОГО ДВИЖЕНИЯ өзгөрмө кыймылдын орточо ылдамдыгы

СРЕЗ кесилиш

СРЫВ СТРУЙ агымдардын үзүлүшү

СТАНДАРТНАЯ ДЛИНА стандарттык узундук

СТАНДАРТНАЯ СКОРОСТЬ стандарттык ылдамдык

СТАТИКА статика (динамиканын, материялык нерселердин аларга тиркелген күчтөрдүн таасири астында тең салмактыгын карай турган бөлүмү).

СТАТИКА ГРАФИЧЕСКАЯ графиктик статика

СТАТИКА АНАЛИТИЧЕСКАЯ аналитикалык статика

СТАТИКА ГЕОМЕТРИЧЕСКАЯ геометриялык статика

СТАТИКА МАТЕРИАЛЬНОЙ ТОЧКИ материялык чекиттин статикасы

СТАТИКА ТВЕРДОГО ТЕЛА катуу нерсенин статикасы

СТАТИЧЕСКАЯ НАГРУЗКА, ПОСТОЯННАЯ НАГРУЗКА статикалык жүк, туруктуу жүк

СТАТИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ ТУРБУЛЕНТНОСТИ турбуленттиктин статикалык теориясы

СТАТИЧЕСКАЯ ТЕРМОДИНАМИКА статикалык термодинамика

СТАТИЧЕСКАЯ ШЕРОХОВАТОСТЬ статикалык бодурлук

СТАТИЧЕСКИ НЕОПРЕДЕЛИМАЯ СИСТЕМА статикалык аныкталбас система (белгисиз реакцияларынын саны берилген системага таасир этүүчү күчтөрдүн тең салмактык теңдемелеринин санынан көп болгон механикалык система).

СТАТИЧЕСКИ ОПРЕДЕЛИМАЯ СИСТЕМА статикалык аныкталма система (белгисиз реакцияларынын саны берилген системага таасир этүүчү күчтөрдүн тең салмактык теңдемелеринин санына барабар болгон, механикалык система).

СТАТИЧЕСКИ ОПРЕДЕЛИМАЯ МЕХАНИЧЕСКАЯ СИСТЕМА статикалык аныкталма механикалык система

СТАТИЧЕСКИ НЕОПРЕДЕЛИМЫЕ СЛУЧАИ РАВНОВЕСИЯ тең салмактыктын статикалык аныктабас учурлары

СТАТИЧЕСКИ СЛУЧАИ РАВНОВЕСИЯ тең салмактыктын статикалык аныкталма учурлары

СТАТИЧЕСКИ ЭКВИВАЛЕНТНЫЕ СИСТЕМЫ СИЛ күчтөрдүн статикалык эквиваленттүү системалары (берилген механикалык системага таасирлери бирдей болгон күчтөрдүн системасы).

СТАТИЧЕСКИЙ МОМЕНТ статикалык момент

СТАТИЧЕСКИЙ МОМЕНТ ЛИНИИ сызыктын статикалык моменти

СТАТИЧЕСКИЙ МОМЕНТ ЛИНИЙ ОТНОСИТЕЛЬНО ПЛОСКОСТИ сызыктын тегиздикке карата статикалык моменти (сызыктын элементтеринин узундуктарынын алардан ошол берилген тегиздиктерге чейинки аралыктарынын көбөйтүндүлөрүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

СТАТИЧЕСКИЙ МОМЕНТ ЛИНИЙ ОТНОСИТЕЛЬНО ТОЧКИ сызыктын чекитке карата статикалык моменти (сызыктын элементтеринин узундуктарынын алардын радиус векторлоруна көбөйтүндүсүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

СТАТИЧЕСКИЙ МОМЕНТ МЕХАНИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ ОТНОСИТЕЛЬНО ПЛОСКОСТИ механикалык системанын тегиздикке карата статикалык моменти (механикалык системанын (тутам нерсенин)

ар бир чекиттеринин массалары (массаларынын элементтери) менен алардан берилген тегиздикке чейинки аралыктардын көбөйтүндүлөрүнүн суммасы (интегралы) аркылуу туюнтулган чоңдук).

СТАТИЧЕСКИЙ МОМЕНТ МЕХАНИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ ОТНОСИТЕЛЬНО ТОЧКИ механикалык системанын чекитке карата статикалык моменти (механикалык системанын (туташ нерсенин) ар бир материялык чекиттеринин массалары (массалардын элементтери) менен алардын радиус векторлорунун көбөйтүндүлөрүнүн суммасы (интегралы) аркылуу туюнтулган чоңдук).

СТАТИЧЕСКИЙ МОМЕНТ ОБ"ЕМА ОТНОСИТЕЛЬНО ПЛОСКОСТИ көлөмдүн тегиздикке карата статикалык моменти (бир тектүү нерсенин элементтеринин көлөмдөрү менен алардан берилген тегиздикке чейинки аралыктын көбөйтүндүлөрүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

СТАТИЧЕСКИЙ МОМЕНТ ОБ"ЕМА ОТНОСИТЕЛЬНО ТОЧКИ көлөмдүн чекитке карата статикалык моменти (бир тектүү нерсе нин элементтеринин көлөмдөрү менен алардын радиус векторлорунун көбөйтүндүлөрүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

СТАТИЧЕСКИЙ МОМЕНТ ПОВЕРХНОСТИ ОТНОСИТЕЛЬНО ПЛОСКОСТИ беттин тегиздикке карата статикалык моменти (беттин элементтеринин аянттары менен алардан берилген тегиздикке чейинки аралыктардын көбөйтүндүлөрүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

СТАТИЧЕСКИЙ МОМЕНТ ПОВЕРХНОСТИ ОТНОСИТЕЛЬНО ТОЧКИ беттин чекитке карата статикалык моменти (беттин элементтеринин аянттары менен алардын радиус-векторлорунун көбөйтүндүлөрүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

СТАТИЧЕСКИЙ СПОСОБ ИЗМЕРЕНИЯ СИЛ күчтөрдү өлчөөнүн статикалык ыкмасы

СТАТИЧЕСКОЕ ТРЕНИЕ статикалык сүрүлүү

СТАЦИОНАРНОЕ ПОЛЕ СКОРОСТЕЙ ылдамдыктардын стационардык талаасы

СТАЦИОНАРНОЕ ЗНАЧЕНИЕ стационардык маани

СТАЦИОНАРНОЕ СИЛОВОЕ ПОЛЕ стационардык күчтүк талаа(таасир этүүчү күчтөрү убакыттан көз каранды болбогон күчтүк талаа).

СТАЦИОНАРНЫЕ СВЯЗИ, СКЛЕРОНОМНЫЕ СВЯЗИ стационардык байланыштар, склерономдук байланыштар

СТАЦИОНАРНЫЙ стационардык (козголбос, туруктуу,өзгөрбөс деген маанини туюнтат).

СТАЦИОНАРНЫЙ РАЗРЫВ стационардык үзүлүш

СТЕНТОНА ЧИСЛО Стентон саны

СТЕПЕНЬ СВОБОДЫ эркиндик даражасы

СТЕПЕНЬ ТУРБУЛЕНТНОСТИ турбуленттик даражасы (агымдын кандайдыр бир чекити үчүн эсептелген орточо квадраттык импульсациялык ылдамдыгынын ошол эле чекиттеги жергиликтүү ылдамдыгына болгон катышы).

СТЕПЕНЬ УСТОЙЧИВОСТИ туруктуулук даражасы

СТЕПЕНЬ ШЕРОХОВАТОСТЬ бодурлук даражасы

СТЕРЖЕНЬ, БРУС стержень, брус (узундугу, анын туурасынын өлчөмдөрүнө караганда бир кыйла арбын болгон серпилгич катуу нерсе).

СТЕРЖЕНЬ КРИВОЙ ийри стержень

СТЕРЖЕНЬ КРИВОЙ КРУГЛООБРАЗНЫЙ жумуру сымал ийри стержень

СТЕРЖЕНЬ ПРИЗМАТИЧЕСКИЙ призма сымал ийри стержень

СТЕРЖЕНЬ БОЛЬШОЙ КРИВИЗНЫ кебүреөк ийилген стержень (огунун ийрилик радиусу кесилиштин бийиктигине караганда кичине болгон ийри стержень).

СТЕРЖЕНЬ МАЛОЙ КРИВИЗНЫ азыраак ийилген стержень (огунун ийрилик радиусу кесилиштин бийиктигине караганда чоң болгон ийри стержень).

СТОЛБ, КОЛОННА мамы, колонна

СТОК сормо (радиустарды бойлоп бардык багыт боюнча суюктук бирдей ылдамдык менен агып кире турган чекит).

СТОКСА УРАВНЕНИЕ ДВИЖЕНИЯ ВЯЗНОЙ ЖИДКОСТИ илээшкек суюктуктун кыймылы үчүн Стокстун теңдемеси

СТОЯЧИЕ КОЛЕБАНИЯ ЖИДКОСТИ суюктуктун тик туруш термелүүлөрү

СТРЕЛА ПРОВИСАНИЯ салаңдоо стреласы

СТРЕЛА ПРОГИБА БАЛКИ, НАИБОЛЬШИЙ ПРОГИБ устундун ийилишинин стреласы, эң чоң ийилүү (устундун ийилген огунун максималдык ординатасы).

СТРОИТЕЛЬСТВО ГИДРОТЕХНИЧЕСКОЕ гидротехникалык курулуш

СТРУИ ГАЗОВЫЕ газдык агымдар

СТРУИ ГАЗОВЫЕ С КРИТИЧЕСКИМ ДАВЛЕНИЕМ кризистик басымдуу газдык агымдар

СТРУЙНОЕ ОБТЕКАНИЕ дирилдеп (шорголоп) айланып агуу

СТРУЙНОЕ ОБТЕКАНИЕ КЛИНА шынааны дирилдеп (шорголоп) айланып агуу

СТРУЙНОЕ ОБТЕКАНИЕ КРИВОЛИНЕЙНЫХ ПРЕПЯТСТВИЙ ийри сызыктуу тоскоолду дирилдеп (шорголоп) айланып агып өтүү

СТРУЙНОЕ ОБТЕКАНИЕ ПЛАСТИНКИ пластинканы дирилдеп (шорголоп) айланып агып өтүү

СТРУЙНОЕ ОБТЕКАНИЕ РЕШЕТКИ решетканы дирилдеп (шорголоп) айланып агып өтүү

СТРУКТУРА ЛАМИНАРНОГО ПОТОКА ламинардык агымдын түзүлүшү

СТРУКТУРА ПОТОКА ЛОКАЛЬНАЯ агымдын локалдык түзүлүшү

СТРУКТУРА ТУРБУЛЕНТНОГО ПОТОКА турбуленттик агымдын түзүлүшү

СТРУКТУРНАЯ ВЯЗКОСТЬ түзүлүштүк илээшкектик

СТРУКТУРНОСТЬ СКОРОСТНОГО ПОЛЯ ылдамдыктык талаанын түзүлүштүгү

СТРУЙКА ЭЛЕМЕНТАРНАЯ элементардык агым

СТРУХАЛЯ ЧИСЛО Струхаль саны ($S = \frac{L}{V_\infty T}$ аркылуу туюнтулган өлчөмү жок сан, мында L узундук масштабы, T – убакыт масштабы, V_∞ – ылдамдык).

СТРУЯ агым (ылдамдыктардын үзүлүү беттери менен чектелген суюктуктун агымы).

СТРУЯ ЛАМИНАРНАЯ ламинардык агым

СТРУЯ ЛАМИНАРНАЯ ЗАКРУЧЕННАЯ толгонгон ламинардык агым

СТРУЯ ЛАМИНАРНАЯ ЗАТОПЛЕННАЯ жайпалган ламинардык агым

СТРУЯ ПАДАЮЩАЯ түшүүчү агым

СТРУЯ ТУРБУЛЕНТНАЯ турбуленттик агым

СТРУЯ ТУРБУЛЕНТНАЯ ЗАКРУЧЕННАЯ толгонгон турбуленттик агым

СТРУЯ ТУРБУЛЕНТНАЯ ОСЕСИММЕТРИЧНАЯ окко симметриялуу турбуленттик агым

СТУПЕНЧАТЫЙ СТЕРЖЕНЬ баскычтуу стержень (кесилиш аянттары түрлүүчө болгон призма түрүндөгү бир нече бөлүкчөдөн түзүлгөн стержень).

СУММА ВЕКТОРОВ векторлордун суммасы ($\vec{a}_1, \vec{a}_2, ..., \vec{a}_n$ векторлорун, алардын бирининин учу экинчисинин башталышы менен дал келише тургандай кылып параллель көчүрүп коюуда биринчи вектордун башталышы менен акыркы вектордун учун бириктирип туруучу вектор).

СУММА ВЕКТОРНЫХ ПРОСТРАНСТВ векторлук мейкиндиктердин суммасы

СУММА ГЕОМЕТРИЧЕСКАЯ геометриялык сумма

СУММА ТЕНЗОРОВ тензорлордун суммасы

СУПЕРАЭРОДИНАМИКА супераэродинамика

СФЕРА ЗВУКОВАЯ үндүк сфера

СФЕРИЧЕСКАЯ ОБОЛОЧКА сфералык кабыкча (ортоңку бети сфера боло турган кабыкча).

СФЕРИЧЕСКИЙ МАЯТНИК сфералык маятник (идеалдык ийилчээк, чоюлбай турган жана салмагы жок жипке илинген, оордук күчтүн таасири менен сферанын бети боюнча мээгилдүү кыймыл жасай турган материялык чекит).

СФЕРИЧЕСКИЙ ШАРНИР, ШАРОВОЙ ШАРНИР сфералык шарнир, шардык шарнир (бириктирилүүчү нерселери чекиттин айланасында боло ала тургандай шарнир).

СФЕРИЧЕСКОЕ ДВИЖЕНИЕ сфералык кыймыл

СХОДЯЩАЯСЯ СИСТЕМА СИЛ күчтөрдүн кыйналма системасы (аракет кылуучу сызыктары бир чекитте кесилүүчү күчтөр).

СЦЕПЛЕНИЕ илинишүү

Т

ТАВТОХРОНА тавтохрона (материялык чекиттин, оордук күчтүн таасиринде түшүү убакытын туюнтуучу сызык – циклоида).

ТАММАНА УРАВНЕНИЕ СОСТОЯНИЯ Таммандын абалдык теңдемеси

ТАНГЕНЦИАЛЬНОЕ НАПРЯЖЕНИЕ тангенциалдык чыңалуу

ТАНГЕНЦИАЛЬНОЕ НОРМАЛЬНОЕ НАПРЯЖЕНИЕ тангенциалдык нормалдуу чыңалуу (меридиандык кесилишке таасир этүүчү нормалдык чыңалуу).

ТАНДЕМ тандем (бир түрдүү түзүлүштөрдүн жайгашуусу. Маселен поршендүү машиналардын цилиндрлеринин окко бирден удаалаш жайгашуусу).

ТАХИМЕТР тахиметр (суу агымынын ылдамдыгын ченөөчү аспап).

ТАХОМЕТР тахометр (айланма кыймылдын ылдамдыгын (бурчтук ылдамдыкты) ченөөчү аспап).

ТВЕРДОЕ ТЕЛО катуу нерсе (сырткы деформациялоочу күчтү алып салганда баштапкы абалына келүүгө жөндөмдүү болгон зат). Катуу нерсе заттын төрт агрегаттык абалынын бири болуп саналат, ал суюктук, газ жана плазма абалынан өзүнүн формасынын стабилдүүлүгү жана атомдорунун жылуулук кыймылынын мүнөзү менен айырмаланат).

ТВЕРДОСТЬ катуулук (материалдардын аларды басып кысууга же так түшүрүүгө көрсөткөн каршылыгы. Катуулук физикалык туралктуулук болбойт, ал материалдын бекемдигинен жана ийкемдүүлүгүнөн да ошондой эле ченөө методунан да көз каранды болгон татаал касиет болуп саналат).

ТВЕРДОСТЬ МЕТАЛЛОВ металлдардын катуулугу (металлдардын басып кысууга каршылыгы. Металлдардын катуулугу катуулук саны менен мүнөздөлөт. Металлдардын катуулугун көбүнчө аны сугарылган болоттон жасалган шар менен басуу аркылуу ченешет).

ТЕКУЧЕСТЬ агымдуулук (нерселердин, чыңалуулардын таасири

менен пластикалык же илээшкек деформацияланыш касиети. Агымдуулук өзү илээшкектикке тескери чоңдук менен мүнөздөлөт. Илээшкек нерселерде (газдарда жана суюктуктарда) агымдуулук каалагандай чыңалууларда билинет, ал эми пластикалык катуу нерселерде болсо, агымдуулук пределинен ашкан эң чоң чыңалууларда гана билинет).

ТЕКУЧЕСТЬ СРЕДЫ чөйрөнүн агымдуулугу

ТЕЛЕГРАФНОЕ УРАВНЕНИЕ телеграфтык теңдеме

ТЕЛО АБСОЛЮТНО ГЛАДКОЕ абсолюттук жылма нерсе, эң жылма нерсе

ТЕЛО АБСОЛЮТНО НЕУПРУГОЕ абсолюттук серпилгич эмес нерсе

ТЕЛО АБСОЛЮТНО НЕОДНОРОДНОЕ абсолюттук бир тектүү эмес нерсе

ТЕЛО АБСОЛЮТНО ОДНОРОДНОЕ абсолюттук бир тектүү нерсе

ТЕЛО АБСОЛЮТНО ТВЕРДОЕ абсолюттук катуу нерсе, эң катуу нерсе

ТЕЛО АБСОЛЮТНО УПРУГОЕ абсолюттук серпилгич нерсе

ТЕЛО АБСОЛЮТНО ОДНОРОДНОЕ абсолюттук бир тектүү нерсе

ТЕЛО АБСОЛЮТНОЕ ШЕРОХОВАТОЕ абсолюттук бодур нерсе

ТЕЛО МАТЕРИАЛЬНОЕ материялык нерсе

ТЕЛО ПЕРЕМЕННОЙ МАССЫ өзгөрмө массалуу нерсе (системанын составы өзгөрүүсүнүн натыйжасында убакыт өткөн сайын массасы тынымсыз өзгөрүп турган механикалык система, материялык бөлүкчөлөрдүн ага биригип, же андан ажырап бөлүнүп турушу).

ТЕЛО ПЛАВАЮЩЕЕ сүзүп жүрүүчү нерсе

ТЕЛО ПОГРУЖЕННОЕ В ЖИДКОСТЬ суюктукка матырылган нерсе

ТЕЛО СИММЕТРИЧНОЕ ОТНОСИТЕЛЬНО ОСИ окко карата симметриялуу нерсе

ТЕЛО СИММЕТРИЧНОЕ ОТНОСИТЕЛЬНО ПЛОСКОСТИ тегиздикке карата симметриялуу нерсе

ТЕЛО СИММЕТРИЧНОЕ ОТНОСИТЕЛЬНО ТОЧКИ чекитке карата симметриялуу нерсе

ТЕМПЕРАТУРА температура (нерсенин жылуулук абалын мүнөздөй турган чоңдук).

ТЕМПЕРАТУРА АДИАБАТИЧЕСКОГО ТОРМОЖЕНИЯ ГАЗА газдын адиабаталык тоскоолдугунун температурасы

ТЕМПЕРАТУРА КРИТИЧЕСКАЯ кризистик температура

ТЕМПЕРАТУРА ТОРМОЖЕНИЯ тоскоолдоо температурасы

ТЕМПЕРАТУРНЫЕ НАПРЯЖЕНИЯ температуралык чыңалуулар

ТЕНЗОР АНТИСИММЕТРИЧЕСКИЙ тескери симметриялуу тензор

ТЕНЗОР АБСОЛЮТНЫЙ КОВАРИАНТНЫЙ абсолюттук коварианттуу тензор

ТЕНЗОР АБСОЛЮТНЫЙ КОНТРАВАРИАНТНЫЙ абсолюттук контраварианттык тензор

ТЕНЗОР АССОЦИРОВАННЫЙ ассоциаланган тензор

ТЕНЗОР ВТОРОГО ПОРЯДКА экинчи тартиптеги тензор

ТЕНЗОР ВЯЗКИХ НАПРЯЖЕНИЙ илээшкек чыңалуулар тензору

ТЕНЗОР ДЕФОРМАЦИЙ деформациялар тензору

ТЕНЗОР ЕДИНИЧНЫЙ бирдик тензор

ТЕНЗОР ИНЕРЦИИ инерция тензору (механикалык системанын бөлүнтү-массаларынын берилген координаталык октор го карата бөлүнтү-рүлүшүн мүнөздөгүч чоңдук. Ал компоненттери системанын октук жана тескери белгилери менен алынган борбордон качма инерция моменттери болгон экинчи рангадагы симметриялуу тензор менен аныкталат).

ТЕНЗОР ИСТИННЫЙ чыныгы тензор

ТЕНЗОР КОЭФФИЦИЕНТОВ КОРРЕЛЯЦИИ корреляции коэффициенттеринин тензору

ТЕНЗОР КРИВИЗНЫ ийрилик тензору

ТЕНЗОР МЕТРИЧЕСКИЙ метрикалык тензор

ТЕНЗОР МЕТРИЧЕСКИЙ АССОЦИРОВАННЫЙ метрикалык ассоциялаган тензор

ТЕНЗОР МОМЕНТОВ моменттер тензору

ТЕНЗОР МОМЕНТОВ СВЯЗИ ВТОРОГО ПОРЯДКА байланыш моменттеринин экинчи тартиптеги тензору

ТЕНЗОР МУЛЬТИПЛИКАТИВНЫЙ мультипликативдик тензор

ТЕНЗОР НАПРЯЖЕНИЙ чыңалуулар тензору (туташ нерсенин белгилүү бир чекитиндеги чыңалуу абалын мүнөздөөчү чоңдук).

ТЕНЗОР ОТНОСИТЕЛЬНЫЙ салыштырмалуу тензор

ТЕНЗОР ПУЛЬСАЦИОННЫХ СКОРОСТЕЙ пульсациялуу ылдамдыктар тензору

ТЕНЗОР СКОРОСТЕЙ ДЕФОРМАЦИИ деформациялар ылдамдыктарынын тензору

ТЕНЗОР СКОРОСТЕЙ ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНЫЙ ылдамдыктардын дифференциалдык тензору

ТЕНЗОР СФЕРИЧЕСКИЙ сфералык тензор

ТЕНЗОР ТУРБУЛЕНТНЫХ НАПРЯЖЕНИЙ турбуленттик чыңалуулар тензору

ТЕНЗОР УПРУГИХ НАПРЯЖЕНИЙ серпилгич чыңалуулардын тензору

ТЕНЗОР ФРИДМАНОВСКИХ МОМЕНТОВ СВЯЗИ байланыш моменттеринин Фридмандык тензору

ТЕНЗОРНАЯ ЕМКОСТЬ тензордук сыйымдуулук

ТЕНЗОРНАЯ ПЛОТНОСТЬ тензордук тыгыздык

ТЕНЗОРНОЕ ПРОИЗВЕДЕНИЕ ДВУХ ТЕНЗОРОВ эки тензордун тензордук көбөйтүндүсү

ТЕОРЕМА ГЕЛЬМГОЛЬЦА ИНТЕНСИВНОСТИ ВИХРЕВОЙ ТРУБКИ куюн трубкасынын интенсивдүүлүгү жөнүндө Гельмгольцтун теоремасы

ТЕОРЕМА ГЕЛЬМГОЛЬЦЕВ О СОХРАНЕНИИ ВИХРЕВЫХ ЛИНИЙ куюндук сызыктардын сакталышы жөнүндө Гельмгольцтун теоремасы

ТЕОРЕМА ДАЛАМБЕРА О ДВИЖЕНИИ СИСТЕМЫ системанын кыймылы жөнүндө Даламбердин теоремасы

ТЕОРЕМА ЖИВЫХ СИЛ жандуу күчтөр теоремасы

ТЕОРЕМА ЖУКОВСКОГО О КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИЯ кыймыл саны жөнүндө Жуковскийдин теоремасы

ТЕОРЕМА ИМПУЛЬСОВ импульстар теоремасы

ТЕОРЕМА КОРИОЛИСА ДИНАМИЧЕСКАЯ Кориолистин динамикалык теоремасы

ТЕОРЕМА ЛЯПУНОВА О НЕУСТОЙЧИВОСТИ ДВИЖЕНИЯ кыймылдын туруксуздугу жөнүндө Ляпуновдун теоремасы

ТЕОРЕМА ЛЯПУНОВА ОБ УСТОЙЧИВОСТИ ДВИЖЕНИЯ кыймылдын туруктуулугу жөнүндө Ляпуновдун теоремасы

ТЕОРЕМА МАКЛОРЕНА В ГИДРОСТАТИКЕ Маклорендин гидростатикадагы теоремасы

ТЕОРЕМА МАКЛОРЕНА В ТЕОРИИ ПРИТЯЖЕНИЯ Маклорендин өзүнө тартуу теориясындагы теоремасы

ТЕОРЕМА НЬЮТОНА В ТЕОРИИ УДАРА Ньютондун согуу теориясындагы теоремасы

ТЕОРЕМА О ГРАДИЕНТЕ градиент жөнүндө теорема

ТЕОРЕМА О ДИВЕРГЕНЦИИ дивергенция жөнүндө теорема

ТЕОРЕМА О ПОСТОЯНСТВЕ ЦИРКУЛЯЦИИ циркуляциянын турактуулугу жөнүндө теорема

ТЕОРЕМА О РОТОРЕ ротор жөнүндө теорема

ТЕОРЕМА О СОХРАНЕНИИ ПОТОКА ВИХРЯ куюн агымынын сакталышы жөнүндө теорема

ТЕОРЕМА ПАРАЛЛЕЛОГРАММА СИЛ күчтөр параллелограммынын теоремасы

ТЕОРЕМА ПЛОЩАДЕЙ аянттар теоремасы

ТЕОРЕМА ПЛОЩАДЕЙ ОБРАТНАЯ аянттардын тескери теоремасы

ТЕОРЕМА РАЗДЕЛЕНИЯ КОРНЕЙ ВЕКОВОГО УРАВНЕНИЯ өзөлкү теңдеменин тамырларын ажыратуу теоремасы

ТЕОРЕМА ТОМСОНА ОСНОВНАЯ Томсондун негизги теоремасы

ТЕОРЕМА ЯКОБИ-ПУАССОНА Якоби-Пуассон теоремасы

ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ МЕХАНИКА, ОБЩАЯ МЕХАНИКА теориялык механика, жалпы механика

ТЕОРИЯ ВИХРЕВЫХ ДОРОЖЕК КАРМАНА Кармандын куюндук жолчолор теориясы

ТЕОРИЯ ВИХРЕЙ куюндар теориясы

ТЕОРИЯ ВОЗМУЩЕНИЙ дүүлүгүүлөр теоремасы

ТЕОРИЯ КРЫЛА КОНЕЧНОГО РАЗМАХА чектүү аримдуу канаттын теориясы

ТЕОРИЯ КРЫЛА ТОНКОГО жука канаттын теориясы

ТЕОРИЯ ПЕРЕМЕШИВАНИЯ аралашуу теориясы

ТЕОРИЯ ПЛАСТИЧНОСТИ пластикалуулук теориясы (классикалык механиканын, материялык нерсени пластикалык деформацияга дуушар болуучу туташ материалдан түзүлгөн нерсе деп карай турган бөлүмү).

ТЕОРИЯ ПОДОБИЯ В МЕХАНИКЕ механикидагы окшоштук методу

ТЕОРИЯ ПОЛЗУЧЕСТИ жылжуу теориясы

ТЕОРИЯ ПОЛНОЙ ПОТЕНЦИАЛЬНОЙ ЭНЕРГИИ УПРУГОЙ ДЕФОРМАЦИИ серпилгич деформациянын толук потенциалдык энергиясынын теориясы (материалдын коркунучтуу абалга келүүсү серпилгич деформациянын толук потенциалдык энергиясынын топтолушу менен шартталат деген гипотеза).

ТЕОРИЯ ПОЛУЭМПИРИЧЕСКАЯ жарым эмпирикалык теория

ТЕОРИЯ ПОТЕНЦИАЛА потенциал теориясы

ТЕОРИЯ ПОТЕНЦИАЛА ДВУМЕРНАЯ эки өлчөмдүү потенциал теориясы

ТЕОРИЯ ПОТЕНЦИАЛЬНОЙ ЭНЕРГИИ ИЗМЕНЕНИЯ ФОРМЫ, ТЕОРИЯ ГУБЕРА формасы өзгөрүүнүн потенциалдык энергиясынын теориясы, Губер теориясы (материалдын коркунучтуу абалга келүүсү деформацияланууучу нерсенин көлөмүнүн бирдигинде формасы өзгөрүүнүн потенциалдык энергиясынын топтолушу менен шартталган гипотеза).

ТЕОРИЯ ПРИБЛИЖЕННАЯ жакындатылган теория

ТЕОРИЯ ПРИЛИВОВ КАНАЛОВАЯ ташкындоолордун каналдык теориясы

ТЕОРИЯ ПУТИ СМЕШЕНИЯ аралашуу жолунун теориясы

ТЕОРИЯ РАЗМЕРНОСТЕЙ өлчөмдөштүктөр теориясы

ТЕОРИЯ РЕШЕТОК решеткалар теориясы

ТЕОРИЯ СОПРОТИВЛЕНИЯ НЬЮТОНА Ньютондун каршылык теориясы

ТЕОРИЯ СТАТИЧЕСКАЯ статикалык теория

ТЕОРИЯ СТРУЙ агымдар теориясы

ТЕОРИЯ СТРУЙ ГАЗОВЫХ газ агымдарынын теориясы

ТЕОРИЯ СТРУКТУРЫ ТУРБУЛЕНТНОГО ПОТОКА турбуленттик агымдын түзүлүшүнүн теориясы

ТЕОРИЯ ТУРБУЛЕНТНОСТИ турбуленттик теория

ТЕОРИЯ ТУРБУЛЕНТНОГО ПЕРЕНОСА ПРАНДТЛЯ Прандтлдын турбуленттик көчүрүү теориясы

ТЕОРИЯ УДАРНЫХ ВОЛН согуучу толкундар теориясы

ТЕОРИЯ УПРУГОЙ УСТОЙЧИВОСТИ серпилгич туруктуулук теориясы

ТЕОРИЯ УПРУГОСТИ серпилгичтик теориясы (классикалык механиканын, материалдык нерсени серпилгич деформацияга дуушар болуучу туташ материалдан түзүлгөн нерсе деп карай турган бөлүмү).

ТЕОРИЯ УСТОЙЧИВОСТИ ЭЙЛЕРА Эйлердин туруктуулук жөнүндө теориясы (ок боюнча узатасынан кыскан кезде түз стержендин туруктуулук теориясы).

"ТЕПЛОВАЯ СМЕРТЬ" ВСЕЛЕННОЙ ааламдын "жылуулук өлүмү"

ТЕПЛОВАЯ ФУНКЦИЯ, ЭНТАЛЬПИЯ жылуулук функциясы, энтальпия

ТЕПЛОВОЕ РАВНОВЕСИЕ жылуулук тең салмактыгы

ТЕПЛОЗАЩИТА жылуулук коргогуч

ТЕПЛООДАТЧИК жылуулук бергич

ТЕПЛОПРИЕМНИК жылуулук кабыл алгыч

ТЕПЛОПРОВОДНОСТЬ ТУРБУЛЕНТНАЯ турбуленттик жылуулук өткөргүчтүк

ТЕПЛОСОДЕРЖАНИЕ, ЭНТРОПИЯ жылуулук тутуу, энтропия

ТЕРМИЧЕСКИЕ КОЭФФИЦИЕНТЫ жылуулук коэффициенттери, температуралык коэффициенттер

ТЕРМОАНЕМОМЕТР термоанемометр (жылуулук агымынын ылдамдыгын чене турган аспап).

ТЕРМОБАТАРЕЯ жылуулук батареясы (удаалаш туташтырылган жылуулук батареялары; жуп же так орундагы батареялардын бир жагын ысытууда электр тогун берет).

ТЕРМОГИГРОГРАФ термогигрограф (абанын температурасын жана салыштырма нымдуулугун үзгүлтүксүз бир лентага тынымсыз регистрациялап туруучу аспап).

ТЕРМОГИДРОМЕТР термогидрометр

ТЕРМОГРАФ термограф (абанын, суюктуктун же кандайдыр бир нерсенин температурасынын өзгөрүшүн өзү эле жазып туруучу аспап).

ТЕРМОДИНАМИКА НЕОБРАТИМЫХ ПРОЦЕССОВ кайра кайрылбас процесстердин термодинамикасы

ТЕРМОДИНАМИЧЕСКАЯ ВЕРОЯТНОСТЬ термодинамикалык ыктымалдык

ТЕРМОДИНАМИЧЕСКИЕ СТЕПЕНИ СВОБОДЫ эркиндиктин термодинамикалык даражасы

ТЕРМОДИНАМИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ термодинамикалык потенциал

ТЕРМОДИНАМИЧЕСКОЕ РАВНОВЕСИЕ термодинамикалык тең салмактык

ТЕХНИЧЕСКАЯ СИСТЕМА ЕДИНИЦ бирдиктердин техникалык системасы (МКГСС) негизги бирдиктери үчүн: узундук бирдигине - метр, убакыт бирдигине-секунда, күчтүн бирдигине - грам-күч алына турган бирдиктер системасы).

ТЕЧЕНИЕ АДИАБАТИЧЕСКОЕ адиабаталык агым

ТЕЧЕНИЕ БАРАТРОПНОЕ баратроптук агым

ТЕЧЕНИЕ БЕЗВИХРЕВОЕ куюнсуз (айлампасыз) агым

ТЕЧЕНИЕ БЕЗУДАРНОЕ согуусу жок агым

ТЕЧЕНИЕ ВИНТОВОЕ буралма агым

ТЕЧЕНИЕ ВИХРЕВОЕ куюндуу (айлампалуу) агым

ТЕЧЕНИЕ ВНУТРИ КАНАЛА канал ичиндеги агым

ТЕЧЕНИЕ ВЯЗКОЙ СРЕДЫ илээшкек чөйрөнүн агымы

ТЕЧЕНИЕ ГАЗА АДИАБАТИЧЕСКОЕ газдын адиабаталык агымы

ТЕЧЕНИЕ ГАЗОВ И ЖИДКОСТЕЙ газдардын жана суюктуктардын агымы

ТЕЧЕНИЕ ГИПЕРЗВУКОВОЕ үндөн өзгөн агым

ТЕЧЕНИЕ ГОМОЭНЕРГЕТИЧЕСКОЕ гомоэнергиялык агым

ТЕЧЕНИЕ ГОМОЭНТРОПИЧЕСКОЕ гомоэнтропиялык агым

ТЕЧЕНИЕ ГРАВИТАЦИОННОЕ гравитациялык агым

ТЕЧЕНИЕ ДОЗВУКОВОЕ үндөн өзбогон агым

ТЕЧЕНИЕ ЖИДКОСТИ ПРОСТРАНСТВЕННОЕ суюктуктун мейкиндиктик агымы

ТЕЧЕНИЕ ЗАМЕДЛЕННОЕ акырындатылган агым

ТЕЧЕНИЕ ЗВУКОВОЕ үндүк агым

ТЕЧЕНИЕ ИЗЕНТРОПИЧЕСКОЕ изентропиялык агым (энтропия туруктуу боло тургандай агым).

ТЕЧЕНИЕ ИЗОТЕРМИЧЕСКОЕ изотермалык агым (температура туруктуу боло тургандай агым).

ТЕЧЕНИЕ ИЗОТРОПИЧЕСКОЕ изотроптук агым (агымдагы нерсенин физикалык касиеттеринин бардык багыттар боюнча бирдейлиги).

ТЕЧЕНИЕ КАВИТАЦИОННОЕ кавитациялык агым

ТЕЧЕНИЕ КВАЗИАДИАБАТИЧЕСКОЕ адиабаталык сымал агым

ТЕЧЕНИЕ КОНИЧЕСКОЕ конустук агым

ТЕЧЕНИЕ ЛАМИНАРНОЕ ламинардык агым

ТЕЧЕНИЕ НЕЛАМИНАРНОЕ ламинардык эмес агым

ТЕЧЕНИЕ НЕСЖИМАЕМОЙ ЖИДКОСТИ кысылбас суюктуктун агымы

ТЕЧЕНИЕ ОДНОМЕРНОЕ бир өлчөмдүү агым

ТЕЧЕНИЕ ОКОЛОЗВУКОВОЕ үнгө жакын агым

ТЕЧЕНИЕ ОСЕСИММЕТРИЧНОЕ окко симметриялуу агым

ТЕЧЕНИЕ ПЛАСТИЧЕСКОЕ пластикалык агым

ТЕЧЕНИЕ ПРАНДТЛЯ МЕЙЕРА Прандтль Мейер агымы

ТЕЧЕНИЕ ПОДОБНОЕ окшош агым

ТЕЧЕНИЕ ПОПЕРЕЧНОЕ туурасынан агым

ТЕЧЕНИЕ СВЕРХЗВУКОВОЕ үндөн өзгөн агым

ТЕЧЕНИЕ СВЕРХКРИТИЧЕСКОЕ кризистен өзгөн агым

ТЕЧЕНИЕ СМЕШАННОЕ аралашкан агым

ТЕЧЕНИЕ СЖИМАЕМОЙ ЖИДКОСТИ кысылма суюктуктун агымы

ТЕЧЕНИЕ СПИРАЛЬНОЕ спиралдык агым

ТЕЧЕНИЕ ТРАНСЗВУКОВОЕ үндөн ашкан агым

ТЕЧЕНИЕ ТУРБУЛЕНТНОЕ турбуленттик агым

ТЕЧЕНИЕ ЦИРКУЛЯЦИОННОЕ циркуляциялык агым

ТОЛСТАЯ ПЛИТА калың плита (калыңдыгы калган өлчөмдөрү менен бирдей тартипте болгон пластинка).

ТОЛЩИНА ВЫТЕСНЕНИЯ сүрүп чыгуу калыңдыгы

ТОЛЩИНА ПОГРАНИЧНОГО СЛОЯ чек аралык катмардын калыңдыгы

ТОЛЩИНА ПОТЕРИ ИМПУЛЬСА импульстун жоголуу калыңдыгы

ТОЛЩИНА СКАЧКА УПЛОТНЕНИЯ тыгыздалуунун секиримиинин (кескин өзгөрүшүнүн) калыңдыгы

ТОЛЩИНА СКОРОСТНОГО СЛОЯ ылдамдыктык катмардын калыңдыгы

ТОНКАЯ ПЛАСТИНКА жука пластинка (калыңдыгы калган өлчөмдөрүнө караганда кичине болгон пластинка).

ТОРМОЖЕНИЕ АДИАБАТИЧЕСКОЕ адиабаталык тоскоолдоо

ТОРРИЧЕЛЛИ ПРИНЦИП Торричелли принциби

ТОЧКА БЕЗОПАСНАЯ коркунучсуз чекит

ТОЧКА ВЕТВЛЕНИЯ ДВОЙНАЯ тармакталма кош чекит

ТОЧКА ВИХРЕВАЯ куйндук чекит

ТОЧКА ВОЗВРАТА ЛИНИИ ТОКА агым сызыгынын кайрылуу чекити

ТОЧКА ВОЗВРАТА ПРЕДЕЛЬНОЙ ЛИНИИ пределдик сызыктын кайрылуу чекити

ТОЧКА ГИПЕРБОЛИЧЕСКАЯ гиперболалык чекит

ТОЧКА ГРАНИЧНАЯ чек аралык чекит

ТОЧКА ЗВУКОВАЯ үндүк чекит

ТОЧКА КОНДЕНСАЦИИ конденсация чекити

ТОЧКА КРИТИЧЕСКАЯ кризистик чекит

ТОЧКА КРИТИЧЕСКАЯ ЛОБОВАЯ маңдайкы кризистик чекит

ТОЧКА МАТЕРИАЛЬНАЯ НЕСВОБОДНАЯ материялык эркин эмес чекит

ТОЧКА МАТЕРИАЛЬНАЯ СВОБОДНАЯ материялык эркин чекит

ТОЧКА МИНИМУМА ДАВЛЕНИЯ басымдын минимум чекити

ТОЧКА НАКОПЛЕНИЯ чогулуу чекити

ТОЧКА ОПОРНАЯ таяныч чекити

ТОЧКА ОПОРЫ, ОПОРНАЯ ТОЧКА таянуучу чекит, таяныч чекити

ТОЧКА ПОКОЯ тынчтык чекити

ТОЧКА ПРИВЕДЕНИЯ келтирүү чекити

ТОЧКА ПРИЛОЖЕНИЯ НАГРУЗКИ, ЦЕНТР НАГРУЗКИ жүк коюлган чекит, жүктүн борбору (стерженди туурасынан кесилишинин, ал стерженди алынып ташталган бөлүгүнө таасир этүүчү тышкы күчтөрдүн бирдей аракет кылуучу сызыгы өтө турган чекит).

ТОЧКА ПРИЛОЖЕНИЯ СИЛЫ күч тиркелген (коюлган) чекит (берилген материялык нерсеге таасир этүүчү күч тиркелген чекит).

ТОЧКА ПОВОРОТА ПОТОКА агымдын бурулуу чекити

ТОЧКА РАВНОВЕСИЯ тең салмактык чекит

ТОЧКА РАЗВЕТВЛЕНИЯ тармакталуу чекити

ТОЧКА СВОБОДНАЯ эркин чекит

ТОЧКА ЭКВИВАЛЕНТНАЯ эквиваленттүү чекит

ТОЧКА ЭЛЛИПТИЧЕСКАЯ эллипстик чекит

ТРАЕКТОРИИ ГЛАВНЫХ НАПРЯЖЕНИЙ башкы чыңалуулардын траекториялары (ар бир чекитиндеги жанымалары башкы чыңалуулардын багытын көрсөтө турган ийри сызыктар).

ТРАЕКТОРИИ ГЛАВНЫХ УДЛИНЕНИЙ негизги узаруулардын траекториялары (ар бир чекитиндеги жанымалары негизги узаруулардын багыттары менен дал келишкен ийри сызыктар).

ТРАЕКТОРИЯ траектория (материялык чекиттин же физикалык нерсенин кыймылынын жолу).

ТРАЕКТОРИЯ АКТИВНОГО ПОЛЕТА активдүү учуунун траекториясы

ТРАЕКТОРИЯ АБСОЛЮТНАЯ абсолюттук траектория

ТРАЕКТОРИЯ БАЛЛИСТИЧЕСКАЯ баллистикалык траектория

ТРАЕКТОРИЯ ГЛАДКАЯ жылма траектория

ТРАЕКТОРИЯ ВЕРТИКАЛЬНАЯ вертикалдуу траектория

ТРАЕКТОРИЯ ЗАРАНЕЕ ВЫЧИСЛЕННАЯ баштапкы эсептелген траектория

ТРАЕКТОРИЯ ИДЕАЛЬНО ГЛАДКАЯ идеалдуу жылма траектория

ТРАЕКТОРИЯ КРИВОЛИНЕЙНАЯ ийри сызыктуу траектория

ТРАЕКТОРИЯ МЕЖПЛАНЕТНАЯ планеталар арасындагы траектория

ТРАЕКТОРИЯ ОТНОСИТЕЛЬНАЯ салыштырмалуу траектория

ТРАЕКТОРИЯ ОРБИТАЛЬНАЯ орбиталык траектория

ТРАЕКТОРИЯ ПРЯМОЛИНЕЙНАЯ түз сызыктуу траектория

ТРАЕКТОРИЯ ПРОГРАММИРОВАННАЯ программаланган траектория

ТРАЕКТОРИЯ СВОБОДНОГО ПОЛЕТА эркин учуу траекториясы

ТРАЕКТОРИЯ СПИРАЛЬНАЯ спиралдык траектория

ТРАЕКТОРИЯ ТОЧКИ чекиттин траекториясы

ТРАЕКТОРИЯ ЧАСТИЦЫ бөлүкчөнүн траекториясы

ТРАЕКТОРИЯ ЧАСТИЦЫ ЖИДКОСТИ суюктуктун бөлүкчөсүнүн траекториясы

ТРАЕКТОРИЯ ЭЛЛИПТИЧЕСКАЯ эллипстик траектория

ТРАПЕЦЕИДАЛЬНАЯ НАГРУЗКА трапециялык жүк (эпюрасы трапеция формасында болгон жүк).

ТРЕНИЕ сүрүлүү (эки нерсе тупадан-туура тийишкенде жаныма реакциянын пайда болуу кубулушу).

ТРЕНИЕ ВЕРТЕНИЯ тегеренүү сүрүлүүсү (эки нерсенин, алар тийишкен чекитте ошол нерселердин беттерине перпендикуляр болгон жалпы октун айланасында салыштырмалуу айлануу учурундагы сүрүлүү).

ТРЕНИЕ ПО ВРАЩАТЕЛЬНОЙ ПАРЕ айланма түгөйдөгү сүрүлүү (цилиндрдик шарнирдеги сүрүлүү).

ТРЕНИЕ ВНЕШНЕЕ тышкы сүрүлүү

ТРЕНИЕ ВНУТРЕННЕЕ ички сүрүлүү

ТРЕНИЕ В ПОГРАНИЧНОМ СЛОЕ чек аралык катмардагы сүрүлүү

ТРЕНИЕ КИНЕТИЧЕСКОЕ кинетикалык сүрүлүү

ТРЕНИЕ ГРАНИЧНОЕ чек аралык сүрүлүү

ТРЕНИЕ ГИДРОДИНАМИЧЕСКОЕ гидродинамикалык сүрүлүү

ТРЕНИЕ ДВИЖЕНИЯ кыймылдын сүрүлүүсү

ТРЕНИЕ КАЧЕНИЯ чайпалуу сүрүлүүсү (реалдык (деформациялануучу) нерсенин чайпалуусуна көрсөтүлгөн каршылык).

ТРЕНИЕ КАЧЕНИЯ ВТОРОГО РОДА экинчи түрдөгү чайпалуу сүрүлүүсү

ТРЕНИЕ ПЕРВОГО РОДА биринчи түрдөгү сүрүлүү

ТРЕНИЕ ПОВЕРХНОСТНОЕ беттик сүрүлүү

ТРЕНИЕ ПОКОЯ тынчтык сүрүлүүсү (эки нерсе салыштырмалуу тынч абалда турганда алардын тийишип турган беттеринин арасындагы сүрүлүү).

ТРЕНИЕ СКОЛЬЖЕНИЯ сыйгалануу сүрүлүүсү (тийишүүчү эки нерсенин беттери сыйгаланган кездеги сүрүлүү).

ТРЕНИЕ СТАТИЧЕСКОЕ (ПОКОЯ) статикалык (тынчтык) сүрүлүү

ТРЕНИЕ ТОРМОЗЯЩЕЕ тосколдоо сүрүлүүсү

ТРЕНИЕ ТУРБУЛЕНТНОЕ турбуленттик сүрүлүү

ТРЕТИЙ ЗАКОН НЬЮТОНА Ньютондун үчүнчү закону (каалагандай материялык эки чекит бири бирине чоңдугу боюнча барабар, карама каршы багытталган жана ошол чекиттерди туташтыруучу түз сызыкта жаткан күчтөр менен таасир этишүү закону).

ТРЕУГОЛЬНАЯ НАГРУЗКА үч бурчтай жүк (эпюрасы үч бурчтук формасында болгон жүк).

ТРЕУГОЛЬНИК ВЕКТОРНЫЙ вектордук үч бурчтук

ТРЕУГОЛЬНИК МОМЕНТНЫЙ моменттик үч бурчтук

ТРЕУГОЛЬНИК СКОРОСТЕЙ ылдамдыктар үч бурчтугу

ТРЕХЧЛЕН БЕРНУЛЛИ Бернулли үч мүчөсү

ТРЕХШАРНИРНАЯ АРКА үч шарнирлүү арка (экинчи учтары шарнирлүү таянылган, өз ара арадагы шарнирдин жардамы менен бириктирилген эки арка).

ТРИБОМЕТРИЯ трибометрия (сүрүлүү күчтөрүн ченөөчү методдордун жыйындысы).

ТРИПЛАН уч план (биринин үстүнө бири параллель жайгашкан үч канаты (көтөргүч үч бети) бар самолёт).

ТРИЭДР триэдр (бир чекиттен чыккан, бирок бир тегиздикте жатпаган үч вектордон түзүлгөн система).

ТРОХОИДА, УКРОЧЕННАЯ ЦИКЛОИДА трохоида, кыскартылган циклоида

ТРУБА ВОДОПРОТОЧНАЯ суу агып өтүүчү труба

ТРУБА ГИДРОДИНАМИЧЕСКАЯ гидродинамикалык труба

ТРУБА УДАРНАЯ согуу трубасы

ТРУБКА ВАКУУМНАЯ вакуумдук трубка

ТРУБКА ВИХРЕВАЯ куюндук (айлампалык) трубка

ТРУБКА ВИХРЕВАЯ ЭЛЕМЕНТАРНАЯ элементардык куюндук трубка

ТРУБКА ИЗОБАРО-ИЗОСТЕРИЧЕСКАЯ ЕДИНИЧНАЯ изобаро-изостерикалык бирдик трубка

ТРУБКА КАПИЛЛЯРНАЯ капиллярдык трубка

ТРУБКА ПИТО-ПРАНДТЛЯ Пито-Прандтль трубкасы

ТРУБКА ТОКА агым трубкасы

ТРУБКА ТОКА ЕДИНИЧНАЯ агымдык бирдик трубкасы

ТРУБКА ТОКА КОНЕЧНАЯ агымдын чектүү трубкасы

ТРУБКА ТОКА ЭЛЕМЕНТАРНАЯ агымдын элементардык трубкасы

ТРУБКИ ГИДРОМЕТРИЧЕСКИЕ гидрометрдик трубкалар

ТРУБКИ ПНЕВМОМЕТРИЧЕСКИЕ пневмометрдик трубкалар

ТУРБИНА РАДИАЛЬНАЯ радиустук турбина

ТУРБУЛЕНТНОЕ ДВИЖЕНИЕ турбуленттик кыймыл (суюктуктун, анын бөлүкчөлөрүнүн ылдамдыктары иретсиз жайгаша тургандай кыймылы. Мында агуучу суюктуктун (газдын) түрлүү катмарлары интенсивдүү түрдө аралашат).

ТУРБУЛЕНТНОСТЬ АНИЗОТРОПНАЯ анизотроптук турбуленттик

ТУРБУЛЕНТНОСТЬ АТМОСФЕРНАЯ атмосфералык турбуленттик

ТУРБУЛЕНТНОСТЬ ДВУХРАЗМЕРНАЯ "эки өлчөмдүү" турбуленттик

ТУРБУЛЕНТНОСТЬ ДИНАМИЧЕСКАЯ динамикалык турбуленттик

ТУРБУЛЕНТНОСТЬ ИЗОТРОПНАЯ изотроптук турбуленттик

ТУРБУЛЕНТНОСТЬ КРУПНОМАСШТАБНАЯ ири масштабдуу турбуленттик

ТУРБУЛЕНТНОСТЬ ЛОКАЛЬНО ИЗОТРОПНАЯ локалдык изотроптук турбуленттик

ТУРБУЛЕНТНОСТЬ МЕЛЬКОМАСШТАБНАЯ майда масштабдуу турбуленттик

ТУРБУЛЕНТНОСТЬ НЕОДНОРОДНАЯ бир тектүү эмес турбуленттик

ТУРБУЛЕНТНОСТЬ ОДНОРОДНАЯ бир тектүү турбуленттик

ТУРБУЛЕНТНОСТЬ ОДНОРОДНАЯ ИЗОТРОПНАЯ изотроптук бир тектүү турбуленттик

ТУРБУЛЕНТНОСТЬ СВОБОДНАЯ эркин турбуленттик

ТУРБУЛЕНТНОСТЬ РУСЛОВОГО ПОТОКА сайдагы (нуктагы) агымдын турбуленттиги

ТУРБУЛЕНТНЫЙ РЕЖИМ ПОТОКА агымдын турбуленттик режими

ТЯГОМЕР тартууну ченегич

ТЯГОТЕНИЕ тартылуу (материянын, нерселер өз ара тартылган кезде билинүүчү касиети).

ТЯЖЕСТЬ салмак, оордук (нерселердин Жерге тартылуу күчүнүн чоңдугу).

ТЯЖЕСТЬ АБСОЛЮТНАЯ абсолюттук оордук

ТЯЖЕСТЬ ОТНОСИТЕЛЬНАЯ салыштырмалуу оордук

У

УАТТ, ВАТТ уатт, ватт

ВАТТМЕТР, УАТТМЕТР уаттметр, ваттметр

УАТТА РЕГУЛЯТОР уатт жөнгө салгычы (регулятору)

УГЛОВАТАЯ ШЕРОХОВАТОСТЬ бурчтуу бодурлук

УГЛОВАЯ АМПЛИТУДА бурчтук амплитуда (математикалык маятниктин вертикалдан кыйшаюусунун максималдык бурчу).

УГЛОВАЯ СКОРОСТЬ бурчтук ылдамдык (катуу нерсенин бурулуу бурчунун убакытка караша өзгөрүшүн мүнөздөгөн чоңдук, ал кичине бурулуу бурчунун векторунун ушул бурулууга кеткен убакытка болгон катышынын, ошол убакыт нөлгө умтулган кездеги пределине барабар болгон вектор менен туюнтулат. Көзголбос октун айланасында айланган кезде бурчтук ылдамдыктын абсолюттук чоңдугу бурулуу бурчунун убакыт боюнча туундусунун абсолюттук чоңдугуна барабар болот).

УГЛОВАЯ ЧАСТОТА бурчтук жыштык

УГЛОВОЕ УСКОРЕНИЕ бурчтук ылдамдануу (бурчтук ылдамдыктын убакытка караша өзгөрүшүн мүнөздөгөн чоңдук; ал бурчтук ылдамдыктын өсүндүсүнүн убакыттын өсүндүсүнө болгон катышынын, убакыттын өсүндүсү нөлгө умтулган кездеги пределине барабар болгон вектор менен туюнтулат).

УГЛЫ ЭЙЛЕРА Эйлердин бурчтары (көзголбос О чекитинин айланасында айлануучу катуу нерсенин, башталмасы ошол О чекитинде болгон көзголбос тик бурчтуу координаталар системасына карата абалын аныктай турган ψ, φ, θ үч бурчу).

УГОЛ АТАКИ чабуул бурчу, атака бурчу

УГОЛ АТАКИ ГЕОМЕТРИЧЕСКИЙ геометриялык чабуул бурчу

УГОЛ АТАКИ ДЕЙСТВИТЕЛЬНЫЙ (ЭФФЕКТИВНЫЙ) чыныгы (эффективдүү) чабуул бурчу

УГОЛ АТАКИ ДОКРИТИЧЕСКИЙ кризиске чейинки чабуул бурчу

УГОЛ АТАКИ ЗАКРИТИЧЕСКИЙ кризистен аркы чабуул бурчу

УГОЛ АТАКИ КРИТИЧЕСКИЙ кризистик чабуул бурчу

УГОЛ АТАКИ КРЫЛА канаттын чабуул бурчу

УГОЛ АТАКИ БАЛАНСИРОВАННЫЙ балансалоочу чабуул бурчу

УГОЛ БЕСЦИРКУЛЯЦИОННОГО ОБТЕКАНИЯ ПРОФИЛЯ профилди циркуляциясыз айланып агып өтүү бурчу

УГОЛ ВОЛНОВОГО КОНУСА толкун конусунун бурчу

УГОЛ ВОЗМУЩЕНИЯ (УГОЛ МАХА) дүүлүгүү бурчу (Мах бурчу)

УГОЛ ВЫНОСА РЕШЕТКИ решетканын чыгаруу бурчу

УГОЛ ДАВЛЕНИЯ басым бурчу

УГОЛ ДЕЛИТЕЛЬНОГО КОНУСА бөлүүчү конустун бурчу

УГОЛ ЕСТЕСТВЕННОГО ОТКОСА табийгы жантайыш бурчу

УГОЛ ЗАДНЕГО ЗАЗОРА арткы көңдөйдүн бурчу (м.: самолеттун канатынын бурчу).

УГОЛ ЗАКРУЧИВАНИЯ СТЕРЖНЯ стерженди толгоо бурчу (стержендин эки башка туурасынан кесилишинин толгоонун таасири менен бири бирине карата бурулган бурчу).

УГОЛ МАХА Мах бурчу

УГОЛ МЕЖДУ ВЕКТОРАМИ векторлор арасындагы бурч

УГОЛ НАКЛОНА жантаюу бурчу

УГОЛ НУТАЦИИ нутация бурчу (кыймылга келүүчү катуу нерсе менен байланышта болгон $oxyz$ координаталар системасынын z огу менен көзголбос $ox_1y_1z_1$ координаталар системасынын z_1 огу түзгөн Эйлердин θ бурчу).

УГОЛ ОБЗОРА көрүнүү бурчу

УГОЛ ОПТИМАЛЬНЫЙ оптималдуу бурч

УГОЛ ОТКЛОНЕНИЯ жантаюу бурчу (мисалы, математикалык маятниктин көз ирмемдеги абалы менен вертикалдын арасындагы бурч).

УГОЛ ПАДЕНИЯ түшүү бурчу

УГОЛ ПАРАЛЛАКСА параллакс бурчу

УГОЛ ПОВОРОТА буруу бурчу

УГОЛ ПОВОРОТА ТВЕРДОГО ТЕЛА катуу нерсенин буруу бурчу (каралып жаткан нерсенин буруу огу аркылуу өтүүчү, козголбос жана ушул нерсе менен байланыштуу болгон жарым тегиздиктер арасындагы бурч).

УГОЛ ПРЕЦЕССИИ прецессия бурчу (түйүндөр сызыгы менен козголбос $Ox_1y_1z_1$ координаталар системасынын x_1 огу аркылуу түзүлгөн Эйлердин ψ бурчу).

УГОЛ РАВНОВЕСИЯ тең салмактык бурчу

УГОЛ РАСХОЖДЕНИЯ ажыроо бурчу

УГОЛ СДВИГА жылышуу бурчу (нерседе, деформацияга чейинки тик бурч боюнча кесилише тургандай кылып жүргүзүлгөн эки түз сызыктын арасындагы бурчтун өзгөрүшү).

УГОЛ СКОСА кыйшаюу бурчу

УГОЛ СМЕЖНОСТИ коңшулаштык бурч

УГОЛ СОБСТВЕННОГО ВРАЩЕНИЯ өздүк айлануу бурчу (кыймылга келүүчү катуу нерсе менен байланышта болгон $Oxyz$ координаталар системасынын z огу менен түйүндөр сызыгы аркылуу түзүлгөн Эйлердин φ бурчу).

УГОЛ ТЕЛЕСНЫЙ нерселик бурч (үч өлчөмдүү бурч. М.: конустун же пирамиданын чокусундагы бурч).

УГОЛ ТРЕНИЯ сүрүлүү бурчу (эки нерсенин реакциясынын, ал нерселер тийишкен чекитте беттерге жүргүзүлгөн жалпы нормалдан кыйшаюусунун мүмкүн болгон максималдык бурчу).

УГОЛ ТРЕНИЯ ПРЕДЕЛЬНЫЙ пределдик сүрүлүү бурчу

УГОЛ УСТАНОВКИ ПРОФИЛЯ В РЕШЕТКЕ решеткада профилди орнотуу бурчу

УДАР согуу, уруу (нерселердин, алардын кыймыл сандары чектүү чоңдукка өзгөрө тургандай болгон кыска мезгилдеги өз ара таасири).

УДАР ВНЕЦЕНТРАЛЬНЫЙ борбордон тышкары согуу

УДАР ВПОЛНЕ НЕУПРУГИЙ эч серпилгич эмес согуу

УДАР ВПОЛНЕ УПРУГИЙ абдан серпилгич согуу

УДАР ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ гидравликалык согуу

УДАР ГИДРОДИНАМИЧЕСКИЙ гидродинамикалык согуу

УДАР ДВУХШАРОВ эки шардын кагышуусу

УДАР ДИНАМИЧЕСКИЙ динамикалык согуу

УДАР ЗНАКОПЕРЕМЕННЫЙ белгиси өзгөрмө согуу

УДАР КОСОЙ кыйгач согуу

УДАР МЕРТВЫЙ жансыз согуу (натыйжасыз согуу)

УДАР НЕУПРУГИЙ серпилгичтүү эмес согуу

УДАР НЕСЖИМАЕМУЮ ЖИДКОСТЬ кысылбас суюктукка согуу (урунуу)

УДАР ПОПЕРЕЧНЫЙ туурасынан согуу

УДАР ПРОДОЛЬНЫЙ узатасынан согуу

УДАР ПРЯМОЙ тик (түз) согуу

УДАР СТРУИ В ПЛАСТИНКУ агымдын пластинкага согулуусу

УДАР ТЕЛ ПРОИЗВОЛЬНОЙ ФОРМЫ каалагандай формадагы нерселердин кагышуусу

УДАР ТВЕРДЫХ ТЕЛ катуу нерселердин кагышуусу

УДАР УПРУГИЙ серпилгичтүү согуу

УДАР ЦЕНТРАЛЬНЫЙ борбордук согуу

УДАР ЭКСЦЕНТРИЧНЫЙ эксцентриситеттик согуу

УДАРНАЯ ВОЛНА сокмо (урма) толкун

УДАРНАЯ ВЯЗКОСТЬ согуу илээшкектиги (материалдын, аны согууга сынаган кезде согууга каршылык көрсөтүү жөндөмдүүлүгү).

УДАРНАЯ ДИАГРАММА согуу диаграммасы

УДАРНАЯ ПОЛЯРА согуу үюлу, кагуу үюлу

УДАРНАЯ ПРОБА, ИСПЫТАНИЯ НА УДАР согуп сыноо, согууга сыноолор

УДАРНЫЕ НАПРЯЖЕНИЯ, НАПРЯЖЕНИЕ ПРИ УДАРЕ согуу чыңалуулары, согуудагы чыңалуулар

УДАРНЫЕ СИЛЫ согуу күчтөрү (согуу учурунда, согушуучу (кагылышуучу) нерселер тийишкен жерде пайда болгон жана импульстары туруктуу болушкан күчтөр).

УДАРНЫЙ ИМПУЛЬС согуу импульсу (согуу күчүнүн согуу убактысындагы импульсу).

УДАРНЫЙ ПЕРЕХОД согуу өткөөлү, кагуу өткөөлү

УДВОЕННАЯ СЕКТОРИАЛЬНАЯ СКОРОСТЬ эки эселенген сектордук ылдамдык

УДЕЛЬНАЯ НАГРУЗКА, ИНТЕНСИВНОСТЬ НАГРУЗКИ салыштырма жүк, жүктүн интенсивдүүлүгү

УДЕЛЬНАЯ РАБОТА РАЗРЫВА үзүлүштүн салыштырма жумушу (чоюуга сынаган кезде чоюучу күч тарабынан аткарылган жумуш).

УДЕЛЬНАЯ ЭНЕРГИЯ ПОТОКА агымдын салыштырма энергиясы

УДЕЛЬНАЯ ЭНЕРГИЯ СЕЧЕНИЯ кесилиштин салыштырма энергиясы

УДЕЛЬНАЯ ЭНЕРГИЯ УПРУГОЙ ДЕФОРМАЦИИ серпилгич деформациянын салыштырма энергиясы (деформацияланууучу нерсенин бирдик көлөмүнө келтирилген серпилгич деформациясынын энергиясы, ал $Ф=\lim_{\Delta V\to 0}\frac{\Delta U}{\Delta V}$ формуласы аркылуу аныкталат, мында ΔU серпилгич деформациянын элементинин энергиясы, ΔV болсо ΔU га туура келген элементардык көлөм).

УДЕЛЬНЫЙ ВЕС салыштырма салмак (суюктуктун салмагынын ал ээлеген көлөмгө болгон катышы).

УДЛИНЕНИЕ АБСОЛЮТНОЕ абсолюттук узаруу

УДЛИНЕНИЕ ГЛАВНОЕ негизги узаруу, башкы узаруу

УДЛИНЕНИЕ КРИТИЧЕСКОЕ кризистик узаруу

УДЛИНЕНИЕ ОДНОРОДНОЕ бир тектүү узаруу

УДЛИНЕНИЕ ОСТАТОЧНОЕ калдыктуу узаруу

УДЛИНЕНИЕ ОСТАТОЧНОЕ ОТНОСИТЕЛЬНОЕ салыштырмалуу калдыктуу узаруу

УДЛИНЕНИЕ ПРИ РАСТЯЖЕНИИ чоюу (созуу) кезинде узаруу

УЗЕЛ НАПРЯЖЕНИЯ чыңалуу түйүнү

УЗЕЛ НЕУСТОЙЧИВЫЙ туруктуу эмес түйүн

УЗЕЛ СВЯЗИ ГРУППОВОЙ байланыштардын группалык түйүнү

УЗЕЛ ШАРНИРНЫЙ шарнирлүү түйүн

УЗЕЛ ФЕРМЫ ферманын түйүнү (ферманын стержендеринин окторунун ал стержендер биригишкен жерде кесилишүү чекити).

УИТТЕКЕРА УРАВНЕНИЯ Уиттекердин теңдемеси

УКЛОН ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ гидравликалык жантайыш

УКЛОН ПРЕДЕЛЬНЫЙ пределдик жантайыш

УКОРОЧЕНИЕ АБСОЛЮТНОЕ абсолюттук кыскаруу

УКОРОЧЕНИЕ ОБРАЗЦА ОТНОСИТЕЛЬНОЕ үлгүнүн салыштырмалуу кыскарышы

УКОРОЧЕНИЕ НЕОДНОРОДНОЕ бир тектүү эмес кыскаруу

УКОРОЧЕНИЕ ОДНОРОДНОЕ бир тектүү кыскаруу

УМНОЖЕНИЕ ВЕКТОРА НА СКАЛЯР векторду скалярга көбөйтүү

УМНОЖЕНИЕ ТЕНЗОРА НА СКАЛЯР тензорду скалярга көбөйтүү

УНИВАЛЕНТНОЕ КАНОНИЧЕСКОЕ ПРЕОБРАЗОВАНИЕ униваленттик каноникалык өзгөртүп түюнтүү (өзгөртүү)

УНИВЕРСАЛЬНЫЙ ИНТЕГРАЛЬНЫЙ ИНВАРИАНТ ПУАНКАРЕ Пуанкаренин универсалдык интегралдык инварианты

УПЛОТНЕНИЕ ВАКУУМНОЕ вакуумдук тыгыздалуу

УПЛОТНЕНИЕ ВИХРЕВОГО ТИПА куюн (айлампа) тибинде тыгыздалуу

УПЛОТНЕНИЕ ВОДОНЕПРОНИЦАЕМОЕ суу өтпөс болуп тыгыздалуу

УПЛОТНЕНИЕ ВОЗДУХОНЕПРОНИЦАЕМОЕ аба өтпөс болуп тыгыздалуу

УПЛОТНЕНИЕ ГЕРМЕТИЧЕСКОЕ герметикалык тыгыздалуу

УПЛОТНЕНИЕ ГИДРАВЛИЧЕСКОЕ гидравликалык тыгыздалуу

УПЛОТНЕНИЕ ЖИДКОСТНОЕ суюктуктук тыгыздалуу

УПРОЧЕНИЕ бекемдөө, мыктылоо (серпилгич пластикалык материалдын, агылдуулук пределин өткөндөн кийин чыңалууларды чоңойтуу жолу менен деформациясын чоңойто турган кубулуш).

УПРОЧНЕНИЕ ДЕФОРМАЦИОННОЕ деформациялык бекемдөө

УПРОЧЕНИЕ МЕХАНИЧЕСКОЕ механикалык бекемдөө

УПРУГАЯ ДЕФОРМАЦИЯ серпилгич деформация (деформацияны пайда кылуучу тышкы күчтөрдү алып койгондон кийин жоюлуп кете турган деформация).

УПРУГАЯ ЖИДКОСТЬ серпилгич суюктук

УПРУГАЯ ОПОРА серпилгич таяныч (тирелип коюлган нерсенин таасири менен серпилгичтик деформацияланма таяныч).

УПРУГАЯ ОСЬ серпилгич ок (устундун туурасынын кесилиштеринин ийилүү борборлорунун геометриялык орду).

УПРУГАЯ СИСТЕМА КЛАЙПЕРОНА , ЛИНЕЙНОЕ УПРУГОЕ ТЕЛО Клайперондун серпилгич системасы, сызыктуу серпилгич нерсе

УПРУГИЙ ГИСТЕРЕЗИС серпилгич гистерезис (көпчүлүк нерселерде (эң жогорку серпилгич нерселерде да) пайда боло турган деформация жумушунун толук эмес кайрылуучулук кубулушу).

УПРУГИЙ МАТЕРИАЛ серпилгич материал (серпилгич деформациялануу жөндөмдүүлүгүнө ээ болуучу материал).

УПРУГОЕ ОСНОВАНИЕ серпилгич негиз, түп (устундун же пластинканын туташ негизи (түбү) болгон серпилгич деформациялануучу нерсе).

УПРУГОЕ ПОСЛЕДЕЙСТВИЕ серпилгич кийинки таасир (жүк таасир эте баштагандан же этпей калгандан тартып убакыт өткөн сайын асимптоталык түрдө кичирейтүүчү ылдамдыктагы серпилгич деформациянын пайда болуу (же жоюлуу) кубулушу).

УПРУГО ПЛАСТИЧЕСКАЯ ДЕФОРМАЦИЯ серпилгич пластикалык деформация (материалдын серпилгич жана калдык деформацияларынын жыйындысы).

УПРУГО ПЛАСТИЧЕСКИЕ ВОЛНЫ серпилгич пластикалык толкундар

УПРУГО ПЛАСТИЧЕСКИЙ МАТЕРИАЛ серпилгич пластикалык материал (серпилгич жана пластикалык деформацияларга жөндөмдүү материал).

УПРУГОСТЬ серпилгичтик (материялык нерселердин, деформацияны пайда кыла турган тышкы күчтөрдүн таасирин токтотгондон кийин өзүнүн баштапкы формасын жана көлөмүн калыбына келтирүүгө жөндөмдүүлүгү).

УПРУГОСТЬ ВТОРОГО РОДА экинчи түрдөгү серпилгичтик

УПРУГОСТЬ ДИССОЦИАЦИЙ диссоциация серпилгичтиги

УПРУГОСТЬ ЗАДЕРЖАННАЯ тутулуп калынган серпилгичтик

УПРУГОСТЬ НА ИЗГИБ ийүүдөгү серпилгичтик

УПРУГОСТЬ НА РАСТЯЖЕНИЕ чоюудагы серпилгичтик

УПРУГОСТЬ НА СДВИГ жылдыруудагы серпилгичтик

УПРУГОСТЬ ОСТАТОЧНАЯ калдыктуу серпилгичтик

УПРУГОСТЬ ПЕРВОГО РОДА биринчи түрдөгү серпилгичтик

УПРУГОСТЬ СОВЕРШЕННАЯ жеткилең серпилгичтик

УПРУГОСТЬ ТЕЛ нерселердин серпилгичтиги

УПРУГОСТЬ ТЕЛ СРЕДНЯЯ нерселердин орточо серпилгичтиги

УПРУГОСТЬ ФОРМЫ форманын серпилгичтиги (материялык нерселердин, деформацияны пайда кыла турган тышкы күчтөрдүн таасири токтоткондон кийин, өзүнүн баштапкы формасын калыбына келтирүүгө жөндөмдүүлүгү).

УРАВНЕНИЕ АБСОЛЮТНОГО ДВИЖЕНИЯ ЖИДКОСТИ суюктуктун абсолюттук кыймылынын теңдемеси

УРАВНЕНИЕ АДИАБАТЫ адиабата теңдемеси

УРАВНЕНИЕ БАЛАНСА ЭНЕРГИИ энергия балансасынын теңдемеси

УРАВНЕНИЕ БАЛАНСА МОЩНОСТИ кубаттуулук балансынын теңдемеси

УРАВНЕНИЕ БАЛАНСА УДЕЛЬНОЙ ЭНЕРГИИ салыштырма энергиянын балансынын теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ВЕКТОРНОЙ ФОРМЕ вектор формасындагы теңдеме

УРАВНЕНИЕ ВОЗМУЩЕННОГО ДВИЖЕНИЯ дүүлүккөн кыймылдын теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ВОЛНОВОЕ толкундук теңдеме

УРАВНЕНИЕ ВОЛНОВОЕ ТРЕХМЕРНОЕ үч өлчөмдүү толкундук теңдеме

УРАВНЕНИЯ ВРАЩЕНИЯ айлануу теңдемеси (катуу нерсенин бурулуу бурчун убакыттан функция түрүндө аныктоочу теңдеме).

УРАВНЕНИЕ ВРАЩЕНИЯ ТВЕРДОГО ТЕЛА ВОКРУГ НЕПОДВИЖНОЙ ОСИ катуу нерсени козголбос октун айланасында айландыруу теңдемеси ($J_{ox} \cdot \varepsilon = M_{ox}$ теңдемеси, мында ε катуу нерсенин бурчтук ылдамдануусу, M_{ox} - нерсеге таасир этүүчү күчтүн козголбос ox огуна карата моменти, J_{ox} нерсенин айлануу огуна карата инерция моменти).

УРАВНЕНИЕ В НАПРЯЖЕНИЯХ чыңалуулардагы теңдеме (туташ чөйрөнүн динамикасынын чыңалуулар аркылуу туюнтулган теңдемеси).

УРАВНЕНИЕ ГИПЕРБОЛИЧЕСКОЕ гиперболалык теңдеме

УРАВНЕНИЕ ГЛАВНОЙ НОРМАЛИ башкы нормалдык теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ГОДОГРАФА годографтын теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ГЮГОНЬО Гюгоньо теңдемеси (газдын дирилдеген агымындагы тыгыздалуунун секиримине чейинки ρ_1 тыгыздыгы жана P_1 басымы менен секиримден кийинки ρ_2 тыгыздыгы жана P_2 басымын байланыштыруучу теңдеме:

$$\frac{\rho_2}{\rho_1} = \frac{(k+1)\frac{P_2}{P_1} + (k-1)}{(k-1)\frac{P_2}{P_1} + (k+1)},$$

мында $k = C_p / C_v$ туруктуу басым жана туруктуу көлөм кезиндеги жылуулук сыйымдуулуктарынын катышы. Гюгоньо теңдемеси газодинамикада газ агымдарын эсептөөдө жана да детонациялар теориясында колдонулат).

УРАВНЕНИЕ ДИФФУЗИИ диффузия теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ДИФФУЗИИ ДВУМЕРНОЕ эки өлчөмдүү диффузия теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ДИФФУЗИИ ОБОБЩЕННОЕ калпыланган диффузия теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ДИФФУЗИИ ОДНОМЕРНОЕ бир өлчөмдүү диффузия теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ДИФФУЗИИ ТРЕХМЕРНОЕ үч өлчөмдүү диффузия теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ДЛЯ ПОТЕНЦИАЛА потенциал үчүн теңдеме

УРАВНЕНИЕ ДЛЯ ФУНКЦИИ ТОКА агым функциясы үчүн теңдеме

УРАВНЕНИЕ ЖИВЫХ СИЛ жандуу күчтөр теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ЗАМЫКАЮЩЕЕ толуктоочу теңдеме

УРАВНЕНИЕ ДЛЯ НЕСОВЕРШЕННОГО ГАЗА жеткилең эмес газ үчүн толуктоочу теңдеме

УРАВНЕНИЕ ИМПУЛЬСОВ импульстар теңдемеси

УРАВНЕНИЕ КОЛИЧЕСТВА ДВИЖЕНИЯ кыймыл санынын теңдемеси

УРАВНЕНИЕ КИНЕТИЧЕСКОЕ кинетикалык теңдеме

УРАВНЕНИЕ НЕРАЗРЫВНОСТИ үзгүлтүксүздүк теңдемеси

УРАВНЕНИЕ НЕРАЗРЫВНОСТИ В КРИВОЛИНЕЙНЫХ КООРДИНАТАХ ийри сызыктуу координаталардагы үзгүлтүксүздүк теңдемеси

УРАВНЕНИЕ НЕРАЗРЫВНОСТИ В ПЕРЕМЕННЫХ ЛАГРАНЖА Лагранж өзгөрмөлөрүндөгү үзгүлтүксүздүк теңдемеси

УРАВНЕНИЕ НЕРАЗРЫВНОСТИ В ЦИЛИНДРИЧЕСКИХ КООРДИНАТАХ цилиндрдик координаталардагы үзгүлтүксүздүк теңдемеси

УРАВНЕНИЕ НЕРАЗРЫВНОСТИ ДЛЯ ПАВОДКА сел үчүн үзгүлтүксүздүк теңдемеси

УРАВНЕНИЕ НЕСЖИМАЕМОСТИ кысылбастык теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ПАРАБОЛИЧЕСКОЕ параболалык теңдеме

УРАВНЕНИЕ ОПТИМАЛЬНОГО УПРАВЛЕНИЯ эң ыңгайлуу башкаруу теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ПОВЕРХНОСТИ УРОВНЯ деңгээл бетинин теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ПЯТИ МОМЕНТОВ беш моменттин теңдемеси (серпилгич таянычтарга таянылган кесилбеген устундун коңшулаш төрт пролётунун беш таяныч моментинин арасындагы көз карандылыкты аныктоочу теңдеме).

УРАВНЕНИЯ РАВНОВЕСИЯ ПЛАСТИНКИ пластинканын тең салмактык теңдемеси (пластинканын элементинин, анын ω ийилүүсүнө карата ички тең салмактыгынын $\nabla\nabla\omega = \frac{q}{\mathcal{D}}$ дифференциалдык теңдемеси, мында q- жүктүн интенсивдүүлүгү, $\mathcal{D}$- пластинканын цилиндрдик катуулугу, ∇ Лаплас оператору: $\Delta = \nabla^2 = \frac{\partial^2}{\partial x^2} + \frac{\partial^2}{\partial y^2}$).

УРАВНЕНИЕ СОСТОЯНИЯ ДЛЯ НЕСОВЕРШЕННОГО ГАЗА жеткилең эмес газдын абалынын теңдемеси

УРАВНЕНИЕ СОСТОЯНИЕ ДЛЯ СОВЕРШЕННОГО ГАЗА жеткилең газдын абалынын теңдемеси

УРАВНЕНИЕ СТАНДАРТНОЕ стандарттуу теңдеме

УРАВНЕНИЕ ТЕЛЕГРАФНОЕ телеграфтык теңдеме

УРАВНЕНИЕ ТЕПЛОПРОВОДНОСТИ (ДИФФУЗИИ) жылуулук өткөргүчтүк (диффузия) теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ТЕПЛОПРОВОДНОСТИ ОДНОМЕРНОЕ бир өлчөмдүү жылуулук өткөргүч теңдеме

УРАВНЕНИЕ ТРЕХ МОМЕНТОВ үч моменттин теңдемеси (козголбос таянычтарга таянылган кесилбеген устундун коңшулаш эки пролётунун үч таяныч моментинин арасындагы көз карандылыкты аныктаган теңдеме).

УРАВНЕНИЕ ТРИКОМИ ДЛЯ СОВЕРШЕННОГО ГАЗА жеткилең газ үчүн Трикоми теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ФИЛЬТРАЦИОННОГО ПОТОКА фильтрациялык агымдын теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ мүнөздөгүчтүн теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКОЕ мүнөздөгүч теңдеме

УРАВНЕНИЕ ЭЙЛЕРА -ПУАССОНА-ДАРБУ Эйлер-Пуассон-Дарбу теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ЭНЕРГИИ энергия теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ЭНЕРГИИ ДЛЯ БАРАТРОПНОГО ТЕЧЕНИЯ баратроптук агым үчүн энергия теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ЭНЕРГИИ ДЛЯ ИДЕАЛЬНОЙ ЖИДКОСТИ идеалдык суюктук үчүн энергия теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ЭНЕРГИИ ДЛЯ СОВЕРШЕННОГО ГАЗА жеткилең газ үчүн энергия теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ЭНЕРГИИ ДЛЯ СОВЕРШЕННОГО ВЯЗКОГО ГАЗА жеткилең илээшкек газ үчүн энергия теңдемеси

УРАВНЕНИЕ ЭНЕРГИИ ДЛЯ НЕСОВЕРШЕННОГО ГАЗА жеткилең эмес газ үчүн энергия теңдемеси

УРАВНЕНИЯ АППЕЛЛЯ Аппелль теңдемелери (механикалык системанын кыймылынын $\frac{\partial S}{\partial q_j} = P_j$, $j=1,2,\dots$ формасындагы дифференциалдык теңдемелери, мында q_j жалпыланган координата, P_j жалпыланган күч, S- Аппеллдин функциясы).

УРАВНЕНИЯ БЕЛЬТРАМИ Бельтрами теңдемелери (үзгүлтүксүздүк теңдемелеринен жана Гуктун жалпыланган законуна баш ийүүчү нерселер үчүн тең салмактык теңдемелеринен келип чыга турган дифференциалдык алты теңдеме).

УРАВНЕНИЕ ГИДРОДИНАМИКИ ИДЕАЛЬНОЙ ЖИДКОСТИ идеалдык суюктуктун гидродинамикасынын теңдемелери

УРАВНЕНИЯ ДВИЖЕНИЯ кыймыл теңдемелери (чекиттин абалынын убакытка карата өзгөрүшүн аныктай турган теңдемелер).

УРАВНЕНИЯ ДВИЖЕНИЯ В ФОРМЕ ЛАГРАНЖА кыймылдын Лагранж формасындагы теңдемелери

УРАВНЕНИЕ ДВИЖЕНИЯ В ФОРМЕ ЛЭМБА кыймылдын Лэмба формасындагы теңдемелери

УРАВНЕНИЯ ДВИЖЕНИЯ В ФОРМЕ ЭЙЛЕРА кыймылдын Эйлер формасындагы теңдемелери

УРАВНЕНИЯ ДВИЖЕНИЯ ДЛИННЫХ ВОЛН узун толкундардын кыймылынын теңдемелери

УРАВНЕНИЯ ДВИЖЕНИЯ ВЯЗКОЙ ЖИДКОСТИ илээшкек суюктуктун кыймылынын теңдемелери

УРАВНЕНИЯ ДВИЖЕНИЯ ИДЕАЛЬНОЙ ЖИДКОСТИ идеалдык суюктуктун кыймылынын теңдемелери

УРАВНЕНИЯ ДИНАМИКИ ИДЕАЛЬНОЙ ЖИДКОСТИ идеалдык суюктуктун динамикасынын теңдемеси

УРАВНЕНИЯ ДИНАМИЧЕСКИЕ ЭЙЛЕРА Эйлердин динамикалык теңдемелери

УРАВНЕНИЯ ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЕ кошумча теңдемелер

УРАВНЕНИЕ КАНОНИЧЕСКИЕ каноникалык теңдемелер

УРАВНЕНИЕ КАНОНИЧЕСКИЕ ГАМИЛЬТОНА Гамильтондун каноникалык теңдемелери

УРАВНЕНИЯ ЛАГРАНЖА ВТОРОГО РОДА Лагранждын экинчи түрдөгү теңдемелери

УРАВНЕНИЯ ЛЭМБА ГИДРОДИНАМИЧЕСКИЕ Лэмбдин гидродинамикалык теңдемелери

УРАВНЕНИЯ НЕРАЗРЫВНОСТИ ДЕФОРМАЦИИ деформациянын үзгүл-

түксүздүк теңдемелери (деформациянын тензорунун алты компоненттин байланыштырган дифференциалдык алты теңдеме. Алар чексиз кичине деформацияларда орундалат).

УРАВНЕНИЕ ОСРЕДНЕННЫЕ орточолонгон теңдемелер

УРАВНЕНИЯ ПОГРАНИЧНОГО СЛОЯ ПРАНДТЛЯ чек аралык катмар үчүн Прандтлдын теңдемелери

УРАВНЕНИЯ ПРИБЛИЖЕННЫЕ жакындатылган теңдемелер

УРАВНЕНИЯ ПРИТОКА ТЕПЛА , УРАВНЕНИЯ ПРИТОКА ЭНЕРГИИ жылуулук келүү теңдемелери, энергия келүү теңдемелери

УРАВНЕНИЯ ПРИБЛИЖЕННЫЕ жакындатылган теңдемелер

УРАВНЕНИЯ РАУСА Раус теңдемелери (кыймылдардын дифференциалдык теңдемелеринен циклдик координаталарды жойгондон кийин келип чыгуучу дифференциалдык теңдемелер. Ал $\frac{d}{dt}\left(\frac{\partial R}{\partial \dot{q}_i}\right)-\frac{\partial R}{\partial q_i}=0$ түрүндө болот, мында t- убакыт, q_i циклдик координата, R- Раустун функциясы).

УРАВНЕНИЯ РЕЙНОЛЬДСА ОСРЕДНЕННОГО ДВИЖЕНИЯ орточолонгон кыймыл үчүн Рейнольдстун теңдемелери

УРАВНЕНИЯ СОПРЯЖЕННЫЕ түтүмдаш теңдемелер

УРАВНЕНИЯ СТАЦИОНАРНОГО ДВИЖЕНИЯ стационардык кыймылдардын теңдемелери

УРАВНЕНИЯ ЭЙЛЕРА ГИДРОДИНАМИЧЕСКИЕ Эйлердин гидродинамикалык теңдемелери

УРАВНЕНИЯ ЭЙЛЕРА РАВНОВЕСИЯ СРЕДЫ чөйрөнүн тең салмактыгы үчүн Эйлердин теңдемелери

УРАВНОВЕШЕННАЯ СИСТЕМА СИЛ күчтөрдүн тең салмактанган системасы (тең салмакта турган эриктүү катуу нерсеге тиркелгенде аны ушул абалдан чыгарбай турган күчтөр системасы).

УРОВЕНЬ АБСОЛЮТНЫЙ абсолюттук деңгээл

УРОВЕНЬ ПОВЕРХНОСТИ беттин деңгээли

УРОВЕНЬ ВЕРХНЕГО Б"ЕФА жогорку б"ефтин деңгээли

УРОВЕНЬ ГИДРОСТАТИЧЕСКИЙ гидростатикалык деңгээл

УРОВЕНЬ ДИНАМИЧЕСКИЙ динамикалык деңгээл

УРОВЕНЬ КРИТИЧЕСКИЙ ОБЛАСТИ кризистик областтын деңгээли

УРОВЕНЬ ПЬЕЗОМЕТРИЧЕСКИЙ пьезометрдик деңгээл

УРОВЕНЬ УСИЛИЕ күч жумшоо

УСИЛИЕ БОКОВОЕ капталынан күч жумшоо

УСИЛИЕ ИЗГИБАЮЩЕЕ ийүүчү күч жумшоо

УСИЛИЕ НА ПОД"ЕМЕ көтөрүүдө күч жумшоо

УСИЛИЕ ОПОРНОЕ таянгыч күч жумшоо

УСИЛИЕ ОПРОКИДЫВАЮЩИЕ аңтара салуучу күч жумшоо

УСИЛИЕ ПОПЕРЕЧНОЕ туурасынан күч жумшоо

УСИЛИЕ ПРОФИЛЬНОЕ узатасынан күч жумшоо

УСИЛИЕ ПРОТИВОДАВЛЕНИЯ басымга каршы күч жумшоо

УСКОРЕНИЕ ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ АБСОЛЮТНОЕ абсолюттук ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ АДИАБАТИЧЕСКОЕ адиабаталык күч жумшоо

УСКОРЕНИЕ ЖИДКОЙ ЧАСТИЦЫ суюк бөлүкчөнүн ылдамдануусу

УСКОРЕНИЕ ИНДУКТИВНОЕ индукциялык ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ КАСАТЕЛЬНОЕ жанама ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ КОЛЕБЛЮЩЕЕСЯ термелүүчү ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ КОНВЕКТИВНОЕ конвекциялык ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ ЛОКАЛЬНОЕ локалдык (жергиликтүү) ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ МГНОВЕННОЕ көз ирмемдеги ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ НОРМАЛЬНОЕ нормалдуу ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ ОБРАТНОЕ тескери ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ ОТРИЦАТЕЛЬНОЕ терс ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ ПЕРЕНОСНОЕ көчүрүлмө ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ ПОВОРОТНОЕ (КОРИОЛИСА) буруу (Кориолис) ылдамдануусу

УСКОРЕНИЕ ПОЛНОЕ В СЛОЖНОМ ДВИЖЕНИИ татаал кыймылдагы толук ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ ПОПЕРЕЧНОЕ туурасынан ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ СРЕДНЕЕ ПОЛНОЕ толук орточо ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ ТАНГЕНЦИАЛЬНОЕ тангенциалдык ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ ТОЧКИ чекиттин ылдамдануусу (чекиттин ылдамдыгынын өзгөрүшүнүн чени – ал каралып жаткан эсептөө системасындагы ушул чекиттин ылдамдыгынан убакыт боюнча туундусуна барабар).

УСКОРЕНИЕ УГЛОВОЕ бурчтук ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ КОРИОЛИСА, ПОВОРОТНОЕ УСКОРЕНИЕ Кориолис ылдамдануусу, буруу ылдамдануусу

УСКОРЕНИЕ ОБОБЩЕННОЕ жалпыланган ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ ПОСТУПАТЕЛЬНОГО ДВИЖЕНИЯ алга умтулган кыймылдын ылдамдануусу (алга умтулган кыймылдагы нерсенин каалагандай чекитинин ылдамдануусу).

УСКОРЕНИЕ СВОБОДНОГО ПАДЕНИЯ эркин түшүү ылдамдануусу

УСКОРЕНИЕ СИЛЫ ТЯЖЕСТИ оордук күчүнүн ылдамдануусу (оордук күчтүн таасири менен нерсенин Жерге түшүүсүнүн ылдамдануусу).

УСКОРЕНИЕ ЦЕНТРОСТРЕМИТЕЛЬНОЕ борборго умтулган ылдамдануу

УСКОРЕНИЕ ЦИРКУЛЯЦИИ циркуляция ылдамдануусу

УСКОРЕННОЕ ДВИЖЕНИЕ ылдамданган кыймыл (багыты ылдамдыктын багыты менен дал келише турган тангенциалдык ылдамданган кыймыл).

УСЛОВИЕ АБСОЛЮТНОГО ПРИЛИПАНИЯ абсолюттук чапташуунун шарты

УСЛОВИЕ ГЕОМЕТРИЧЕСКОЕ ВНЕШНОЕ геометриялык тышкы шарт

УСЛОВИЕ ГЕОМЕТРИЧЕСКОЕ ВНУТРЕННОЕ геометриялык ички шарт

УСЛОВИЕ ГРАНИЧНОЕ чек аралык шарт

УСКОРЕНИЕ ДОКРИТИЧЕСКОЕ кризиско чейинки шарт

УСКОРЕНИЕ ЖЕСТКОСТИ катуулук шарты (берилген конструкция туура келүүгө тийиш болгон шарт, мында жүктүн таасири аркылуу пайда болгон деформация белгилүү бир (мүмкүн болгон) маанидеп ашпоого тийиш).

УСЛОВИЕ ЖУКОВСКОГО КУТТА Жуковский-Куттун шарты

УСЛОВИЕ КОШИ-РИМАНА Коши-Риман шарты

УСЛОВИЕ ЛЕГКОСТИ жеңилдик шарты (берилген конструкция туура келүүгө тийиш болгон шарт, мында бекемдик жана жеңилдик шарттары сакталган кезде конструкция өтө жеңил болууга тийиш).

УСЛОВИЕ НА СВОБОДНОЙ ПОВЕРХНОСТИ эркин беттеги шарт

УСЛОВИЕ НЕПРЕРЫВНОСТИ ДЕФОРМАЦИИ деформациянын үзгүлтүксүздүк шарты (нерсенин А чекити үчүн $\mu = \mu' D$ теңдемеси аркылуу туюнтулган шарт, мында

$$Д = \begin{vmatrix} 1+\frac{\partial u}{\partial x} & \frac{\partial u}{\partial y} & \frac{\partial u}{\partial z} \\ \frac{\partial v}{\partial x} & 1+\frac{\partial v}{\partial y} & \frac{\partial v}{\partial z} \\ \frac{\partial w}{\partial x} & \frac{\partial w}{\partial y} & 1+\frac{\partial w}{\partial z} \end{vmatrix},$$

μ - деформацияга чейинки А чекитиндеги тыгыздык, μ' - деформациядан кийинки А чекитиндеги тыгыздык).

УСЛОВИЕ НАПРОНИЦАЕМОСТИ өткөрбөстүк шарты

УСЛОВИЕ НЕРАЗРЫВНОСТИ ЖИДКОСТИ суюктуктун үзгүлтүксүздүк шарты

УСЛОВИЕ ОСВОБОЖДАЮЩИЕ куткарма шарт

УСЛОВИЕ ПЛАСТИЧНОСТИ пластикалуулук шарт (пластикалык деформация пайда болгондон баштап мейкиндиктик чыңалган абалдагы материалдын чыңалган абалынын пределдик чоңдугун аныктай турган шарт).

УСЛОВИЕ ПРОЧНОСТИ бекемдик шарты (берилген конструкция туура келүүгө тийиш болгон шарт, мында тиркелген жүктөрдүн таасири менен ал конструкцияда калдыктуу кубулуштар (жараңкалар же кол берилгенден ашып кете турган пластикалык деформациялар) пайда болууга тийиш эмес).

УСЛОВИЕ РАВНОВЕСИЯ ПЛАВАЮЩЕГО ТЕЛА сүзүп жүрүүчү нерсенин тең салмактык шарты

УСЛОВИЕ УСТОЙЧИВОСТИ ДВИЖЕНИЯ кыймылдын туруктуулук шарты

УСЛОВИЯ ГРАНИЧНЫЕ чек аралык шарттар

УСЛОВИЯ КРАЕВЫЕ четки шарттар

УСЛОВИЯ КРИТИЧЕСКИЕ кризистик шарттар

УСЛОВИЯ НА ОПОРНОМ КОНТУРЕ таяныч контурундагы шарттар

УСЛОВИЯ НА СКАЧКЕ секиримдеги (кескин өзгөрүүдөгү) шарттар

УСЛОВИЯ НАЧАЛЬНЫЕ башталгыч шарттар

УСЛОВИЯ СОВМЕСТНОСТИ биримдиктин шарттары

УСЛОВИЯ РАВНОВЕСИЯ тең салмактык шарттары (күчтөрдүн берилген системасынын тең салмакта болушу үчүн ал системанын күчтөрү канааттандырууга тийиш болгон зарыл шарттар).

УСЛОВИЯ РАВНОВЕСИЯ СВОБОДНОГО ТЕЛА эркин нерсенин тең салмактык шарттары

УСЛОВИЯ УСТАНОВИВШЕГОСЯ РЕЖИМА туруктууланган режимдин шарттары

УСЛОВНАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ шарттуу туруктуулук

УСЛОВНЫЙ ПРЕДЕЛ ТЕКУЧЕСТИ агуучулуктун шарттуу предели (калдык деформация шарттуу чоңдукка, үлгүнүн башталкы узундугунун 0,2% не барабар чоңдукка жетише ала турган чыңалуу).

УСЛОВНЫЙ ПРЕДЕЛ УПРУГОСТИ серпилгичтиктин шарттуу предели (калдык деформация белгилүү бир шарттуу чоңдукка жетише ала турган чыңалуу. Польшада серпилгичтиктин шарттуу предели үчүн пластикалык калдык деформация үлгүнүн баштапкы узундугунун 0,02% не барабар боло тургандай чыңалууну эсептешет).

УСТАЛОСТЬ талыгандык, чарчагандык (өзгөрмө жүктөрдүн көп ирет таасиринин натыйжасында материалдын бекемдигинин азайышы, начарлашы).

УСТАЛОСТЬ МЕТАЛЛОВ металлдардын талыгандыгы, чарчагандыгы

УСТАЛОСТЬ МЕХАНИЧЕСКАЯ механикалык талыгандык

УСТАЛОСТЬ ОТ НАПРЯЖЕНИЙ чыңалуудан талыгандык

УСТАЛОСТЬ ПЛАСТИЧЕСКАЯ пластикалык талыгандык

УСТАЛОСТЬ ПРИ ИЗГИБЕ ийүүдөн талыгандык

УСТАЛОСТЬ ПРИ УДАРЕ согуудан талыгандык

УСТАНОВИВШЕЕСЯ ДВИЖЕНИЕ туруктууланган кыймыл (суюктуктун, ал ээлеген көлөмдөгү каалагандай чекитиндеги кыймылы убакытка карата өзгөрбөй тургандай кыймылы).

УСТОЙЧИВАЯ ОСЬ туруктуу ок (айланасындагы айлануусу туруктуу боло турган эркин ок).

УСТОЙЧИВОЕ ДВИЖЕНИЕ туруктуу кыймыл (бир аз дүүлүгүү баштапкы кыймыл менен дүүлүккөн кыймылдын белгилүү бир параметрле-

ринин акырындын чоңоюшун пайда кылбай тургандай кыймыл).

УСТОЙЧИВОЕ ДВИЖЕНИЕ СИСТЕМЫ системанын туруктуу кыймылы

УСТОЙЧИВОЕ РАВНОВЕСИЕ СИСТЕМЫ системанын туруктуу тең салмактыгы (механикалык системанын тең салмактык абалдан бир аз чыгарып койгондо, системага таасир этүүчү күчтөр ал системаны баштапкы абалына кайра келтирүүгө умтулушат да, ал өзүнүн андан аркы кыймылында ошол баштапкы абалына өтө жакын болот).

УСТОЙЧИВОСТЬ АБСОЛЮТНАЯ абсолюттук туруктуулук

УСТОЙЧИВОСТЬ АМПЛИТУДНАЯ амплитудалык туруктуулук

УСТОЙЧИВОСТЬ ВЕРТИКАЛЬНАЯ вертикалдык туруктуулук

УСТОЙЧИВОСТЬ ВИХРЯ куюндун айлампанын туруктуулугу

УСТОЙЧИВОСТЬ ВРАЩАТЕЛЬНАЯ айлантуучу туруктуулук

УСТОЙЧИВОСТЬ ВИХРЕВЫХ ЦЕПОЧЕК КАРМАНА Карманддын куюндук тизмектеринин туруктуулугу

УСТОЙЧИВОСТИ ГОРИЗОНТАЛЬНАЯ горизонталдык туруктуулук

УСТОЙЧИВОСТЬ ГРАВИТАЦИОННАЯ гравитациялык туруктуулук

УСТОЙЧИВОСТЬ ДВИЖЕНИЯ кыймылдын туруктуулугу

УСТОЙЧИВОСТЬ ДИНАМИЧЕСКАЯ динамикалык туруктуулук

УСТОЙЧИВОСТЬ КОЛЕБАТЕЛЬНАЯ термелтүүчү туруктуулук

УСТОЙЧИВОСТЬ ЛАМИНАРНОГО РЕЖИМА ламинардык режимдин туруктуулугу

УСТОЙЧИВОСТЬ РАВНОВЕСИЯ тең салмактыктын туруктуулугу

УСТОЙЧИВОСТЬ РАВНОВЕСИЯ ПЛАВАЮЩИХ ТЕЛ сүзүп жүрүүчү нерселердин тең салмактыгынын туруктуулугу

УСТОЙЧИВОСТЬ УПРУГИХ СИСТЕМ серпилгич системалардын туруктуулугу

УЧАСТОК ВЫСАЧИВАНИЯ соруп алуу бөлүгү (участогу)

Ф

ФАЗА фаза (косинусу кыймылдын координатасынан көз ирмемдеги маанисинин гармоникалык кыймылдагы амплитудага болгон катышына барабар чоңдук; ал термелген бөлүкчөнүн тең салмактагы учуруна карата абалын туюнтат).

ФАЗА КОЛЕБАНИЙ термелүүлөр фазасы

ФАЗА СОПРЯЖЕННАЯ тутумдаш фаза

ФАЗА СТАЦИОНАРНАЯ стационардык фаза

ФАЗОВАЯ МОДУЛЯЦИЯ фазалык модуляция

ФАЗОВАЯ ПЛОСКОСТЬ фазалык тегиздик

ФАЗОВАЯ ТРАЕКТОРИЯ фазалык траектория

ФАЗОВОЕ РАВНОВЕСИЕ фазалык тең салмактык

ФАКТОР ТЕМПЕРАТУРНЫЙ температуралык фактор

ФАКТОР ЭКСПОНЕНЦИАЛЬНЫЙ экспоненциалдык (көрсөткүчтүү) фактор

ФЕРМА ферма (учтары шарнирлер аркылуу бекитилген жана түюк катуу нерсени түзө турган стержендердин системасы).

ФЕРМА АРОЧНАЯ арка сымал ферма

ФЕРМА ВЕРТИКАЛЬНАЯ вертикалдуу ферма

ФЕРМА ДВУХШАРНИРНАЯ эки шарнирлүү ферма

ФЕРМА ОПОРНАЯ таянуч фермасы

ФЕРМА ПЛОСКАЯ жалпак ферма

ФЕРМА ПРОСТАЯ жөнөкөй ферма

ФЕРМА ПРОДОЛЬНАЯ узатасынан коюлган ферма

ФЕРМА ПРОСТРАНСТВЕННАЯ мейкиндиктик ферма

ФИГУРЫ ВЗАИМНЫЕ ПЕРЕСЕКАЮЩИЕ өз ара кесилишүүчү фигуралар

ФИЗИКО-ХИМИЧЕСКАЯ МЕХАНИКА физико-механикалык химия

ФИЗИЧЕСКАЯ ВЯЗКОСТЬ физикалык илээшкектик

ФИЗИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ЖИДКОСТИ суюктуктун физикалык мүнөздөгүчү

ФИЗИЧЕСКИЙ ЗАКОН СОХРАНЕНИЯ МАССЫ массанын физикалык сакталуу закону

ФИЗИЧЕСКИЙ МАЯТНИК физикалык маятник (горизонталдык окко илинген жана оордук күчтүн таасири менен мезгилдүү кыймылда боло турган катуу нерсе).

ФИЗИЧЕСКОЕ ПРОСТРАНСТВО физикалык мейкиндик

ФИКТИВНАЯ ВЯЗКОСТЬ фиктивдик илээшкектик

ФИКТИВНАЯ НАГРУЗКА фиктивдик жүк (чоңдугу боюнча, устунду ийүүчү моменттердин эпюраларынын аянтына барабар болгон фиктивдүү жүк).

ФИЛЬТР ЭЛЕКТРИЧЕСКИЙ электрдик фильтр

ФИЛЬТРАЦИЯ фильтрация (суюктукту майда тешикчелүү чөйрө аркылуу өткөрүү. М.: суюктукту эрибеген ыпылас заттардан арылтуу).

ФИЛЬТРАЦИЯ В ЗЕРНИСТЫХ ГРУНТАХ бүртүктүү топурактардагы фильтрация

ФИНИМЕТР финиметр (кислороддук ж.б. баллондордогу газдын санын жана басымын көрсөтүүчү, шкалалуу манометр).

ФОКАЛЬНАЯ ОСЬ фокустук ок

ФОКАЛЬНАЯ ХОРДА фокустук харда

ФОКАЛЬНЫЙ ПАРАМЕТР фокустук параметр

ФОКУС АЭРОДИНАМИЧЕСКИЙ аэродинамикалык фокус

ФОКУС ВТОРИЧНЫЙ экинчи кездешкен фокус

ФОКУС КИНЕТИЧЕСКИЙ кинетикалык фокус

ФОКУС КОНТУРА контурдун фокусу

ФОКУС КРЫЛОВОГО ПРОФИЛЯ канаттык профилдин фокусу

ФОЛКНЕРА СТЕПЕННОЙ ЗАКОН СОПРОТИВЛЕНИЯ каршылык үчүн Фолкнердин даражалык закону

ФОРМА РАВНОВЕСИЯ тең салмактык формасы (эркиндик даражасы каалагандай санда болгон механикалык системанын геометриялык формасы, мында ал системага таасир этүүчү күчтөр тең салмактыкта болуулары тийиш).

ФОРМА АЭРОДИНАМИЧЕСКАЯ аэродинамикалык форма

ФОРМА ВЕКТОРНАЯ вектордук форма

ФОРМУЛА БАРОМЕТРИЧЕСКАЯ барометрдик формула

ФОРМУЛА РАЗМЕРНОСТИ өлчөмдөштүк формуласы

ФОРМУЛА ГРИНА ОБОБЩЕННАЯ Гриндин жалпыланган формуласы

ФОРМУЛА ДАВЛЕНИЯ НА ТВЕРДУЮ ПОВЕРХНОСТЬ катуу бетке болгон басымдын формуласы

ФОРМУЛА ИЗЭНТРОПИЧЕСКАЯ изэнтропиялык формула

ФОРМУЛА КАРМАНА ПУТИ СМЕЩЕНИЯ аралашуу жолу үчүн Кармандын формуласы

ФОРМУЛА КОШИ-ГЕЛЬМОГОЛЬЦА Коши-Гельмогольцтун формуласы

ФОРМУЛА КУТТА-ЖУКОВСКОГО Кутт-Жуковскийдин формуласы

ФОРМУЛА ЛЕВИ-ЧИВИТТА Леви-Чивитта формуласы

ФОРМУЛА ПРАНДТЛЯ ТУРБУЛЕНТНОГО ТРЕНИЯ турбуленттик сүрүлүү үчүн Прандтлдын формуласы

ФОРМУЛЫ ЭЙЛЕРА ДИНАМИЧЕСКИЕ Эйлердин динамикалык формулалары

ФОРМУЛЫ ЭЙЛЕРА КИНЕМАТИЧЕСКИЕ Эйлердин кинематикалык формулалары

ФРОНТ АТМОСФЕРНЫЙ атмосфералык фронт

ФРОНТ ВОЛНЫ ВОЗМУЩЕНИЯ дуулугуу толкунунун фронту

ФРОНТ ИМПУЛЬСА, ПЕРЕДНИЙ импульстун алдыңкы фронту

ФРОНТ КВАЗИСТАЦИОНАРНЫЙ стационардык сымал фронт

ФРОНТ МНИМЫЙ мнимый (жалган) фронт

ФРОНТ УДАРНОЙ ВОЛНЫ сокмо (урма) толкундун фронту

ФРОНТ СКАЧКА секирим фронту (кескин өзгөрүү фронту)

ФРУДА ЧИСЛО Фруд саны (суюктуктун агымында инерциялык күчтөр менен оордук күчтөр арасындагы байланышты мүнөздөй турган чен бирдиги жок сан. Ал 1870-ж. англиялык окумуштуу У.Фруд тарабынан киргизилген: $F_r = \frac{v^2}{g \cdot l}$, мында v – агымдын ылдамдыгы, l – агымдын мүнөздүү өлчөмү, g – оордук күчүнүн ылдамдануусу).

ФУНКЦИИ СОПРЯЖЕННЫЕ тутумдаш функциялар

ФУНКЦИЯ АППЕЛЛА Аппелль функциясы ($S = \frac{1}{2}\sum_{i=1}^{n} m_i (\ddot{x}_i^2 + \ddot{y}_i^2 + \ddot{z}_i^2)$ түрүндөгү функция, мында m_i –системанын i –материялык чекитинин массасы, x_i, y_i, z_i болсо системанын i- материялык чекитинин тик бурчтуу координаталары).

ФУНКЦИЯ ВОЗМУЩАЮЩАЯ дуулуктургуч функция, дуулуктурмө функция

ФУНКЦИЯ ВЫРОЖДЕННАЯ кубулган (түрү өзгөртүлгөн) функция

ФУНКЦИЯ ГАМИЛЬТОНА Гамильтон функциясы ($H = L - \sum_j p_j q_j$ түрүндөгү туюнтма, мында L –Лагранждын функциясы, p_j, q_j каноникалык өзгөрмөлөр).

ФУНКЦИЯ ДАВЛЕНИЯ басым функциясы (басымды туюнтуучу функция).

ФУНКЦИЯ ДИНАМИЧЕСКАЯ динамикалык функция

ФУНКЦИЯ ДИССИПАТИВНАЯ диссипативдик функция

ФУНКЦИЯ ИМПУЛЬСНАЯ ПЕРЕХОДНАЯ импульстук өтмө функция

ФУНКЦИЯ КОРРЕЛЯЦИОННАЯ корреляциялык функция

ФУНКЦИЯ ЛАГРАНЖА Лагранж функциясы (системанын кинетикалык энергиясы менен потенциалдык энергиясынын арасындагы айырма, ал жалпыланган ылдамдыктар жана убакыт аркылуу туюнтулат).

ФУНКЦИЯ ОБ"ЕМНОГО РАССЕЯНИЯ көлөмдүк чачыроо функциясы

ФУНКЦИЯ ПЛОТНОСТИ ВЕРОЯТНОСТИ ыктымалдык тыгыздык функциясы

ФУНКЦИЯ ПРЫЖКОВАЯ секирме функция (секирим функциясы).

ФУНКЦИЯ СИЛОВАЯ күчтүк функция, күч функциясы

ФУНКЦИЯ РЕЛЕЯ ДИССИПАТИВНАЯ Релейдин диссипативдик функциясы

ФУНКЦИЯ СПЕКТРАЛЬНАЯ спектрдик функция, спектр функциясы

ФУНКЦИЯ СТРУКТУРНАЯ А.Н. КОЛМОГОРОВА А.Н.Колмогоровдун түзүлүштүк (структуралык) функциясы

ФУНКЦИЯ ТЕПЛОВАЯ жылуулук функциясы

ФУНКЦИЯ ТОКА агым функциясы (суюктуктун тегиз параллель же окко симметриялуу кыймылында мейкиндиктин координаталарынын жана убакыттан көз каранды функция, ал ошол моментте ар бир агым сызыгынын боюнда туруктуу маанисин сактайт).

ФУНКЦИЯ ТОКА В КРИВОЛИНЕЙНЫХ КООРДИНАТАХ ийри сызыктуу координаталардагы агым функциясы

ФУНКЦИЯ ТОКА ДЛЯ ОСЕСИММЕТРИЧНОГО ТЕЧЕНИЯ окко симметриялуу агым үчүн агым функциясы

ФУНКЦИЯ ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКАЯ ТЕЧЕНИЯ агымды мүнөздөгүч функция

ФУНКЦИЯ ЧАСТОТЫ жыштык функциясы

ФУНКЦИЯ ЧАСТИЦЫ бөлүкчөнүн функциясы

X

ХАРАКТЕР ШЕРОХОВАТОСТИ бодурлуктун мүнөзү

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИХРЕВОГО ДВИЖЕНИЯ КИНЕМАТИЧЕСКАЯ куюндук кыймылдын кинематикалык мүнөздөгүчү

ХАРАКТЕРИСТИКА В ДОЗВУКОВОМ ПОТОКЕ үндөн озбогон агымдагы мүнөздөгүч

ХАРАКТЕРИСТИКА В СВЕРХЗВУКОВОМ ПОТОКЕ үндөн озгон агымдагы мүнөздөгүч

ХАРАКТЕРИСТИКА РАСХОДНАЯ чыгымдык мүнөздөгүч

ХАРАКТЕРИСТИКА РЕГУЛИРОВАНИЯ жөнгө салуу мүнөздөгүчү

ХАРАКТЕРИСТИКА ТУРБУЛЕНТНОСТИ турбуленттикти мүнөздөгүч

ХАРАКТЕРИСТИКА ТУРБУЛЕНТНОСТИ ВТОРАЯ турбуленттиктин экинчи мүнөздөгүчү

ХАРАКТЕРИСТИКА ТУРБУЛЕНТНОСТИ ПЕРВАЯ турбуленттиктин экинчи мүнөздөгүчү

ХАРАКТЕРИСТИКА ТУРБУЛЕНТНОСТИ ЧАСТОТНЫЕ турбуленттиктин жыштыктык мүнөздөгүчү

ХАРАКТЕРИСТИКА ЧАСТОТНАЯ жыштыктык мүнөздөгүч

ХАРАКТЕРИСТИКИ АЭРОДИНАМИЧЕСКИЕ аэродинамикалык мүнөздөгүчтөр

ХАРАКТЕРИСТИКИ БЕЗРАЗМЕРНЫЕ өлчөмү жок мүнөздөгүчтөр

ХАРАКТЕРИСТИКИ УСТОЙЧИВОСТИ туруктуулукту мүнөздөгүчтөр

ХАРАКТЕРИСТИКИ ДЛЯ СИСТЕМЫ УРАВНЕНИЙ теңдемелер системасы үчүн мүнөздөгүчтөр

ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОПЕРЕЧНЫЕ туурасынан кеткен мүнөздөгүчтөр

ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКАЯ ЛИНИЯ ДВИЖЕНИЯ кыймылды мүнөздөгүч сызык

ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКАЯ ФУНКЦИЯ АБСОЛЮТНОГО ДВИЖЕНИЯ ЖИДКОСТИ суюктуктун абсолюттук кыймылын мүнөздөгүч функция

ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКАЯ ФУНКЦИЯ ОТНОСИТЕЛЬНОГО ДВИЖЕНИЯ ЖИДКОСТИ суюктуктун салыштырмалуу кыймылын мүнөздөгүч функция

ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКИЕ КООРДИНАТЫ мүнөздөгүч координаталар

ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКИЕ ПЕРЕМЕННЫЕ мүнөздөгүч өзгөрмөлөр

ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКИЙ ВЕКТОР мүнөздөгүч вектор

ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКИЙ ТРЕУГОЛЬНИК мүнөздөгүч үч бурчтук

ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКИЙ ЧЕТЫРЕХУГОЛЬНИК мүнөздөгүч төрт бурчтук

ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКОЕ ЧИСЛО мүнөздөгүч сан

ХРУПКИЙ МАТЕРИАЛ морт мүнөздөгүч материал

ХАРАКТЕРИСТИЧЕСКОЕ ЧИСЛО мүнөздөгүч сан

ХРУПКИЙ МАТЕРИАЛ морт материал (бир аз эле пластикалык деформацияда сынып кете турган материал).

ХРУПКОЕ РАЗРУШЕНИЕ морт бузулуу, чорт сынуу (башкы чыңалууга перпендикулярдуу тегиздикте боло турган бузулуу).

ХРУПКОСТЬ морттук (маанилүү пластикалык деформация боло электе эле материалдын бузулуп (сынып) кетүүгө жөндөмдүүлүгү).

ХРУПКОСТЬ УДАРНАЯ сокмо (урма) морттук

Ц

ЦЕНТИПУАЗ центипуаз (пуаздын жүздөн бир үлүшү).

ЦЕНТИПУАЗ КИНЕМАТИЧЕСКИЙ кинематикалык центипуаз

ЦЕНТНЕР центнер (салмак бирдиги, ал тоннанын ондон бир үлүшүнө же 100 кг га барабар).

ЦЕНТР АНТИЦИКЛОНА антициклондун борбору

ЦЕНТР ВОЗМУЩЕНИЯ ПОТОКА агымдын дүүлүгүү борбору

ЦЕНТР ВОДОИЗМЕЩЕНИЯ сууга сыйуучу салмактын борбору

ЦЕНТР ВРАЩЕНИЯ ТОЧКИ чекиттин айлануу борбору

ЦЕНТР ГАРМОНИЧЕСКОГО ДВИЖЕНИЯ гармоникалык кыймылдын борбору (гармоникалык кыймылда болуучу чекиттин, анын траекториясындагы ортоңку абалы).

ЦЕНТР ДАВЛЕНИЯ ВОЗДУХА абанын басым борбору

ЦЕНТР ДАВЛЕНИЯ ГЛИССИРУЮЩЕЙ ПЛАСТИНКИ глиссирлеечу пластинканын басым борбору

ЦЕНТР ДАВЛЕНИЯ КРЫЛА канаттын басым борбору

ЦЕНТР ДВИЖЕНИЯ кыймылдын борбору (борбордук кыймылда болуучу чекиттин ылдамдануууларынын багыты өтө турган козголбос чекит).

ЦЕНТР ДЕЙСТВИЯ АТМОСФЕРЫ атмосферанын таасир этүү борбору

ЦЕНТР ЖЕСТКОСТИ катуулук борбору

ЦЕНТР ИЗГИБА ийүү борбору

ЦЕНТР ИНЕРЦИИ, ЦЕНТР МАСС инерция борбору, массалар борбору (нерсенин же материялык системанын бүткүл массасы чогулган чекит; нерсеге же системага таасир этүүчү бардык тышкы күчтөр ошол чекитке тиркелген сыяктуу болот).

ЦЕНТР ИНЕРЦИИ ВИХРЕЙ куюндар инерциясынын борбору

ЦЕНТР КАЧАНИЙ чайпалтуу борбору (айлантуу огуна перпендикуляр болуп, ошол ок жана физикалык маятниктин массаларынын борбору аркылуу өткөн түз сызыкта жаткан, октон физикалык маятниктин келтирилген узундугуна барабар аралыкта турган чекит).

ЦЕНТР КОНЕЧНОГО ПОВОРОТА чектүү буруу борбору (айланасында бурганда жалпак фигуранын анын тегиздигинде бир абалдан экинчи бир абалга келтире турган чекит).

ЦЕНТР КОНДЕНСАЦИИ ГАЗА газдын конденсация борбору

ЦЕНТР КРИВИЗНЫ ГЛАВНЫХ СЕЧЕНИЙ башкы кесилиштердин ийрилик борбору

ЦЕНТР КРУЧЕНИЯ СТЕРЖНЯ стерженди толгоо борбору (толгоо кезинде айланасында стержендин туурасынан кесилиши айлана турган чекит).

ЦЕНТР МАСС, ЦЕНТР ИНЕРЦИИ массалар борбору, инерция борбору

ЦЕНТР МАСС МЕХАНИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ механикалык системанын массалар борбору (ага карата механикалык системанын статикалык моменти нөлгө барабар боло турган геометриялык чекит).

ЦЕНТР МГНОВЕННЫЙ, ЦЕНТР СКОРОСТЕЙ көз ирмемдеги борбор, ылдамдыктар борбору

ЦЕНТР МОМЕНТА ИНЕРЦИИ инерция моментинин борбору

ЦЕНТР НАГРУЗКИ, ТОЧКА ПРИЛОЖЕНИЯ НАГРУЗКИ жүктүн борбору, жүк коюлган чекит

ЦЕНТР ОТТАЛКИВАЮЩИЙ кайра түртүүчү борбор

ЦЕНТР ПАРАЛЛЕЛЬНЫХ СИЛ параллель күчтөр борбору (нерсенин белгилүү бир чекиттерине коюлган параллель күчтөрдүн системасынын, ал күчтөрдүн мейкиндиктеги багыттарына көз карандысыз болбостон, бирдей таасир этүүчү күчү өтө турган чекит).

ЦЕНТР ПОВОРОТА ДВИЖЕНИЯ кыймылдын бурулуу борбору

ЦЕНТР ПРИВЕДЕНИЯ келтирүү борбору (күчтөр системасын күчкө жана кош күчкө келтирген учурда күчтөр системасынын башкы моментин эсептөө үчүн жана күчтөр системасынын башкы векторун коюш үчүн тандалып алынган чекит).

ЦЕНТР СИЛЫ ИНЕРЦИИ инерция күчүнүн борбору

ЦЕНТР СИММЕТРИИ ПОТОКА агымдын симметрия борбору

ЦЕНТР СФЕРИЧЕСКОГО ДВИЖЕНИЯ сфералык кыймылдын борбору (сфералык кыймылда болгон катуу нерсенин, ушул кыймыл учурунда козголбой кала турган чекити).

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ордук борбору (материялык нерсенин массасынын элементтерине таасир этүүчү жана параллель күчтөрдүн системасы катары каралуучу ордук күчтөрүнүн борбору).

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ДУГИ КРУГА тегеректин жаасынын ордук борбору

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ КРУГОВОГО СЕКТОРА тегерек сектордун ордук борбору

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ЛИНИИ сызыктын ордук борбору

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ЛОМАННОЙ ЛИНИИ сынык сызыктын ордук борбору

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ОБ"ЕМА көлөмдүн ордук борбору

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ОТРЕЗКА кесиндинин ордук борбору

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ПАРАЛЛЕЛОГРАММА параллелограммдын ордук борбору

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ПАРАЛЛЕЛЕПИПЕДА параллелепипеддин ордук борбору

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ПЕРИМЕТРА ТРЕУГОЛЬНИКА үч бурчтуктун периметринин ордук борбору

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ПЛОЩАДИ аянттын ордук борбору

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ПОВЕРХНОСТИ беттин ордук борбору

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ПРОФИЛЯ ЖУКОВСКОГО Жуковскийдин профилинин ордук борбору (катуу нерсенин бардык бөлүкчөлөрүнө көлгөн жана ал бөлүкчөлөрдүн массаларына пропорциялаш болгон параллель күчтөрдүн борбору).

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ТЕТРАЭДРА тетраэдрдин ордук борбору

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ТРАПЕЦИИ трапециянын ордук борбору

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ТРЕУГОЛЬНИКА үч бурчтуктун ордук борбору

ЦЕНТР ТЯЖЕСТИ ШАРОВОГО СЕКТОРА шардык сектордун ордук борбору

ЦЕНТР УСКОРЕНИЙ ылдамдануулар борбору

ЦЕНТР УДАРА согуу борбору (кыймылсыз айлануу огунун айланасында айланууга жөндөмдүү болгон нерсеге соккон учурда ошол ок бекитилген подшипниктердин реакциясы болбой тургандай согуу күчүнүн таасир этүү сызыгы өтө турган чекит).

ЦЕНТР УСКОРЕНИЙ МГНОВЕННЫЙ ылдамдануулардын көз ирмемдеги борбору

ЦЕНТРАЛЬНАЯ ОСЬ ПОТОКА агымдын борбордук огу (аларга келтиргенде күчтөрдүн берилген системасы динамикалык винтке эквиваленттүү болгондой борборлордун геометриялык орду боло турган түз сызык).

ЦЕНТРАЛЬНАЯ СИЛА борбордук күч (таасир этүү сызыгы берилген чекит (борбор) аркылуу өтүүчү түз сызык боло тургандай күч).

ЦЕНТРАЛЬНАЯ ТОЧКА ДУЖКИ КРУГА тегеректин жаасынын борбордук чекити

ЦЕНТРАЛЬНАЯ ТОЧКА ПРОФИЛЯ ЖУКОВСКОГО Жуковский профилинин борбордук чекити

ЦЕНТРАЛЬНАЯ ТОЧКА ЭЛЛИПТИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ эллипстик профилдин борбордук чекити

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ДВИЖЕНИЕ борбордук кыймыл (кыймылга келүүчү чекиттин ылдамдыктарынын багыты козголбос чекит аркылуу (кыймылдын борбору деп аталуучу) өтө тургандай кыймыл).

ЦЕНТРАЛЬНОЕ РАСТЯЖЕНИЕ борбордук созуу, чоюу (стерженди ички күчтөрдүн бирдей таасир этүүчүсү каралып жаткан туурасынан

кесилиштин нормалы боюнча багыттала тургандай жана анын оордук борбору аркылуу өтө тургандай кылып созуу).

ЦЕНТРАЛЬНОЕ СЖАТИЕ борбордук кысуу (стержендин ичинки күчтөрдүн бирдей таасир этүүчүсү каралып жаткан туурасынан кесилиштин нормалы боюнча багыттала тургандай жана анын оордук борбору аркылуу өтө тургандай кылып кысуу).

ЦЕНТРАЛЬНОЕ СИЛОВОЕ ПОЛЕ борбордук күчтүк талаа (күч сызыктары кандайдыр бир берилген чекит (борбор) аркылуу өткөн түз сызыктар болуша турган күчтөрдүн талаасы).

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ УДАР борбордук согуу (согуунун нормалы, нерсенин массаларынын борбору аркылуу өтө тургандай согуу).

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ЭЛЛИПСОИД ИНЕРЦИИ инерциянын борбордук эллипсоиди (массалардын борбору үчүн инерция эллипсоиди).

ЦЕНТРИФУГИРОВАНИЕ центрифугалоо (борбордон качма күч аркылуу суюктуктарды составдык бөлүктөргө ажыратуу).

ЦЕНТРОБЕЖНАЯ СИЛА борбордон качма күч (инерция күчүнүн, траекториясынын башкы нормалы боюнча багытталган түзүүчүсү).

ЦЕНТРОБЕЖНОЕ УСКОРЕНИЕ, НОРМАЛЬНОЕ УСКОРЕНИЕ борбордон качма ылдамдануу, нормалдык ылдамдануу

ЦЕНТРОБЕЖНЫЙ МОМЕНТ ИНЕРЦИИ борбордон качма инерция моменти

ЦЕНТРОБЕЖНЫЙ МОМЕНТ ИНЕРЦИИ МЕХАНИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ, ПРОИЗВЕДЕНИЕ ИНЕРЦИИ МЕХАНИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ механикалык системанын борбордон качма инерция моменти, механикалык системанын инерциясынын көбөйтүндүсү

ЦЕНТРОБЕЖНЫЙ МОМЕНТ ЛИНИИ сызыктын борбордон качма моменти

(сызыктын элементтеринен өз ара перпендикуляр эки тегиздикке чейинки аралыктарынын көбөйтүндүлөрүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

ЦЕНТРОБЕЖНЫЙ МОМЕНТ ОБЪЕМА көлөмдүн борбордон качма моменти (бир тектүү нерсенин элементардык көлөмдөрүнөн өз ара перпендикуляр эки тегиздикке чейинки аралыктарынын көбөйтүндүлөрүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

ЦЕНТРОБЕЖНЫЙ МОМЕНТ ПОВЕРХНОСТИ беттин борбордон качма моменти (беттин элементтеринен өз ара перпендикуляр эки тегиздикке чейинки аралыктарынын көбөйтүндүлөрүнөн алынган интеграл аркылуу туюнтулган чоңдук).

ЦЕНТРОИДА НЕПОДВИЖНАЯ кыймылсыз центроида к. НЕПОДВИЖНАЯ ПОЛОДИЯ

ЦЕНТРОИДА ПОДВИЖНАЯ кыймылдуу центроида к. ПОДВИЖНАЯ ПОЛОДИЯ

ЦЕНТРОСТРЕМИТЕЛЬНАЯ СИЛА борборго умтулган күч (траекториянын реакцияларынын траекториянын башкы нормалы боюнча багытталган түзүүчүсү).

ЦЕПНАЯ ЛИНИЯ тизмектүү сызык, үзгүлтүксүз сызык (идеалдык бир тектүү ийилчээк жана чоюлбай турган жип, анын учтарын эки чекитке илип койгондо жана ал оордук күчүнүн таасири менен тең салмакта турган абалында ээ болуучу формадагы жалпак ийри сызык).

ЦЕПОЧКА ВИХРЕВАЯ куюндук тизмек

ЦЕПОЧКА ВИХРЕВАЯ КАРМАНА Кармандын куюндук тизмеги

ЦЕПЬ КИНЕТИЧЕСКАЯ ПРОСТАЯ кинетикалык жөнөкөй тизмек

ЦЕПЬ КИНЕТИЧЕСКАЯ ПРОСТАЯ ЗАМКНУТАЯ кинетикалык жөнөкөй туюк тизмек

ЦЕПЬ КИНЕТИЧЕСКАЯ ПРОСТАЯ НЕЗАМКНУТАЯ кинетикалык жөнөкөй туюк эмес тизмек

ЦЕПЬ НИЗКОГО НАПРЯЖЕНИЯ төмөнкү чыңалуулар тизмеги

ЦИКЛ цикл (мезгилдүү чоңдуктун (б.а. мезгилдүү өзгөрүүгө дуушар болгон чоңдуктун) бир мезгил ичиндеги толук өзгөрүшү).

ЦИКЛ ИЗМЕРЕНИЯ ДАВЛЕНИЯ басымдын өзгөрүү цикли

ЦИКЛ НИЗКОТЕМПЕРАТУРНЫЙ төмөнкү температуралык цикл

ЦИКЛ ПРЕДЕЛЬНЫЙ ЗНАКОПОСТОЯННЫЙ пределдик туруктуу белгидеги цикл

ЦИКЛ ТЕРМОДИНАМИЧЕСКИЙ термодинамикалык цикл

ЦИКЛ ЧИСТОГАЗОДИНАМИЧЕСКИЙ таза газодинамикалык цикл

ЦИКЛИЧЕСКАЯ ЧАСТОТА, КРУГОВАЯ ЧАСТОТА циклдик жыштык, тегеректик жыштык

ЦИКЛИЧЕСКИЕ КООРДИНАТЫ циклдик координаталар (Лагранждын функциясынын туюнтмасына өзүнүн убакыт боюн а туундулары аркылуу гана кирүүчү, бирок ага айкын түрдө кирбей турган жалпыланган координаталар).

ЦИКЛИЧЕСКИЕ ПОСТОЯННЫЕ МНОГО СВЯЗНОЙ ОБЛАСТИ көп байланыштуу областтын циклдик туруктуулары

ЦИКЛИЧЕСКОЕ УСКОРЕНИЕ, НОРМАЛЬНОЕ УСКОРЕНИЕ борбордон качма ылдамдануу, нормалдык ылдамдануу

ЦИКЛОИДАЛЬНЫЙ МАЯТНИК циклоидалык маятник

ЦИКЛОН циклон (орточо 30–40 км/саат ылдамдыкта кыймылга келе турган, радиусу бир нече жүз же миң км болгон эң чоң өлчөмдөгү атмосфералык куюн).

ЦИКЛОТРОН циклотрон

ЦИКЛОТРОННАЯ ЧАСТОТА циклотрондук жыштык

ЦИКЛОТРОННЫЙ РЕЗОНАНС циклотрондук резонанс

ЦИЛИНДРИЧЕСКАЯ ВОЛНА цилиндрдик толкун

ЦИЛИНДРИЧЕСКАЯ ОБОЛОЧКА цилиндрдик кабыкча (ортоңку бети цилиндрдик беттин бөлүгү боло турган кабыкча).

ЦИЛИНДРИЧЕСКИЕ КООРДИНАТЫ цилиндрдик координаталар (механикалык системанын Лагранж функциясына айкын кирбеген жалпыланган координаталары).

ЦИЛИНДРИЧЕСКИЙ ШАРНИР цилиндрдик шарнир (бириктирилүүчү нерселердин октун айланасында салыштырмалуу айланууга жол бере турган шарнир).

ЦИЛИНДРОИД БОЛЛА Болл цилиндроиди

ЦИРКУЛИРОВАТЬ айлануу, тегеренүү, айланып агуу

ЦИРКУЛЯЦИЯ ВЕКТОРА вектордун циркуляциясы, вектордун айлампасы (туюк контур боюнча алынган сызыктуу интеграл).

ЦИРКУЛЯЦИЯ циркуляция (суюктуктун же газдын туюк траекторияларды бойлоп агышы).

ЦИРКУЛЯЦИЯ ВЕКТОРА СКОРОСТИ ылдамдык векторунун циркуляциясы

ЦИРКУЛЯЦИЯ ВЕРТИКАЛЬНАЯ вертикалдуу (тик) циркуляция

ЦИРКУЛЯЦИЯ ВЫНУЖДЕННАЯ аргасыз циркуляция

ЦИРКУЛЯЦИЯ МНОГОКРАТНАЯ көп кайталанма циркуляция

ЦИРКУЛЯЦИЯ НАЛОЖЕННАЯ кошулган циркуляция

ЦИРКУЛЯЦИЯ ПОПЕРЕЧНАЯ туурасынан циркуляция

ЦИРКУЛЯЦИЯ ПОСТОЯННАЯ туруктуу циркуляция

ЦИРКУЛЯЦИЯ ПРИНУДИТЕЛЬНАЯ мажбурлоочу циркуляция

ЦИРКУЛЯЦИЯ СКОРОСТИ ылдамдыктын циркуляциясы

ЦИРКУЛЯЦИЯ ТЕРМОДИНАМИЧЕСКАЯ термодинамикалык циркуляция

ЦИРКУЛЯЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКАЯ теориялык циркуляция

Ч

ЧАПЛЫГИНА АППРОКСИМАЦИЯ Чаплыгиндин аппроксимациясы

ЧАПЛЫГИНА МЕТОД ЛИНЕАРИЗАЦИИ УРАВНЕНИЙ Чаплыгиндин теңдемелерди сызыкташтыруу методу

ЧАПЛЫГИНА МЕТОД ПРИБЛИЖЕНИЙ Чаплыгиндин жакындаштыруу методу

ЧАПЛЫГИНА ПРЕОБРАЗОВАНИЕ Чаплыгиндин өзгөртүп түзүнтүүсү

ЧАСТИЦА ЖИДКОСТИ суюктуктун бөлүкчөсү (суюктуктун каралып жаткан чекитти ичине тутуучу жана пределинде нөлгө умтулуучу, элементардык көлөмү).

ЧАСТОТА АСИМПТОТИЧЕСКАЯ асимптоталык жыштык

ЧАСТОТА ВЫНУЖДЕННЫХ КОЛЕБАНИЙ аргасыз термелүүлөр жыштыгы

ЧАСТОТА БИЕНИЯ ПУЛЬСАЦИИ пульсациянын согуу (кагуу) жыштыгы

ЧАСТОТА КРАЙНЕ ВЫСОКАЯ аң эле жогорку жыштык

ЧАСТОТА КРИТИЧЕСКАЯ УГЛОВАЯ кризистик бурчтук жыштык

ЧАСТОТА КРУГОВАЯ тегеректик жыштык

ЧАСТОТА ЛИНИИ ПОГЛОЩЕНИЯ жутулуу сызыктарынын жыштыгы

ЧАСТОТА ПОВТОРЕНИЯ ИМПУЛЬСОВ импульстардын кайталаныш жыштыгы

ЧАСТОТА ПУЛЬСАЦИОННАЯ пульсациялык жыштык

ЧАСТОТА СРЕДНЯЯ КОЛЕБАНИЙ термелүүлөрдүн орточо жыштыгы

ЧАСТОТА РЕЗОНАНСНАЯ резонанстык жыштык

ЧАСТОТА ЦИКЛИЧЕСКАЯ циклдик жыштык

ЧИСЛО БЕЗРАЗМЕРНОЕ өлчөмү (чени) жок сан

ЧИСЛО ДОКРИТИЧЕСКОЕ кризиске чейинки сан

ЧИСЛО ЗАКРИТИЧЕСКОЕ кризистен кийинки сан

ЧИСЛО КРИТИЧЕСКОЕ кризистик сан

ЧИСЛО НУССЕЛТА Нуссельт саны (нерсенин бети менен газдын агымынын арасында конвекциялык жылуулук алмашуусунун интенсивдүүлүгүн мүнөздөй турган өлчөмү жок параметр. Аны 1882-ж. немец физиги В.Нусселт киргизген: $N_u = \frac{\alpha \cdot l}{\lambda}$, мында $\alpha = \frac{Q}{\Delta T \cdot S}$ жылуулук алмашуу коэффициенти, Q- жылуулук саны, ΔT- температуранын өсүндүсү, S- беттин аянты, l- мүнөздүү өлчөм, λ- газдын жылуулук өткөргүчтүк коэффициенти).

ЧИСЛО РЕЙНОЛЬДСА Рейнольдс саны

ЧИСЛО РЕЙНОЛЬДСА КРИТИЧЕСКОЕ ВЕРХНЕЕ Рейнольдстун жогорку кризистик саны

ЧИСЛО РЕЙНОЛЬДСА КРИТИЧЕСКОЕ НИЖНЕЕ Рейнольдстун төменкү кризистик саны

ЧИСЛО РЕЙНОЛЬДСА ПОГРАНИЧНОГО СЛОЯ чек аралык катмар үчүн Рейнольдс саны

ЧИСЛО СТЕПЕНЕЙ СВОБОДЫ эркиндик даража саны (чекиттин, чекиттер системасынын же нерсенин мейкиндиктеги абалдарын аныкташ үчүн зарыл жана жетиштүү болгон координаталардын саны).

ЧИСЛО ТВЕРДОСТИ ПО БРИНЕЛЮ Бринель боюнча катуулук саны

ЧИСЛО ТВЕРДОСТИ ПО ВИККЕРСУ Виккерс боюнча катуулук саны

ЧИСЛО ТВЕРДОСТИ ПО РОКВЕЛЛУ Роквелл боюнча катуулук саны

ЧИСЛО ЭЙЛЕРА Эйлер саны (суюктуктун агымынын мүнөздүү эки чекитиндеги басымдардын $\Delta P = P_1 - P_2$ айырмасынын динамикалык $\frac{\rho v^2}{2}$ басымга бөлгөн катышына барабар болуучу өлчөмү жок чоңдук: $E_u = \frac{2\Delta P}{\rho v^2}$, мында ρ – суюктуктун тыгыздыгы, v – агымдын ылдамдыгы).

ЧИСТАЯ ДЕФОРМАЦИЯ таза деформация

ЧИСТЫЙ ИЗГИБ таза ийүү (материалды ийүүдө туурасынан кесүүчү күч нөлгө барабар болуп, туурасынан кесилишинде ийүүчү моменттер гана калгандай ийүү).

ЧИСТЫЙ ПРЯМОЙ ИЗГИБ таза түз ийүү

ЧИСТЫЙ КОСОЙ ИЗГИБ таза кыйгач ийүү

ЧИСТЫЙ СДВИГ, ДЕФОРМАЦИЯ СДВИГА таза жылдыруу, жылдыруу деформациясы (нерсенин же анын элементинин көлөмү өзгөрбөстөн формасы гана өзгөрө тургандай деформация).

Ш

ШАГ ВИНТОВОЙ ЛИНИИ буралма сызыктын кадамы

ШАГ ВОЗДУШНОГО ВИНТА аба буралмасынын кадамы

ШАГ ГИДРОДИНАМИЧЕСКИЙ гидродинамикалык кадам

ШАГ КРИСТАЛЛИЧЕСКОЙ РЕШЕТКИ кристаллдык решетканын кадамы

ШАРНИР, ШАРНИРНОЕ СОЧЛЕНЕНИЕ шарнир, шарнирлүү бөлүштүрүү (октун же чекиттин айланасында салыштырмалуу айлануусуна жол бере турган эки нерсени бириктирүүчү байланыштардын түрү).

ШАРНИР ВЕРТИКАЛЬНЫЙ вертикалдуу шарнир

ШАРНИР ГОРИЗОНТАЛЬНЫЙ горизонталдуу шарнир

ШАРНИР СФЕРИЧЕСКИЙ сфералык шарнир

ШАРНИР УНИВЕРСАЛЬНЫЙ универсалдуу шарнир

ШАРНИР ЦИЛИНДРИЧЕСКИЙ цилиндрдик шарнир

ШАРНИР ШАРОВОЙ шардык шарнир

ШАРНИРНО НЕПОДВИЖНАЯ ОПОРА шарнирлүү жылбас таяныч

ШАРНИРНО ПОДВИЖНАЯ ОПОРА шарнирлүү жылгыч таяныч

ШАРОВОЙ ТЕНЗОР шардык тензор (компоненттери $T_{xx} = T_{yy} = T_{zz}$; $T_{xy} = T_{yz} = T_{zx} = 0$ шарттарын канааттандыра турган симметриялуу тензор).

ШЕРОХОВАТОЕ ТЕЛО бодур нерсе

ШЕРОХОВАТОСТЬ АБСОЛЮТНАЯ абсолюттук бодурлук

ШЕРОХОВАТОСТЬ ВОЛНИСТАЯ толкундуу бодурлук

ШЕРОХОВАТОСТЬ ОТНОСИТЕЛЬНАЯ салыштырмалуу бодурлук

ШЕРОХОВАТОСТЬ ПОДВИЖНАЯ ВОЛНИСТАЯ кыймылдуу толкундуу бодурлук

ШЕРОХОВАТОСТЬ РАЗВИТАЯ өнүккөн бодурлук

ШЕРОХОВАТОСТЬ ПРИВЕДЕННАЯ ЛИНЕЙНАЯ келтирилген сызыктуу бодурлук

ШЕРОХОВАТОСТЬ ПРИВЕДЕННАЯ ЭКВИВАЛЕНТНАЯ келтирилген эквиваленттүү бодурлук

ШЕРОХОВАТОСТЬ ЭКВИВАЛЕНТНАЯ эквиваленттүү бодурлук

ШКАЛА АБСОЛЮТНАЯ абсолюттук шкала

ШКАЛА АРЕОМЕТРИЧЕСКАЯ ареометрдик шкала

ШКАЛА ВЕРОЯТНОСТЕЙ ыктымалдыктар шкаласы

ШКАЛА ВЯЗКОСТИ илээшкектик шкаласы

ШКАЛА ТВЕРДОСТИ катуулук шкаласы

ШКАЛА ТЕРМОДИНАМИЧЕСКАЯ термодинамикалык шкала

ШКАЛА ТУРБУЛЕНТНОСТИ турбуленттик шкала

ШНУР ВИХРЕВОЙ куюндук шнур (шоона)

ШУМ АТМОСФЕРНЫЙ атмосфералык табыш

ШУМ АЭРОДИНАМИЧЕСКИЙ аэродинамикалык табыш

ШУМ ВЫСОКОЧАСТОТНЫЙ жогорку жыштыктагы табыш

ШУМ ГИДРОДИНАМИЧЕСКИЙ гидродинамикалык табыш

ШУМ ИМПУЛЬСНЫЙ импульстук табыш

ШУМ КАВИТАЦИОННЫЙ кавитациялык табыш

ШУМ НЕСТАЦИОНАРНЫЙ стационардык эмес табыш

ШУМ ПОВЕРХНОСТНЫЙ беттик табыш

ШУМ ПОГРАНИЧНОГО СЛОЯ чек аралык катмардын табышы

ШУМ СТАЦИОНАРНЫЙ стационардык табыш

ШУМ ТЕПЛОВОГО ВОЗБУЖДЕНИЯ жылуулук таасирдин табышы

Э

ЭЙЛЕРА ПЕРЕМЕННЫЕ Эйлер өзгөрмөлөрү

ЭЙЛЕРА УГЛЫ к. УГЛЫ ЭЙЛЕРА Эйлер бурчтары

ЭЙЛЕРА УРАВНЕНИЕ ГИДРОДИНАМИКИ гидродинамиканын эйлердик теңдемеси

ЭЙЛЕРА УРАВНЕНИЕ ГИДРОСТАТИКИ гидростатиканын эйлердик теңдемеси

ЭЙЛЕРА-ДАЛАМБЕРА ПАРАДОКС Эйлер-Даламбердин парадоксу

ЭЙЛЕРА ФОРМУЛЫ ДИНАМИЧЕСКИЕ Эйлердин динамикалык формулалары

ЭЙЛЕРА ФОРМУЛЫ КИНЕМАТИЧЕСКИЕ Эйлердин кинематикалык формулалары

ЭЙЛЕРОВ СЛУЧАЙ ДВИЖЕНИЯ ТВЕРДОГО ТЕЛА ВОКРУГ НЕПОДВИЖНОЙ ТОЧКИ катуу нерсенин козголбос чекиттин айланасындагы кыймылынын эйлердик учуру (массалар борбору козголгус кылып бекитилген катуу нерсенин инерциялык кыймылы).

ЭЙЛЕРОВО ПРАВИЛО ДИФФЕРЕНЦИРОВАНИЯ Эйлердин дифференцирлөө эрежеси

ЭКВИВАЛЕНТ ЗАТУХАНИЯ басаңдоо эквиваленти

ЭКВИВАЛЕНТНОЕ НАПРЯЖЕНИЕ, ПРИВЕДЕННОЕ НАПРЯЖЕНИЕ эквиваленттүү чыңалуу, келтирилген чыңалуу

ЭКВИВАЛЕНТНЫЕ СИСТЕМЫ СИЛ күчтөрдүн эквиваленттүү системалары (күчтөрдүн бип-бирдей тең салмакташтыргыч системасына ээ болуучу эки же бир канча күчтөр системасы).

ЭКВИВАЛЕНТНОСТЬ ПАР түгөйлөрдүн (кош күчтөрдүн) эквиваленттиги

ЭКВИВАЛЕНТНОСТЬ СИЛ күчтөрдүн эквиваленттиги

ЭКВИПОТЕНЦИАЛЬНАЯ ПОВЕРХНОСТЬ, ПОВЕРХНОСТЬ УРОВНЯ ПОТЕНЦИАЛОВ екзипотенциалдык бет, потенциалдар деңгээлинин бети

ЭКЗОТЕРМИЧЕСКИЙ экзотермикалык (жылуулук бергичтик)

ЭКЗОЭНЕРГЕТИЧЕСКИЙ экзоэнергиялык

ЭКСТЕНСИВНЫЕ ВЕЛИЧИНЫ экстенсивдүү чоңдуктар

ЭКСЦЕНТРИСИТЕТ НАГРУЗКИ жүктүн эксцентриситети (жүктүн борборунан стержендин туурасынан кесилишинин оордук борборуна чейинки аралык).

ЭКСЦЕНТРИЧНЫЙ УДАР эксцентрдик согуу (согуунун нормалы нерселердин массаларынын борборлору аркылуу өтпөй тургандай согуу).

ЭЛЕКТРИЧЕСКОЕ КОЛЕБАНИЕ электрдик термелүү

ЭЛЕКТРОДИНАМИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ электродинамикалык потенциал

ЭЛЕКТРОМАГНИТНЫЕ ВОЛНЫ электромагниттик толкундар

ЭЛЕКТРОМЕТРИЯ электрометрия (потенциалдардын айырмасын ченөө методдору жөнүндөгү илим).

ЭЛЕМЕНТ МАССЫ массанын элементи (материялык нерсенин элементинин массасы).

ЭЛЕМЕНТ ПРОТИВОДЕЙСТВУЮЩИЙ тескери таасир этүүчү элемент

ЭЛЕМЕНТ СЖАТЫЙ кысылган элемент

ЭЛЕМЕНТАРНАЯ РАБОТА СИЛЫ күчтүн элементардык жумушу ($\vec{F}$ күчү менен ушул күч тиркелген чекиттин $d\vec{s}$ элементардык жылышынын скалярдык көбөйтүндүсү: $dA = \vec{F} \cdot d\vec{s}$).

ЭЛЕМЕНТАРНОЕ ПЕРЕМЕЩЕНИЕ ТОЧКИ чекиттин элементардык которулушу (чекиттин элементардык убакыт ичиндеги которулушу).

ЭЛЕМЕНТАРНЫЙ ОБ"ЕМ ЖИДКОСТИ суюктуктун элементардык көлөмү

ЭЛЛИПС АДИАБАТИЧНОСТИ адиабаталык эллипси

ЭЛЛИПС ИНЕРЦИИ инерция эллипси (жалпак фигуранын өзүнүн тегиздигиндеги инерция эллипсоидинин изи).

ЭЛЛИПС ИНЕРЦИИ КУЛЬМАНА Кульмандын инерция эллипси (башкы октордун биринде жаткан жарым огу фигуранын экинчи огуна карата инерция радиусуна барабар жана тескерисинче болгон жалпак фигуранын инерция эллипси).

ЭЛЛИПС НАПРЯЖЕНИЙ чыңалуулар эллипси (жалпагынан чыңалган өбалдын учурунда чыңалуу эллипсоиди өтө тургандай эллипс).

ЭЛЛИПС НУТАЦИИ нутация эллипси

ЭЛЛИПСОГРАФ эллипсограф (каралып жаткан кыймылдын касиетине таянып жасалган, эллипсти чийүүчү аспап).

ЭЛЛИПСОИД ДЕФОРМАЦИИ деформация эллипсоиди (шардын каалагандай бир тектүү деформациясынын таасири менен пайда болуучу эллипсоиди).

ЭЛЛИПСОИД ИНЕРЦИИ инерция эллипсоиди (О чекитинен баштап, ал чекит аркылуу өтүүчү ар бир окко ченелип коюлган кесиндилердин учтарынын геометриялык орду, мында кесиндилердин узундуктары тиешелүү окторго карата инерция радиустарына тескери пропорциялуу болушат).

ЭЛЛИПСОИД МАК-КУЛЛАГА Мак-Куллаг эллипсоиди (козголбос чекиттин айланасында айлана турган катуу нерсенин, анын кинетикалык энергиясы туруктуу чоңдукта болгон кездеги, ар түрдүү айлануу кыймылдарына туура келе турган кыймыл сандарынын моменттери радиустары боло турган эллипсоид).

ЭЛЛИПСОИД НАПРЯЖЕНИЙ чыңалуу эллипсоиди (нерсенин берилген чекитинен чыга турган жана ошол чекит аркылуу өтүүчү элементардык аянтчадагы толук чыңалууну түшүнтө турган радиус-векторлордун учтарынын геометриялык орду).

ЭЛЛИПСОИД ПОСТОЯННОЙ ДИСПЕРСИИ туруктуу дисперсия эллипсоиди

ЭЛЛИПСОИД ПУАНСО Пуансо эллипсоиди (козголбос чекиттин айланасында айлануучу катуу нерсенин кинетикалык энергиясынын барабар маанилерине туура келе турган бурчтук ылдамдыктардын векторлорунун учтарынын геометриялык орду).

ЭЛЛИПСОИД УПРУГОСТИ серпилгичтик эллипсоиди

ЭЛЛИПТИЧЕСКОЕ РАСПРЕДЕЛЕНИЕ ЦИРКУЛЯЦИИ циркуляциянын эллипстик бөлүштүрүлүшү

ЭЛЛИПТИЧЕСКИЕ ТРАЕКТОРИИ эллипстик траекториялар

ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЕ МЕТОДЫ энергиялык методдор (материалдардын каршылыктарынын маселелерин, серпилгич деформациянын энергиясы менен байланышкан теңдемелерге негиздеп чыгаруу методдору).

ЭНЕРГИЯ ВНУТРЕННЕГО ВОЗБУЖДЕНИЯ ички толкундоонун энергиясы

ЭНЕРГИЯ ВОЗМУЩЕНИЯ дүүлүгүү энергиясы

ЭНЕРГИЯ ГРАНИЧНОГО СЛОЯ чек аралык катмардын энергиясы

ЭНЕРГИЯ ДЕФОРМАЦИИ деформация энергиясы

ЭНЕРГИЯ ИЗМЕНЕНИЯ ОБ"ЕМА көлөмдүн өзгөрүү энергиясы (серпилгич деформациянын, деформацияланган нерсенин көлөмүн өзгөртүүнүн натыйжасында пайда болгон, потенциалдык энергиясынын бөлүгү).

ЭНЕРГИЯ ИЗМЕНЕНИЯ ФОРМЫ форманын өзгөрүү энергиясы (серпилгич деформациянын, деформацияланган нерсенин формасын өзгөртүүнүн натыйжасында пайда болгон потенциалдык энергиясынын бөлүгү).

ЭНЕРГИЯ КИНЕТИЧЕСКАЯ ПРИСОЕДИНЕННАЯ бириктирилген кинетикалык энергия

ЭНЕРГИЯ КИНЕТИЧЕСКАЯ БЕЗВИХРЕВОГО ДВИЖЕНИЯ куюнсуз кыймылдын кинетикалык энергиясы

ЭНЕРГИЯ ПОТЕНЦИАЛЬНАЯ потенциалдык энергия

ЭНЕРГИЯ ПОТОКА,МОЩНОСТЬ ПОТОКА агым энергиясы, агым кубаты (суюктуктун нормалдык кесилиши аркылуу убакыт бирдиги ичиндеги агымынын толук механикалык энергиясы (кинетикалык жана потенциалдык энергияларынын суммасы).

ЭНЕРГИЯ РАСШИРЕНИЯ кеңейүү энергиясы

ЭНЕРГИЯ СЕЧЕНИЯ УДЕЛЬНАЯ кесилиштин салыштырмалуу энергиясы

ЭНЕРГИЯ УДЕЛЬНАЯ салыштырма энергия

ЭНЕРГИЯ УПРУГОЙ ДЕФОРМАЦИИ, ПОТЕНЦИАЛЬНАЯ ЭНЕРГИЯ УПРУГОЙ ДЕФОРМАЦИИ серпилгич деформациянын энергиясы, серпилгич деформациянын потенциалдык энергиясы

ЭНЕРГИЯ УСКОРЕНИЙ ылдамдануулар энергиясы

ЭНТАЛЬПИЯ энтальпия (жылуулук тутуу, Гиббстин жылуулук функциясы; ал заттын абалынын функциясы болуп $H = U + P \cdot V$ барабардыгы аркылуу аныкталат, мында U - заттын бирдик массасына эсептелген ички энергия, P - басым, V - салыштырма көлөм).

ЭНТРОПИЯ энтропия (материялык системалардын абалдарын жана алардын мүмкүн болгон өзгөрүүлөрүн мүнөздөй турган термодинамикалык функциялардын бири. Системанын ар бир абалына энтропиянын белгилүү бир мааниси туура келет.. Энтропия $dS = \frac{Q(d)}{T}$ дифференциалдык теңдемесинен аныкталат, мында $Q(d)$ - жылуулук саны, T - абсолюттук температура).

ЭНТРОПИЯ НЕСОВЕРШЕННОГО ГАЗА жеткилең эмес газдын энтропиясы

ЭНТРОПИЯ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ бөлүштүрүү энтропиясы

ЭНТРОПИЯ СОВЕРШЕННОГО ГАЗА жеткилең газдын энтропиясы

ЭПОХА ГАРМОНИЧЕСКОГО ДВИЖЕНИЯ гармоникалык кыймылдын доору

ЭПЮРА ИЗГИБАЮЩИХ МОМЕНТОВ ийүүчү моменттердин эпюрасы (ийүүчү моменттин чоңдугунун, стержендин узундугу боюнча өзгөрүшүн сүрөттөөчү график).

ЭПЮРА НАГРУЗКИ жүктүн эпюрасы (жүктүн интенсивдүүлүгүнүн, нерсенин чекитинин абалын аныктоочу координаталардан функция катары туюнтулган графиги).

ЭПЮРА ПОПЕРЕЧНЫХ СИЛ туурасынан коюлган күчтөрдүн эпюрасы (туурасынан коюлган күчтүн чоңдугунун стержендин узундугу боюнча өзгөрүшүн сүрөттөөчү график).

ЭРГ эрг (СГС системасында жумуштун чен бирдиги, бул бирдик I дина күч менен ошол күч тиркелген чекитти ал күч аракет кылган багыт боюнча I см аралыкка жылдырганда аткарылган жумушка барабар).

ЭФФЕКТ ВЗАИМНОЙ КОМПЕНСАЦИИ өз ара компенсация эффектиси

ЭФФЕКТ СРЕДНЕГО ВОЗДЕЙСТВИЯ орточо таасирлердин эффектиси

ЭФФЕКТ ГИРОСКОПИЧЕСКИЙ гироскоптук эффект

ЭФФЕКТ ГРАВИТАЦИОННЫЙ гравитациялык эффект

ЭФФЕКТ ДЕМПФИРУЮЩИЙ демпфирлөөчү эффект

ЭФФЕКТ КОНЦЕВОЙ учундагы эффект

ЭФФЕКТ МАГНУСА Магнус эффекти

ЭФФЕКТ ОТРИЦАТЕЛЬНОЙ МАССЫ терс массанын эффектиси

ЭФФЕКТИВНЫЙ КОЭФФИЦИЕНТ КОНЦЕНТРАЦИИ НАПРЯЖЕНИЙ чыңалуулар концентрациясынын эффективдүү коэффициенти

ЭФФУЗИЯ эффузия (газдардын кичине тешиктер аркылуу жайыраак агып чыгуулары).

Я

ЯВЛЕНИЕ БАУШИНГЕРА Баушингер кубулушу (сыноочу жүктүн багытына карама-каршы багытталган, мурда таасир эткен жүктүн натыйжасында пайда болгон пластикалык деформация түзгөн серпилгичтик пределинин төмөндөшү).

ЯВЛЕНИЕ ПЕРЕСКОКА, ПЕРЕСКОК секирип өтүү кубулушу, секирип өтүү

ЯВЛЕНИЕ ДИФФУЗИИ диффузия кубулушу

ЯВЛЕНИЕ ПОДОБНОЕ окшош окуялар

ЯДРО ВИХРЯ куюндун (айлампанын) ядросу

ЯДРО СЕЧЕНИЯ кесилиштин ядросу (стержендин туурасынан кесилиштеринде бирдей белгидеги чыңалууларды пайда кыла турган, узатасынан тиркелген күчтөрдүн жүктөрүнүн борборлорунун геометриялык орду).

ЯДРО ТУРБУЛЕНТНОЕ турбуленттик ядро

ЯДРО УПЛОТНИТЕЛЬНОЕ тыгыздалуучу ядро

Р.Усубакунов

РУССКО-КИРГИЗСКИЙ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ
ПО МЕХАНИКЕ

Редактор издательства О.Г.Юдахина
Обложка художника В.Ф.Роека
Технический редактор З.К.Гаврина

Подписано к печати 2.02.81. Формат 60х90 1/16.
Бумага писчая. Ротапринт. Объем 19,0 п.л.,
12,6 уч.-изд. л. Тираж 500 экз. Заказ 22.
Цена 1 руб. 41 коп.

Издательство Академии наук Киргизской ССР,
720071, Фрунзе, Ленинский проспект, 265 а

Типография Академии наук Киргизской ССР,
720001, Фрунзе, ул. Пушкина, 144

Цена 1 руб. 41 коп.